

Ч А С Т : 0

ВЪВЕДЕНИЕ

0.1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА

Основна предпоставка за разработване на настоящия план е необходимостта от съвременен национален подход за ефективното управление на защитени влажни зони в България: Природни паркове и Защитени местности, предвид обявяването им за защитени зони НАТУРА 2000.

0.1.1. Основания, произтичащи от Закон за защитените територии /ЗЗТ/:

Чл. 55. (1) За защитените територии се разработват планове за управление при условия и по ред, определени с наредба, утвърдена от Министерския съвет.

ЗЗТ ДВ, бр. 133/11.11.98 г., изм. и доп. ДВ, бр.98/99 г., изм. и доп. ДВ, бр. 28/04.04.2000 г., ДВ, бр.48/13.06.2000 г., ДВ, бр. 78/26.09.2000 г., изм. ДВ. бр.23 от 01.03. 2002г., изм. ДВ. бр.77 от 09 .08. 2002г., изм. ДВ. бр.91 от 25 .09. 2002г. изм. ДВ. бр.28 / 1 .04. 2005г., изм. ДВ. бр.94 / 25 .11. 2005г., изм. ДВ. бр.30/ 11 .04. 2006г., изм. ДВ. бр.65/ 11 .08. 2006г., изм. ДВ. бр.24/ 20 .03. 2007г., изм. ДВ. бр.62/ 31 .07. 2007г., изм. ДВ. бр.36/ 4 .04. 2008г., изм. ДВ. бр.43/ 29 .04. 2008г., изм. ДВ. бр.19/ 13 .03. 2009г., изм. ДВ. бр.80/ 9 .10. 2009г., изм. ДВ. бр.103 / 29 .12. 2009г.

0.1.2. Основания, произтичащи от Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии /НРПУЗТ/ :

Чл. 4. Плановете за управление се разработват за 10-годишен период на действие и с изтичането на този срок се актуализират.

НРПУЗТ, Постановление № 7 на Министерския съвет от 8 февруари 2000 г., обн., ДВ, бр. 13/15.02. 2000 г.

0.1.3. Основания, произтичащи от Задание за разработване на План за управление на природен парк "Персина" - утвърдено от Министерството на околната среда и водите съгласно чл. 11 от НРПУЗТ.

Да се разработи план за управление на Природен парк "Персина" обявен със Заповед № РД-684/04.12.2000 г., ДВ бр. 105 от 19.12.2000 г.

Предмет на План за управление на Природен парк /ПП/ "Персина" са:

- Земите, горите, водните площи, съседните острови на Свищовско-Беленската низина в обявените граници;
- Биологичното разнообразие, природни ресурси, екосистеми и ландшафти, местни видове диви растения и животни, местните сортове и породи,
- Възстановяване на влажните зони и заливните гори на територията на Природния парк;
- Социално-икономическо състояние и перспективи за развитие на общините в района на ПП "Персина";
- Влияние върху Природния парк на дейностите осъществявани на неговата територия, както и на тези в прилежащите територии;
- Предписанията, мерките и дейностите за управление на защитената територия съобразно поставените цели за период от 5 г.;

0.2. ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ – УЧАСТНИЦИ, ОБЩЕСТВЕНИ ОБСЪЖДАНЯ

В разработването на Плана за управление взеха участие 36 специалисти. Определен бе основен екип от консултанти, които обединиха проучванията и данните по основните части на Плана. Цялостният процес на разработване, методически се направлява от международни експерти и експерти от МЗХ и МОСВ.

0.2.1. Участници в основния екип, разработил Плана за управление:

Име, фамилия	Месторабота	Участие в плана за управление
Людмила Димитрова	“ЕКО-Иновации” ЕООД	Заместник ръководител на екипа
Георги Груев	“ПРОЛЕС-Инженеринг” ООД	Географска информационна система
Стефан Модев	Университет по архитектура, строителство и геодезия	Хидрология
Ваня Радева	Фондация Либерална интеграция	Връзки с обществеността
Славчо Савев	Лесотехнически университет	Експерт Флора
Петър Шурулинков	Институт по зоология, БАН	Експерт фауна
Иван Стоянов	Институт по земеделие и семезнание “Образцов Чифлик” – Русе	Агроекологично земеделие

0.2.2. Външни експерти

Ключови експерти	Позиция в проекта
Пол Гориуп	Планиране на управлението, ръководител на екипа
Андрю Мичъл	Икономически процеси
Матиас Брант	Връзки с обществеността
Збигнев Карпович	Ресурси - влажни зони
Хенри Филипс	Гори и биоразнообразие

Пълен списък на участниците в екипа, разработил План за управление е представен в СВИТЪК-Приложения, Приложение № 1.

В съответствие с Указ № РД-1313 от 24 октомври 2003 г. е определен Комитет за управление на проекта, натоварен с вземането на всички решения, касаещи бъдещото развитие на проекта. Той одобрява и подпомага, предложени от консултантите, във връзка с най-важните етапи от изпълнението на проекта.

Пълен списък на членовете на Управляващия комитет е представен в СВИТЪК-Приложения, Приложение № 2.

0.2.3. Заинтересовани страни, участвали при формиране и вземане на решенията в плана:

- ⇒ Централни органи на властта:
 - Министерство на околната среда и водите /МОСВ/
 - Министерство на земеделието и храните /МЗХ/
 - Изпълнителна Агенция по горите /ИАГ/
 - Министерство на регионалното развитие и благоустройството /МРРБ/
- ⇒ Местни и регионални органи на властта:
 - Областна администрация Плевен

- Общински администрации: Белене, Никопол и Свищов
- Общински служби по земеделие и гори - Белене, Никопол и Свищов
- Регионална Дирекция по горите /РДГ-Ловеч/
- Регионална инспекция по околната среда и водите /РИОСВ/ - гр. Плевен
- Регионална инспекция по околната среда и водите /РИОСВ/ - гр. Велико Търново
- Държавни горски стопанства – Никопол и Свищов
- Неправителствени организации: СНЦ “Зелени Балкани”, Световен фонд за дивата природа /WWF/ - Дунавско – Карпатска програма, Българско дружество за защита на птиците /БДЗП/ и др.

0.2.4. Работни срещи и обществени обсъждания

В процеса на планиране на управлението, се проведеха редица срещи и дискусии, с цел инициране на дейности, политика, и инвестиции, включващи:

- ⇒ *администрация*, която е в състояние да изпълнява Плана за управление, в смисъл на компетентен персонал (като брой и умения) и ресурси (оборудване, текущи разходи, капитални разходи);
- ⇒ *механизъм* за широко и активно участие на заинтересованите страни, ангажиращ всички нива от правителството и гражданското общество;
- ⇒ насърчаване на общността на средните и малки предприятия, които да организират *използването на природните ресурси* на териториите по екологично устойчив начин и за предпочитане на саморегулираща се основа;
- ⇒ *стабилна система за вътрешен и външен мониторинг*, която да използва ключови екологични и социо-икономически индикатори, както и такива от областта на околната среда за достигането на управленската визия за защитената територия, както и оценка на изпълнението на националните и международни изисквания.

Пълен списък на проведените работни срещи и обсъждания, в процеса на разработване на плана е представен в СВИТЪК Приложения, Приложение № 3.

0.3. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ОСОБЕНОСТИ НА ПЛАНА

- ⇒ Подкрепа за подобряването и укрепването на институционалния капацитет и административните структури на защитената територия;
- ⇒ Подготовка на 10-годишен План за управление на ПП „Персина” и рамка за процеса за адаптиране на Плана за управление в съответствие с промените в общите условия (напр. законодателство, промени в политиката, биологични тенденции);
- ⇒ Развитие и приложение на някои демонстрационни Програми за действие, подкрепящи интегралния процес на управление в защитените територии и прилежащите им територии -1) Програма за ангажиране на обществеността, включваща образование, обучение и повишаване на обществената информираност, 2) Демонстрационна програма за устойчиво развитие за парка (с акцент върху устойчивото управление на природните ресурси, развитие на местни общности, най-добри практики, финансова оценка), 3) Програма за изграждане на институционалния капацитет (програма за изграждане на капацитет) (предимно професионално обучение, включващо ГИС обучение);
- ⇒ Разпространение на опита на проекта с цел бъдещото му прилагане и на други места

в България.

ЧАСТ 1

ОПИСАНИЕ И ОЦЕНКА НА ПАРКА

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

1.0.1. Местоположение на ПП “Персина”, според физико-географското райониране на България

Природният парк е разположен по цялата дължина на Свищовско - Беленската низина, включително част от ограждащия стръмен дунавски бряг при Никопол и Свищов и всички български дунавски острови в тази част от река Дунав.

Районът попада на територията на три общини – Белене, Никопол и Свищов, две Държавни горски стопанства (ДГС) – Никопол и Свищов, две Регионални дирекции по горите РДГ – Ловеч, Област – Плевен и РДГ - Велико Търново и две Регионални инспекции по околна среда и води (РИОСВ) - Плевен и Велико Търново.

Области Плевен и Велико Търново попадат в Северен централен район за планиране от Националния план за регионално развитие.

1.0.2. Граници

На карта № 1, приложена отделно към Плана за управление, са показани границите на природния парк, съгласно заповедта за неговото обявяване, населени места, основни обекти.

ГИС – изработени са слой граници на природния парк, прилежащи населени места, основни обекти – съоръжения и маршрути, републиканска пътна мрежа, основни водни обекти в защитената местност.

1.0.3. Прилежащите територии и обекти

Прилежащите територии, обект на проучванията в плана, са площите, граничещи с природния парк и околните населени места, които оказват социално-икономически, културни и екологически въздействия върху обекта.

От екологическа и социално-икономическа гледна точка параметрите при определяне на обхвата са в зависимост от естеството на проблемите, което води до различни по обхват третиранни пространства.

Населени места, попадащи в общините: Белене, Никопол и Свищов, чието развитие оказва пряко или косвено влияние върху природния парк.

- ⇒ Приоритетни местообитания на защитени видове.
- ⇒ Обекти на културно-историческото наследство.
- ⇒ Традиционни места за отдих на населението – места за събори и др.
- ⇒ Обекти и сгради в прилежащите територии – вилни зони, почивни домове, хижи, рибарници и др.

1.1. ПЛОЩ НА ПРИРОДНИЯ ПАРК И НА ВКЛЮЧЕНИТЕ В НЕГО ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

1.1.1. Площ на ПП “Персина”

Изчислена на базата на изработения нов цифров модел, площта на ПП “Персина” е 24828.6 ха. В него се включват 21762.2 ха територии и временно или постоянно залети земи на вътрешните влажни зони.

В описа на имотите в Заповед № РД-684/04.12.2000 г., ДВ бр. 105 от 19.12.2000 г. за обявяване на ПП “Персина” са включени и площи, представляващи прилежащата на парка част от р. Дунав. Същите не фигурират като площ в посочената Заповед.

1.1.2. Защитени територии в природен парк "Персина"

⇒ Поддържан резерват "Персински блата" - обявен със заповед №РД-393/15.10.1999 г. на МОСВ. Общата му площ е 385,2 ха и включва "Писченско блато" с площ 182 ха, "Мъртвото блато" с площ 122,6 ха и "Старото блато" с "Дульова бара" с площ 80,6 ха.

- ⇒ Защитена местност "Персин-Изток" - обявена със Заповед №РД-711/10.06.2003 г. с площ 718,9 ха.
- ⇒ Резерват "Китка" на о. Китка, обявен със Заповед №1106/02.12.1981 г. с площ 25,4 ха.
- ⇒ Резерват "Милка", на о. Милка, Обявен с ПМС №849/ 28.03.1948 г., Заповед 2245 от 30.12.1956 г. Площта му е 30 ха.
- ⇒ Защитена местност "Кайкуша", обявена със Заповед №438/ 02.08.1978 г., с площ 240 ха. включва остатък от влажна зона в бившата Свищовско-Беленска заливна низина.
- ⇒ Защитена местност "Плавала", в землището на гр. Никопол, обявена със заповед №РД-702 от 09.06.2003 г., с площ 28,1 ха.
- ⇒ Природна забележителност "Скалната църква" – в м. "Плавала", в землището на гр. Никопол, обявена със Заповед № 1634/27.05.1976 г. на МГОПС, прекатегоризирана със Заповед № РД 709/10.06.2003 г. на МОСВ.

1.2. ФОНДОВА И АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНАДЛЕЖНОСТ

Таблица 1 Разпределение на площта по общини, землища и фондова принадлежност

Община, Землище	Горски територии по цифров модел / ха /	Селскостопански фонд по цифров модел / ха /	Всичко по цифров модел / ха /	%	Площ от р. Дунав по цифров модел /ха/
Община Белене	2955.5	9166.7	12122.2	55.6	1884.9
З-ще. гр.Белене	2925.5	9166,7	12122.2		1884.9
Община Никопол	1632.0	4906.7	6538.7	31.0	1197.5
З-ще. гр.Никопол	778.6	2305.8	3084.4	14.6	443.8
З-ще. с.Драгаш войвода	853.4	2600.9	3454.3	16.4	753.7
Община Свищов	206.0	2694.0	2900.0	13.4	185.3
З-ще. гр.Свищов	206.0	2537.9	2743.9	12.7	185.3
З-ще. с.Ореш	-	156.1	156.1	0.7	-
Общо:			21560.9	100.0	3267.7
%			100.0		24828.6

Забележка: 1. Разликите в площите са резултат от прецизиране на землищните граници при съвместяване на цифровите модели от поземлените комисии

2. Остров Предел отсъства в заповедта за обявяване. Предстоят процедури по неговото включване.

На карта № 1 "Вид на територията и административна принадлежност", приложена към Плана, е илюстрирано разпределението на площите по начин на трайно ползване и административна принадлежност.

1.3. ЗАКОНОВ СТАТУТ

1.3.1. Предишен статут и предназначение на територията на ПП "Персина" и на включените в него други защитени територии, до прекатегоризацията им съгласно Закона за защитените територии:

На основание чл. 39, ал. 1, във връзка с чл. 29 от Закона за защитените територии, с цел опазване разнообразието на характерни за района екосистеми и ландшафти, както и местообитания на растителни и животински видове, по предложение на СНЦ "Зелени Балкани" е обявен ПРИРОДЕН ПАРК с наименование "ПЕРСИНА".

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ В ПРИРОДЕН ПАРК "ПЕРСИНА"

⇒ Резерват "Персински блата" - обявен със Заповед №1106/02.12.1981 г. на КОПС с цел запазване на типични дунавски блата и характерна блатна растителност, заедно с населяващите ги колонии от рибарки, чайки, корморани, чапли, диви патици и гъски. Общата му площ е 385,2 ха и включва следните територии: "Писченско блато" с площ 182 ха, "Мъртвото блато" с площ 122,6 ха и "Старото блато" с "Дульова бара" с площ 80,6 ха. Със заповед №РД-393/15.10.1999 г. резерватът е прекатегоризиран в Поддържан резерват със същото име и площ. Поддържан резерват "Персински блата" е влажна зона с международно значение; истински рай в миналото за многочислени колонии от блатни птици - рибарки, чайки, корморани, чапли, диви патици и гъски; гнездовище на немия лебед; уникално есенно сборище на черния щъркел за страната

⇒ Природна забележителност "Персин-Изток" - обявена със Заповед №1106/02.12.1981 г. на КОПС с площ 718,9 ха. Това са най-източните девствени места на о. Персин, представляващи непроходими мочурища и просторни стари върбово-тополови гори и съобщества от тръстика и папур. Природната забележителност е прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед №РД-711/10.06.2003 г., като запазва същото име и площ.

⇒ Резерват "Китка" на о. Китка, обявен със Заповед №1106/02.12.1981 г. с площ 25,4 ха. Обявен е с цел запазване на първичната характерна растителност и като местообитание на морския орел.

⇒ Резерват "Милка", намиращ се на о. Милка, Обявен с ПМС №849/ 28.03.1948 г., Заповед 2245 от 30.12.1956 г. Площта му е 30 ха. Обявен е с цел запазване на първичната характерна растителност и като местообитание на морския орел.

⇒ Защитена местност "Кайкуша", обявена със Заповед №438/ 02.08.1978 г., с площ 240 ха. включва остатък от влажна зона в бившата Свищовско-Беленска заливна низина. Обявена е с цел запазването на естественото местообитание на редки водоплаващи птици и растителни видове, както и характерния облик на района.

⇒ Природна забележителност в местността "Плавала", в землището на гр. Никопол, представляваща естествено находище на обикновен сладник. Обявена е със заповед №1187/ 19.04.1976 г. на МГОПС, Дв бр. 44/1976 г., с площ 28,1 ха. Със заповед №РД-702 от 09.06.2003 г. е прекатегоризирана в Защитена местност, със същото наименование и площ.

⇒ Природна забележителност "Скалната църква" – в м. "Плавала", в землището на гр. Никопол, обявена със Заповед № 1634/27.05.1976 г. на МГОПС, прекатегоризирана със Заповед № РД 709/10.06.2003 г. на МОСВ.

1.3.2. Актуален законов статут на ПП "Персина".

Природен парк "Персина" е обявен със Заповед №РД-684 от 04.12.2000 г. на Министерство на околната среда и водите и е един от най-младите природни паркове в България. Обявяването му цели съхранението и възстановяването на крайдунавски влажни зони, като особено се набляга на запазване естественото състояние на многобройните острови, влизаци в границите на парка. Уникалността и голямата значимост на комплекс Беленски острови е причина на 24.09.2002 г. да бъде обявено за Рамсарско място, което е най-голямото по площ в България - 6 898 ха.

Чл. 29.

(1) За природни паркове се обявяват територии, включващи разнообразни екосистеми с многообразие на растителни и животински видове и на техните местообитания, с характерни и забележителни ландшафти и обекти на неживата природа.

(2) Природните паркове се управляват с цел:

1. поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;
2. предоставяне на възможности за развитие на научни, образователни и рекреационни дейности;
3. устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, както и осигуряване на условия за развитие на туризъм.

ЗЗТ-ДВ, бр. 133/11.11.98 г., изм. и доп. ДВ, бр.98/99 г., изм. и доп. ДВ, бр. 28/04.04.2000 г., ДВ, бр.48/13.06.2000 г., ДВ бр. 78/26.09.2000 г, изм. ДВ. бр.23 от 1 Март 2002г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., изм. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г.

1.3.3. Законова и правна рамка за управление на ПП "Персина"

Редица международни Конвенции, по които Република България е страна, отделят специално внимание на проблемите на биологичното разнообразие и на необходимостта от неговото опазване и възстановяване.

Посочените конвенции и европейски директиви са отправните точки при определянето на основните цели и мерки, залегнали в настоящия План за управление.

Конвенция за биологичното разнообразие

Съгласно конвенцията всяка страна трябва съобразно собствените си условия и възможности да разработи собствена национална стратегия, планове или програми за съхранение и разумно използване на биологичното разнообразие.

Страните допълнително се задължават да интегрират съхраняването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в съответните отраслови планове, програми и политики.

Държавите членки се задължават да предотвратяват интродуцирането на чуждоземни видове, които заплашват екосистемите, местообитанията или видовете и да контролира и изкоренява такива видове.

Конвенция за опазване на дивата флора и фауна и природните местообитания /Бернска/

Конвенцията е създадена с цел опазване на видовете и местообитанията в Европа, и е подписана от всички европейски страни, членки на Европейския съюз. Тя изисква специално внимание на застрашените от изчезване и уязвимите видове, както и на застрашените местообитания.

Договарящите страни се задължават да обръщат специално внимание на защитата на области, които са важни за мигриращите видове, като райони за зимуване, събиране, хранене и размножаване.

Конвенция по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птици /Рамсарска/

Конвенцията препоръчва отделните страни-членки да стимулират запазването на влажните зони и водолюбивите птици, като осигуряват мерки за адекватното им управление. Те трябва да компенсират всички загуби на влажни зони, като защитават или възстановяват адекватни по значение места, като местообитания на водолюбивите птици.

Конвенция за съхраняване на мигриращите видове диви животни /Бонска/

Конвенцията изисква съхраняване и възстановяване на местообитанията на мигриращите видове. Държавите е необходимо да предотвратяват и отстраняват вредните влияния от дейности или пречки, затрудняващи миграцията на видовете. Към конвенцията действат няколко специализирани споразумения, касаещи опазването на отделни групи или видове организми. От тях България е подписала споразуменията за прилепите, африканско-европейските мигриращи водолюбива птици и тънкоклюнийт свирец.

Конвенция за опазване на река Дунав

Конвенцията има за цел постигането на устойчиво и балансирано управление на водите в басейна на р. Дунав. Страните са постигнали съгласие относно:

- ⇒ "съхраняването, подобряването и рационалното използване на повърхностните и подпочвени води във водосборния басейн";
- ⇒ "контрол върху рисковете, възникващи в резултат от инциденти, свързани с опасни за водите вещества, наводнения и залежавания";
- ⇒ "принос към намаляването на тежестта на замърсяването върху Черно море от източници във водосборния басейн" (Чл. 2.1.).

Страните са приели да си сътрудничат по отношение на фундаменталните въпроси в управлението на водите, като предприемат "всички необходими закони, административни и технически мерки с цел най-малкото поддържане и подобряване на сегашното състояние на околната среда и състоянието на водите в река Дунав, както и водите във водосборния ѝ басейн, и с цел предотвратяване и намаляване доколкото е възможно на различните въздействия и промени, настъпващи или с вероятност да настъпят." (Чл. 2.2.).

Рамкова директива за водите 2000/60/ЕС

Директивата установява рамка за защита на всички води (включително вътрешни повърхностни води, транзитни води, крайбрежни води и подпочвени води), която:

- Предотвратява по-нататъшно влошаване на водите и защитава и подобрява състоянието на водните ресурси;
- Подобрява устойчивото използване на водите основаващо се на дългосрочната защита на водните ресурси;
- Осигурява прогресивно намаляване на замърсяванията на подпочвените води и предотвратява тяхното по-нататъшно замърсяване;
- Допринася за смекчаването на последствията от наводнения и продължителни суши

Като цяло, директивата има за цел да подобри състоянието на всички води след 2015.

Нормативни документи, регламентиращи качеството на повърхностните, подземни и отпадни води, действащи понастоящем и използвани при оценка на качеството на водите във влажните зони са: Наредба № 1/07.07.2000 на МОСВ, МРРБ, МЗ и МИ за проучването ползването и опазването на подземните води; Наредба № 6 /09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води.

Директива 92/43/ ЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

Директивата посочва отговорността на държавите да съхранят приоритетни природни местообитания в тяхното естествено състояние. Тези местообитания трябва да се опазват в рамките на единна екологична мрежа, като се обявяват за специални защитени територии и се изготвят и прилагат планове за тяхното управление.

Плановите или проектите, които оказват неблагоприятно въздействие върху популациите на видовете или върху специалните защитени територии е необходимо да бъдат преразгледани за съвместимостта им с целите на управление.

Директива 79/409/ЕС за опазване на дивите птици

Най-старата европейска природозащитна директива от държавите да вземат необходимите мерки за опазване на всички видове птици. Опазването включва: създаване на защитени територии; поддържане и управление в съответствие с екологичните нужди на местообитанията в и извън защитените територии; възстановяване на разрушените биотопи; създаване на нови биотопи и забрана за обезпокояване на гнездящите птици и ограничаване на лова и събирателската дейност.

НАТУРА 2000 - Европейската общност, като договаряща страна по Бернската конвенция, с цел изпълнение на задълженията си по нея, приема през 1992 год., Директива 92/43/ЕЕС и Директива 79/409/ЕЕС, като основа за създаване на Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000. Тази мрежа се създава с цел опазване на видове и природни местообитания от интерес за Европейската общност. Мрежата НАТУРА 2000 включва два типа защитени територии:

1/ Територии, обявявани директно от страните-членки съгласно Директивата за птиците (т.нар. Специално защитени зони (Special Protection Areas)) и

2/ Територии, предложени от страните-членки и впоследствие разглеждани от Комисията съгласно процедура за селектиране на тези територии, съгласно Директивата за хабитатите. Това са т.нар. Специални конзервационни зони (Special Areas of Conservation).

Управлението на тези територии е регламентирано чрез чл. 6 на Директивата за хабитатите. То цели предотвратяване на разрушаване на природните местообитания и на местообитанията на видове, както и безпокоене на видовете, за чието опазване са обявени териториите. Обявяването на такива територии не променя собствеността и дейностите в тях, ако тези дейности са природосъобразни, не вредят на целостта на хабитатите и на видовете, които се опазват. Цели се устойчиво управление на тези територии, което гарантира съчетаване на техните конзервационни функции и същевременно осигурява ползи за местното население. Член 8 от Директивата за хабитатите е насочен към намиране на механизъм за финансиране управлението на местата по НАТУРА 2000, което е заложено в Европейския селскостопански фонд за околна среда и развитие на селските райони, 2007 – 2013.

Други директиви, относително свързани с управлението на територията са: Конвенция за защита на трансграничните реки и международните езера (Хелзинки, 1992), Директива за подпочвените води (80/68/ЕЕС), Директива (99/31/ЕС), Директива за питейната вода (80/778/ЕЕС, изменена от Директива 98/83/ЕС), Директива за нитрата (91/676/ЕЕС), Директива за защита на растителните продукти (91/414/ЕЕС), Директива за биоцидите (98/8/ЕС), Директива за цялостно предотвратяване и контрол на замърсяването (96/61/ЕС), Директива за рибата в пресните води (78/659/ЕЕС) и стратегия за защита на почвите.

НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Националното природозащитно и ресурсно законодателство в различна степен съответства на постановките в международните документи и създава необходимите законови предпоставки. Като най-значими в този аспект, могат да се посочат :

Закон за защитените територии

Този закон цели опазването на биологичното разнообразие, чрез изграждането на мрежа от защитени територии, като:

- определя категориите защитените територии, тяхното предназначение, режими на опазване и основните цели на управлението им;
- регламентира процедурите за обявяване на защитените територии;
- въвежда плановете за управление като съвременен инструмент за управление на защитените територии и регламентира условията и процедурите за тяхното разработване и приемане;
- определя институциите отговорни за управлението, охраната и контрола в защитените територии;

Законът се прилага от МОСВ и МЗХ, вкл Изпълнителна агенция по горите /ИАГ/ и техните подразделения, както и от общини;

Закон за горите

Целите на закона са:

- опазване и увеличаване площта на горите;
- поддържане и подобряване състоянието на горите;
- гарантиране и поддържане на екосистемните, социалните и икономическите функции на горските територии;
- гарантиране и увеличаване производството на дървесина и недървесни горски продукти чрез природосъобразно стопанисване на горските територии;
- поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие и подобряване състоянието на популациите на видовете от дивата флора, фауна и микота;
- осигуряване на възможности за отдых на населението и подобряване на условията за рекреация;
- постигане на баланс между интересите на обществото и собствениците на горски територии;
- подпомагане и насърчаване на собствениците на поземлени имоти в горски територии;
- изпълнение на международни и европейски ангажименти за съхранение на горските местообитания.

Закон за биологичното разнообразие

Този закон регулира отношенията между държава, общини, юридически и физически лица в сферата на защита и устойчиво използване на биологичното разнообразие в България чрез:

- Опазване на характерни местообитания на национално и европейско ниво чрез Национална Екологична Мрежа
- Опазване на защитените видове, както и на видовете от търговска важност
- Регулиране на въвеждането на неместни видове или на повторното въвеждане на местни видове
- Регулиране на търговията със застрашени видове
- Защита на вековни или забележителни дървета

Законът се прилага се от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и храните, Министерство на регионалното развитие и благоустройство, Министерство на Финансите и Общини

Закон за водите

Този закон регулира управлението на водите в България, като неразделна част от природните ресурси на страната и правото на собственост над водните системи и басейни. Закона за водите е като цяло хармонизиран с Европейската рамкова директива за водите 2000/60/ЕС. Неговата цел е да осигури цялостно балансирано управление на водите в обществен интерес, защита на здравето на обществото и устойчиво развитие на България, чрез:

- ефикасно използване на водните ресурси;
- Развитие и защита на водните ресурси, за да се посрещнат нуждите на настоящето и бъдещото поколение;

- Възстановяване качеството на водата и защита на водите от замърсяване, изчерпване и други влияния;
- Опазване и защита на водните екосистеми и на обкръжаващата ги среда.

Законът се прилага се от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и храните, Министерство на регионалното развитие и благоустройство, Министерство на здравеопазването, местни власти и т.н.

Закон за лова и опазване на дивеча

Законът за лова и опазване на дивеча регулира правата за собственост на дивеча, защитата, стопанисването и организацията на резерватите за дивеч, както и правата за лов и търговия с дивеч. Опазването на дивеча е основен подход за управление на дивеча, включващ:

- опазването на био-разнообразието;
- увеличаване устойчивостта при ползване на ловните ресурси;
- запазване на екологичното равновесие и защита на местообитанията.

Законът се прилага се от Министерство на земеделието и храните.

Закон за лечебните растения

Законът за лечебните растения регулира управлението на ресурсите от лечебни растения, в това число защитата, устойчивото използване, събирането и търговията с лечебни растения. Съществува официален списък (Приложение I) съдържащ всички лечебни растения в България. Използването на тези природни ресурси изисква специални разрешителни и заплащане на различни такси

Законът се прилага се от Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и храните, местни власти, регионални администрации

Закон за рибарството и аквакултурите

Този закон регулира управлението, използването и защитата на рибните ресурси в българските водни системи и басейни, както и търговията с риба и други водни организми. Законът има за цел да осигури:

- Устойчиво използване на рибните ресурси в това число възстановяването и защитата на биологичното равновесие във водните екосистеми;
- Устойчиво развитие на риболовния сектор (индустриален и развлекателен риболов, развъждане на риби и аквакултури);
- Изпълнение на правилата на риболовните практики;
- Увеличаване на консумацията на риба и рибни продукти.

Законът се прилага се от Министерство на земеделието и храните, ИАРА, местни власти, регионални администрации

Други закони, имащи отношение към управлението на парка:

Закона за генетично модифицирани организми /ЗГМО/, Закона за устройство на територията /ЗУТ/, Закона за управление на отпадъците /ЗУО/, Закона за опазване на земеделските земи /ЗОЗЗ/, Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух /ЗОЧАВ/

ПОЛИТИЧЕСКА РАМКА

Основни международни и вътрешни рамкови политически документи, от които произтича необходимостта от разработване и прилагане на настоящите планове за управление са:

Общоевропейска стратегия за опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие,

Стратегията е приета, като регионален инструмент за прилагане на Конвенцията за опазване на биоразнообразието, от 55 министри на европейските страни през 1995г. на тяхната трета среща в София. С нея се определят общоевропейските цели в областта на защита на природата и ландшафта и пътищата за тяхното постигане. С приемането на стратегията бе приет и план по нейното прилагане, с който са определени 11 приоритетни теми .

Тематично действие **2** е свързано с въвеждането на проблемите на опазването и възстановяването на биологичното разнообразие във всички секторни политики и планове, включително в областта на горското стопанство.

Тематично действие **6** е насочено към опазване и възстановяване на речните системи и свързаните с тях влажни зони. Първата общоевропейска цел в това действие е насочено към интегрирано управление на реките Дунав и Рейн и техните водосбори, с цел засилване на буферната роля на крайречната растителност и ролята и на екологичен коридор, част от Общоевропейската екологична мрежа. Втората общоевропейска цел е повишаване съзнанието и съхраняване на традиционно управляваните речни ландшафти, подкрепа на туризма и регионалната икономика, с акценти върху реките Дунав, Десау, Мозел и Лоара. Тематично действие **9** е насочено към адекватно управление на горските екосистеми. Неговите насоки са свързани със 100 % защита на алувиалните девствени гори и крайречните горски коридори;

Декларация за сътрудничество за създаването на Зелен коридор “Долен Дунав”

През юни, 2000 г министрите на околната среда на България, Румъния, Молдова и Украйна, отчитайки уникалността на биологичното разнообразие в долното поречие на р Дунав и отговорността на страните за неговото опазване, подписаха Декларация за сътрудничество и действия в три основни направления:

- опазване на съществуващите защитени територии;
- обявяване на нови защитени територии;
- възстановяване на влажни зони.

Тези обекти са съставните части на Зелен коридор “Долен Дунав” и в тази връзка естествените хабитати на заливните гори на българските дунавски острови са от първостепенен интерес. Тяхното опазване, както и възстановяването на такива гори, там където е възможно, е сред най-важните приноси на България в прилагането на Декларацията.

Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

Стратегията е приета през 1995 г. от Министерски съвет и е една от най-важните задачи залегнали в нея са свързани с прилагане на съвместни усилия с Румъния за възстановяване на трансграничните местообитания и екосистеми по р. Дунав;

В стратегията са определени като уникални и представителни за България 12 групи съобщества и екосистеми, във връзка с тяхното значение за опазване на биологичното разнообразие. Три от тях са екосистеми от водосбора на река Дунав:

- крайречната храсталачна и горска растителност от върби, тополи и елши;
- естествените влажни зони, включително тези на о-в Белене; и
- дунавските сезоннозаливаеми острови, като гнездови и размножителни местообитания птиците.

Национален план за опазване на биологичното разнообразие

Цели на Плана

Дългосрочна стратегическа цел: Опазване, възстановяване и устойчиво управление на биологичното разнообразие в страната за създаване на оптимални условия, среда и перспективи за живот на хората.

Стратегическа цел на Плана: Постигне на новата цел на ЕС, да се спре загубата на биологични видове до 2020 г. и да се осигури устойчиво опазване на биоразнообразието.

Оперативни цели:

- Опазване и възстановяване на видове, хабитати, екосистеми и ландшафти. Опазване на генетичното разнообразие и биологична сигурност.
- Максимално интегриране на проблемите на биологичното разнообразие в националното екологично и секторно законодателство и националните политики и програми.
- Устойчиво използване на биологичните ресурси
- Интегриране на проблемите на биологичното разнообразие в селскостопанския сектор
- Опазване на биологичното разнообразие чрез устойчиво управление на горите
- Опазване и устойчиво използване на рибните ресурси
- Оптимизиране на политиката на България по отношение на търговията с биологични ресурси.
- Развитие на устойчив туризъм
- Предотвратяване или намаляване на отрицателното въздействие върху биоразнообразието, предизвикано от промените в климата и адаптациите към тях.

Националният план за влажните зони

Приет през 1993г, този план разглежда проблемите на опазването и управлението на най-значимите български влажни зони. Дунавските острови от Беленският комплекс остров Вардим и островите край резервата Сребърна с техните естествени гори са определени като три от единайсетте най-значими места свързани с размножаването и миграцията на птици и опазване на дивата флора и фауна.

Декларация за влажните зони в Българската част на Дунавския басейн

Декларацията е подписана от МОСВ, МЗХ и МРРБ през 1999, с основна цел ангажиране на институциите с проблемите на влажните зони по р. Дунав и с тяхното решаване в няколко направления:

- разширяване на мрежата от защитени територии и изготвяне на планове за управление на приоритетните защитени територии;
- преоценка и промяна на онези планове и програми, които водят до намаляване на площта или на биологично разнообразие;
- изготвяне и реализиране на възстановителни планове и програми

Национална стратегия за екотуризма и план за действие за България

Националната стратегия за екотуризма и план за действие отразяват широко разпространената нужда за местния бизнес, която не може да бъде преодоляна без наличието на голям прилив на капитали. Подобряването на опазването на биоразнообразието и екотуризма са ключ към развитието на пазарна икономика в периода на преход, който се отнася пряко към защитата на българското екологично и културно наследство.

Стратегията потвърждава ролята на България, като модел за развитие на екотуризма на Балканите и в Европа. Този документ се основава на нуждата на българите да разберат, че крайъгълните камъни на тяхната гордост – природата, традициите и обичаите, историята и селският начин на живот – са ценни не само за България, но и за останалия свят. Стратегията очертава развитието на екотуризма в България за период от *десет години*. Планът за действие покрива период от *пет години*.

Изготвянето на план за екотуризъм за влажните зони на река Дунав е изработен въз основа на Националната стратегия за екотуризма и план за действие.

Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013-2020 година

Приета с Решение на Министерския съвет на 27.11.2013 г.

Стратегически план за развитие на горския сектор 2014-2023 г.

Одобен през м. юли 2014 г. от министъра на земеделието и храните.

1.4. СОБСТВЕНОСТ

На карта № 2, приложена към Плана за управление, са показани видове собственост, в границите на природен парк "Персина".

1.4.1. Видове собственост на територията на природния парк:

Общата площ на парка по кадастрални данни е 21762.2 ха, разпределена в около 14528 парцела. Над 60 % от земята е собственост на държавата, основно представена от Министерство на земеделието и храните и общините.

Около 7600.0 ха са частна собственост, раздробена между много на брой собственици. Средната площ на един парцел е 1.7 ха, движеща се от 0.7 ха до 2500.0 ха, като над 70 % от собствениците притежават по-малко от 1 ха.

Видовете собственост в парка, по данни на МЗХ към м. февруари 2005 г.:

- ⇒ Държавна публична – 8998,0 ха
- ⇒ Държавна частна – 1254,8 ха
- ⇒ Общинска публична – 832,0 ха
- ⇒ Общинска частна – 1446,4 ха
- ⇒ Частна – 7685,6 ха
- ⇒ Обществени организации – 170,2 ха
- ⇒ Чуждестранна – 10,2 ха
- ⇒ Стопанисвана от общината – 1300,0 ха
- ⇒ Собственост на религиозни общности – 65,0 ха

Забележка: Съгласно изискванията на ЗЗТ в сила от 1998г., всяка държавна и общинска собственост в парка, следва да се счита за публична. Посочените данни са от 02.2005г., когато процесът по отразяване на собствеността в КВС не е бил приключил напълно.

Държавната собственост е съсредоточена в селскостопански земи (40 % от нивите) и почти всички гори (90%). Частна собственост са над половината от земеделските обработваеми земи, 2/3 от градините и 1/3 от естествените ливади. Собствеността на общините основно представлява пасища (75% от всички), полски пътища (50%) и обработваеми земи (4%). От най-значимите от консервационна гледна точка земи са тези разположени на островите и горите в 200 метровата ивица на Дунав. Съгласно Закона за горите те са публична държавна собственост. Съществуващите блата в Свищовско-Беленската низина са държавна и общинска собственост. От естествените ливади 1/3 са частна собственост и 2/3 - общинска.

1.4.2. Правен статут на наличните права на ползване

Чл. 50. В изпълнение на своите правомощия, директорите на регионалните органи на Министерството на околната среда и водите в защитените територии в своите райони: контролират дейностите на собствениците или ползвателите на гори, земи и водни площи; ЗЗТ ДВ, бр. 133/11.11.98 г., изм. и доп. ДВ, бр.98/99 г., изм. и доп. ДВ, бр. 28/04.04.2000 г., ДВ, бр.48/13.06.2000 г., ДВ, бр. 78/26.09.2000 г., изм. ДВ. бр.23 от 01.03. 2002г., изм. ДВ. бр.77 от 09 .08. 2002г., изм. ДВ. бр.91 от 25 .09. 2002г. изм. ДВ. бр.28 / 1 .04. 2005г., изм. ДВ. бр.94 / 25 .11. 2005г., изм. ДВ. бр.30/ 11 .04. 2006г., изм. ДВ. бр.65/ 11 .08. 2006г., изм. ДВ. бр.24/ 20 .03. 2007г., изм. ДВ. бр.62/ 31 .07. 2007г., изм. ДВ. бр.36/ 4 .04. 2008г., изм. ДВ. бр.43/ 29 .04. 2008г., изм. ДВ. бр.19/ 13 .03. 2009г., изм. ДВ. бр.80/ 9 .10. 2009г., изм. ДВ. бр.103 / 29 .12. 2009г.

Налични права на ползване върху сгради и съоръжения:

На територията на парка има незаконно разположени обекти. За други има информация за собствеността им, но в ДПП не са предоставени документите за собственост и начин на ползване.

Незаконни обекти и съоръжения –
Разкриване и констатиране на незаконно строителство имат право и са длъжни да извършват ДНСК, РДНСК и общинската администрация (кметство, район).

Незаконните строежи се премахват въз основа на заповед за премахване, издадена от Началника на ДНСК или упълномощено от него длъжностно лице. В заповедта за премахване първо се дава възможност нарушителя сам да премахне незаконния строеж, а ако не го изпълни в определения срок, принудително го премахват органите на ДНСК за сметка на нарушителя.

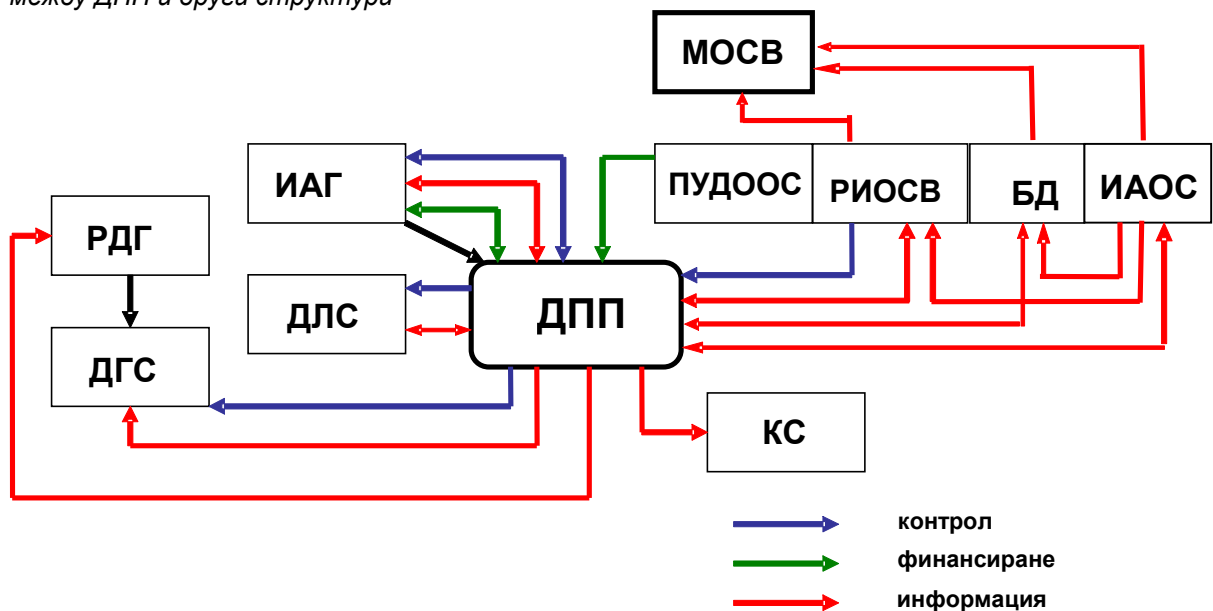
За строежи, които представляват промяна на предназначението на сгради, съоръжения или части от тях, както и за строежи, за които не се изисква одобряване на инвестиционни проекти, но се издава разрешение за строеж, принудителното премахване се извършва от общината (района).

ЗУТ и нормативните актове по прилагането му

1.5. УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА

1.5.1. Организационна структура и администрация

Фиг.1. Функционална структура, организационни връзки и връзки на съподчиненост между ДПП и други структури

Използвани съкращения във фиг.1

ИАГ – Изпълнителна агенция по горите

РДГ – Регионална дирекция по горите

ДГС - Държавно горско стопанство

ДЛС - Държаван ловно стопанство

ДПП - Дирекция на природен парк

МОСВ - Министерство на околната среда и водите

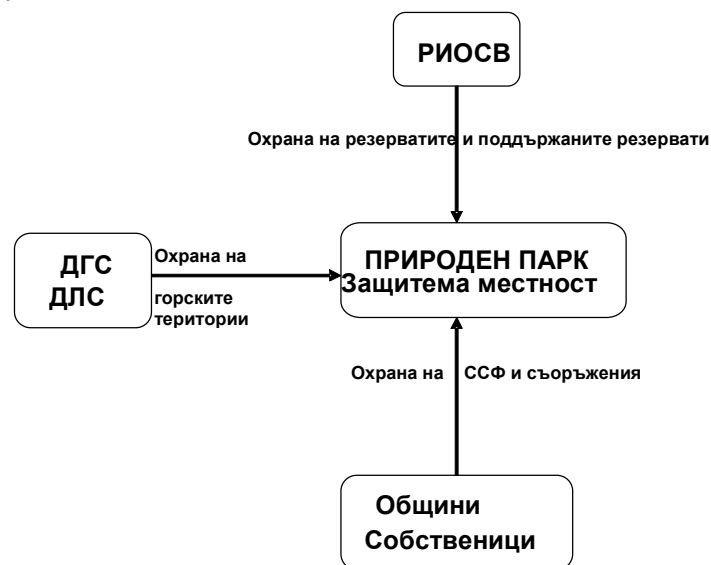
ПУДООС - Предприятие по управление на дейностите в околната среда

РИОСВ - Регионална инспекция по околна среда и води

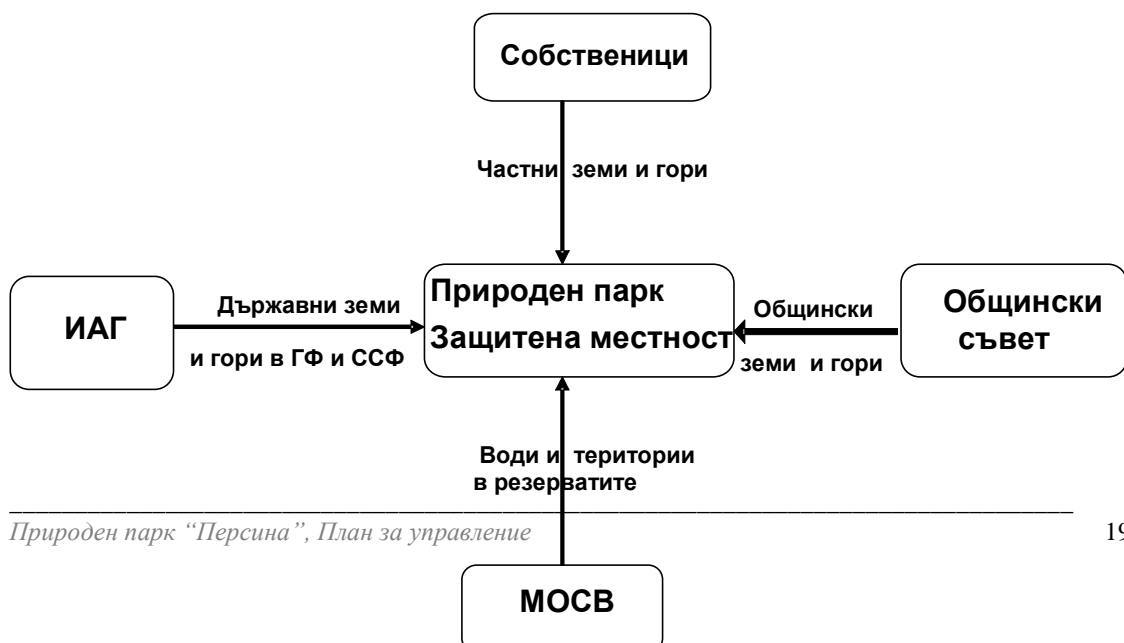
БД - Басейнова дирекция

КС – консултативен съвет

Фиг.2.Отговорности по охраната на земите, горите и водните площи в защитените територии

Фиг.3.Разпореждане и учредяване на вещни права върху земи и гори

1.5.2. Персонал - основни функции по длъжности

ЕКСПЕРТЕН СЪСТАВ

⇒ ДИРЕКТОР

Има право да:

1. Ръководи оперативната работа на ДПП по принципа на единоначалието;
2. Представява ДПП пред държавните органи, стопанските организации и фирмите;
3. Упражнява дисциплинарни права в съответствие с Кодекса на труда и разпорежданията на Директор на ИАГ;
4. Участва и формира временни колективи от специалисти за реализацията на програми за научно-техническо и организационно развитие на дейностите в ДПП;
5. Има всички права, съгласно Кодекса на труда, Колективния и индивидуален трудов договор и Правилника за вътрешния трудов ред в ДПП.

Отговаря:

1. За резултатите от взетите от него решения във връзка с оперативната работа на ДПП, стопанисването на имуществото и спазването на нормативните актове;
2. За цялостното финансово и икономическо състояние на ДПП;
3. За неизпълнение или нарушаване на всички възложени функции и задължения;
4. Носи имуществена отговорност до размера на причинените от него вреди на ДПП, съгласно Кодекса на труда.

⇒ ЕКСПЕРТ ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА, ТУРИЗЪМ И РЕКРЕАЦИЯ

1. Планира и организира провеждането на образователни програми с местното население и посетителите на парка;
2. Планира и организира разработването и издаването на информационни, рекламни, сувенирни и др. популярни материали за парка;

3. Координира образователните програми, които се провеждат на територията на парка от други органи и организации;
4. Организира функционирането на посетителски и информационни центрове на парка;
5. Поддържа връзки със средствата за масова информация, неправителствените и др. обществени организации и разпространява информация за дейността на парка;
6. Поддържа парковата библиотека;
7. Планира и организира изграждането и поддържането на туристически маршрути, кътове за почивка, обозначителни информационни табла, заслони и други паркови и архитектурни елементи за нуждите на туризма и отдиha;
8. Координира провеждането на специализиран познавателен туризъм с водачи. Организира и участва в обучението на кадрите за тази дейност;
9. Поддържа връзки със заинтересованите и специализирани в областта на рекреационната и обслужваща туризма дейност физически и юридически лица, които са собственици или не са на туристически обекти в и около парка (хотелиери, ресторантьори, туроператори, БТС и др.);
10. Организира специализиран мониторинг върху туристическите дейности в границите на парка;
11. Контролира всички рекреационни и туристически дейности в границите на парка, независимо от техния организатор и изпълнител, като следи за съблюдаването на Плана за управление в частите му строителство, рекреационен капацитет, мероприятия за осигуряване безопасността на посетителите;
12. Поддържа база данни за рекреационния и туристическия потенциал, както и културно-историческите обекти на територията на парка и прилежащите региони;
13. Участва в изготвянето на становища на ДПП по доклади за ОВОС, ПУ или ЛУП и др. проекти и планове във връзка с тяхното отражение върху туристическата дейност в парка;
14. Подготвя и разпраща документите свързани с дейността на Консултативния съвет. Изпълнява функциите на Секретар на Консултативния съвет;
15. Координиране с общинските детски и учебни заведения, научните институти;
16. Планиране, организиране и провеждане на образователни програми с местното население и посетителите на парка;
17. Координира образователните програми, които се провеждат на територията на парка от други органи и организации;
18. Провежда тематични уроци в детските градини, училищата и др. учебни звена на територията на ДПП "Персина";
19. Организира младежки мероприятия, срещи, семинари, фестивали, конкурси и др. актуални теми за младежта на територията на ДПП "Персина";
20. Поддържа връзки с други природни и национални паркове в страната и в чужбина;
21. Изпълнява функции на туристически водач при необходимост;
22. Изпълнява текущите разпореждания на директора на ДПП "Персина".

⇒ **ЕКСПЕРТ БИОРАЗНООБРАЗИЕ**

1. Осъществява наблюдение върху състоянието на природните екосистеми, различните типове животински и растителни съобщества и отделни таксони;
2. Осъществява наблюдение върху състоянието на популациите на защитените, редките, застрашените и ендемичните представители на флората и фауната;
3. Планира, осигурява и контролира извършването на специализирани изследвания за състоянието на различните елементи на зооценозите и влиянието на различните природни и антропогенни фактори върху фауната;
4. Планира, осигурява и контролира извършването на специализирани изследвания за състоянието на различните елементи на фитоценозите и влиянието на различните видове земеползване върху флористичните ресурси;
5. Контролира въздействието на различните човешки дейности в парка върху отделните елементи на фаунистичните ресурси, флората и растителността, с оглед на тяхното опазване и възпроизводство;
6. Участва в разработването на информационни и рекламни материали, в провеждането на просветни и образователни програми, във водачеството на туристи;
7. Поддържа база данни за фаунистичното, флористичното и растително разнообразие в парка;
8. Поддържа връзки и координира дейността на парковата администрация в областта на опазване на фаунистичните, флористичните ресурси със заинтересованите държавни, обществени и научни организации;
9. Участва в изготвянето и изпълнението на информационната и образователна политика на управлението на парка.
10. Осигурява условия и участва в провеждането на научно – изследователски програми в т.ч. и на международни проекти.
11. Поддържа връзки и координира дейността на парковата администрация със заинтересованите научни и образователни институции;
12. Изпълнява текущите разпореждания на директора на ДПП "Персина".

⇒ **ЕКСПЕРТ ПО ЕКОЛОГИЧНО ЗЕМЕДЕЛИЕ И УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ**

1. Организира мониторинг върху ползването на природните ресурси и стопанските дейности в границите на парка и тяхното въздействие върху биоразнообразието, качеството на водите и почвите;
2. Разработва програми и консултира местните селскостопански производители при подготовката на проекти, бизнес-планове и програми за устойчиво земеделие, включително за производство на екологично чисти продукти и борба с ерозията;
3. Организира разработването на проекти и програми за опазване на местни сортове растения и породи животни и съвременни биологични технологии;
4. Поддържа връзки с областните служби по земеделие и гори, общините, местните селскостопански сдружения, НПО, предприсъединителните и структурните фондове на ЕС в областта на земеделието и устойчивото ползване на природните ресурси;
5. Поддържа база данни за земеделските земи, гори, води и ползване на природните ресурси и работи с програмните продукти обслужващи тези дейности;

6. Контролира спазването на установените със ЗЗТ и ПУ режими в парка, в рамките на неговата

компетентност;

7. Съставя актове за нарушения на режима на парка;

8. Изпълнява и допълнителни функции, възложени му от ръководителя в рамките на Закона.

⇒ **КАСИЕР- СЧЕТОВОДИТЕЛ**

1. Планира, организира и контролира цялостната финансово-счетоводна дейност; осигурява отчитането на паричните средства, стоково материални ценности и основни средства;

2. Осигурявана достоверна счетоводна отчетност на основата на първичната документация;

3. Организира и осъществява финансово счетоводната дейност и изготвя икономически анализи;

4. Определя счетоводната политика и формата на счетоводство на предприятието в съответствие с разпоредбите на Закона за счетоводство, Национални счетоводни стандарти и Национален сметкоплан.

5. Организира: финансовата дейност, вътрешен финансов контрол и счетоводство на предприятието; достоверно отразяване на резултатите от стопанската година; отчетността на финансовите, разчетните и кредитните операции;

6. Осигурява: пълното отчитане на паричните средства и своевременното отразяване на движението им в счетоводните документи, правилното и своевременно отчисляване на вноските за държавния бюджет, социалните застраховки и др. задължения

7. Съставя балансите и изготвя счетоводните отчети в съответните срокове;

8. Разработва икономически анализи на финансовата дейност с цел разкриване на вътрешни резерви, предотвратяване на загуби, разхищения и др.

9. Подписва платежните документи и счетоводните отчети;

10. Изпълнява функциите на личен състав и деловодител на предприятието;

11. Изпълнява текущите разпореждания на директора на ДПП "Персина".

ПОМОЩЕН ПЕРСОНАЛ

⇒ Работник по поддръжка сгради и паркови елементи

⇒ Шофьор

⇒ Пожаронаблюдател

⇒ Технически сътрудник

1.5.3. Материално-техническо обезпечаване /към 2005 г./

Наличното материално-техническо обезпечаване, което се ползва за управлението и стопанисването на територията на Природния парк: сграден фонд, транспортни средства, техническо оборудване и инвентар е представено в СВИТЪК Приложения, Приложение № 4.

1.6. СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРОЕКТНИ РАЗРАБОТКИ

1.6.1 Проектни разработки, приети през последните 5 години и свързани със строителство, ползване на ресурси и други дейности на територията на парка

Стратегии за развитие на общините на територията на ПП “Персина”, разработени и утвърдени в съответствие с поставените изисквания в Националния план за регионално развитие за периода 2007-2013 г.

Определена е мисията на общинските администрации - да създават условия за развитие на социално-икономическата и културна сфера, което да благоприятства привличането на чуждестранни инвестиции и подобряване бита на жителите.

Община Белене:

Гражданите на община Белене се обединяват около следната визия за бъдещето на своята община:

Община Белене ще бъде енергиен център на България с красива и чиста природа, съхранено биоразнообразие и богато културно-историческо наследство, където е постигнато устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие, основано на:

- ⇒ *икономика на иновациите, знанието и информационното общество;*
- ⇒ *висок икономически растеж, заетост и доходи чрез развитие на туризъм, модерно екологично земеделие, лека и преработваща промишленост и ядрена енергетика;*
- ⇒ *осигурен достъп до образование, здравеопазване, спорт и почивка за всеки;*
- ⇒ *гарантирана личната свобода, сигурност и защита.*

Всичко това – постигнато като резултат от съвместните партньорски усилия на общинската администрация, местния бизнес, държавните ведомства, неправителствените организации, гражданите и по пътя на трансграничното сътрудничество и европейската интеграция.

Община Никопол

Гражданите на община Никопол се обединяват около следната визия за бъдещето на своята община:

Община Никопол – един проспериращ Европейски регион по поречието на река Дунав с интензивно селско стопанство и широко приложение на високите технологии в разнообразен спектър от модерни промишлени предприятия, с изградена съвременна

инфраструктура, привлекателна с чистотата, зелената, местата си за отдих и с висок жизнен стандарт.

приоритет 1: Повишаване конкурентноспособността на Общинската икономика - чрез развитие на модерно селско стопанство и преработвателна промишленост.

приоритет 2: Създаване на условия за духовно, физическо и социално развитие на населението, развитие на човешките ресурси и подобряване на качеството на живот.

приоритет 3: Развитие на техническата и социална инфраструктура нейното разширяване и модернизация осигуряваща чиста и здравословна околна среда.

приоритет 4: Укрепване на институционалния капацитета на общинска администрация.

Община Свищов

Гражданите на община Свищов се обединяват около следната визия за бъдещето на своята община:

Община Свищов - проспериращ образователен, промишлено-аграрен, търговски и транспортен център на река Дунав с национално и европейско значение, запазващ богатото културно-историческо наследство, с възможности за устойчиво социално-икономическо развитие

приоритет 1: Опазване и разумно използване на природните ресурси, геозащита и създаване на екологична жизнена среда

приоритет 2: Развитие на инфраструктурата, селищната мрежа, международно и трансгранично сътрудничество

приоритет 3: Икономическо развитие Бизнес-парк Туризм Напителна система

приоритет 4: Подобряване качеството на живот

Други проектни разработки:

- ⇒ Проект за възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването /ПВВЗНЗ/, финансиран от ГЕФ/Световна банка, включващ следните основни дейности:
- Работен проект «Възстановяване на влажни зони на остров Белене на площ 1000 ха.»
 - Хидроложки и водобалансови модели
 - Система за мониторинг на биогените (ERM - февруари 2002)
 - Разработване на система за мониторинг и оценка (M&O) на проект “Възстановяване на влажните зони и намаляване на замърсяването” – Клуб икономика 2000, юли 2004
 - Технически изследвания за проект за възстановяване на влажни зони и улавяне на биогени финален доклад (ХПК и Акватест – ноември, 2001)
 - Екологична оценка (ACG 2002)
 - Комуникационна стратегия - (април 2004)
 - Планиране на управлението на ЗТ – консултантско задание (WWF-Auen-Institut ноември 2001)

- Базисен мониторинг на биологичното разнообразие на територията на ПП Персина, Предварителен доклад 2004 (Веселин Коев)
 - Начални проучвания на хабитатите на територията на ПП Персина и ЗМ Калимок-Бръшлен (Росен Цонев)
 - Хидрогеоложки и геоложки изследвания на о-в Белене, юли 2003
 - Топографски проучвания на влажните зони Белене, 2003
 - Финален доклад за екологична и социална оценка на въздействието (вкл. планове за управление) - (проф. Хамертон 2002)
- ⇒ План за действие за прилагане на стратегията за опазване и възстановяване на заливните гори на Българските Дунавски острови 2003 – 2007
 - ⇒ Стратегията за опазване и възстановяване на естествените заливните гори на Българските Дунавски острови
 - ⇒ Лесоустройствени проекти за ТП „ДГС Никопол“ и ТП „ДГС Свищов“
 - ⇒ Съвместна система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух в граничните градове по Българо-Румънската граница по долното течение на р. Дунав
 - ⇒ Програмата за развитие на туризма в община Белене, 2005 г.
 - ⇒ Стратегия за бъдещо развитие на културния туризъм в община Свищов
 - ⇒ Доклад за оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение за строителство на АЕЦ «Белене»
 - ⇒ Подобряване условията за корабоплаване по р. Дунав в общите българо-румънски участъци – Батин и Белене

В СВИТЪК Приложения, Приложение 5, описаните проекти са представени с обобщена информация за цел и съдържание.

1.7. СЪЩЕСТВУВАЩО ФУНКЦИОНАЛНО ЗОНИРАНЕ И РЕЖИМИ НА ОБЕКТА

1.7.1. Забрани, съгласно Заповед № РД-684/04.12.2000 г.:

- ⇒ Дейности свързани или водещи до отводняване или нарушаване на естествения воден режим на съществуващите влажните зони;
- ⇒ Превръщане на ливадите и пасищата от държавния и общински фонд в обработваеми земи;
- ⇒ Намаляване на залесената площ в горските територии
- ⇒ Намаляване на горските територии чрез смяна на предназначението на земята
- ⇒ Намаляване на площта на естествените гори, собственост на държавата и общините

- ⇒ Извеждането на сечи в гнездовите колонии на защитени видове птици, както и на безопасно разстояние от тези колонии, определено от държавното лесничество и парковата дирекция през размножителния период на птиците – март – юли (включително)
- ⇒ Регулиране на дивечовите запаси на островите през периода март- юли (включително)

1.7.2. Установени нарушения на режимите:

- ⇒ Браконьерски лов и риболов;
- ⇒ Незаконни сметища;
- ⇒ Незаконно разполагане на навеси, фургони и съоръжения в парка.
- ⇒ Браконьерски сечи.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА АБИОТИЧНИТЕ ФАКТОРИ

1.8. КЛИМАТ

1.8.1. Фактори за формиране на местния климат

Средната Дунавска равнина в която попада ПП “Персина”, от запад се ограничава от вододела между Искър и Вит, а на изток достига до вододела между Янтра и Русенски Лом.

Районът на ПП Персина се характеризира с умерено – континентален климат. Тук освен характера на релефа и неговата надморска височина за формирането на климата оказват влияние местоположението на територията в пояса на умерените географски дължини, широката и връзка с континента, въздействието на далечните и близките водни басейни и решаващата роля на преноса на въздушни маси от североизток.

1.8.2. Особености на местния климат

По-осезателните континентални черти на климата тук се потвърждават от по-ниската средна януарска температура (-3,2 градуса), от високата средногодишна температурна амплитуда (25,9 градуса), нееднаквото средногодишно валежно количество, чести температурни инверсии и къс безмразов период.

Характерно за крайдунавските низини е, че те са районите с най-топлото лято в умереноконтиненталната област. Температурните суми през активния вегетационен период (период със средни денонощни температури над 10 градуса) достигат 40 градуса. Средната продължителност на безмразовия период в крайдунавските низини е с 15-20 дни по-голяма, отколкото в останалите райони на дунавската равнина.

Температура на въздуха:

В района са регистрирани максимални температури достигащи 33-38 °С, а минимални (–25 °С) до (–28 °С).

- ⇒ Средната годишна температура е 12,36°С.

⇒ Зима - най-студеният зимен месец е януари, средните температури са между - 1,5 и – 3.0 °С.

⇒ Пролетта температурата на въздуха се формира в условия на бързо нараствена на радиационния и топлинния баланс и през април средните температури са 10 – 12 °С.

⇒ Лято - най-топлият месец е юли, средните температури на въздуха са около 23-24°С.

⇒ Есен - чести студени нахлувания от северозапад и североизток, средните температурни стойности достигат 11 – 14 °С.

⇒ Средната годишна амплитуда, е около 25,2°С и е една от най-големите за България

Както максималните, така и минималните температури се отразяват неблагоприятно върху вегетацията на растителността. Високите температури през летния сезон са съпроводени с усилване на изпарението и изчерпване на почвената влага, а ниските температури през зимния сезон са присъщи за подчертано проявените инверсионни състояния.

Вятър

В района на ПП Персина преобладаващи /по посока/ са западните и източните ветрове. Приземният вятър може да се характеризира, като едно доста постоянно течение от запад-северозапад. Тази посока на вятъра съответства на преобладаващия зонален процес на въздушните маси над Европа и от там – над Балканския полуостров.

Източните ветрове имат скорост 3-4 м/сек/, а западните средно 4-6м/сек. При определена синоптична обстановка максималната скорост на вятъра достига 35 м/сек.

Понякога духат и южни ветрове /фьон/, които са топли, сухи, поривисти и понякога твърде силни. Не са редки случаите и със северни ветрове.

Количеството на дните без вятър през годината съставляват 45%. По отделни сезони те се колебаят от 37% (пролет) до 51% (зима).

Влажност на въздуха

Средната абсолютна влажност на въздуха в района е 18,1 hPa.

Средната годишна относителна влажност на въздуха е 73%.

Облачност

За района на ПП Персина годишния максимум е през зимата (7-8/10), а годишния минимум през лятото (2,5 – 3,5/10).

Средната годишна облачност на района е между 52-54%, при среден брой ясни дни от 80 до 100 и мрачни дни 100-110. През годината броят на дните с мъгли е средно 39 и максимално 65 дни.

През пролетния период, при преминаване на студения фронт, се развива купеста облачност, падат проливни краткотрайни валежи, придружени със силни гръмотевични бури, а понякога и градушки.

Месеците с най-голям брой мъгливи дни са декември и януари. През пролетта броят на дните с мъгла намалява, а през летните месеци достига своя минимум през м.юни.

Появата на чести мъгли в района е резултат от близостта на р.Дунав.

Валежи

Режимът на валежите в този район на Дунавската равнина има подчертано континентален характер. Общата годишна сума на валежите е между 413 и 848 мм. Те са неравномерно разпределени, като максимумът е главно през юни или септември, а минимумът през януари - февруари. Зимните валежи са от сняг. Устойчива зимна покривка се образува всяка зима, обикновено през периода 15 декември – 1 март.

Характерно за сезонното разпределение на валежите е, че са по-значителни по количество през пролетта и лятото в сравнение със зимата. Характерни за района са твърде честите засушавания, чиято продължителност понякога надвишава 3-4 месеца.

Слънчева радиация

Радиационния баланс за района на парка е 5000 – 6000 MJ/ кв.м.

1.9. ГЕОЛОГИЯ И ГЕОМОРФОЛОГИЯ

1.9.1. Геоложки строеж, морфоструктури и морфометрия

В геоложко отношение ПП Персина попада в зоната на средната Дунавска равнина, в Свищовско-Беленската алувиална низина. Територията му е ограничена на север от р.Дунав, на запад от дунавските притоци р.Осъм и на изток от р.Янтра. Цялата дунавска равнина е развита върху Мизийската надстроечна платформа. По отношение на височинното си положение парка заема низинният хипсометричен пояс.

Средната Дунавска равнина се отличава с равнинно – хълмист характер и в тектонско отношение притежава типична плацидна структура. Между долините мрежи на реките Осъм и Янтра, където е разположен ПП Персина под льосовия и льосовидния воал се откриват аптски баремски варовици и варовити пясъчници. На юг от самата река Дунав и успоредно на нея се проследява льосовата и льосовидната покривка. Тя представлява ивица, между 25 и 60 км. В непосредствена близост до реката се простира ивица широка 4-5 км. която представлява типичен льос с дебелина 60 м. и с преобладаване на едропрахова фракция.

1.9.2. Геоморфология на релефа

Голяма порестост (до 50%), ясно изразената вертикална цепителност и значителното съдържание на карбонати (15%) обуславят характера на льосовия релеф и изобщо съвременният хълмист релеф на Дунавската равнина. Геоморфологията на льосовия релеф се отличава със специфичен строеж, който е отражение на морфологията на погребания подльосов строеж от една страна и релефните форми, образувани в хода на формиране на льосовата покривка след това от друга страна. Формите на релефа са обусловени от процесите на акумулиране на льосовия материал. Характерни за района на Белене са льосовите дюни. Имат характер на възвишения, изградени от едрозърнест пясъчлив льос и льосов прах.

Льосовите стени и откоси са твърде характерни за този релеф. Образването им е обусловено от пориозността и сцеплението на льоса, от неговата способност да се руши и да запазва създадените при това отвесни стени. По същата причина се получават и свлачищата и срутищата. Те се образуват предимно по стръмните склонове на речните

долини. В околностите на Свищов и Никопол те имат линейно – блоков характер, което придава стъпаловиден строеж на склоновете.

⇒ Форми в съвременния релеф

Съвременният облик на релефа на парка е отражение на взаимодействието между плоско наслоените, нееднакво устойчиви пластове, колебателния характер на неотектонските движения и екзогенната склуптурна дейност на морфогенетичните процеси. Протеклото при тези обстоятелства полициклично развитие на релефа е довело до развитието на две денудационни нива и 3-4 речни тераси. Началото на това полициклично развитие е свързано с развитието на една сарматско – понтийска денудационно – абразионна и акумулативна повърхнина. Второто по височина и възраст морфостратиграфско ниво – левантийското, има също денудационно – абразионен и акумулативен характер. То се открива в цялата плацидна зона. Именно то заема и територията на която се намира парка Персина.

По време на полицикличното развитие на релефа на средната дунавска равнина се е извършило и оформянето на долините на реките Осъм и Янтра с техните всечени меандри и привързаните към тях асиметрични долинни разширения, с наличието на полигенни тераси и изоставени речни легла – старици. Плоските вододелни гърбища при Никопол и Свищов, които се спускат стръмно към р. Дунав, илюстрират морфогенетичното отражение на геоложката основа и на свлачищните прояви. Тук плоските льосови гърбища се отличават с присъщите за тях овални паничища и с наличието на добре изразени откоси, обусловени от вертикалната цепителност на порестия неспоен льосов седиментен субстрат. По тези места заедно с видимо запазените следи на деформираните от свлачищата тераси на р. Дунав, признаците на затихналите денудационни процеси се потвърждават от изразените в морфогеографско отношение псевдотераси.

Според предоставената информация от отдел “Полезни изкопаеми” на Министерство на околната среда и водите на територията на парка липсват находища на полезни изкопаеми.

Територията на парка попада в средната част на Дунавската равнина между двете и характерни морфоструктури – Ломска десперсия и Севернобългарска подутина и това определя смесения характер на релефа. Долавят се черти на линейно изтеглени плоски котове – моноклинали, уединени платовидни възвишения. В района на парка се отчленява и ивицата от 14 базалтови могили по линията Свищов – Павликени.

⇒ Разчленение на релефа

Дунавската епиплатформена равнина, останала пасивна по отношение на общата тенденция на издигане на съседните морфоструктурни области през неоген – кватернера, запазва относително малка надморска височина (178 м.), от което произтича и ниската степен на разчлененост на релефа. Хоризонталното разчленение на релефа е средно 0,5 км. на 1 кв.км., а вертикалното е 25 м. на 1 кв.км. със средни наклони 1-7 градуса.

Характерните за този район скални корнизи на горно – и долнокредните варовици заедно с льосовия воал образуват общи бразди със значителна амплитуда. Водопропускливостта на тази геоложка основа обуславя дълбоко пониране на валежните води, което се потвърждава от профолираните по варовиковите корнизи каверни и наличните под тях карстови извори.

⇒ Релефоизменящи процеси

Активните свлачищни прояви в този район се потвърждават от осезаеми морфогенетични признаци, представляващи раздрани зачимени повърхнини, добре изразени ванообразни понижения и отложени от гравитационните процеси делувиялни маси. Целият този морфоложки комплекс е отражение на значителни суфизийни възможности на подпочвените води и ускорената проява на гравитационно свличане, водещо в дадени моменти до внезапно, катастрофално срутване.

Около територията на парка са локализираны 30 свлачища. От тях 21 са на територията на община Свищов и прилежащите му земи, 3 от тях се намират в района на с. Вардим и 6 при с. Ореш.

Изсичането на горските насаждения от върба по бреговата ивица и масовото им заменяне с хибридна топола, е довело до ерозия и други нарушения в екологичното равновесие. В района на Беленския Дунавски архипелаг през 1997 и 1998 години е изсечена върбата по беленската брегова ивица, както и части от буферната зона на резервата „Персински блата”.

Обективни причини за бреговата ерозия:

- южните брегове на реките ерозират по-силно, тъй като при въртенето на Земята се получава изтласкване на вълните към тях;
- Високите, т.н. „черешови води” на Дунав систематично нарушават целостта на островите и на дигите;
- Геоложката структура на почвата – лъос, наноси и т.н.

Субективни причини за бреговата ерозия:

- Честата промяна на нивото на Дунав при Видин и Лом , което изцяло зависи от работата на ХТК „Железни врата”;
- Неразумната и безразборна сеч по бреговата ивица на горските насаждения от върба и масовото им заменяне с хибридна топола, което води до ерозия и други нарушения в екологичното равновесие.
- Добив на инертни материали от Дунав, който увеличава бреговата ерозия и води до загуба на значителни площи;

Все още никой не наблюдава бреговата ерозия и все още няма единни проекти за борба със свлачищата и загуба на земята.

Тъй като през последните години не са извършвани укрепителни и дренажни дейности, рискът от нови свлачищни процеси е изключително голям .

На карта № 3, приложена към Плана за управление, е показан скалния фундамент в границите на ПП “Персина”

1.10. ХИДРОЛОГИЯ И ХИДРОБИОЛОГИЯ

1.10.1. Хидрология и хидрография

Изследваната територия се ограничава от две речни поречия - долното течение на осмата по големина в България река - Осъм и малката, извираща наблизо р. Барата. Близостта на р. Дунав, водопронируемостта на почвите и равнинния релеф обуславят една от най-ниските за България гъстоти на речната мрежа - под 0.2 км/кв.км. Тези фактори определят и ниския модул на оттока, който е под 1л/сек/кв.км.

Значителни промени на естествения хидрологичен режим на територията са настъпили вследствие на андигирането на Свищовско - Беленската низина от р. Дунав със завършената през 1947 година 41 км крайбрежна дига. Чрез нея се прекъсва пряката връзка на блатата в низината с река Дунав, което води до тяхното изплитняване и пресъхване. Дигата прекъсва и ежегодните заливания на низината от високите черешови води на р. Дунав. Тези деструктивни за дивата природа на низината последствия се усилват и от изграждането на Беленската напоителна и отводнителна система. Тя допълнително осушава над 150 00 ха бивши заливни земи и блатата. Системата е съставена от 2 зони с 2 отводнителни, 3 напоителни и 7 зонални помпени станции и система от отводнителни и напоителни канали.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 6 са представени:

Таблица 6.1. *Воден баланс на влажна зона Персина (о-в Белене) – повърхностни води в средна година*

Таблица 6.2. *Воден баланс на влажна зона Персина (о-в Белене) – повърхностни води в силно маловодна година*

Таблица 6.3. *Воден баланс на влажна зона Кайкуша – повърхностни води в средна по водност година*

Таблица 6.4. *Воден баланс на влажна зона Кайкуша – повърхностни води в силно маловодна година*

На основата на получените резултати могат да се направят следните изводи:

- ⇒ Влажна зона Персина – на о-в Белене има положителен баланс за средна по водност година и отрицателен за силно маловодна година, което означава, че в силно маловодна година блатата на острова пресъхват без допълнително подхранване;
- ⇒ Влажна зона Кайкуша може да задържа води даже и в много маловодна година, но вероятно площта на блатото силно ще бъде редуцирана. Без допълнително подхранване с води и тази влажна зона не може да съществува;

1.10.2. Подземни води

На остров Белене никога не са провеждани режимни наблюдения върху нивото на подземните води. Това се обяснява със специалния статут на тази територия в миналото, както и с липсата на наблюдателни кладенци там.

В Белене-Свищовската низина са извършвани множество изследвания върху нивото на подземните води, особено във връзка с водоснабдителни, хидротехнически и хидромелиоративни проекти, разработвани между 50-те и 80-години на миналия век.

В низината се разграничават три ивици с различен режим на нивото и посока на движение на подземните води:

- Прибрежна ивица – обхваща пояс от 800-1100 метра край реката. Движението на подземните води е двупосочно (при ниски и при високи води в р.Дунав). Колебанията на нивото са значителни и са изцяло обусловени от измененията на речното ниво.
- Междинна ивица – разположена между прибрежната ивица и главния отводнителен канал (ГОК). В нея има влияние и на реката и на отводнителния канал, като направлението на подземния поток и винаги към ГОК.
- Вътрешна ивица – южно от ГОК. Подземните води се формират изключително под влияние на склоновия приток откъм юг, като потокът е насочен изцяло и непрекъснато към ГОК.

Мониторинг върху нивото на подземните води.

Понастоящем, почти цялата мрежа от наблюдателни кладенци е ликвидирана. Единствените режимни наблюдения са тези, които се водят от Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) в рамките на Опорната хидрогеоложка мрежа на страната. Това са 3 тръбни кладенеца, разположени в профил север-юг по линия непосредствено до площадката на бъдещата АЕЦ “Белене”. Те са посочени в долната таблица.

Пореден номер в Справочника на НИМХ, 1999 г.	Номер на водния пункт (наблюдателния кладенец)
346	1713
347	1714 (970 ^b)
348	1715

Местата на тези кладенци, както и обхвата на влажни зони «Персина» и «Кайкуша», са показани на карта № 4 «Хидрографска мрежа»

1.10.2 Хидрохимия

1.10.2.1. Пунктове за мониторинг и анализ: Систематизирана и оценена е информация за качество на водите от 13 пункта за хидрохимичен анализ на повърхностни води и 1 на подземни в района на Природен Парк «Персина». Те са групирани в зависимост от тяхното месторазположение, както следва – пет пункта разположени на р.Дунав, преди и след влажните зони, както и от двете страни на о-в Персин, пунктове разположени на отводнителни канали - четири на о-в Персин и един на ГОК (Главен отводнителен канал), в близост до заустването му в река Дунав, преди гр. Белене, пунктове разположени на съществуващи блата - Писченско блато и Мъртво блато, пунктове за отпадъчни води, с принос в замърсителния товар от точкови източници в района - Главен канализационен колектор на гр. Белене, пунктове за подземни води - пиезометър при Писченското блато.

Периодите, за който има набрана информация за качеството на водите е юни-юли и септември 2004, като те отразяват края на пролетното пълноводие и началото на есенното маловодие. Хидрохимичният мониторинг, предварителната обработка и лабораторен анализ е извършен от Регионална Лаборатория – Плевен към Изпълнителна Агенция по Околна Среда (МОСВ).

Таблица 2

Обобщена информация за качество на водите на територията на ПП «Персина» по основни хидрохимични показатели – данните са предоставени от проект ПВВЗНЗ

Показател	период	Река Дунав – осреднена информация	Мъртво блато остров - Персин	Писченско блато - остров Персин
Температура, °C	юни-юли	25.3	25.5	25.5
	септември	19.8		
Разтворен O ₂ , mg/l	юни-юли	4.5	3.2	2.3
	септември	3.7		
Наситеност на O ₂ , %	юни-юли	54.8	37.8	29.1
	септември	40.1		
Електропроводимост, μS/cm	юни-юли	361.5	-	-
	септември	349.0		
Неразтворени вещества, mg/l	юни-юли	14.2	38.0	40.0
	септември	15.5		
Амониев азот, N-NH ₄ , mg/l	юни-юли	0.21	0.19	0.26
	септември	0.24		
Нитритен азот, N- NO ₂ , mg/l	юни-юли	0.020	0.003	0.004
	септември	0.024		
Нитратен азот, N- NO ₃ , mg/l	юни-юли	0.60	0.05	0.07
	септември	0.38		
N _{орг} / Орг.азот, mg/l	юни-юли	0.12	1.35	2.44
	септември	0.54		
Общ азот / Nt, mg/l	юни-юли	1.07	1.73	2.73
	септември	1.17		
Фосфати, PO ₄ , mg/l	юни-юли	0.10	0.27	0.02
	септември	0.20		
БПК ₅ , mg/dm ³	юни-юли	5.1	13.2	22.9
	септември	4.9		
ХПК, mg/l	юни-юли	16.4	44.4	71.8
	септември	15.3		
Перманганатна окисл., mg/l	юни-юли	10.4	28.2	44.8
	септември	8.0		
pH	юни-юли	8.0	7.5	8.4
	септември	8.1		

Показател	период	Отводнителни канални - осреднена информация	Градски колектор за отпадни води - гр. Белене	Подземни води - пиезометър Писченско блато
Температура, °C	юни-юли	24.5	24.7	18.9
	септември	19.3	22.0	-
Разтворен O ₂ , mg/l	юни-юли	3.6	-	2.7
	септември	3.8	-	-
Наситеност на O ₂ %	юни-юли	45.0	-	-
	септември	43.2	-	-
Електропроводимост, mg/l	юни-юли	-	-	1160
	септември	-	-	-
Неразтворени вещества, mg/l	юни-юли	24.8	44.0	13
	септември	44.0	51.0	-
Амониев азот,	юни-юли	0.21	-	4.1

N-NH₄, mg/l	септември	0.40	37.2	-
Нитритен азот, N-NO₂, mg/l	юни-юли	0.040	0.031	0.006
	септември	0.020	0.036	-
Нитратен азот, N-NO₃, mg/l	юни-юли	1.01	0.02	0.09
	септември	0.48	<0.20	-
N_{орг} / Орг.азот , mg/l	юни-юли	0.94	-	-
	септември	1.35	3.4	-
Общ азот / Nt, mg/l	юни-юли	2.02	20.5	-
	септември	2.47	40.8	-
Фосфати, PO₄, mg/l	юни-юли	0.54	1.7	0.13
	септември	1.40	-	-
БПК₅, mg/l	юни-юли	10.5	149.5	-
	септември	12.8	110.0	-
ХПК, mg/l	юни-юли	33.9	296.4	-
	септември	39.9	241.0	-
Перманганатна окисл., mg/l	юни-юли	12.0	192.0	-
	септември	17.7	184.0	-
pH	юни-юли	8.0	8.4	6.8
	септември	8.4	7.6	-

1.10.3 Хидробиология

Пунктове за мониторинг и анализ: Обследвани са 10 пункта в ПП “Персина”. Те са групирани в зависимост от тяхното месторазположение, както следва – пет пункта за хидробиологичен мониторинг са разположени на самата река Дунав – преди и след влажните зони, три от пунктовете за мониторинг са разположени на отводнителни канали: два на остров Персин и един на ГОК в близост до заустването му в река Дунав преди гр. Белене, два от пунктовете за мониторинг са разположени в двете съществуващи блата на остров Персин – Писченско блато и Мъртво блато. В периода 14.09 – 29.09.2004 г. е извършено пробонабиране за анализ на съобществата от дънни макроорганизми (макрозообентос) в района на ПП “Персина”. Биологичният мониторинг на повърхностни води, в частта анализ на дънните съобщества от макробезгръбначни (макрозообентос), е извършен като пробонабиране, предварителна обработка и лабораторен анализ от специалисти от Регионална Лаборатория – Велико Търново към Изпълнителна Агенция по Околна Среда (МОСВ).

Резултати от хидробиологичен мониторинг:

Не са открити никакви макробезгръбначни (макрозообентос) в обследваните пункта, разположени на отводнителните канали на о-в Белене и в Мъртвото блато. В Писченското блато на о-в Белене са открити само два вида молюски (водни охлюви *Planorbium/Coretus corneus* и *Lymnaea stagnalis*). Причина за загиването на дънните съобщества от макроорганизми е изчерпването на кислорода през лятото, както и натрупването на гниеща органика. Пресъхването на двете блата Мъртво блато и Писчинското блато (последното е по-дълго оводнено) обяснява липсата или бедния видов състав. В останалите не дунавски пунктове за мониторинг има нормално развити съобщества от дънни макробезгръбначни. В петте дунавски мониторингови пункта има типичните, за тази част от реката съобщества, от дънни макробезгръбначни. Преобладават видове, характерни за тинесто дъно, като обикновено преобладава инвазивния вид мида-зебра (*Dreissena polymorpha*).

1.11. ПОЧВИ

1.11.1. Разпространение и характеристика на почвите

1.11.1.1. Основни видове почви в района на обекта.

/За характеризиране на почвите е ползвана информация от Почвена карта на България от 2000 г., както и данни от почвени разрези, заложи при предишни проучвания за обекта./

⇒ *Алувиални и алувиално-ливадни, карбонатни и наситени, пясъкливи и пясъкливо-глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)

Неразвити (ненаситени) алувиални и наситени алувиално-ливадни почви (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)

Dystric-skeletal + Eutric- skeletal Fluvisols (Fldy-sk + Fleu-sk), sandy and loamy (по почвено-таксономични различия според World reference base for soil resources /WRBSR/ от 2002 год.)

Алувиално-ливадните почви заемат най-често заливната и първата надзаливна тераса. Тези почви се развиват при близко ниво на подпочвените води най-често от 1 до 2-2.5 м. Почвообразуващите материали са речните наноси и имат разнообразен характер. Характеризират се със слабо напреднал почвообразователен процес.

Върху тях добре се развива ливадно-блатна и блатна растителност.

Отличават се с високо плодородие. Върху тях се отглеждат зеленчукови култури. Подходящи са и за отглеждане на фуражни технически и овощни култури.

⇒ *Ливадни черноземи, средно до тежко пясъкливо-глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)

Глеевидни черноземи (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)

Gleyic Chernozems (CHgl), moderately to heavy loamy (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002год.)

Ливадните черноземи заемат първата надзаливна тераса, с дълбочина на подпочвените води над 2 м (до 4-5 м). По-широко разпространение тези почви имат около река Дунав, в землището на Белене.

Тези почви са известни с високото си плодородие и са пригодни за отглеждане на всички зърнени, технически, фуражни и зеленчукови култури.

⇒ *Ливадно-блатни, леко глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)

Наситени блатни почви (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992год.)

Eutric Gleysols (Gleu), slightly clyeu (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Ливадно-блатните почви са разпространени в крайдунавските низини – Гулянци, Белене, Свищов. Наблюдават се в периферните части на блатата, в които през по-голямата част от година водата е на повърхността. Те имат ограничено разпространение. Формират се под влиянието на типична хидроморфна растителност и високо ниво на подпочвените води – 50-100 см, а във валежните периоди до самата повърхност. Развитието им е свързано с преовлажняване и натрупване на органично вещество от ливадната и блатна растителност.

Без провеждане на отводнителни мероприятия ливадно-блатните почви са непригодни за земеделие. Слабо заблатените могат да се използват за ливади и пасища, но тревите са с ниско качество.

⇒ *Карбонатни черноземи, пясъкливо-глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)

Кестеняви (карбонатни) черноземи (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)

Calcic Chernozems (CHcc), loamy (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год)

Те са разпространени в най-северната част на Дунавската равнина, във вид на дълга вретеновидна ивица, простираща се от с. Байкал до Русе, успоредно на р. Дунав. Образувани са под влияние на степна растителност. Почвообразуващите материали са най-често лъос и лъосоподобните седименти, а по-рядко изветрителните продукти на твърдите карбонатни

Поддават се добре на обработка и агротехника, но са разпрашени вследствие на дългогодишното им земеползване.

⇒ *Ерозирани карбонатни и типични черноземи* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)

Карбонатни регосоли (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)

Calcaric – aric Regosols (Rgca-ai) (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Част от карбонатните и типични черноземи, предимно разположените на наклонени терени, са засегнати от ерозионни процеси и се отнасят към почвено различие ерозирани карбонатни и типични черноземи. Те се характеризират като регосоли, които се отбелязват като самостоятелна почвена единица.

При прилагане на земеделски технологии и системи са подходящи за отглеждане на лозя, зърнено-житни, някои окопни култури и по-малко овощни видове.

⇒ *Излужени черноземи, тежко пясъкливо-глинести* (по почвено-картографски различия според картата на България от 1968 год.)

Обикновени черноземи (по почвено-генетични различия според националната класификация на почвите от 1992 год.)

Haplic Chernozems (CHha), heavy loamy (по почвено-таксономични различия според WRBSR от 2002 год.)

Излужените черноземи заемат южните и по-високите части на парка. Тези почви са били образувани при типични горско-степни условия с преходно-континентален климат, но също така са и добре влагозапасени.

1.11.1.2. Продуктивни възможности на земите

Общите продуктивни възможности на земите в Агроекологичен комплекс 1, където спадат и тези на природния парк “Персина” и прилежащите територии, се характеризират със среден агрономически бал 69, което ги причислява към бонитетната група на “добрите земи”:

- ⇒ най-подходящи са за лозя с 94 бала (“много добри земи”);
- ⇒ по-слабо пригодни са за пшеница, ябълки, захарно цвекло, царевица, люцерна и слънчоглед с бонитетен бал от 77 до 61 (“добри земи”);
- ⇒ по-малко годни са за пасища и ливади, соя и ориенталски тютюн – с бонитетен бал 57 до 46 (“средни земи”);
- ⇒ условията за картофи са неблагоприятни - бал 17 (“непригодни земи”)

В Приложение на магнитен носител: “Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана” е представен доклад за почвите в ПП “Персина” с данни за почвен профил, механичен състав и структурност, плътност и порьозност, водни свойства, филтрация, съдържание на хумус, запасеност с хранителни вещества-N, P, K и карбонати, рН на почвения разтвор.

1.11.2. Почвени процеси

За оценка на ерозионните процеси на територията на парка, обектът е проучен допълнително на терена през август 2005 г. През последните години не са извършвани укрепителни и дренажни дейности. Това означава, че рискът от нови свлачищни процеси е изключително голям (виж т. 1.9.).

На карта № 5 “Почви”, приложена към Плана, е илюстрирано разпределението на видовете почви.

БИОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.12. ЕКОСИСТЕМИ И БИОТОПИ

Основните екосистеми за територията на ПП “Персина”, представени във вариант, според градацията на намаляване на влажността, са следните:

1. Река Дунав и водоемите свързани с нея. Това са блатата на о-в Персин, остатъците от бившите Беленско и Свищовско блата, р.Осъм и разливните територии край нея, отводнителните канали в низините и др.
2. Крайречните заливни гори, които са с небогата, но специфична флора.
3. Алувиалните наноси край река Дунав с пионерна, сравнително богата, крайречна растителност.
4. Мезофилни високотревни ливади.
5. Слабо засолени мезофилни пасища.
6. Лъсови дюни и алувиални гредове.
7. Мезо- до мезоксеротермни гори и храсталаци в доловете и по Дунавските тераси на Никополското плато.
8. Ксеротермни гори и храсталаци по стръмните варовити склонове на възвишенията.
9. Ксеротермни ливади и пасища по склоновете на хълмовете.
10. Варовикови сипеи, дерета, оврази с разредена, но богата на специфични видове тревна и храстова растителност.
11. Варовикови скални венци и стени. Тази група хабитати е много близка с предходната, двете са основно местообитание на реликтни и ендемични растения.
12. Обработваеми площи.

Природните местообитания са представени по Класификационните схеми на Palaeartic Classification и на EUNIS Classification. Посочени са и типовете природни местообитания, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС.

По Palaeartic Classification са представени 40 типа местообитания, от различно йерархично ниво, принадлежащи към 16 основни единици.

По EUNIS Classification са представени 32 типа местообитания от различно йерархично ниво, принадлежащи към 8 основни единици.

Най-широко разпространени на територията на ПП "Персина" са обработваемите земи, трайните насаждения, горските култури и естествените гори. По-малки площи заемат сладководните местообитания, вътрешно-континенталните дюни, степните и скалните хабитати. Те се отличават с висока концентрация на редица важни от природозащитна гледна точка видове.

За местообитанията на остров Белене са ползвани данни от ПБВЗНЗ.

1.12.1. Класификационна схема на природните местообитания, установени на територията на ПП "Персина, съгласно Palaeartic Classification

22 Standing fresh water

22.411 Duckweed covers

22.412 Frogbit rafts

22.415 *Salvinia* covers

22.4312 Water chestnut carpets

24 Running water

24.15 Metapotamal and hypotamal streams

24.22 Vegetated river gravel banks

24.31 Unvegetated river sand banks

24.52 Euro-Siberian annual river mud communities

31 Temperate heath and scrub

31.8B31 Moesian oriental horn beam thickets

- 34 Steppes and dry calcareous grasslands**
 34.311 Helleno-Balkanic savory steppes
 34.31612 Moesio-Carpathian andropogonid steppes
- 37. Humid grassland and tall herb communities**
 37.13 Continental tall herb communities
- 38 Mesophile grasslands**
 38.114 Continental pastures
- 41 Broad-leaved deciduous forests**
 41.8411 Moesian silver lime woods
- 44 Temperate riverine and swamp forests and brush**
 44.128 Continental riverine willow scrub
 44.132 Eastern-European poplar – willow forests + *Amorpha fruticosa*
- 53 Water-fringe vegetation**
 53.1111 Freshwater *Phragmites* beds
 53.1121 Dry *Phragmites* beds
 53.12 Common clubrush beds
 53.132 Lesser reedmace beds
 53.146 Water dropwort-great yellowcress communities
 53.215 Tufted sedge and sward sedge tussocks
- 62 Inland cliffs and exposed rocks**
 62.1A Illyro-Balkanic calcareous cliffs
- 64 Inland sand dunes**
 64.713 Pontic dune pioneer grasslands
 64.715 Pontic dune closed grasslands
- 82 Crops**
- 83 Orchards, groves and tree plantations**
 83.1 High-stem orchards
 83.211 Traditional vineyards
 83.3112 Native pine plantations
 83.321 Poplar plantations
 83.324 Locust tree plantations
- 86 Town, villages, industrial sites**
 86.1 Towns
 86.2 Villages
 86.412 Gravel quarries
 86.3 Active industrial sites
 86.4 Old industrial sites
 86.6 Archeological sites
- 87 Fallow land, waste places**
- 89 Industrial lagoons and reservoirs, canals**
 89.22 Ditches and small canals
 89.24 Sewage farms and sewage works
- 1.12.2. Класификационна схема на природните местообитания съгласно EUNIS Classification, установени на територията на ПП “Персина”**

C	Inland Surface Waters
C1.31	Benthic communities of eutrophic waterbodies
C1.33	Rooted submerged vegetation of eutrophic waterbodies
C2.3	Permanent non-tidal, smooth-flowing watercourses
C3.21	Common reed ([<i>Phragmites australis</i>]) beds
C3.22	Common clubrush ([<i>Scirpus lacustris</i>]) beds
C3.23	Reedmace ([<i>Typha</i>]) beds
C3.24	Medium-tall non-graminoid waterside communities
C3.51	Euro-Siberian dwarf annual amphibious swards
C3.52	Bur marigold ([<i>Bidens</i>]) communities (of lake and pond shores)

C3.53	Euro-Siberian annual river mud communities
C3.55	Sparsely vegetated river gravel banks
E	Grassland and tall forb habitats
E1.21	Helleno-Balkan savory steppes
E1.22	Arid subcontinental steppic grassland
E1.9B	Pannonic inland dunes
E5.423	Continental tall-herb communities of humid meadows
E6.22	Ponto-Sarmatic salt steppes and saltmarshes
F	Heathland, scrub and tundra habitats
F3.2431	Moesian oriental hornbeam thickets
F9.128	Continental riverine willow scrub
FB.4	Vineyards
G	Woodland and forest habitats and other wooded land
G1.1112	Eastern European poplar-willow forests
G1.7C4	Thermophilous lime woods
G1.C1	Poplar plantations
G1.C3	False acacia (<i>Robinia</i>) plantations
G1.C4	Other broadleaved deciduous plantations
G1.D	Fruit and nut tree orchards
G3.F12	Native pine plantations
H	Inland unvegetated or sparsely vegetated habitats
H3.2A	Illyrio-Helleno-Balkan cinquefoil cliffs
I	Regularly or recently cultivated agricultural, horticultural and domestic habitats
I1.1	Intensive unmixed crops
I1.5	Bare tilled, fallow or recently abandoned arable land
J	Constructed, industrial and other artificial habitats
J1.1	Residential buildings of city and town centers
J1.2	Residential buildings of villages and urban peripheries
J1.4	Urban and suburban industrial and commercial sites still in active use

От европейска значимост, съгласно Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС са 13 типа природни местообитания. Природните местообитания с код 6440 са фрагментарно представени на територията на природния парк и не е възможно тяхното детайлно картиране. Други два типа 3130 и 3270 формират комплекси и са трудно разграничими на терен, затова са оформени в обща картируема единица. С приоритет са хабитатите с кодове 1530, 2340, 6250, 91E0. Тяхното наличие предопределя територията на природния парк и прилежащите и територии, като потенциално място от Европейската мрежа на НАТУРА 2000 и националната екологична мрежа.

1.12.3. Природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС, установени за територията на ПП «Персина»

Код по НАТУРА 2000	Наименования на типовете природни местообитания	Площ	% от площта на парка
1530	Панонски солени степи и солени блата	809,6	3.72
2340	Панонски вътрешноконтинентални дюни	102,3	0.47
3130	Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от <i>Littorelletea uniflorae</i> и/или <i>Isoeto-Nanojuncetea</i>	43,5	0.2
3140	Твърди олиготрофни до мезотрофни с бентосни формации от <i>Chara</i>	1,1	0.005

3150	Естествени еутрофни езера с растителност от типа <i>Magnopotamion</i> или <i>Hydrocharition</i>	21,8	0.1
3270	Реки с кални брегове с <i>Chenopodion rubri</i> и <i>Bidention</i> р.р.	39,2	0.18
6240	Субпанонски степни тревни съобщества	293,8	1.35
6250	Панонски льосови степни тревни съобщества	748,6	3.44
6430	Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс	293,8	1.35
6440	Алувиални ливади от съюза <i>Cnidion dubii</i> в речните долини	2,2	0.01
8210	Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове	2,2	0.01
91E0	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus exelsior</i> (<i>Alno-Pandion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	1960,8	9.01
91Z0	Мизийски гори от сребролистна липа	169,7	0.78

1.13. РАСТИТЕЛНОСТ

Класификацията на растителността е направена по флористичния метод. Представена е корелацията между синтаксоните и местообитанията, съгласно класификационната система на EUNIS

1.13.1. Местообитания по EUNIS и съответстващите им синтаксони (растителни съобщества)

С1.3 Стоящи еутрофни езера и други водоеми

В този хабитат се включват естествени или полуестествени (каналы и други басейни) със застояла, еутрофицирана вода. Растителността е представена от фитоценози на плаващи хидрофити. В недалечно минало това местообитание е имало широко разпространение на територията на ПП Персина, в пресушените блата в низината и на острова. Днес местообитанията от този тип представляват единствено големите и сравнително дълбоки отводнителни канали, които не пресъхват през лятото. Установени са синтаксони, отнасящи се към два основни подтипа на природното местообитание:

С1.31/ Р – 22.41 Свободно плаваща растителност в еутрофни водоеми

С1.33/ Р – 22.43 Вкоренена плаваща растителност в еутрофни водоеми

С1.31/ Р – 22.41 Свободно плаваща растителност в еутрофни водоеми

Този подтип е установен в каналите. В него се включват съобществата на макрофити, плаващи на повърхността на стояща или бавно-течаща еутрофицирана вода.

Клас *Lemnetea minoris* Tuxen 1955

Разред *Lemnetalia minoris* Tuxen 1955

Съюз *Lemnion minoris* Tuxen 1955

Асоциация *Lemnetum minoris* Th. Muller et Gors 1960

Фрагменти от асоциацията са установени в някои по-малки канали и на о-в Белене.

Асоциация *Salvinio-Spirodeletum polyrhizae* Slavnic 1956

Тази асоциация има най-голямо разпространение в рамките на природното местообитание. Развива се в големите и дълбоки канали с еутрофицирана вода. Диагностични видове са *Salvinia natans*, *Lemna minor*, *Spirodela polyrhiza*, а на места *Hydrocharis morsus-ranae*, *Azolla carolinana* и *Lemna gibba*.

C1.33/ P – 22.43 Вкоренена плуваща растителност в еутрофни водоеми

Растителността отнасяща се към този подтип е представена фрагментарно, образувайки мозаечни и комплексни съобщества с фитоценозите от предходния подтип. Причина за ограниченото ѝ разпространение са промените в хидрологичния режим на о-в Белене и в низината.

Клас *Potametea Klika* in Klika et Novak 1941

Разред *Potametalia* Koch 1926

Съюз *Nymphaeion albae* Oberdorfer 1957

Асоциация *Nymphoidetum peltatae* (Alloirge 1927) Muller et Gors 1960

В миналото този синтаксон е имал по-широко разпространение, както в блатата на о-в Белене (Песчинско и Мъртво), така и в някои канали в низината и в изкуствени басейни.

Асоциация *Trapetum natantis* Karpati 1963

Фитоценозите от тази асоциация се срещат ограничено в централния отводнителен канал на Беленската низина в сравнително дълбоки, почти стоящи еутрофни води. Имат висока консервационна стойност и са включени в Директива 92/43 в рамките на местообитание **3150 Natural eutrophic lakes with *Magnopotamion* and *Hydrocharition*-type vegetation** и в Бернската конвенция.

C2.3 Постоянни, бавно-течащи водни течения

В това местообитание се включва течението на река Дунав на територията на парка. Реката е с бавнотечащи еутрофицирани води, които на някои места в периферията образуват с водни макрофити.

C3.2 Водни пояси от тръстика и други високи хелофити, различни от захарната тръстика

В този хабитат се включват съобществата на доминираният от високи житноподобни хелофити - *Phragmites australis*, *Typha spp.*, *Schoenoplectus lacustris* и др. Те са обединени в една картируема единица, поради големите им екологични прилики. Включват се следните подтипове:

C3.21/ P-53.11 – Тръстикови *Phragmites australis* масиви

C3.22/ P-53.12 /p/ - Камъшови *Scirpus lacustris* масиви

C3.23/ P-53.13 /p/ - Папурови *Typha* масиви

Клас *Phragmito-Magnocaricetea* Klika in Klika et Novak 1941

Разред *Phragmitetalia* Koch 1926

Съюз *Phragmition communis* Koch 1926

Асоциация *Phragmitetum communis* von Soo 1927

Най-големи площи заема в м. „Кайкуша”, в м. „Чернилница” в района на с. Деков, в Песчинското блато. Широк пояс тръстика има и в Мъртвото блато. Асоциацията *Phragmitetum communis* се отличава със сравнително еднообразен видов състав.

Асоциация *Scirpetum lacustris* Schmale 1939

Съобществата от асоциацията обикновено формират комплекси с фитоценозите доминирани от тръстика и папур, и отнасящи се към същия тип природно местообитание.

Асоциация *Typhetum angustifoliae* Pignatti 1953

Това е втората по площ, асоциация от този хабитатен тип. Разпространена е в блатата на о-в Белене, край канали в низината и край изкуствени и естествени водоеми (микроязовира при с. Жернов). Най-обширни са фитоценозите в блатото Дульова бара и в някои по-малки пресъхващи водоеми в ПЗ „Персина-Изток”.

Асоциация *Typhetum latifoliae* Lang 1973

Асоциация *Typhetum laxmani* Nedelcu 1968

Тези асоциации имат по-ограничено разпространение в сравнение с предходните.

Асоциация *Sparganietum erecti* Roll 1938

Образува малки петна (до няколко квадратни метра) от моноценози на *Sparganium erectum* на много места в региона.

Съобщество на *Iris pseudacorus*

Съобщества доминирани от *Iris pseudacorus* се срещат основно в блатото Кадънови бари в природната забележителност „Персина-Изток”.

С3.24/P-53.14 Средновисоки нежитни крайбрежни съобщества

Този хабитат е зает от съобщества, в които диагностични видове са нежитни хидрофити и заемат междинно положение между предходните типове– на типични хидрофити и хелофити.

Клас *Phragmito-Magnocaricetea* Klika in Klika et Novak 1941

Разред *Oenanthetalia aquaticaе* Hejny in Kopecky et Hejny 1965

Съюз *Oenathion aquaticaе* Hejny ex Neuhausl 1959

Асоциация *Rorippo amphibiae-Oenanthetum aquaticaе* (Soo 1928) Lohmeyer 1950

Тази асоциация заема предимно откритите водни площи на блатата. Освен двата основни доминанти в състава им участват и други типични хидрофити като *Persicaria amphibia*, *Alisma lanceolata* и др.

С3.51, С3.52, С3.53. Съобщества на алувиалните наноси на Дунав

Класове *Isoeto-Nanojuncetea* Br.-Bl. et Tuxen 1943 et *Bidentetea tripartitae* Tuxen, Lohmeyer et Passarge 1950

Съобщества от този тип са широко разпространени по Дунавския бряг. В миналото са се срещали и на о-в Белене (Стоянов, 1948). Тук се включват смесени съобщества на *Dichostylis michelianus*, *Crypsis alopecuroides*, *Astragalus contortuplicatus*, *Filaginella uliginosa*,

Pycreus glomeratus, *Cyperus fuscus*, *Rorhipa sylvestris*, *Persicaria lapathifolia*. Те образуват плавни преходи с рудерални и полурудерални ценози доминирани от *Xanthium italicum*, *Echinochloa crus-galli*, а на места и от *Butomus umbellatus*. Това местообитание е включено в Директива 92/43 с кодове **3130 Oligotrophic to mesotrophic standing waters of plains to subalpine levels of Continental and Alpine Region and mountains areas of other regions with vegetation belonging to Littorelletea uniflorae and/or Isoeto-Nanojuncetea** и **3270 Rivers with muddy banks with Chenopodium rubric p.p. and Bidention p.p vegetation**.

C3.55 Речни брегове от чакъл, обрасли с разредени растителни съобщества

В този хабитат се включват брегове от чакъл или изкуствено създадени депозити на брега на Дунав. Обрасли са с разредени рудерални съобщества, макар че се срещат и някои редки видове като *Corispermum nitidum*. Най-голяма площ заема в местност „Йоза“ западно от Белене.

E1.21 Гръцко-Балкански ароматни (*Satureja montana*) степи

Този хабитат включва разнообразни съобщества, без изразени доминанти. Те се срещат на неподходящи за обработка и паша терени, на много плитка почва, често с разкрита варовикова основа. Разполагат се в градация спрямо дебелината на почвената покривка, като с нейното намаляване намалява и общото им проективно покритие.

Клас Festuco-Brometea Br.-Bl. et Tx. 1943

Разред *Festucetalia valesiaca* Klika 1931

Съюз *Satureja montanae* Horvat 1962

Асоциация *Lino linearifolii-Gypsophyletum glomeratae* Tzonev 2003

Съобществата от тази асоциация се характеризират с изключително голямо богатство на видове с природозащитен статус. На върха на склона, върху тънка почвена покривка, доминират *Aster oleifolius*, *Stipa capillata* и *Satureja montana*, а сравнително висока константност имат редките видове *Dianthus pseudoarmeria*, *Dianthus kladovanus*, *Medicago minima*, *Jurinea consanguinea*, *Inula oculus-christi*, *Centaurea stereophylla*, *Iris pumila* и др. По сипейте растителността е формирана от туфи, развиващи се в пониженията с почвена покривка. Това са съобщества с доминиране на *Gypsophila glomerata*, *Satureja montana*, *Teucrium poliu*, *Linum tauricum*, *Alyssum corymosoides*, *Teucrium montanum*, *Scutellaria orientalis*, *Cephalaria uralensis*. Тези съобщества са с много висока консервационна стойност, защото са ендемични и включват в състава си много реликтни видове. Отнасят се към код от Директива 92/43 **6240 Sub-pannonic steppic grasslands**

E1.22 Сухи, суб-континентални степни тревни съобщества (*Festucion valesiaca*)

Този хабитат включва затворени степни съобщества, срещащи се на места с по-дебела почвена покривка, най-често по лъсовите възвишения. Доминирани са от различни житни треви.

Клас Festuco-Brometea Br.-Bl. et Tx. 1943

Разред *Festucetalia valesiaca* Klika 1931

Съюз *Festucion valesiaca* Horvat 1962

Асоциация *Thymus urumovii-Chrysopogonetum* Tzonev 2003

Съобществата доминирани от *Chrysopogon gryllus* се отнасят към естествените степи и имат широко разпространение в района. В състава им участват много типични степни елементи: *Gonilimon tataricum*, *Astragalus austriacus*, *Colchicum turcicum*, *Linum austriacum*, *Teucrium polium*, *Chamaecytisus kovacevii* и др. Срещат се по билата на хълмовете с добре развита почвена покривка – около гр. Никопол, с. Драгаш войвода.

Асоциация *Bothriochloetum ischaemi* (Kristea 1937) Pop 1977

Тези съобщества представляват стадий на пасищна дигрeсия. Срещат се около населените места, където пашата на домашните животни е причинила изчезването на много от автохтонните видове и навлизане на рудерали, отровни и неядливи от домашните животни треви – *Xeranthemum annuum*, *X. cilindraceum*, *Elyngium campestre*, *Bromus arvensis*, *Chondrilla juncea*, *Cichorium intybus*, *Crepis foetida*, *Pethroragia prolifera*, *Galium hummifusum*, *Galium verum*. Синтаксономичната връзка със съобществата от предходния вид се осъществява с видове като *Medicago falcata*, *Eryngium campestre*, *Thymus callieri*, *Teucrium chamaedrys* и др.

Много по-фрагментарно на по-ерозирани терени се срещат съобщества доминирани от *Festuca valesiaca*, *Stipa capillata* и др.

Степните природни местообитания и свързаните с тях съобщества на територията на парка попадат в приложение 1 на Директива 92/43 - код **6250 Pannonic loess steppic grasslands**

E5.4/ P–37.13 /р/ Континентални високотревни съобщества на преовлажнените ливади

Този хабитат включва мезо-хигрофитни съобщества на високи треви, разпространени най-често в периферията на водоеми и големи реки в условията на континентален климат и продължителен период на заливане. Основни диагностични видове са *Euphorbia lucida*, *Althaea officinalis*, *Lythrum salicaria*, *Tanacetum vulgare* и *Urtica dioica*. Често се появяват на мястото на унищожени горски съобщества. В миналото са имали по-широко разпространение, а в днешно време се развиват сравнително ограничено главно на остров Белене.

Клас *Molinio-Arrhenatheretea* Tuxen 1937

Разред *Molinetalia* Koch 1926

Съюз *Veronico longifoliae-Lysimachion vulgaris*(Passarge1977)Balatova-Tulackova1981

Асоциация *Euphorbio lucidi-Bolboshoenetum maritimi* nom. prov.

Асоциацията се среща ограничено предимно в западната и югозападна част на Песчинското блато, също така и край Дунавската дига на територията на целия парк. Отличава се с наличието на разнообразен състав и участие на редица лечебни растения – *Althaea officinalis*, *Galega officinalis*, *Euphorbia lucida*, *Glycyrrhiza echinata*, *Tanacetum vulgare* и др. Този хабитат е включен в Директива 92/43 с код **6430 Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels.**

E1.9B/ P–64.71. Панонски пясъчни дюни и „гредове” от пясъчлив лъос

В този подтип се включват вътрешно-континентални дюнни системи, свързани с река Дунав. На о-в Белене това са т. нар. “греди” или “гринди”, които представляват алувиални-пясъчни наноси. Те са най-високата и най-суха част от островите и разделят блатата. Доминиращ вид в тях е *Cynodon dactylon*. Подобни местообитания са лъосовите гредове от

песъчлив лъос в низината, особено между гр. Белене и с. Драгаш войвода. Съответстващата растителност се включва в следната синтаксономична схема:

Клас *Chenopodietea* Br.-Bl. in Braun-Blanquet, Roussine et Negre 1952 em Lohmeyer, J. et R. Tuxen ex Matuszkiewicz 1962

Разред *Eragrostietalia* J. Tuxen ex Poli 1966

Съюз *Eragrostion* Tuxen ex Oberdorfer 1954

Асоциация *Tribulo-Tragetum* Timar et Soo 1957

Асоциацията се среща по пясъчните дюни между големите блата на о-в Белене. Доминират *Cynodon dactylon*, *Tragus racemosus* и *Euphorbia chamaesyce*.

Съобщества на *Kochia prostrata*

Лъосовите гредове в низината са заети основно от отворени съобщества с доминиране на *Kochia prostrata* и с участие, както на много рудерални елементи, така и на някои автохтонни псамофити – *Centaurea arenaria* и *Euphorbia seguierana*. Някои дюни са обрасли със затворени ценози, доминирани от *Dichanthium ischaemum* и *Agropyron cristatum*.

И двете съобщества попадат в код **2340 Pannonic inland dunes** на Директива 92/43.

E6.2 Континентални солени пасища

E6.22/ P-15.A2 Понтийско-Сарматски солени степи и солени езера

Към този хабитатен тип се отнасят мезофилни ливади и пасища, разпространени в периферията на водоеми и подложени на пролетни, краткотрайни заливания. По-късно запазват високо ниво на подпочвени води, което води до процеси на слабо засоляване.

Клас *Plantaginetea majoris* Tuxen ex Preising in Tuxen 1950

Разред *Agrostietalia stoloniferae* Oberdorfer in Oberdorfer et al. 1967

Съюз *Agropyro-Rumicion crispi* Nordhagen 1940

Подсъюз *Loto-Trifolienion* Westhoff et van Leeven ex Vicherek 1973

Асоциация *Trifolio fragiferii-Cynodonetum* Br.-Bl. et Bolos 1958

Асоциацията включва пасищни съобщества доминирани от южния подвид на *Trifolium fragiferum* – *T. f. bonannii*, от *Cynodon dactylon* и от *Lolium perenne*. Често се срещат халофити като *Juncus gerardii*, *Mentha pulegium* и рудерали като *Trifolium repens*, *Verbena officinalis*, *Xanthium strumarium*, *Taraxacum officinale*, *Bromus arvensis*. На о-в Белене те заемат междинно положение между дюните (E6.22) и високотревните съобщества (E5.4) и са с ограничено разпространение в западната част на заливаемата територия в периферията на блатото Песчина. По-обширни територии заемат в Беленската низина, където нивото на подпочвените води е високо. Край блатото Кайкуша в подобни съобщества беше открита популация на ендемичния халофит *Limonium bulgaricum*. Този хабитат по характеристика е много близък до включения в Директива 92/43 като приоритетен за опазване с код **1530 Pannonic salt steppes and salt marshes** и е негова южна разновидност.

F 3.243 Балкано-Гръцки широколистни храсталаци

В този хабитат се включват храстови съобщества от субсредиземноморски характер с участие на различни широколистни видове като келяв габър, полски бряст, мъждрян и др.

Клас *Querc-Fagetea* Br.-Bl. et Vlieg. 1937

Разред *Quercetalia pubescentis* Br.-Bl. (1931) 1932

Съюз *Syringo-Carpinion orientalis* Jakucs 1959

Съобщества с доминиране на *Fraxinus ornus* и *Carpinus orientalis*

Тук се включват производни смесени гори и храсталаци с участие на *Tilia tomentosa*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*, *Acer campestre*, *Acer tataricum*, *Quercus brachyphylla*, *Ulmus minor*. Тези съобщества са широко разпространени по склоновете на Никополското плато и са се формирали в резултат на антропогенната дейност и деградация на коренните горски фитоценози. Характерно е високото участие на някои адвентивни видове като *Morus alba*, *Juglans regia*, *Ailanthus altissima*. Само в най-запазените им участъци има тревна покривка, характерна за ксеротермните дъбови гори като: *Buglossoides purpureoerulea*, *Laser trilobum*, *Lychnis coronaria* и др. Най-деградирания стадий е представен от вторични, смесени храстови съобщества на *Paliurus spina-christi*, *Cotynus coggygia*, *Acer tataricum*, *Ulmus minor*, а на стръмни варовикови склонове и съобщества на *Syringa vulgaris*.

F9.128 Континентални крайречни върбови храсталаци

Този хабитат заема периферията на брега между върбово-тополовите гори и отстъпващите води на реката.

Клас *Salicetea purpureae* Moor 1958

Разред *Salicetalia purpureae* Moor 1958

Съюз *Salicion triandrae* Th.Muller et Gors 1958

Асоциация *Salicetum triandrae* Malcuit 1929

Широко разпространени съобщества, с доминиране на *Salix triandra* и участие на *Salix purpurea* и *S. viminalis*, а на места и *Salix alba*. Срещат се главно по бреговете на Дунавските острови, на влажни алувиални почви. Представяват пионерен тип растителност.

FB.4 Лозя

Този изкуствено създаден хабитат е широко разпространен на много места на територията на парка – напр. около Никопол. Много от лозята в региона са създадени отдавна, запустели са и не изпълняват предназначението си.

G1.1112 Източноевропейски тополово-върбови гори

В този хабитат се включват горски съобщества, но в района на о-в Белене, те имат храстово-дървесен облик поради високото участие на агресивния американски вид *Amorpha fruticosa*. По-типични и представителни са върбово-тополовите гори на островите Китка, Милка, Лакът и др. Установените съобщества се отнасят към следната йерархична синтаксономична схема:

Клас *Salicetea purpureae* Moor 1958

Разред *Salicetalia purpureae* Moor 1958

Съюз *Salicion albae* Soo 1930

Асоциация *Amorpha-Salicetum albae* nom.prov.

Съобществата на тази асоциация представляват сукцесионен стадий, характеризиращ се с доминиране на адвентивния вид *Amorpha fruticosa* и субдоминантна роля на бялата върба.

Асоциация *Salici-Populetum* (Tuxen 1931) Mejler-Drees 1936

Тези съобщества са разпространение по Дунавските острови и могат да се разглеждат като приоритетни за опазване на територията на парка. Константен и доминиращ вид е *Salix alba*, докато *Populus alba* и *Populus nigra* са локални доминанти. В тревния етаж сравнително висока константност имат *Rubus caesius* var. *aquaticus*, *Urtica dioica* и *Lythrum salicaria*.

Крайречните гори и от двата типа са определени като приоритетен за опазване хабитат от Директива 92/43 с с код **91E0 Mixed ash-alder alluvial forests of temperate and Boreal Europe (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)**.

G1.7C4 Термофилни [*Tilia*] гори

Този горски хабитат е представен от специфична за региона асоциация.

Клас *Quercus-Fagetea* Br.-Bl. et Vlieg. 1937

Разред *Quercetalia pubescentis* Br.-Bl. (1931) 1932

Съюз *Aceri tatarico-Quercion* Zol.-Jakucs 1957

Асоциация *Staphyleo-Tilietum tomentosae* Tzonev 2003

Липовите гори са най-разпространените естествени горски съобщества на територията на парка извън крайдунавската му част. Разполагат се обикновено на почви с достатъчно влага, на склонове с източно и северно изложение и най-често по Дунавските тераси. Те са почти монодоминантни, с високо проективно покритие. Освен сребролистната липа единично участват *Quercus robur*, *Acer campestre*, *Acer tataricum*, *Carpinus betulus*, а в по ниските и най- влажни части и *Staphylea pinnata*, *Corylus avellana* и др. Тревният етаж почти липсва, но напролет преди още дърветата да са се разлистили поради високите запаси на почвена влажност се развива много богат ефемероиден синузий. Той включва следните видове: *Scilla bifolia*, *Corydalis solidq*, *Isopyrum thalictroides*, *Anemone ranunculoides*, *Gagea minima*, *Ranunculus ficaria*, *Helleborus odoratus*, *Galanthus elwesii* и др. Участват и някои вечнозелени лиани и храсти като *Hedera helix*, *Ruscus hypoglossum*, *Ruscus aculeatus*. Тези гори имат висока консервационна стойност както за територията на парка, така и за цялата страна. Освен че са с висока естетическа стойност те са и важен стопански ресурс. Горите от сребролистна липа са включени в Директива 92/43 с код **91Z0 Moesian silver lime woods**.

G1.C1/ P – 83.321 Тополови /*Populus*/ култури

Това са най-широко разпространените изкуствени горски съобщества на територията на парка. С хибридни тополи масово са залесени повечето от островите и бреговете на Дунав, и бреговете на р. Осъм. Тези изкуствени съобщества имат икономическо, но не и природоконсервационно значение.

G1.C3/ P – 83.324 Акациеви /*Robinia*/ култури

Горски култури от *Robinia pseudoacacia* са създавани на много места в низината и по хълмовете в землищата на гр. Никопол, с. Драгаш войвода, м. Кулина вода и по-ограничено на о-в Белене. Главно по стръмните склоновете те играят важна роля в борбата с ерозията. На много места се наблюдава масово засъхване на акацията и протичане на процеси на естествено възстановяване на автохтонни съобщества с участие на *Tilia tomentosa*, *Cotynus coggygria*, *Ulmus minor* и др.

G1.C4/ P – 83.3251 Други широколистни листопадни култури

Към този хабитат се отнасят плантациите от гледичия (*Gleditschia triacanthos*) на о-в Белене. На места, главно на островите, са възникнали и вторични съобщества от американски ясен (*Fraxinus pensilvanica*), които могат да бъдат отнесени условно към този тип местообитание.

G1.D Овощни гори

Тук се отнасят изкуствени съобщества, не способни да съществуват без човешка помощ. Изключение прави орехът (*Juglans regia*), който на места разширява спонтанно разпространението си в състава на производната горско-храстова растителност.

G3.F12 Борови култури

В района на природния парк има няколко създадени култури от черен бор (*Pinus nigra*) – западно от гр. Никопол, северно от с. Драгаш войвода. Те са изключително неподходящи като се имат предвид климатичните и едафичните особености на региона.

H3.2A Илиро-Гръко-Балкански [*Potentilla*] скали

Това са варовиковите венци и стени, които са с горнокредна възраст и се разкриват на много места по склоновете на платото около Никопол. В някои от тях има плитки скални ниши и пещери. Характеризират се с много типична богата на ендемични видове растителност. Забележителни са съобществата на скални венци, включващи специфични видове като *Dianthus nardiformis*, *Galium flavescens*, *Parietaria lusitanica*. Те са с много висока природоконсервационна стойност и са включени Директива 92/43 - **8210 Calcareous rocky slopes with chasmophytic vegetation**.

I1.1 Обработваеми площи

Един от най-широко разпространените хабитати са обработваемите площи. Някои от тях се наводняват напролет и трудно се обработват. Отглеждат се главно пшеница, царевица, слънчоглед и по малко др. видове. На места има и зеленчукови градини. В обработваеми площи на мястото на бивши рибарници, сега наводнени от високи подопчвени води бяха установени съобщества на харови водорасли, които са включени в Директива 92/43 с код **3140 Hard oligo-meso-trophic waters with benthic vegetation of *Chara* spp.** Тяхната поява в региона вероятно има временен характер.

J1 Антропогенни ландшафти

Антропогенните ландшафти са широко разпространени на територията на парка. Това са крайнини на селища, индустриални зони (около площадката на АЕЦ), пътища, кариери и др. С обработваемите площи и техногенните ландшафти са свързани много рудерални и плевелни растителни съобщества, които макар и широко разпространени са фрагментарни и не играят доминираща роля в растителността на парка. Заради това те не са разделени в отделна картируема единица, а са разгледани като част от обработваемите площи, горските култури, селищата. Най-разпространените рудерални и плевелни съобщества на територията на ПП Персина се отнасят към следните асоциации:

***Stellarietum mediae* Prodan 1939** – в окопните култури и лозята

***Onopordetum acanthi* Br.-Bl. et al. 1936** – на много места край селищата

Artemisietum scopariae Borza et Lupsa 1963 – по сметищата и край Дунав по чакъли

Conietum maculate I. Pop 1968 – масово по Дунавската дига на острова

Sambucetum ebuli Felfoldy 1942 – по влажни места

Glycyrrhizetum echinatae Slavnic 1951 – по влажни места

1.13.2. Характеристика на горскодървесна растителност

1.13.2.1. Разпределение по групи гори, според основното им предназначение.

Общата площ на горските територии на природен парк “Персина” е 4352,9 ха, което представлява около 20% от общата площ на парка. Административно по-голямата част от горската територията /4148.3 ха/ се управлява от ТП „ДГС Никопол“, а останалата част /206 ха/ от ТП „ДГС Свищов“. Едноименните резервати на островите “Китка” и “Милка”, съответно с площ 25.4 ха и 30.0 ха, са под юрисдикцията на Министерство на околната среда и водите. Горските територии е разделен на 4 горскостопански участъка (ГСУ). За удобство на лесничейството, управите на затвора – Белене и на природния парк, горските територии на остров Персин е обособен в самостоятелен участък.

Таблица 3

Разпределение на общата площ по вид на земите и вид на горите в хектари

Вид на земите	Игло-листни	Широко-листни	Рекон-струкция	Ниско-стъблено	Всичко	%
Естествен произход 0.4-1.0	-	955.4	271.2	500.5	1727.1	39.7
Склопени култури	26.7	921.3	-	75.2	1023.2	23.5
Несклопени култури	-	83.4	-	1.8	85.2	2.0
Естествен произход 0.1-0.3	-	401.1	22.0	31.1	454.2	10.4
Изредени култури	0.2	31.0	-	22.3	53.5	1.2
Всичко залесена площ	26.9	2392.2	293.2	630.9	3343.2	76.8
Сечище	-	192.7	-	7.7	200.4	4.6
Пожарище	-	-	-	1.5	1.5	-
Голина	-	632.6	-	9.8	642.4	14.8
Всичко незалесена дървопроизводителна площ	-	825.3	-	19.0	844.3	19.4
Поляна	-	13.1	-	36.2	49.3	1.1
Разсадник	-	16.2	-	-	16.2	0.4
Дворно място	-	1.4	-	0.2	1.6	-
Просека	-	10.4	-	0.4	10.8	0.3
Нелесопригодна голина	-	-	2.7	-	2.7	0.1
Вид на земите	Игло-листни	Широко-листни	Рекон-струкция	Ниско-стъблено	Всичко	%
Нелесопригодна площ	-	-	27.4	-	27.4	0.6
Мочур	-	15.5	-	-	15.5	0.4
Гьол	-	0.3	-	-	0.3	-
Пясъци	-	15.2	-	-	15.2	0.3
Бряг	-	-	-	0.7	0.7	-

Изкоп	-	1.3	-	-	1.3	-
Насип	-	0.5	-	-	0.5	-
Разливище	-	0.8	-	-	0.8	-
Канал	-	4.0	1.8	-	5.8	0.2
Сметище	-	1.1	-	-	1.1	-
Затон	-	15.5	-	-	15.5	0.4
Камионен път земен	-	0.7	-	-	0.7	-
Всичко недървопроизв. площ	-	96.0	31.9	37.5	165.4	3.8
Общо	26.9	3313.5	325.1	687.4	4352.91	00.0
В т.ч. дървопр.площ	26.9	3217.5	293.2	649.9	4187.5	96.2

От залесената площ /3343.2 ха/ 2181.3 ха или 65.2% са насаждения с естествен произход, а горските култури заемат 1161.9 ха или 34.8%. Незалесената площ на парка е 1009.7 ха /23.2%/ включва сечища /200.4 ха/, пожарища /1.5 ха/, голини /642.4 ха/, поляни /49.3 ха/, нелесопригодните площи /27.4 ха/, мочурите и затоните – по 15,5 ха; пясъци /15,2 ха/, просеките /10,8 ха/ и др.

Обобщените данни за таксационните показатели на насажденията сочат, че горите в ПП “Персина” имат общ среден годишен прираст – 14383 куб.м и общ дървесен запас /без клонои/ - 266110 куб.м.

1.13.2.2. Райониране на растителността

Съгласно “Горскорастително райониране на България” 1983 г., природният парк попада в Мизийска област–подобласт Северна България. В съответствие с диапазона в който варират надморските височини (0 - 200 метра) във вертикално отношение територията му попада в един пояс и два подпояса:

М-I–Долен равнинно–хълмист и хълмисто–предпланински пояс на дъбовите гори (0 – 600 м н.в.)

М-I-1-Подпояс на заливните и крайречни гори (0 – 600 м н.в.) в който се включват са 3228.8 ха или 77.2% от горите на парка.

М-I-2 Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0 – 400 м н.в.) в който са 958.7 ха или 22.8% от горите на парка.

1.13.2.3. Характеристика на типове горски месторастения

Съгласно “Класификационна схема на типовете горски месторастения в НРБ” – 1983 г., на територията на Природен парк "Персина" са определени и картирани 11 типа месторастения, които обуславят сравнително голямото типова разнообразие в рамките на два подпояса.

Таблица 4

Разпределение на дървопроизводителната площ по типове месторастение

	Подпояси	Типове месторастения	ха	%
1	М-I-1	CD-4	120.3	2.9
2	М-I-1	С-3	1191.5	28.4
3	М-I-1	D-2,3	1020.9	24.4

4	M-I-1	C-2	28.7	0.7
5	M-I-1	D-2	836.3	20.0
6	M-I-1	D-2	3.7	0.1
7	M-I-1	C-2	27.4	0.7
8	M-I-2	D-2	271.1	6.4
9	M-I-2	D-1	160.3	3.8
10	M-I-2	CD-2	356.4	8.5
11	M-I-2	C-1	170.9	4.1
Общо:			4187.5	100

В СВИТЪК Приложения, Приложение 8 е представена Характеристика на типове горски местораствения в ПП "Персина"

1.13.2.4. Характеристика по видове и подвидове гори

Горите на разглеждания обект са изцяло гори в защитени територии. Могат да бъдат обособени следните групи гори:

1. Иглолистни гори с площ 26,9 ха.

Разпределението по класове на възраст е неравномерно, като с най-голям дял е втори клас, заемащ почти 100,0% от площта. Запасът на основните насаждения (без клони) е 3 825 куб.м. Средният годишен прираст е 149 куб.м, а на 1 ха – 5,54 куб.м. От дървесните видове с преобладаващо участие е черния бор, следван белия бор. Средната производителност е II (2,3) бонитет, а средната пълнота е 0.72. Насаждения с естествен произход няма.

2. Широколистни високостъблени гори с площ 2 447,7 ха

Разпределението по класове на възраст е сравнително равномерно, като с най-голям дял е първи клас, заемащ 50,4% от площта. Запасът на основните насаждения (без клони) е 223 145 куб.м. От дървесните видове с най-голям дял е бялата върба, следват тополовите клонове И-214, Агате, И-45/51 и други. Средният годишен прираст е 11 583 куб.м, а на 1 ха – 4.84 куб.м. Средната производителност е III (2.6) бонитет, а средната пълнота е 0.65. Насажденията с естествен произход заемат 56,7% от площта.

3. Гори за реконструкция с площ 293,2 ха.

Запасът на основните насаждения (без клони) е 13 020 куб.м. Средният годишен прираст е 895 куб.м, а на 1 ха – 3,05 куб.м. Дървесните видове с преобладаващо участие в площта са: мъждрян, тополи клон Вернирубенс и др. Средната производителност е IV (3,5) бонитет, а средната пълнота е 0.66.

4. Нискостъблени гори с площ 630,9 ха.

Разпределението по класове на възраст е сравнително равномерно. Запасът на основните насаждения (без клони) е 26 120 куб.м. Средният годишен прираст е 1712 куб.м, а на 1 ха – 2,71 куб.м. Дървесните видове, с преобладаващо участие в площта, са акцията и гледичията. Средната производителност е IV (3.9) бонитет, а средната пълнота е 0.70.

5. Тополови гори с площ 2 285,5 ха.

Разпределението по класове на възраст е неравномерно, като с най-голям дял е втори клас – 28,2%. Запасът на основните насаждения (без клони) е 208 205 куб.м. Средният годишен прираст е 9 955 куб.м, а на 1 ха – 4,36 куб.м. Дървесния вид с преобладаващо участие в площта е тополи клон И-214, а останалите са разпределени равномерно. Средната производителност е III (2.6) бонитет, а средната пълнота е 0.65.

Таблица 5

Средни таксационни показатели и разпределение на залесената площ и дървесния запас по видове гори

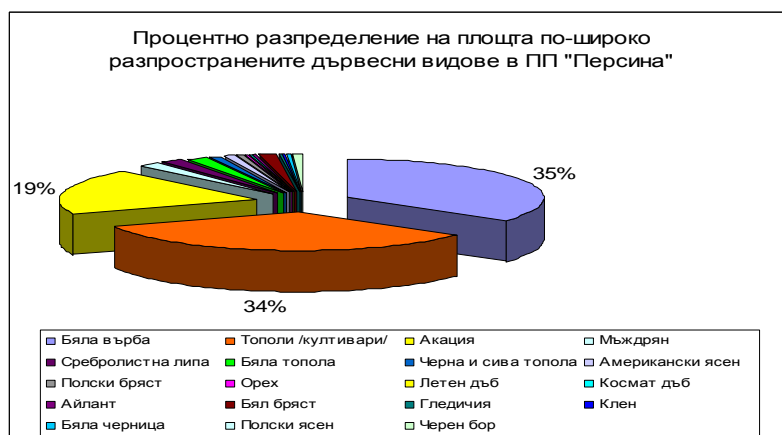
Вид гори	Средна възраст год.	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на хектар M ³ /ха	Общ среден годишен прираст M ³	Общ среден год. прираст на хектар M ³ /ха
Иглолистни	26	II(2.3)	0.72	142	149	5.54
Широколистни високоствъблени (в т.ч.тополови)	28	III(2.6)	0.65	93	11583	4.84
Реконструкция	21	IV(3.5)	0.66	44	895	3.05
Нискоствъблени	16	IV(3.9)	0.70	41	1712	2.71
Общо за горите на ПП "Персина"	25	III(2.9)	0.66	80	14383	4.30

1.13.3. Инвентаризация на горите и земите

1.13.3.1. Разпределение на площта на горите по дървесни видове

На територията на природния парк могат да се разграничат две зони, предлагащи различни растителни условия, в които съответно се формират горски формации с различен видов състав.

Фиг. 4 Процентното разпределение на залесената площ на парка по дървесни видове

На островите и в крайбрежната ивица на река Дунав горскодървесната растителност е представена предимно от естествени насаждения върба и тополя и тополови култури. Главният дървесен вид, който дава облика на естествената растителност в този подпояс е бялата върба, която заема 34.9% от залесената площ на парка. Естествените чисти насаждения от бяла върба представляват 31,4% от залесената площ, като в повечето случаи са с малка пълнота. Крайбрежните зони, подложени на дълги периоди на заливане се характеризират с насаждения, в състава на които преобладава бялата върба, както и

смесени съобщества на бялата върба с тритичинковата върба и ракидата, черната и бялата топола, американския ясен, полския и белия бряст. По-редки са насажденията, доминирани от бяла и черна топола, най-често в комбинации и с участието на бялата върба. Голям процент от територията е заета от тополови култури 34.4%. Единично се срещат и акциеве култури, както и естествени насаждения от американски ясен.

Втората зона включва останалите гори, чиито видов състав е силно повлиян от антропогенното въздействие. Естествената растителност, доколкото такава съществува, се състои от издънкови чисти и смесени липови насаждения, разположени по склонове със сенчеста компонента на изложението. Изолирано се срещат смесени насаждения с преобладание на мъждрян в състава и участие на айлант, келяв габър, акация, летен дъб и др. На много малка площ се срещат и чисти насаждения от космат дъб.

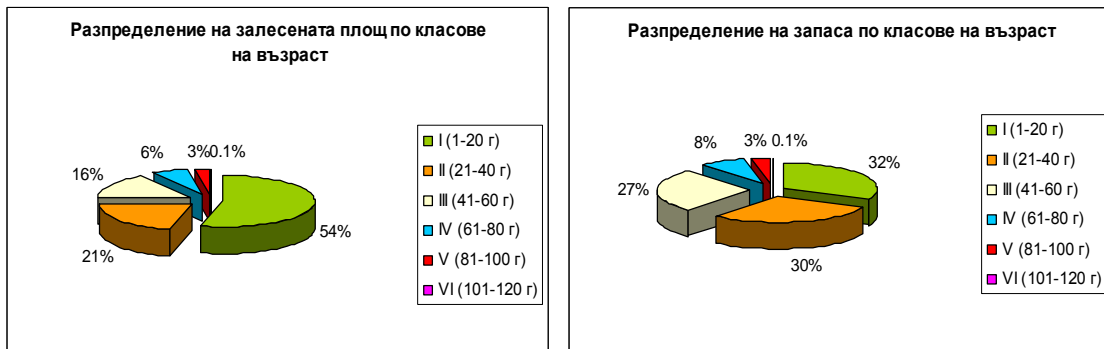
Обликът на растителността в тези части на Природен парк "Персина" се дава от акацията /19% от залесената площ на парка/. Наред с акациевите култури са залесявани и смесени култури от гледичия и айлант. В този подпояс на малки площи са създадени култури от смърч и черен бор предимно с декоративна цел, както и култури от обикновен орех.

1.13.3.2. Разпределение на дървесните видове по класове на възраст и процентното им съотношение;

Разпределението на площта на насажденията по класове на възраст е неравномерна (фиг. 2). Най-широко е представен I (1-20 г.) клас на възраст – 53.8 %, следва II (21-40 г.) – 21.1 %, III (41-60 г.) – 16.3 %, IV (61-80 г.) клас на възраст представлява 6.2 % от залесената площ. По-високите класове на възраст са слабо представени.

По класове на възраст запаса също е неравномерно разпределен. Първи клас на възраст (1-20 г.) има участие по запас 31,6%, неравномерно разпределен по подкласове, втори (21-40 г.) – 30,2%, като разпределението по подкласове е също неравномерно, трети (41-60 г.) – 27,0% и неравномерен строеж по подкласове, четвърти (61-80 г.) – 8,0%, като е представен предимно подкласа (61-70 г.). Останалите класове на възраст имат по-ниско участие в общия запас.

Фиг. 5. Разпределение на залесената площ и запаса по класове на възраст

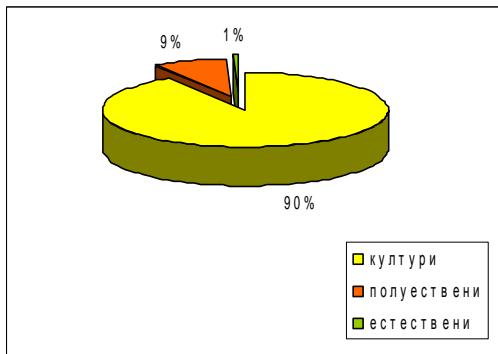

1.13.3.3. Разпределение на дървесните видове по произход, вкл. неместни и чуждоземни и процентното им съотношение

Анализът на разпределението на площите според произхода на дървесните видове показва, че стопанисването на горите през последните 5 десетилетия са довели до сериозни промени в състава на горите.

Фиг 6 Степен на естественост на горите на островите и на крайбрежието

Повече от половината гори на територията на парка 1828.7 ха /54.7%/ се състоят или включват нетипични за местната флора дървесни видове. От тях най-голям процент са насажденията от топоволи култивари /34.4%/, следвани от акацията /18.9%/, американски ясен /0.8%/, гледичия /0.3%/, айлант /0.2%/ и черен орех /0.1%/.

Горските култури заемат 1161.9 ха (34.8% от залесената площ), а насажденията с естествен произход са 2181.3 ха или 65.2 % от залесената площ. Насажденията с

издънков произход покриват територия от 924.1 ха или 27.6%, а семенните насаждения са 72.4% или 2419.1 ха.

1.14. ФЛОРА

1.14.1. Низши растения и гъби

1.14.1.1. Водорасли

Резултатите са от теренните проучвания на водорасли, проведени в периода 17-18.06.2005:

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен статус	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
Установени са 112 вида, вариетета и форми от 5 отдела. По брой на видовете в отделите преобладават кремъчните водорасли (отдел <i>Vacillariophyta</i>) – 71 вида, вариетета и форми.	вид: <i>Chara vulgaris</i> L, формации от <i>Chara</i> - включен в Директива 92/43 на ЕС: местообитание 3140 - Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни	Видът <i>Chara vulgaris</i> L. както и местообитанията му (включени в Директива 92/43) следва да са обект на специални мерки: ежегоден мониторинг и опазване (картиране на местообитанията, установяване на нови, поне частично ненарушаване и запазване на съществуващите местообитания, които много често възникват и върху временно заливаеми територии).	Подобни влажни зони у нас са слабо проучени по отношение на отношенията на кремъчните водорасли. Причина за това е голямото им разнообразие и трудоемкостта при събирането и определянето.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 9 е представен пълен списък на установените видове водорасли.

1.14.1.2. Мъхообразни

В резултат на теренните проучвания на територията на ПП "Персина" бяха установени 19 вида мъхове (2.7% от мъховата флора на България), 7 от които са нови за Дунавската равнина, тъй като досега не са съобщавани от този флористичен район. Регистрираните мъхове на територията на ПП "Персина" са сред по-широко разпространените в България и се срещат както в низините, така и в планинските части на страната.

Брой видове и богатство на таксоните	Видове с природозащитен статус	Пропуски в познанията
19 вида 15 рода, 11 семейства и 6 разряда	Един вид – <i>Orthotrichum pumilum</i> е с категория Почти застрашен (Near threatened) в България. Беше намерен в гора от сребролистна липа край с. Драгаш войвода. Видът е епифит.	Настоящото проучване на видовете мъхове в ППП не изчерпва възможностите в бъдеще да продължи инвентаризацията. Ранно пролетните сборове биха добавили нови видове, които имат кратък период на развитие. Мъховете успешно се използват като индикатори на атмосферното замърсяване. Предвид случаите на далечни преноси на замърсители в района, възможни са проекти за оценка на състоянието на атмосферата, чрез използване на индикаторни видове растения, вкл. и мъхове.

На територията на ПП "Персина" се срещат видове като *Ceratodon purpureus*, *Syntrichia ruralis*, *Bryum argenteum*, които са широко разпространени, издържат на засушаване и антропогенен натиск. Във влажните зони в низините и равнините мъховото разнообразие е по-голямо сред епифитите (в преовлажените места те не могат да се конкурират с хигрофилната тревна растителност).

Почвените мъхове се срещат на места, където отсъства плътна тревна покривка - открити голи почви край канали, рибарници и диги, ако не са подложени на ерозия или някакъв вид човешка намеса (разкопаване, циментиране, натрупване на земна маса).

В СВИТЪК Приложения, Приложение 10 е представен списък на установените видове мъхове.

1.14.1.4. Гъби

Брой видове и богатство на таксоните	Видове с природозащитен статус	Пропуски в познанията
Установени са 21 вида гъби макромицети от 4 еколого-трофични групи; От тях: 13 вида принадлежат към ксилотрофите, развиващи се по мъртвата дървесина на върбите и тополите; 5 вида са протроф, развиващи се в почвения хумус по пасищата; 3 вида гъби от групата на копротрофите, в органични отпадъци и екскремени от пашуващите животни.	Не са установени видове с природозащитен статус, принадлежащи към списъка на редките и застрашени гъби макромицети или към червения списък на редките и застрашени гъби макромицети в Европа	Съвременна таксономична база за макромицетите в ППП; Ресурсологична характеристика и стратегия за ползването на стопански важните видове; Реална оценка на запасите.

1.14.2. Висши растения

За територията на ПП “Персина” са установени общо 743 таксона, в т.ч. 735 вида и 8 вида с повече от един подвид. Видовете са разпределени в 397 рода, принадлежащи към 109 семейства.

⇒ Анализът на таксономичната структура на флората показва, че отдел Хвоцови растения е представен с 1 семейство, 1 род и 4 вида. Папратовидните растения са представени от 5 семейства, 5 рода и 6 вида. Разпределението на таксоните при Покритосеменните е: Двусеменелни – 75 семейства, 309 рода, 576 вида; Едносеменелните – 18 семейства, 82 рода и 149 вида. С най-много представители е семейство Asteraceae (Сложноцветни) – 86 вида, следвано от семейство Poaceae (Житни) – 65 вида, семейство Fabaceae (Бобови) – 53 вида, Lamiaceae (Устоцветни) – 49 вида и семейство Brassicaceae (Кръстоцветни) – 30 вида. Родове с най-голям брой видове са *Carex* и *Veronica* с по 11 вида, *Chenopodium* с 10 вида, *Centaurea* и *Euphorbia* с по 9 вида и *Ranunculus* с 8 вида.

⇒ Флорни елементи - проучваната територия има междинно географско положение. Върху формирането на флората оказват влияние флорите на няколко фитогеографски центъра - Понтийско-Сибирски, Субмедитерански, Централноевропейски, Балкански и др. Специфичните физикогеографски условия в ПП “Персина” обуславят голямо разнообразие от флорни елементи. Общо установените типове флорни елементи са 7, разпределени в 39 групи геоелементи. От тях преобладават елементите от циркумбореален тип (39%), следвани от европейския (21%) и медитерански тип (15%). Сравнително високото присъствие на елементи от понтийски тип (9%) се дължи на специфичното географско местоположение и възможността на ирадиация на видове, както от южноруските, така и на централноевропейските степи. Ендемичния тип (4%) включва 5 български, 8 балкански и 19 суббалкански ендемични таксона.

⇒ Анализът на биологичния спектър на флората, установена на територията на ПП “Персина” показва, че най-голямо участие имат хемикриптофитите (37%). Значителният дял на терофитите (34%) може да се обясни с участието на голям брой рудерални и плевелни растения, както в антропогенизираните територии, така и в тревния синузий на периодично заливаните територии. Сравнително високо е участието и на криптофитите (16%) и особено на хелофитите (6%) и хидрофитите (3%), което е свързано с водните, блатните и заливните хабитати и асоцираните с тях водни и водно-сухоземни растения. Сравнително нисък е дялът на фанерофитите (8%) и хамефитите (6%), привързани към лесостепните хабитатни типове.

⇒ В ПП “Персина” са установени 45 растителни вида с природозащитен статус. В Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС са включени 3 вида. В Червения списък на IUCN (1997) с категория “рядък” са два вида, а в анексите на Бернската конвенция са включени 6 вида. В Приложенията на Закона за биологичното разнообразие са включени 24 вида, от които един в Приложение II, 11 в Приложения II и III и 12 в Приложение III. За територията на ПП “Персина” се посочват 30 вида – с категория “изчезнал”¹ вид, с категория “застрашен” 8 вида, а с категория “рядък” 21 вида от Червената книга на България. Четири вида попадат в приложение II на конвенция CITES.

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен статус	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията

<p>109 семейства 397 рода 735 вида</p>	<p>ЧК: 30 (Изчезнал – 1 Застрашени – 8 Редки – 21). ЗБР: 24 Приложение II – 1 Приложения II и III – 11 Приложение III - 12 Bern Conv.: 6 IUCN: Rare – 2. Dir 92/43: 4.</p>	<p>Карниолска блатница Маршалова камилска трева Полегнал изолепис Дяволски орех Полегнала линдерния Разковниче Картъловиден карамфил Ковачев зановец Плаваща лейка Едроплоден хрян Бърдуче Бяла водна лилия Лъскаволистна млечка Седефче Диекиеанов лопен Елвезиево кокиче Картузиански карамфил Унгарски карамфил Дунавски зановец Гол сладник Щитолистни какички Пясъквиден ранилист Влакновиден ръждавец Източна ведрица Българска гърлица Михелов дихостилис Целолистен повет</p>	<p>Липса на достатъчно информация за рудералната и плевелна флора в обработваемите площи, сметища и други антропогенизирани територии.</p>
--	--	---	--

В СВИТЪК Приложения са представени:

Приложение 12. Списък на висшите растения установени на територията на ПП “Персина”

Приложение 13 Списък Растителни видове с природозащитен статус за ПП “Персина”

Приложение 14 Фитогеографска структура на флората на ПП “Персина”

Приложение 15 Таксономична структура на флората в ПП “Персина”

На карта № 6, приложена към Плана за управление, са показани приоритетни местообитания и видове в границите на ПП “Персина”

1.14.3. Лечебни растения

Многообразието от природни местообитания и богатия флорен спектър обуславя наличието на разнообразен видов състав и по отношение на лечебните растения.

Тяхната биологична и жизнена форма е пряко свързана с основните типове растителност, разпространени на територията на природния парк. Най-голямо е многообразието от лечебни растителни видове при *мезофитните тревни формации (ливади)* и *горските растителни формации*. От горите с най-важна роля са естествените липови и крайречни гори.

Скалните местообитания предопределят специфична растевна среда и там многообразието от лечебни растения е по-ограничено.

Обработваемите земи заемат най-голяма площ и представляват местообитание, характерно за голяма група лечебни растения – плевели и рудерали. Достъпността до находищата в обработваемите площи е много добра.

Не на последно място важно местообитание са *блатата, мочурищата, разливите* и други местообитания, подходящи за водни и влаголюбиви лечебни растения. По отношение на лечебните растения, този тип местообитания имат несъществено значение за биологичното разнообразие от видове, но от консервационна гледна точка, стойността на този тип местообитания е голяма, поради наличието на много лечебни видове с природозащитен статус.

Съгласно Приложение 1 на Закона за лечебните растения, за територията на Природен парк Пресина, са установени 284 вида лечебни растения, принадлежащи към 78 семейства. С най-много представители са семействата Asteraceae - 37 вида и Lamiaceae - 34 вида. На най-голяма площ е представен теснолистият папур *Tipha latifolia* L. От дървесните видове с най-широко разпространение са черната топола *Populus nigra* L. и бялата върба *Salix alba* L., от храстите - глог *Crataegus monogina* (L.) Jasc., къпина *Rubus caesius* L.; от тревистите ветрогон *Eringium campesrte* L., блатна мента *Mentha pulegium* L., пълзящо лютиче *Ranunculus repens* L. и др.

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен статус	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
<p>Установени са 294 вида от 78 семейства съгласно приложението на ЗЛР.</p> <p>От тези видове: 3 вида от 1 семейство са хвощови, а 3 вида от 2 семейства са папратовидни растения. Покритосеменни са 288 вида, от които двуседелни са 262 вида от 62 семейства и едноседелни са 26 вида от 14 семейства.</p>	<p>19 вида, от тях: 9 вида са включени в Червената книга на България – 3 редки и 6 застрашени. В ЗБР – Приложение 2 и 3 са включени 6 вида, а в Приложение 4 – 6 таксона. Ендемитите са 3 1 балкански и 2 български подвида. Под ограничителен режим са два вида – киселия трън и лечебната дилжанка. В международни конвенции е включено елвезиевото кокиче.</p>	<p>Всички видове поставени под специален режим на опазване и ползване и всички видове, включени в различните приложения на ЗБР.</p>	<p>Недостатъчна проученост на: фитоценотичната характеристика и възрастовата структура на популациите от лечебни растения и на възможностите за възобновяване и възстановяване след добив.</p>

Повечето от видовете лечебни растения са с флуктоиращи популации, поради специфичния характер на обитаваните от тях местообитания. Техните количествени и площни параметри затруднява изготвянето на ресурсна оценка и интереса към тях, като обекти на стопанско ползване. При евентуална поява на интерес за ползване на някои от видовете, ДПП прави оценка на съответния ресурс, съгласно част 4, Програма VII, програма 1.

Като информационна база за разработването на програмата могат да се използват и разработените предварителни проекти за възможностите за ползване на лечебни растения на териториите на общините Белене и Никопол. С потенциално стопанско значение са

видовете жълт кантарион *Hipericum perforatum* L., сребролистната липа *Tilia tomentosa* Moench., полски хвощ *Equisetum arvense* L. и др.

От всички установени видове, по-малко от половината, намират реално приложение за лични нужди от местното население. Ползването в границите на природния парк може да се извършва само за лични нужди в количествата определени, съгласно параграф 1, т. 18 на Допълнителните разпоредби на ЗЛР.

Поради голямото си микроклиматично разнообразие, обработваемите площи в природния парк имат добри перспективи в култивирането на лечебни растения. В този аспект могат да бъдат препоръчани следните видове, подходящи за култивиране:

1. На умерено влажните площи незаливани периодично могат да бъдат отглеждани видовете – мента, диланка и лечебна пищялка.
2. За отглеждане на незаливаните обработваеми площи могат да бъдат препоръчани видовете – медицинска ружа, маточина, риган, жълт кантарион и др.
3. На сухите и отцедливи склонове по околните хълмове в обработваемите площи могат да бъдат препоръчани етерично маслени култури като лавандула, градински чай, култивирана мащерка и др.

В СВИТЪК Приложения , Приложение 16 и 16а е представен списък на установените видове лечебни растения и техния природозащитен статус.

1.15. ФАУНА

Таблица 6: Обобщени данни за броят видове животни по таксономични групи в ПП «Персина» и техния природозащитен статус

Таксономична група	Брой видове	Червена книга на РБ	ЗБР, Прил. 2 и 3	BERN	IUCN Red list	BONN	CITES	Conv. 92/43	Conv. 79/409
Безгръбначни	650*		3	5	4			3	
Риби	67	9		26	31		6	14	
Земноводни	11	1	6	11	2		0	3	
Влечуги	17	1	9	17	3		3	3	
Птици	211	63	184	203	9	121	33		88
Бозайници	58	7	27	38	20	18	2	25	
ОБЩО	1014	81	229	300	69	139	44	48	88

* общият очакван брой на видовете безгръбначни е около 2000.

1.15.1. Безгръбначни животни

От **клас Turbellaria** тук се среща *Dendrocoelum lacteum*, като типичен представител на ресничестите червеи и обитател на сладководни басейни със застояла или бавно течаща вода.

От **клас Oligochaeta** най-чест е обикновения земен червей – *Lumbricus terrestris*, но се срещат и видове от род *Eisiniella* и род *Allobophora*. По тинестото дъно на заливните територии и каналите най-чести са представителите на род *Tubifex*. В горските почви обитават някои видове от род *Enchitraeus*.

От **клас Hirudinea** типичен представител е медицинската пиявица – *Hirudo medicinalis*, но се среща сравнително рядко. В каналите по-чест е видът *Glossiphonia complanata*, която смуче телесни течности от сладководни охлюви и ларви на водни насекоми.

Mollusca - няма данни за специализирани проучвания от този район. Систематично към мекотелите спадат следните два класа:

⇒ **Миди:**

Повечето видове спадат към сем. *Eulamellibranchia*, по-често срещани са обикновенната беззъбка - *Anodonta eugnea*, сфериума – *Sphaerium corneum* и видове от род - *Pisidium* – *P. casertanum* и *Dreissena polymorpha* - доста характерна за дунавските блата. На определени места с песъчливо-тинесто дъно в река Дунав се среща обикновената речна мида - *Unio pictorum*.

⇒ **Охлюви:**

Преобладават сухоземните форми. От водноживеещите видове най-характерен е *Limnea stagnalis* от подклас Pulmonata. Срещат се още *Galba truncatula*, *Viviparus acerosus*, *Bythnia tentaculata*, *Radix auricularia*, по-малките по размери *Planorbis planorbis* и *Spiralina vortex*. По-рядко се среща и най-едрия представител на сем. Planorbidae – *Corteus /Planorbarius/corneus*.

От сухоземните охлюви се срещат повсеместно разпространените видове на сем. Clausilidae - *Succinea oblonga*, *Zebrina detrita*, *Helicella candicans*, *Cepea vindobonensis*, *Monacha cartusiana* и др. Видовете голи охлюви са предимно от род *Limax* и род *Milax*.

По влажните места обрасли с растителност се срещат и двата вида на род *Helix* – *H. pomatia* и *H. lucorum*, които са и предмет на събиране от страна на населението.

Araneae – групата е добре проучена в страната /Делчев Х., 1976, но за района на парка няма специални изследвания. Паяците се срещат повсеместно, както в гористите участъци и други открити терени, /предимно представители на сем. Linyphiidae и сем. Gnaphosidae /, така и по растителността край водоемите – напр. водния паяк *Argyroneta aquatica*. По поляните на острова се наблюдават дупки от представители на сем. Lycosidae.

Myriapoda – група обитаваща само сухоземни биотопи от територията на парка – под камъните, в почвата, под кората на дърветата и др. Най-често срещани са видовете от сем. Lithobiidae – предимно обикновената скрипя /*Lithobius forficatus*/ и сем. Geophilidae на разред Chilopoda, както и на сем. Julidae от разред Diplopoda. По-редки са видове от род Polydesmus, род Glomeris и род Scutigera – напр. *S. coleopterata*.

Insecta – Насекоми – като група с най-голямо видово разнообразие тя е добре представена в ПП «Персина».

⇒ **Orthoptera:**

Правени са частични проучвания в периода 1983 -1985 год. от Велик Димитров, уредник в природонаучния музей в гр. Плевен, но данните за установените 76 вида не са публикувани.

По откритите терени на парка се срещат предимно късопипални скакалци – Caelifera, сем. Acrididae - род Oedipoda, род Locusta, род Acrida и др. Установени са и представители на сем. Phaneropteridae – род Isophya, род Poecilimon, сем. Tettigonidae – род Pholidoptera, род Metrioptera, както и на сем. Gryllidae – *Gryllus campestris* / обикновен щурец/ и *Gr. desertus*.

Видът *Mecostethus grossus* обитава само влажни зони, бързо изчезва при пресушаване и може да се използва като индикаторен вид за влажни ливади.

Видове като *Calliptanus italicus*, *Dociotaurus marocanus* и *Locusta migratoria* имат стопанско значение като вредители.

Реликтен степен елемент е рядко срещания вид Черно житно пиле – *Bradyporus dasyptus* – среща се единично по сухи и припечни степни хабитати на Никополското плато.

⇒ **Odonata:**

За територията на парка са описани 24 вида /Маринов М., 2001/. Срещат се предимно видове от родовете *Lestes*, *Aeshna*, *Libellula*. Необходими са по-обстойни проучвания, най-вече на самия остров Персина, където срещаемостта им е по-обилна около блатата и изкуствените канали.

⇒ **Homoptera:**

От по-едрите представители на Цикадовите се срещат – *Lyrister plebejus* и *Cicada orni*, от по-дребните *Cicadella viridis* (най-често срещана край блатата и каналите), *Empoasca pteridis*, представители на род *Cercopis* и род *Centrotus*. С голямо видово присъствие е и сем. *Jassidae* – род *Deltocoechelus* и род *Macrolestes*.

Листните въшки *Aphididae* нямат голямо видово разнообразие, но са важни от стопанска гледна точка, тъй като са преносители на болести по растенията.

⇒ **Heteroptera:**

От водните обитатели се срещат представители на три семейства: от сем. *Notonectidae* - *Notonecta glauca* - широко разпространен в застоялите и бавно течащи води; сем. *Gerridae* е представено от няколко вида на род *Gerris* - *Gerris locustris*; характерни са представителите на сем. *Nepidae*, т.н. водни скорпиони, с по-често срещания *Nepa cinerea* и сравнително по-редкия *Ranatra linearis*.

Живеещите на сушата видове също са многобройни, фауната на групата в България е добре проучена и включва около 1000 вида /Йосифов М., 1981/, но в региона на парка не са правени специализирани проучвания. От сем. *Pyrrhocoridae* повсеместно разпространен е *Pyrrhocoris apterus*, а от сем. *Lygaeidae* - *Ligeus equestris*. Други добре представени са сем. *Pentatomidae* – родовете *Aelia* и *Eurydema*; сем. *Coreidae* – *Coreus marginatus*; сем. *Scutelleridae* – род *Scutellus* и род *Eurigaster*.

⇒ **Lepidoptera:**

много добре представена група, за която е необходимо да се направят допълнителни проучвания за систематичното представяне на видовете. Разпространена предимно в сухоземната част на парка и по растителността край водоемите.

Проучванията на терен потвържда разпространението на много видове от дневните пеперуди – около 40 вида, главно от сем. *Nymphalidae*, а също и от *Pieridae*, *Papilionidae*, *Zygaenidae*. Вероятно са над 100 вида. Според Бешков /1998/ до сега списъка съдържа 105 вида.

⇒ **Diptera:**

Около 44 вида комари са познати в България. При последните проучвания на територията са установени следните видове: *Aedes cineris*, *Ae. cantans*, *Ae. annulipes*, *Ae. communis*, *Ae.*

vexans, *Ae. punctor*, *Culex pipiens*, *C. modestus*, и *Anopheles atroparvus/messeae*. В приложение към Плана за управление е даден доклад за управлението на видовете комари, които представляват истински проблем за местното население.

⇒ **Coleoptera:**

Най-богато представения разред от насекомите, у нас наброява над 10 000 вида, а за парк Персина вероятно са над 1000 вида. Проучвания по отделни /над 20 семейства/ таксони от твърдокрилите на територията на Природен парк "Персина" не са правени.

Изключение прави сем. Staphylinidae, върху което има проучвания най-вече на острова през периода 1981-1982 год. /Райчев И., 1985; 1986 и 1992/ и са съобщени 26 вида, 8 от които нови за фауната на България. По-късно се потвърждава и намирането на *Lathrobium gestipennis* Raich. - описан като нов за науката вид от България /Raitshev I., 1995/. Предстои публикуването още на 75 вида, 27 от които пак нови за фауната на България, с което видовете стафилиниди от територията на парка става 102 /35 нови за България/ - това се отнася само за Staphylinidae sensu stricto.

Сем. Carabidae е сравнително добре проучена в страната. При теренни изследвания на остров Персина бе намерен един нов за фауната на България вид от род *Carabus* /едри видове бегачи/ - *C. clathratus* L., публикуван от Gueorgiev&Gueorgiev, 1995 г.

От водно живеещите бръмбари се срещат големите видове *Dytiscus marginatus* и *Hydrous piceus*, които заедно с ларвите си вероятно имат роля в естественото регулиране числеността на комарните ларви.

С голямо видово разнообразие са представени и сем. Cerambycidae, Chrysomelidae, Curculionidae, и Scarabaeidae. За отбелязване е намерената по американски ясен, до езеро Кайкуша, колония на испанска муха - *Lytta vesicatoria* от сем. Meloidae. При масово размножаване тя е в състояние да обезлисти напълно някои широколистни дървета и храсти като люляка, ясена и др.

⇒ **Hymenoptera:**

Ципокрилите са представени и с трите си подразреда – Symphyta, Parasitica и Aculeata, последният със семейства Formicidae, Vespidae, Sciliidae и Apidae. Необходими са проучвания за уточняване на видовия състав от тези таксони.

Брой видове	Брой видове с природозащитен статус	Икономически важни видове, обект на специални проучвания	Пропуски в познанията
-------------	-------------------------------------	--	-----------------------

<p>650 вида, като общият очакван брой на видовете е около 2000.</p>	<p>ЗБР, Прил.2 и 3 – 3 вида BERN – 5 вида Директива 92/43 – 3 вида IUCN Red list – 4 вида</p>	<p>⇒ От комаровидните най-важно проучването на сем. Culicidae – същински комари, тъй като разпространението им е важно и от социална гледна точка. Необходимо е изготвяне и прилагане на реална, ефективна стратегия за постепенното устойчиво намаляване популациите на комарите, особено в населените места.</p> <p>⇒ По влажните места обрасли с растителност се срещат и двата вида на род <i>Helix</i> – <i>H. Pomatia</i> и <i>H. lucorum</i>, които са и предмет на събиране от страна на населението и предаване в изкупвателни пунктове. Необходимо е строго да се сълюдава годишния режим на ползване. През април и май полово зрелите екземпляри имат яйца и събирането им понижава силно възпроизводствените възможности на популациите.</p>	<p>⇒ Имайки в пред вид широкото разпространение и голямото значение на червеите в природата, в бъдеще трябва да се извърши проучване на територията на ППП за групата Vermes</p> <p>⇒ клас Trematoda - предимно паразитни видове. Техни първи междинни гостоприемници са някои видове блатни охлювчета. Знанията за техните биологични цикли и жизнени форми имат и стопанско и медицинско значение.</p> <p>⇒ Няма проучвания и върху групи, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Plecoptera, Ephemeroptera и Trichoptera, при които развитието на видовете, задължително е свързано с наличието на водни басейни. – групи насекоми – Coleoptera /Staphylinidae, Carabidae/, Orthoptera и Lepidoptera, които имат висока екологична пластичност и голям ресурс от индикаторни видове със значение за устойчивото развитие на хабитатите и провеждане на мониторингови наблюдения. – късокрилите бръмбари
---	---	--	--

В СВИТЪК Приложения , Приложения 17 е представен Списък на конзервационно значими таксони безгръбначни животни, характерни за ПП “Персина”.

1.15.2. Риби

На територията на ПП Персина във водите на р. Дунав, потенциално могат да намерят подходящи условия за съществуване общо взето всички видове, характерни за долното течение на реката и нейните притоци. Това са видовете, посочени в Таблица 001 от Приложение № 18, общо 67 на брой. Тъй като няма прегради за разпространението на видовете по течението на р. Дунав и притоците, може да се допусне вероятното им наличие на територията на парка. Това налага да се обърне внимание на всички видове, посочени в таблицата, които имат подходящия статус. От 67те вида риби описани за този участък на река Дунав в Червената Книга на България са включени 9 вида, но реално застрашените видове са 20. В приложенията на Бернската конвенция са 26 вида от таблицата, в списъците на CITES – 6 вида, в IUCN red list – 31 вида, а в Директива 92/43 на ЕС 14 вида.

Установените и предполагаемите видове риби на територията на ПП Персина в р. Дунав и

блатата са 39 на брой, дадени в Таблица 002 от Приложение № 18. От тях 4 вида не са местни, изкуствено внесени, 2 от които са стопански ценни (бял и пъстър толстолоб), а 2 са не само без стопанско значение, но и силно инвазивни (острица (псевдоразбора) и слънчева рибка) спрямо много от местните видове. От тях в Червената Книга на България са включени 2 вида, но реално застрашени са 6 вида, в приложенията на Бернската конвенция - 11 вида, в IUCN red list – 13 вида, а в Директива 92/43 на ЕС 6 вида.

Видовете риби, установени във вътрешните блатата на остров Белене са посочени в Таблица 003 от Приложение №18. Поради откъснатостта на тези водни обекти от Дунав и сезонния характер на блатата видовото разнообразие тук е ограничено до 2 вида - върловка (*Leucaspius delineatus*, смятана за изчезнала по нашите земи, рядък вид за България) и сребриста каракуда, но при възстановяване на влажните зони на острова и по останалата територия на парка броят на видовете риби би могъл да бъде над 20, като може да обхване и всичките 39 видове, посочени в предходната Таблица 002 от Приложение № 18.

Стопански ценните видове, срещащи се в района са посочени в Таблица 004 от Приложение №18. Запасите на много от тях са силно намалели в последните 15-20 години (есетрови видове, карагоз, сабица, мъздруга, шаран), а други се срещат в уловите вече като единични екземпляри (шип, змиорка, михалца).

Само в крайдунавските блатата и по долното течение на дунавските притоци се срещат рибите: *Cobitis bulgarica* (дунавски щипок субендемит), *Alburnoides bipunctatus* (говедарка), *Abramis ballerus* (кочат), *Vimba vimba* (морунаш), *Pelecus cultratus* (сабица), *Aspro streber* (малка вретенарка), *Aspro zingel* (голяма вретенарка), *Acerina cernua* (бибан).

Река Дунав в изследвания район е значимо местообитание на някои редки в европейски мащаб видове риби като: *Eudontomyzon danfordii*, *Acipenser nudiwentris*, *Acipenser ruthenus*, *Acipenser sturio*, *Acipenser stelatus*, *Acipenser guldenstaedtii*, *Husho husho*, *Lota lota* и др.

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен статус	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
1. Описани в участъка на р. Дунав и притоците: 67 вида, 2 надкласа, 2 класа, 14 семейства и 45 рода	Много рядък вид -10 Застрашен вид - 10 Ендемити балкански- 4 Ендемити Дунав-Черно море - 20	Всички редки, застрашени и ендемични видове от приложението. Особено внимание на есетровите, щипоците, михалца, върловка, дивия шаран.	Не достатъчно проучена група. Необходими са регулярни таксационни изследвания за състоянието на популациите на голяма част от видовете. Особено внимание да се отдели на есетровите и другите застрашени видове. Причина за това е разнообразието на видовете и променливостта в условията на средата, трудоемкостта при събирането на проби.
2. Установени на територията на парка, включително р. Дунав: 39 вида 1 клас, 11 семейства и 33 рода	Много рядък вид -2 Застрашен вид - 4 Ендемити балкански- 1 Ендемити Дунав-Черно море - 7	Всички редки, застрашени и ендемични видове от приложението. Особено внимание на есетровите, щипоците, михалца, върловка, дивия шаран.	
3. Установени в блатата на остров Белене:	Много рядък вид - 1 Ендемити - няма	Върловката, но също и като потенциални след възстановяване	

2 вида 1 клас,, 1 семейство и 2 рода		влажните зони редките, застрашени и ендемични видове от Таблица 002 на Приложение риби_01 - щипок, див шаран.	
---	--	---	--

В СВИТЪК Приложения, Приложение 18 са представени:
 Видове риби на територията на ПП "Персина" и консервационен статус:
Таблица 001 Видове риби разпространени в Дунав, потенциално срещащи се (добри условия за съществуване) в ПП "Персина"
Таблица 002 Видове риби установени на територията на ПП "Персина", включително Дунав
Таблица 003 Видове риби, установени в блатата на о-в Белене
Таблица 004 Списък на стопански ценните видове риби в района на ПП "Персина"

1.15.3. Земноводни и влечуги

Числеността на повечето видове земноводни в крайдунавската част на парка е висока или много висока. Редки, с единични находища са дунавския тритон, сирийската чесновница, ивичестия гущер, слепока и пъстрия смок. Турската боа е установявана само в миналото в район в близост до границите на парка.

Приоритетни видове за мониторинг – Червенокоремна бумка *Bombina bombina*, Жаба дървесница *Hyla arborea*, Горска дългокрака жаба *Rana dalmatina*, Шипобедрена костенурка *Testudo graeca*, Шипоопашата костенурка *Testudo hermanni*, Обикновена блатна костенурка *Emys orbicularis*, Горски гущер *Darewskia praticola*, Кримски гущер *Podarcis tauricus*, Смък мишкар *Elaphe longissima*

Брой видове и богатство на таксоните	Брой видове с природозащитен интерес	Видове, които трябва да бъдат предмет на специални мерки	Пропуски в познанията
--------------------------------------	--------------------------------------	--	-----------------------

<p>Земноводни – 11 вида Влечуги – 17 вида</p>	<p>Червена книга на РБ – 1 вид земноводни и 1 вид влечуги ЗБР, Прил.2 и 3 – Земноводни 6 вида, влечуги 9 вида BERN Земноводни 11 вида, влечуги 17 вида IUCN Red list Земноводни 2 вида, влечуги 3 вида Conv. 92/43 Земноводни 3 вида, влечуги 3 вида</p>	<p>Дунавски тритон, <i>Triturus dobrogicus</i> - Много рядък вид, уязвим, установен у нас само по р.Дунав. Сирийска чесновница, <i>Pelobates syriacus</i>- Малочислен, намаляващ вид с локални находища из цялата страна. Находището в ПП"Персина" е в изолация и затова е силно уязвимо. Шипобедрена костенурка, <i>Testudo graeca</i> – в Парка е малочислена и се среща само из Никополското плато.Световнозаstraшен вид с намаляваща численост у нас. Шипоопашата костенурка, <i>Testudo hermanni</i> – в Парка е малочислена и се среща само из Никополското плато.Световнозаstraшен вид с намаляваща численост у нас. Пъстър смок, <i>Elaphe quatuorlineata sauromates</i> – Много рядък вид у нас, със силно намаляла численост и ареал, представен от локални находища. Смок – мишкар, <i>Elaphe longissima</i> – Уязвим вид, свързан с дървесната растителност покрай брега на р.Дунав.</p>	<p>Да се картират точно всички находища на приоритетните видове. Тъй като те са редки и изискват специализирани методики на изследване, картирането по настоящия проект не може да се счита за изчерпателно. Необходимо е и да се изледват дългосрочно промените в числеността на видовете и факторите, които влияят върху нея.</p>
---	--	--	---

В СВИТЪК Приложения, Приложение 19 са представени списък на земноводни и списък на влечуги в ПП "Персина" с природозащитен статус.

1.15.4. Птици

⇒ Приоритетни видове за мониторинг /32 вида/:

Podiceps griseigena, Podiceps nigricollis, Pelecanus crispus, Ciconia ciconia, Egretta garzetta, Platalea leucorodia, Ardeola ralloides, Haliastur pygmaeus, Anser anser, Cygnus olor, Anas querquedula, Anas strepera, Aythya nyroca, Aythya ferina, Aquila pomarina, Hieraaetus pennatus, Haliaeetus albicilla, Accipiter brevipes, Falco subbuteo, Falco tinnunculus, Coturnix coturnix, Himantopus himantopus, Actitis hypoleucos, Vanellus vanellus, Alcedo atthis, Coracias garrulus, Picus canus, Lullula arborea, Riparia riparia, Lanius minor, Remiz pendulinus, Emberiza hortulana

⇒ Видове, които трябва да са предмет на специални мерки - 37 вида

ЗАБЕЛЕЖКА: Не всички видове, които се нуждаят от специални мерки са подходящи за извършване на редовен мониторинг, или поради своята рядкост, или поради трудното им идентифициране.

Червеноврат гмурец, *Podiceps griseigena* – Видът е силно намалял като гнездещ в редица райони на Европа и у нас. Националната численост на вида е не повече от 60-70 двойки, почти всичките в крайдунавските влажни зони. В ПП "Персина" гнезди в блатата на о.Белене с численост 15-25 двойки.

Чернограт гмурец, *Podiceps nigricollis* – Много рядък и намаляващ в България, спорадично и нередовно гнездец по р. Дунав. В миналото е гнездил по-често на о. Белене. След дълго отсъствие като гнездец през 2005 г. отново намерен да гнезди в Мъртвото плато.

Голям воден бик, *Botaurus stellaris* – Застрашен от изчезване в България и много други части на Европа. В миналото е гнездил редовно и често на о. Белене. Понастоящем гнезденето му в парка не е потвърдено.

Малка бяла чапла, *Egretta garzetta*, Нощна чапла *Nycticorax nycticorax*, Сива чапла *Ardea cinerea*, Ръждива чапла *Ardea purpurea*, Лопатарка, *Platalea leucorodia*, Гривеста чапла *Ardeola ralloides*, Малък корморан *Halietor pygmaeus* - Чапловите птици и малкият корморан обикновено мътят колониално и са силно уязвими. Броят на колониите в България и тяхната численост катастрофално намаляха през последните 20 години. На остров Персина до 70-те години на ХХ-ти век са мътили ежегодно над 5000 двойки чапли и корморани. Максималният брой на гнездата в тази колония е бил 8000-10000 през 1968 г. В резултат на прекъсването на връзката на блатата на острова с реката и вероятно и на някои допълнителни фактори понастоящем тези видове не гнездят повече нито на острова, нито другаде на територията на парка. Единствената смесена чаплого-корморанова колония съществува на два малки румънски острова в близост до о. Голяма Бързина. Числеността на гнездящите птици там през 2005 г. е 200 двойки /без големите корморани/. Птиците от тях се хранят най-често на територията на парка и бъдещето им зависи от състоянието на местообитанията в него. През последните 5-7 години се наблюдава известна положителна тенденция в числеността на гнездящите птици в тази колония, особено що се отнася до малките и големите корморани.

Черен щъркел, *Ciconia nigra* – Рядък гнездец вид на територията на парка. Едво през последните години загнезди на беленските острови. Гнезди и в Никополското плато.
Къдроглав пеликан, *Pelecanus crispus*- В по-далечно минало е гнездил на о. Белене. Сега посещава редовно парка почти целогодишно, но главно след гнездовия период през лятото и есента. Среща се и през зимата. Световнозастрашен вид.

Ням лебед, *Cygnus olor* – Вид с критично ниска численост у нас- около 20 двойки. В парка гнезди не всяка година – 1-2 двойки.

Сива гъска, *Anser anser*- Вид с критично ниска численост у нас- около 25 двойки. Редовно няколко двойки гнездят в блатата на о. Белене.

Сива патица, *Anas strepera*- Защитен вид, малочислен и локално разпространен у нас главно по р. Дунав и черноморското крайбрежие. В ПП "Персина" е едно от основните гнездилища на вида у нас с численост от около 15-20 двойки.

Белоока потапница, *Aythya nyroca* – Световнозастрашен вид, гнездец на много места по българското дунавско крайбрежие. В ПП "Персина" ежегодно гнездят 15-30 двойки.

Кафявоглава потапница, *Aythya ferina* – Малочислен вид в България., включен в Червената книга. Гнезди ежегодно на блатата на о. Белене.

Малък креслив орел, *Aquila pomarina*- Гнездец вид в парка с численост около 3 двойки. Рядък вид у нас и в Европа.

Малък орел, *Hieraetus pennatus* – Локално разпространен и намаляващ вид у нас, застрашен от изчезване. Гнезди в Никополското плато.

Орел змияр, *Circaetus gallicus*- Гнездец вид в парка с численост около 2 двойки. Рядък вид у нас и в Европа.

Морски орел, *Haliaeetus albicilla* – Световнозаstraшен вид. У нас с критично ниска гнездова численост –около 10 двойки. В ПП”Персина” е от ключово значение за спасяването на вида в България, тъй като тук гнездят около 3 двойки от този вид.

Орел рибар, *Pandion haliaetus*- В миналото е гнездил в парка и на други места из българския сектор на р.Дунав. Понастоящем изчезнал като гнездец в ПП”Персина”, но се среща редовно по време на миграция. Много уязвим вид,който често бива отстрелван в различни рибовъдни стопанства из цялата страна.

Късопръст ястреб, *Accipiter brevipes* – Заstraшен от изчезване в европейски мащаб, среща се главно в Юго-източна Европа. В ПП”Персина” гнездят 2-4 двойки, което е и едно от малкото находища на вида в тази част на страната.

Вечерна ветрушка, *Falco vespertinus* – В миналото видът е гнездил в парка, има данни за нередовно гнездене на вида и през последните години. Числеността му у нас е ниска и подложена на силни ежегодни колебания. Заstraшен вид в европейски мащаб.

Ливаден дърдавец, *Crex crex* – Световнозаstraшен вид, на територията на парка са установен само няколко двойки.

Стридояд, *Haematopus ostralegus* – Малочислен и намаляващ вид в малкото находища в България. По р.Дунав гнезди твърде рядко и нередовно. Отделни птици бяха установени през гнездовия период на територията на ПП”Персина”.

Кокилобегач, *Himantopus himantopus*- Спорадично и нередовно гнездец вид в ПП”Персина”.В миналото е гнездил редовно в района. Заstraшен в вид у нас и в европейски мащаб, през последните години с известно увеличение на числеността във вътрешността на страната.

Турилик, *Burhinus oedicnemus*- Заstraшен и намаляващ вид в европейски мащаб. В ПП”Персина” съществуват едни от малкото изолирани гнездилища на вида по р.Дунав и въобще в Централна Северна България. В парка гнездят не по-малко от 5 двойки.

Белочела рибарка, *Sterna albifrons* – Съществуват данни от преди повече от 40 години за гнезденето на вида по р.Дунав. Установен отново като гнездец в ПП”Персина” през 2005 г. Статусът му по р.Дунав се нуждае от доизясняване. У нас единствените малочислени колонии са по Черноморското крайбрежие.

Белобуза рибарка, *Chlidonias hybridus* – Локално гнездец вид у нас, включен Червената книга. В Мъртвото бл. през последните години гнездят 15-80 двойки. Числеността му е по-висока при по-високи води на р.Дунав.

Бухал, *Bubo bubo* – Рядък вид в България, изчезващ в много райони на Европа. Гнезди в Никополското плато.

Късопръста чучулига, *Calandrella brachydactyla* – Локално разпространен и малочислен вид у нас, включен в европейската директива за птиците. В ПП”Персина” съществуват едни от малкото гнездови находища на вида покрай р.Дунав.

Дебелоклюна чучулига, *Melanocorypha calandra*- Локално разпространен и малочислен вид у нас, включен в европейската директива за птиците. В ПП”Персина” съществуват едни от малкото гнездови находища на вида покрай р.Дунав. Свързан със остепенените територии в Никополското плато.

Градинска червеноопашка, *Phoenicurus phoenicurus*- Малочислен и локално разпространен вид у нас, по-чест в Северна България и по р.Дунав. Гнезди рядко в ПП"Персина" – както по островите така и в самия град Белене.

Торбогнезден синигер, *Remiz pendulinus* – Намаляващ вид в България, свързан с върбовата растителност покрай водоемите. В ПП"Персина" съществува все още добра, но уязвима популация на вида.

Градински присмехулник, *Hippolais icterina* – Малочислен вид в България, с неизяснено разпространение. Южната граница на разпространение на вида преминава през Северна България. Гнезди рядко, но редовно в горите по брега и островите в ПП"Персина".

Речен цвъркач, *Locustella fluviatilis* – У нас се среща като гнездец почти само по р.Дунав. В ПП"Персина" е едно от най-многочислените находища на този рядък вид у нас.

⇒ **Пропуски в познанията:**

Необходимо е дългосрочно следене на динамиката в числеността и разпространението на птиците в парка. Все още не е добре позната числеността и срещаемостта на някои гнездещи врабчоподобни птици - главно от сем. Коприварчеви (*Sylviidae*), както и на видовете от род Пъструшки (*Porzana*). Не е достатъчно добре проучена и орнитофауната на района по време на сезонните миграции на птиците. За целта е необходимо да се провеждат сезонни улови и опръсенявания на птици в парка.

В СВИТЪК Приложения, Приложение 20 е представен списък на птиците в ПП "Персина" с природозащитен статус.

1.15.5. Бозайници

⇒ **Приоритетни видове за мониторинг (4 вида):**

Лалугер *Spermophilus citellus*, Малка водна земеровка *Neomys anomalus*, Видра *Lutra lutra*, Сърна *Capreolus capreolus*,

⇒ **Видове, които трябва да са предмет на специални мерки**

Всички видове прилепи- Имат висок природозащитен статус (виж Приложение 5). Едно от основните находища е извън парка и е силно уязвимо.

Лалугер, *Spermophilus citellus* – Рядък и силно уязвим вид, драстично намаляващ в България. По-чест в Никополското плато, но се среща и в други части на парка.

Обикновен сънливец, *Glis glis* - Включен в Червения списък IUCN. Среща се много рядко в парка.

Горски сънливец, *Dryomys nitedula*, Включен в Червения списък IUCN. Среща се много рядко в парка.

Голям хомяк, *Cricetus cricetus* - Среща се рядко само в Северна България. Застрашен от увеличаването на обработваемите земи за сметка на естествените тревни местообитания.

Добруджански хомяк, *Mesocricetus newtoni* - Рядък вид, у нас има ограничено разпространение само в Северна и Североизточна България. Главната част от ареала на вида се намира в България.

Видра, *Lutra lutra* - Включен в Червения списък IUCN. Среща се много рядко в парка по р.Дунав. През последните години има само единични регистрации на вида.

Сърна, *Capreolus capreolus* – През последните години числеността на вида рязко намаля в България. Малочислен и в ПП“Персина”, макар и широко разпространен. Необходим е стриктен контрол на браконьерството за да се спрат негативните тенденции в числеността на вида.

Благороден елен, *Cervus elaphus* – Видът има критично ниска численост в страната и в парка, в резултат главно на браконьерство.

Пъстър пор, *Vormela peregusna* – Единични находища на този вид съществуват само в Никополското плато. Статусът му се нуждае от доизясняване. Световнозаstraшен вид .У нас е рядък и малочислен.

Степен пор, *Mustela eversmanni* - Световнозаstraшен вид. У нас е рядък и малочислен. С неизяснено разпространение в парка.

Пропуски в познанията: Не е изяснено разпространението, числеността и видовия състав на прилепите извън района на пещерата Нанин камък край с.Муселиево. Не е проучено състоянието на някои бозайници, като поровете и хомяците. За целта са необходими специализирани проучвания. Необходимо е и дългосрочно следене на състоянието на лалугера, видрата и евентуално енотовидното куче.

<p><i>В СВИТЪК Приложения, Приложение 21 е представен списък на бозайниците в ПП “Персина” с природозащитен статус.</i></p>

КУЛТУРНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.16. ПОЛЗВАНЕ НА ОБЕКТА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ

1.16.1. Видове дейности осъществявани по настоящем в ПП “Персина”.

Настоящите дейности на населението, на територията на парка са земеделие, животновъдство/паша - отглеждане на свине и крави, овощни градини и лозя, лов и риболов, пчеларство.

1.16.2. Селищна мрежа и урбанизация на населените места

Територията на парка попада върху част от територии на общини Белене, Никопол и Свищов.

Населените места, които са най-близо до природния парк са гр.Свищов, с.Ореш, с.Деков, гр.Белене, с.Бяла вода, с.Драгаш войвода, гр.Никопол

⇒ **Община Белене**

Община Белене е периферна слабо урбанизирана територия, с ниска гъстота на населението и с малки населени места, сравнително отдалечени от големите градски центрове в страната.

Състои се от шест населени места – общинският център Белене и пет села (кметства) – Деков, Татари, Петокладенци, Кулина вода и Бяла вода. Гр.Белене се намира на 60 км. от областния център – Плевен и на 220 км. от столицата София. Най-близкото пристанище и граничен контролно-пропускателен пункт се намира в гр.Свищов. Предстои изграждане на фериботна връзка Никопол – Турну Магуреле (40 км. от гр.Белене).

Характерно за развитието на процеса на урбанизация в общината е, че той протича бурно по време на строителството на АЕЦ Белене и по-забавено след спиране на строителните работи през 1991год.

Населението е разпределено неравномерно върху територията, като през 2003 година 80,15% от населението живее в гр.Белене и 19,85% - по селата. Градското население устойчиво нараства в процентно отношение.

⇒ **Община Никопол**

Община Никопол включва 14 /четирнадесет/ населени места – гр. Никопол и селата Жерново, Евлогиево, Муселиево, Дебово, Асеново, Новачене, Бацова махала, Санадиново. Населените места и другите урбанизиране територии съставляват 3. 47 % от общата площ.

Община Никопол има геостратегически характер с местоположението си в най-южната трансевропейска част на река Дунав. Ново строителство в общината почти не се извършва поради стагнацията в страната и региона.

⇒ **Община Свищов**

Включва 1 град и 15 села. Единствено с.Ореш има площи на територията на парка. Степента на урбанизираност е сравнително ниска (63,6%), което е по-ниско от средното за областта и страната.

Като цяло богатото културно-историческо наследство на трите общини създава благоприятни възможности за разработване на туристически маршрути за запознаване с миналото, традициите, нравите и обичаите на различните етноси.

Доброто географско разположение, както и развитата транспортна инфраструктура ги превръщат в привлекателно и перспективно място за инвестиции.

1.16.3 Техническа инфраструктура, застроени площи и сгради

1.16.3.1. Енергийна инфраструктура

⇒ **Община Белене**

Град Белене е структуриран като крупен енергиен и промишлен център през периода 1970 – 1990 год., със започване строителството на Хидротехнически комплекс ХТК “Никопол – Турну Мъгуреле” и АЕЦ- Белене.

Извършено е значително по обем строителство на принципа на комплексно застрояване, чрез централно планирано инвестиране.

Осветлението на улиците, особено в селата и в крайните квартали изисква незабавни мерки и адекватни решения. Преобладаващата част от осветителите са амортизирани и работят с нисък КПД, като не покриват изискуемите от стандарта нормени количествени и качествени показатели за осветеност. В селата осветлението е изцяло изключено поради невъзможността селата да плащат консумираната ел. енергия.

⇒ **Община Никопол**

В общината има една ел. подстанция “Никопол” – 110/20/6 kV. Инсталираната мощност е 32 mVA /2 бр. силови трансформатори по 16 mVA/.

Трафопостовите са 99 броя с обща инсталирана мощност 31 940 kVA. Въздушни елпроводи 20kV – 127км. Кабелни елпроводи 20kV – 4.3км. Захранващите линии с ниско напрежение са въздушни /169,8км/ и кабелни /9км/.

⇒ **Община Свищов**

В момента се осъществява проект за цялостно обновяване на уличното осветление на Община Свищов В съответствие с тази мярка, консумацията на ел. енергия беше намалена повече от три пъти на 31 031 kWh месечно при светещи 100% улични осветителни тела.

1.16.3.2. Водостопанска инфраструктура и канализация

⇒ **Община Белене**

Питейно битово водоснабдяване

100% от територията на населените места в общината е водоснабдена. Изградената водоснабдителна мрежа е остаряла и в 50% се нуждае от подмяна.

Отвеждане и пречистване на отпадните води

По данни на паспортизацията на канализационната мрежа в Община Белене 70% от населението в града е включено в канализация. Тя е смесена – за битови и промишлени отпадни води. Канализацията се зауства без пречиствателна станция в река Дунав. И петте села в общината са без канализация.

Необходимо е да се доизгради канализационната мрежа с цел бъдещото изграждане на Градска пречиствателна станция за отпадни води.

⇒ **Община Никопол**

Питейно битово водоснабдяване

В много населени места на общината има недостиг на питейна вода. Основното природно богатство на общината е водата. Никополската община може да се превърне в основен доставчик на вода за съседните общини.

Поради остарялата водопроводна мрежа голяма част /около 50%/ от водата се губи при пренасянето. Затова е наложително да се извърши обследване на водопроводните мрежи, монтаж на регулатори на налягане, подмяна на водопроводни участъци.

Отвеждане и пречистване на отпадните води

През 1990 г. е одобрен предварителен проект за градска пречиствателна станция за отпадни води – ППП.

В МОСВ през 1995 бе представена технико-икономическа обосновка относно: “Алтернативни решения за изграждане на външен канализационен колектор” и “Пречиствателна станция за отпадни води на град Никопол”.

Подаваната питейна вода в гр. Никопол се отвежда само в септични и попивни ями. Изградена канализация на този етап е само 700 м. - □□1 000. . По този показател общината е с един от най-ниските проценти канализация за страната.

В миналото бе създадена напоително - отводнителна система в Драгашката низина /”Шувена”/, която обхваща 2 732 дка в землището на с. Драгаш Войвода. В момента напоителните мероприятия почти са спрени поради високата цена на водата и влошените ѝ качества. При евентуално подобряване, дунавските води могат да напояват не само Драгашката низина /”Шувена”/ и съседните земи, но и по-големи ареали от вътрешността на Дунавската хълмиста равнина.

⇒ **Община Свищов**

Питейно битово водоснабдяване

За водоснабдяването в община Свищов се ползват около 70 водоизточника, над 40 помпени станции и над 40 напорни водоема. Над 80% от водопроводните мрежи са изградени от азбесто-циментови (етернитови) тръби и са в експлоатация повече от 30 години, което обуславя значителни водни загуби.

Качеството на питейната вода отговаря на БДС 2823-75, но се наблюдават моментни отклонения по някои показатели, например цвят и мътност върху които съществуващата система не може да влияе. Частично е въведена система за диспечерски контрол и управление, която се нуждае от разширение и усъвършенстване.

Отвеждане и пречистване на отпадните води

Канализационна система има изградена само в гр.Свищов. В селата има изградени септични ями. На територията на общината няма изградени пречиствателни съоръжения. Отпадните води от предприятията се изхвърлят предимно в р.Дунав или в септични ями. Повечето от септичните ями не са изградени по предписаната технология.

1.16.3.3. Съобщения

На територията на трите общини е съобщителната мрежа е добра развита. В градовете има Районни пощенски станции. На територията на общините са монтирани релейни апаратури на GSM оператори, кабелна телевизия с покритие на територията.

1.16.3.4.Транспортна инфраструктура

⇒ **Община Белене**

През територията на общината не преминават международни пътища, както и автомагистрала и първокласни пътища от републиканската пътна мрежа.

Основната част от пътищата са четвъртокласни. Характерни са ниските им транспортно-експлоатационни качества и пропускателна способност, което се отразява отрицателно върху движението и транспортната достъпност до селищата.

Необходимо е за цялата дължина на четвъртокласната мрежа, както и на местните пътища да се извърши основен ремонт, а също и на съоръженията по съответните отсечки.

Списък на общинска пътна мрежа - IV клас в община Белене

IV-52025-/II-52/-Татари-Петокладенци-9,8км

IV-52026 -Деков-спирка Деков-1,3км

IV-32030- Бяла Вода-Драгаш войвода-6,75км

IV-52031-/II-52/-Кулина Вода-5,8км

IV-34205- Санадиново-Петокладенци-Стежерово-6,3км

Списък на местните пътища в община Белене

Път №1 Път гр. Белене-ХТК/включващ обходен път/-11,26км

Път №2 Пътна връзка РСБ-път с.Деков-0,290км

Път №3 Белене-АЕЦ/външен път III етап/-5,195км

Път №4 гр.Белене-АЕЦ/външен път I етап/-5,800км

До гр. Белене има изградена железопътна мрежа, която обслужва само товарни превози. Пътническият превоз по отсечката Ореш – Белене е спрял поради нерентабилност.

Местоположението на гр.Белене по второстепенния ръкав на р.Дунав и наличието на Беленския комплекс острови не позволява изграждането на пристанищен терминал за речен превоз. За тази цел биха могли да се ползват близкото пристанище Свищов, където е най-близкият гранично-пропускателен пункт с Република Румъния. Изграждането на фериботния комплекс Никопол – Турну Мъгуреле и строителството на АЕЦ – Белене биха стимулирали подобряването на местната транспортна инфраструктура.

⇒ **Община Никопол**

С изграждането на фериботния комплекс Никопол - Турну Мъгуреле и връзката му с вътрешността на страната гр. Никопол и общината ще се превърнат във важен транспортен възел за преминаващите международните линии. Натовареността на пътния трафик налага започването на рехабилитация и реконструкция на общинската пътна мрежа.

През територията на Община Никопол преминават следните пътища от републиканската пътна мрежа:

Второкласна пътна мрежа – 51,5 км

– пътен участък: Плевен – Никопол – II-34 / Участъкът от разклона Дебово – Никопол - предстояща реконструкция, във връзка с изграждане на фериботния комплекс Никопол-Турну Мъгуреле /;

– пътен участък: Никопол – Свищов - II-52;

Третокласна пътна мрежа – 23,0 км

– пътен участък: Никопол – Левски – III-342;

- пътен участък: Дебово – Любеново – III-3126;

Четвъртокласна пътна мрежа – 43,9 км

- пътен участък: Муселиево – Евлогиево – IV-34028;
- пътен участък: Муселиево – Въбел – IV-34034;
- пътен участък: Никопол – Драгаш войвода – IV-52036;

В крайно лошо състояние са местните пътища и улици на територията на общината. За някои от тях са кандидатствани по програма САПАРД и са в проектна готовност, но все още не са одобрени.

В общината няма изграден жп транспорт.

⇒ **Община Свищов**

Подобряването на пътните връзки на град Свищов и общината в трите основни направления – В. Търново, Плевен, Русе е приоритет с висока степен. Вече е обозрима перспективата за добра пътна свързаност на общината с Плевен и София. Това обаче не важи за останалите пътни направления. В критично състояние са отсечки по направленията за В.Търново и Русе.

Общата дължина на пътната мрежа в територията на община Свищов е 209,70 км, от които I клас/318км/; II клас/34,7км/; III клас/99,4км/; IV клас/43,8км/.

Приоритетни пътни участъци

- I-3 -Плевен-Бяла-17,3км
- II - 52 - Новград-Вардим-Свищов-Ореш-30,6км
- II-54-Караманово-Вардим -4,1км
- III-352-Морава-Драгомирово-Царевец - 27,8км
- III-525-Свищов -Царевец-Горна Студена - 32,0км
- III-409-П-Тръмбеш-Павел-Царевец-12,8км
- III-504-Обединение-Алеково-4,1км

Железопътният пътническият транспорт е заместен от автобусните превози, предлагащи по-бързо и по-комфортно пътуване. Поради функциониращата икономика в свищовска община, товарните превози запазват своето значение за транспорта на региона.

Основните автомобилни подходи към природния парк се явяват като отклонение на път II-52 клас от републиканската пътна мрежа:

- пътен участък: Плевен – Никопол – II-34 Участъкът от разклона Дебово – Никопол / предстояща реконструкция във връзка с изграждане на фериботния комплекс Никопол-Турну Мъгуреле - 21 км/;
- пътен участък: Никопол – Свищов - II-52
- пътен участък: Никопол – Драгаш войвода – IV-52036
- Деков-Белене-IV-52026
- Бяла Вода-Драгаш войвода IV-32030

- гр. Белене-ХТК/включващ обходен път/
- Пътна връзка РСБ-път с.Деков
- Белене-АЕЦ/външен път /
- Белене-АЕЦ/външен път I етап/

Река Дунав е важна транспортна връзка между Западна Европа и Балканския полуостров. В момента реката се използва преди всичко за транспорт на товари. Пътническият воден транспорт не е добре развит.

В СВИТЪК Приложения, Приложение № 22 е представен списък на застроени площи и сгради

1.16.4. Селско стопанство

1.16.4.1. Ползване на земеделските земи на територията на ПП “Персина”

⇒ *Земеделска дейност в землището на град Свищов*

Частта от землището на град Свищов, попадаща на територията на парка е предимно държавна собственост и много малко общинска. Незначителна част заемат ливадите и пасищата, а останалата земя се обработва по традиционния начин. Землището е набраздено от напоителни и отводнителни канали. Земеделската земя се обработва от един наемател и той е “Сортови семена Инвест” АД, гр. Свищов (бивше ДЗС). Отглежданите култури през стопанската 2004/2005 г. са пшеница 7043 дка, ечемик 1542 дка, рапица 1740 дка, царевица 7000 дка, слънчоглед 8700 дка, люцерна 890 дка, фуражен грах 200 дка, липсват трайни насаждения и зеленчукови градини.

Структура на полските култури:

- житни със слята повърхност	– 31,7 %
- окопни	– 2 5,8 %
- бобови фуражни	– 4,0 %
- технически	– 38,5 %

Културите се отглеждат по традиционния начин с използването на пестициди и минерални торове, редуването е от типа житна-окопна култура. Производителят разполага със съвременна земеделска техника за обработка на земята. Арендаторът има говедовъдна ферма от 200 млечни крави, а оборския тор от животните се използва за торене на земеделските култури. На територията на землището има два пчелина.

⇒ *Земеделска дейност в землището на град Белене*

Землището на гр. Белене попада изцяло на територията на ППП. Собствеността на земеделските земи е предимно частна. Държавната и общинска земя е във вид на ливади, пасища, блата и гори.

Земеделските земи се обработват от три кооперации, арендатори и много частни стопани

Структура на културните видове:

- Трайни насаждения – в землището има частни лозя за производство на домашно вино и ракия, едно частно насаждение от топола, което е пропаднало, малко розово насаждение и малко насаждение от шипка.

- Зеленчукови градини и бостани – те са малки, заделят се от кооперациите за лично ползване и всяка година са на различно място.

Структура на полските култури, 2004/2005 г:

- житни със слята повърхност (пшеница и ечемик) – 19670 дка – 46,0 %
- окопни (царевица) – 6000 дка – 14,0 %
- бобови (люцерна за фураж) – 4700 дка – 11,0 %
- технически(слънчоглед и зах. цвекло) – 11200 дка- 26,2 %
- необработена земя – 1000 дка – 2,3 %

Агротехниката на полските култури се извършва по традиционния начин, но с по-малки количества минерални торове и пестициди, поради недостиг на финансови средства за повечето от производителите. Това разбира се води до намалени добиви от културите. Необработената земя е в местност с високи подпочвени води, където обработката е много трудна и рискована през годините.

Животновъдство – кравефермата в земеделската кооперация “Димум” е унищожена от две години, но в момента говедовъдството е в частния сектор и има ферми от 50 до 2-3 крави. Отглеждат се още свине, птици, кози, овце, магарета и зайци.

Пчеларство – в землището има три постоянни пчелина и няколко подвижни. В края на града има рибарник.

⇒ *Земеделска дейност в землището на с. Драгаш войвода*

Земеделската земя в това землище е приблизително 50 % държавна и общинска и 50 % частна. Ливадите и пасищата заемат малък дял. Трайните насаждения (лозя) също са много малко. Зеленчуковите градини и бостаните също са малко (общо около 100 дка).

Структура на полските култури, 2004/2005 г:

- житни със слята повърхност (пшеница, ечемик и овес) – 7020 дка – 50,1 %
- окопни (царевица) – 800 дка – 5,7 %
- бобови фуражни (люцерна) – 350 дка – 2,5 %
- технически(слънчоглед) – 5300 дка – 37,9 %
- необработена земя – 500 дка – 3,5 %

Основен производител в землището е местната земеделска кооперация, частни стопани и арендатори. Производството се извършва по традиционния начин.

Животновъдството е частно и дребно, липсват големи животновъдни ферми. В селото има четирима говедовъди с по двадесет крави, дребни овцевъди и двама пчелари с постоянни пчелини.

⇒ *Земеделска дейност в землището на гр. Никопол*

Собствеността на земеделската земя в това землище е държавна, общинска и частна. Ливадите, пасищата и горите са около 40 % от землището. Трайните насаждения са от лозя, които са изоставени и не се стопанисват. Зеленчуковите градини и бостаните заемат нищожен дял.

Структура на полските култури, 2004/2005 г:

- житни със слята повърхност – 2000 дка – 33,3 %
- окопни (царевица) – 900 дка – 15,0 %
- бобови фуражни(люцерна) – 150 дка – 2,5 %
- тинически (слънчоглед) – 2800 дка – 46,7 %

Земеделското производство се извършва от арендатори и дребни производители. Животновъдството е частно и дребно, липсват големи животновъдни ферми. В града има

един говедовъд с осемнадесет крави, двама овцевъди с по тридесет овце и един пчелар с постоянен пчелин.

⇒ *Земеделска дейност в землището на остров Белене*

Землището на остров Белене е държавна собственост. Обработваемата земя е 18300 дка, липсват трайни насаждения и зеленчукови градини, ливадите и пасищата са около 1000 дка.

Структура на полските култури, 2004/2005 г:

- житни със слята повърхност (пшеница и ечемик) – 5600 дка- 30,6 %
- окопни(царевица) – 3500 дка – 19,1 %
- бобови(люцерна) – 2700 дка – 14,8 %
- технически (слънчоглед) – 3700 дка – 20,2 %
- други фуражни(репко) – 100 дка – 0,5 %
- необработени площи поради високи подпочвени води – 2700 дка – 14,8 %

Отглеждането на културите се извършва по традиционния начин, с използването на минерални торове, пестициди и механизирани обработки.

На територията на острова има говедовъдна ферма от 200 млечни крави. Оборският тор се използва за торене на културите. Затворът отглежда още и 2000 свине, стадо овце и кози.

Площно разпределение на земеделските земи на територията на ППП, по общини и землища е представено в Част I, т.1.2.

1.16.4.2. Ползване на земеделските ресурси

⇒ *Екологосъобразно ползване на земеделските земи*

Земеделската дейност в района на ППП и съседните територии оказва определено влияние върху някои от параметрите на екосистемата най-вече с редуването на земеделските култури, интензивните обработки на почвата, торенето с минерални торове и използването на хербициди, фунгициди и инсектициди.

Минерални торове – на сегашния етап се използват предимно азотни минерални торове (амониева селитра 31-34 % азот) и много малко фосфорни. При основните полски култури (пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед) се внасят ежегодно от 0 до 35 кг/дка амониева селитра. Количествата използвани торове не са големи, тъй като земеделците са бедни и финансовите им възможности не позволяват по-големи количества, разбира се това рефлектира в получените добиви.

Пестициди – при полските култури, най-голямо приложение намират хербицидите, по-малко фунгицидите и инсектицидите. Пестицидите и минералните торове могат да бъдат постоянен източник на замърсяване на почвата, подпочвените и надземни води. Някои от инсектицидите, с които се третират семената на царевицата и слънчогледа (например карбосан, карбодан, фурадан и др.) могат да убиват птици и бозайници които са ги погълнали.

⇒ *Алтернативни земеделски практики*

Някои от земеделците работещи на територията на парка непрекъснато търсят алтернативни култури и практики, но поради липса на пазар или подходящи условия (климат, поливна техника), опитите им пропадат.

Най-важният елемент за създаването на алтернативни земеделски практики е наличието на пазар.

На сегашния етап пазарът за традиционната продукция е несигурен и нестабилен, а за алтернативни култури просто липсва.

⇒ *Интереси на собствениците и ползвателите на земеделска земя*

Някои от собствениците обработват земята си, сами произвеждат фураж за животните, които отглеждат или продават произведената продукция. Други отдават земята си под наем или аренда (преобладаваща част), наемът е в пари или натура, но не винаги се получава (при лоша година или слабо производство не им се дава нищо). Трета част продават земята си на по-едри ползватели на земя или фирми, които се занимават с търговия на земя. Ползвателите на земеделска земя са заинтересовани от печалбата която получават срещу вложения от тях труд и средства независимо дали са наели държавна, общинска или частна земя.

По време на комасацията на производството в земеделието през 2005 г. много от по-дребните производители се отказват и продават или отдават земята си на по-едри ползватели. В самото начало след възстановяване собствеността върху земята през 1992 – 1997 г. дребните производители бяха много повече отколкото са сега.

1.16.5. Горско стопанство

1.16.5.1. Исторически данни

Природен парк "Персина" попада в част от територията на ТП „ДГС Никопол“ и в много малка част на ТП „ДГС Свищов“. Горите и земите на ТП „ДГС Никопол“ и ТП „ДГС Свищов“ (без горите и земите на територията на о-в Персин) са били обект на устройство 4 пъти, като първото е било през 1955 година. Следващите главни лесоустройствени ревизии са съответно през 1970, 1982 и 1996 година.

⇒ Горските територии на дунавските острови: "Персин", "Беленски", "Магарица",

"Бързина", "Милка", "Кичето", "Провалийте", "Совата" и "Белица" от 1942 година се стопанисва от новообразуваното Дунавско държавно горско стопанство. Малките острови са били покрити напълно с горска растителност. От площта на о-в Персин около 1/3 е била покрита с гора, а останалата част е била покрита с тревна растителност. Горската растителност се е състояла главно от върба /над 9/10/ и отчасти от черна топола и други дървесни видове и храсти /под 1/10/. По-голяма част от върбите са представлявали редини от възрастни дървета със загнила стъблена част. Върбовите насаждения са били стопанисвани главосечно и отчасти нискостъблено. Добивани са били основно дърва за горене и по-малко дребен строителен материал, като целия добив е отивал за задоволяване нуждите на местното население. Поради дълготрайното главосечно ползване, с последващо издънково възобновяване, дърветата са се изтощавали и впоследствие измирили или били събаряни от големите води и ледове. Поради постоянната паша на добитъка, не е било възможно да се яви естествено възобновяване. Вследствие на това дърветата силно са се изредили и са образували редини с големи празнини, имащи характер на пасища. Изкуствени залесявания са извършвани с канадска топола със задоволителни резултати.

- С разпореждане № 797 от 12.05.1962 г. групата острови – Белене се предава на Държавно земеделско стопанство "Белене" към Министерството на земеделието.
- С РМС № 229/07.12.1966 г. Земеделското стопанство преминава към

Министерството на правосъдието, а през 1977 г. с ПМС №65/06.10.1977 г. преминава към МВР.

– Със Заповед №1905 на Министерството на правосъдието и № 2253 на МГГП о

21.12.1968 г. се нарежда да се създават от 1969 до 1975 г. по 2500 дка, или общо 18494 дка тополови култури. До тази дата е изготвен само Работен план за залесяване към ТПО и затвори – гр. Белене, включващ и остров Персин. Общата площ за залесяване е определена на 2036 ха. От тях за залесяване с топола са предвидени 1849,4 ха, а са залесени само 950,4 ха.

През 1982 г. се изготвя първия и последен засега лесоустройствен проект на остров Персин, като територията е обособена в един технически участък. Предвидено е от главна сеч, реконструкция, главосечни, отгледни и санитарни сечи да се добият общо около 111 800 куб м стояща маса без клони. Общо през десетилетието се е предвиждало да се извърши залесяване върху 368,1 ха редуцирана площ.

Островната група “Белене” до 1983 г. се е стопанисвала от ДГС “Никопол”, след това със заповед на МГГП се прехвърлят за стопанисване от ДГС “Свищов” до 1998 година, когато със заповед на ИАГ управлението и стопанисването отново се възлага на ДГС “Никопол”. От същата година остров “Предела” по землищни граници преминава към землището на гр. Свищов и от тогава се стопанисва от ДГС “Свищов”.

На територията на Природен парк “Персина” се намира разсадникът на ДГС “Никопол” с площ от 16,2 ха. Основното производство са различни клонове тополи, бяла върба, акация и незначително количество фиданки летен дъб. 100 дка от него са предоставени на ОСБРГДВ за създаване на популетум от клонове тополи.

На територията на Природен парк “Персина” няма обособени семенни бази. Нуждата от акациевы семена ще се задоволява главно от временни семепроизводствени насаждения, които са в сравнително добро състояние.

1.16.5.2. Проведени лесовъдски мероприятия

⇒ *Главни сечи*

В лесоустройствения проект от 1996 год. се предвижда да се изведе само един вид главна сеч - гола сеч. Това се дължи на факта, че зрели насаждения е имало само в тополовия, акациевия и акациев за дребна дървесина стопански класове. До края на 2004 главни сечи са проведени на около 90% от предвидените площи, като добитото количество дървесина не надвишава значително предвидените по проект количества.

- Гола сеч с издънково възобновяване е била предвидена на площ от 299,2 ха в акациевите гори, а е изведена на 155,6 ха. Това се дължи от една страна на по-малкия ревизионен период и от друга на преустановяване ползването за период от 2-3 години, предизвикано от процедурата по връщане на земи от горските територии на частни собственици.

- Гола сеч в тополовите гори е изведена на площ от 192,3 ха. Изсечени са всички дървостой влезли в турнусна възраст, като сечищата са своевременно почиствани и залесявани съгласно изискванията с подходящи клонове тополи.

⇒ *Отгледни сечи*

На територията на парка е предвидено да бъдат изведени прореждания и пробирки на площ съответно 23,3 ха и 26,9 ха, но това не е изпълнено. По проект санитарни сечи са предвидени в акациевите насаждения, с лошо здравословно състояние, на площ от 32,2 ха и са изпълнени почти на 100%.

⇒ **Залесяване**

Основните дървесни видове предвидени и използвани за залесяване са различни клонове тополи (99,7% от общия обем залесяване). От предвидените 569,4 ха са залесени 258,1 ха. Технологиата на залесяване включва изкореняване, пълна почвоподготовка и дълбоко засаждане на фиданките. Почти целият процес е механизирани. Предпочитаният сезон за залесяване е есента, поради по-благоприятните климатични условия и спадането на река Дунав.

1.16.5.3. Функционално разпределение на горите

За основната част от горите (2925.5 ха) е предвидено да изпълняват главно защитни и рекреационни функции. В тях са включени *противоерозионни гори* (2475.2 ха), които функционират основно, като защитна ивица, край реките Дунав и Осъм, както и на островите. Рекреационни функции изпълняват горите на територията на лесопарковете “Шишманова крепост” и “Магаряка” с площ 89.6 ха. Горите в защитени територии или служещи, като буферни зони, включват горите в обявените за защитена местност “Персин изток”, “Естествено находище от обикновен сладник” и природна забележителност “Скалната църква” с обща площ 415 ха и буферна зона на поддържан резерват “Персински блата”.

Допълнително горите на територията на парка изпълняват дърводобивни функции със съответните ограничения, в зависимост от приоритетните задачи, които са поставени пред тях.

1.16.5.4. Мерки за опазване и охрана на горскодървесната растителност и дивеча

⇒ **Санитарно състояние на горите в ПП “Персина” и лесозащитни мероприятия**

Съгласно данните от последната инвентаризация, санитарното състояние на горите на ПП “Персина” е относително добро. Повреди са установени на 15,2% от залесената площ на парка, като повечето от тях (88,7%) са от I степен и много малък процент се пада на повредите от II – (6,8%) и III – (4,5%) степен.

По островите и брега на река Дунав най-засегнати от повреди са естествените насаждения от бяла върба, които първи поемат последствията от високите води и ледоходите през пролетта. Около 27% от тях са засегнати от гниене в една или друга степен. Гниенето на дървесината се причинява от различни гъби главно от род *Polyporus* sp. При бялата върба загниването е причинено преди всичко от люспестата гъба *Polyporus squamosus*, която причинява стъблено сърцевинно гниене. При естествените тополи по-често се забелязва кафяво сърцевинно гниене, причинявано от прахановата гъба *Polyporus sulphureus*, докато при културите повече се среща гъбата *Trametes galica*. Повреди от трахеомикоза са установени на малка площ – 0,3 ха.

Засегнати от суховършии са 7,2% от всички гори в парка. Висок процент от този тип повреди има в акациевите насаждения – 28,1%, като основни причини за това са голямото количество карбонати в почвата, което води до заболяването им от хлороза, и малките количества валежи през последните години. Особено чувствителни към сушата и падането на подпочвените води са тополите – засегнати са средно 8% от срещаните се в парка

тополи, основно черната топола и клоновете I-214 и Regenerata. За ореховите култури може да се отбележи, че суховършат на 68,1% от площта. Най-слабо засегнати от суховършия, а и от други болести и вредители са естествените липови насаждения.

От ветровали са засегнати най-вече акациевите насаждения, но такива са регистрирани и в престарели върбови и тополови насаждения.

При другите дървесни видове поради по-малкото им участие и по-голяма устойчивост болести и повреди не се забелязват.

Големи повреди нанася мокрият сняг, който се натрупва по короните на дърветата и пречупва клоните и стeблата им (снеголом). Снеголоми в района на ПП "Персина" не се случват често и от тях страдат само някои биологически отслабнали дървостои, а именно застаряващи култури от Regenerata.

Лесозащитните мероприятия се свеждат до третиране с препарати основно в горския разсадник и по-малко в тополовите култури. В засегнатите от абиотични и биотични повреди насаждения се провеждат санитарни сечи.

⇒ *Извършени нарушения в горите*

Поради спецификата на района и начина на стопанисване и охрана на горите, нивото на нарушенията в горските територии на парка са под средните стойности в страна. Нарушенията са основно в акациевите насаждения и са свързани с незаконен добив на дърва за огрев.

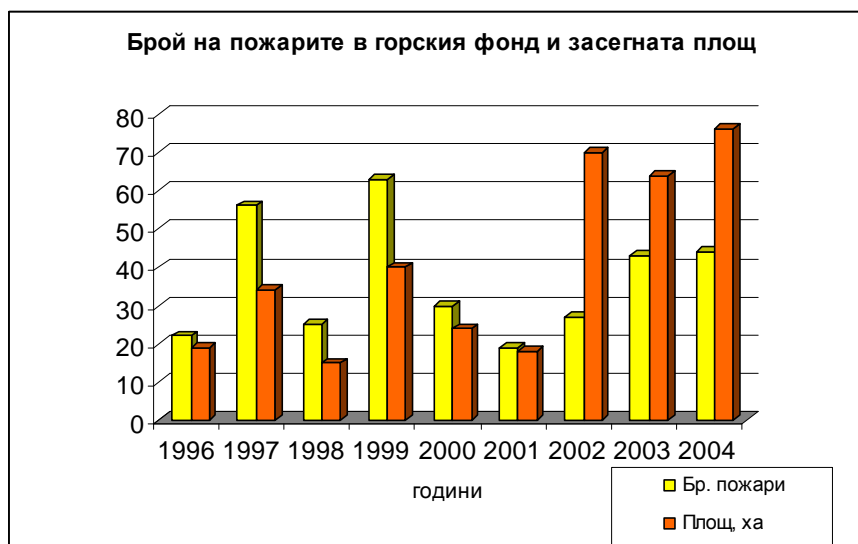
Фиг. 7 Извършените нарушения в горите и обем на незаконно добитата дървесина за периода 1996-2004

⇒ **Пожари**

Увеличението на броя на пожарите и засегнатата от тях площ през периода 1998-2001 година кореспондира с общото за страната увеличение и е свързано основно със засушаването през пожароопасния сезон и нерегламентираното палене на стърнищата. Разпределението на броя на пожарите и засегнатата от тях площ за периода 1996-2004 година са представени на фиг. 4.

Фиг. 8 Брой на пожарите в горските територии и засегнатата площ

1.16.6. Лов, риболов

1.16.6.1. Лов

На територията на ПП «Персина» се срещат следните видове, представляващи интерес за лов:

сърни, диви свине, зайци, дива котка, белка, черен пор, фазани, яребици, пъдпъдък, гривяк, гургулици, патици, гъски, чакали, лисици, скитащи кучета. На територията на парка ловуват ловни дружинки от гр. Белене – I, II и III; от гр. Никопол – I и II, от гр. Свищов и от с. Ореш. Контрол се извършва от инспектор по охраната, към ДГС Никопол.

⇒ Брой и динамика на популациите на видове отстрелян дивеч

Таблица 7 Справка за действителните запаси по видове дивеч и извършеният отстрел за 2004/2005г., на територията на ПП «Персина», по данни на ДГС Никопол

действителен запас 2004 г.

ЛРД	Сърни	Диви свине	Зайци	Фазани	Яребици	Чакали	Лисици	Ск. Кучета
Белене I	11	12	130	170	65	50	30	
Белене II	15	18	110	180	70	40	35	
Белене III	25	66	51	280	40	30	5	
Драгаш	25	20	40	200	50	20	3	
Никопол I	100	8	100	130	40			
Никопол II	8	8	90	150	80			

действителен запас 2005 г.

ЛРД	Сърни	Диви свине	Зайци	Фазани	Яребици	Чакали	Лисици	Ск. Кучета
Белене I	10	15	125	150	50	25	15	
Белене II	12	15	130	160	65	35	20	
Белене III	30	75	60	275	40	30	5	3
Драгаш	30	25	40	200	50	20	7	2
Никопол I	140	13	114	143	39	11	8	30
Никопол II	6	14	90	150	80	6	6	3

отстрел 2004/2005

ЛРД	Чакали	Лисици	Диви котки	Белки	Черен пор	Фазан	Пъдпъдък	Гривяк	Гургулици	Патици	Гъски
Белене-I	21	10	3			129	50		35	127	10
Белене-II	67	23	2	1	1	83	36		13	31	1
Белене-III	286	6	5			119	6	19	20	79	
Драгаш		1				53			54	2	
Никопол-I	20					25			26	4	
Никопол II						89			45	38	

Данните, посочени в таблица 7 се отнасят за дивеча на целите землища, вкл. и парка

1.16.6.2. Риболов

Риболов се извършва по цялото крайбрежие на реката. Най-използвани за любителски риболов са три места в района на Белене, едно в района на Никопол и едно в района на с. Драгаш войвода.

⇒ *Исторически данни за рибарството*

Беленската напоителна и отводнителна система осушава над 150 000 дка бивши заливни земи и блата. Системата е съставена от 2 зони с 2 отводнителни, 3 напоителни и 7 зонални помпени станции и система от отводнителни и напоителни канали. Това рязко повлиява състоянието на рибните запаси и възможностите за размножаване на рибите, не само в заливаемите територии, но и в р. Дунав. Вследствие намаляването или липсата на подходящи места за размножаване, състоянието на популациите на видовете риби се влошават. Особено това се отнася за видовете от сем. Шаранови, зависещи изцяло за успешното си размножаване от наличието за достатъчно дълъг период през годината на разливи и заливаеми територии със съществуваща мека растителност и спокойни води.

През последните 30-40 години, преди 1990 г., са построени няколко рибарници в западната част от територията на парка, както и рибарника край Защитена местност "Кайкуша". Обезпечаването дейността на рибарниците е било много енергоемко. Захранването на басейните с вода и отводняването им се е извършвало чрез помпи и системата от напоителни канали в низината. Поради финансови проблеми и поради реституцията на земите, понастоящем рибарниците не се използват. Част от басейните се ползват като обработваеми земи.

По сведения на Иван Тодоров – рибар от Белене, един от хората поддържали и ловили риба в така наречените "рибарници" на Белене, през 80-те години (1982-84 г.) са уловили 35 тона риба (пълно излавяне) основно шаран и щука, единични екземпляри сом и лин. Улавяли са само едрата риба – дребната (основно червеноперка/бабушка) е останала за храна на чаплите, по това може да се съди че цялата продукция е била около 45 тона.

Понастоящем стопански и любителски риболов се извършва по цялото протежение на Дунавския бряг и островите. По тези места риболов не се извършва само през зимния период и по време на ледохода по Дунав. Любителски риболовци идват от различни краища на страната.

Във вътрешните канали се извършва само любителски риболов. Тук има възможност за почти целогодишен риболов в основните канали, които не пресъхват. Но с оглед по-малките запаси и неголямото разнообразие на видове, интереса към риболова в тези обекти не е висок.

Във вътрешните блата и заливаемите територии, както и в бившите рибарници понастоящем може да се извършва любителски риболов само по времето на високи води, поради сезонния характер на тези водни обекти. Това е предпоставка и за бедните запаси и неголямото видово разнообразие в тях. От тук и слабият интерес към риболова в тези обекти.

Броят на рибарите, на които са издадени разрешителни за стопански риболов в р. Дунав намалява през последните три години, следвайки тенденцията за намаляване на рибните запаси. Според анкетираните рибари от Дунавският участък Никопол - Белене – Свищов, средно улова на едно излизане е под 20 кг риба, като те риболовстват средно по 90-100 дни в годината. Като се има в предвид, че рибарите излизат винаги по двойки, може да се сметне, че средногодишния улов на един рибар е не повече от 800-1000 кг риба.

По данните за уловите представени от Изпълнителна Агенция по Рибарство и аквакултури (ИАРА), дори и в такъв кратък срок (5 години), има ясно изразена тенденция за намаляване на улова, на броя рибари и значението на рибарството като поминък.

1.16.6.3. Констатирани нарушения

Най-често срещаните нарушения на територията на парка са: улов на маломерна риба, риболов без билет, непопълнен риболовен билет, замърсяване с битови отпадъци около местата, където се лови риба.

В Приложение към плана за управление на магнитен носител: "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана" е представен подробен доклад за рибите и рибарството в района на ПП "Персина".

1.16.7. Туризъм, рекреация, спорт, услуги

Към момента трудно може да се каже, че на територията, обхваната от ПП "Персина" има развит туризъм. Няма обособени почивни/рекреационни зони. Съществуващите малко на брой бази - на ОБА – Белене, на РПУ – Белене на о-в Магарец и вилата на о-в Персин са в лошо състояние и не се ползват. Не се практикуват вече разходките с кораби по Дунав.

Възможностите на персонала на ДПП "Персина" да предлага услуги, свързани с туризма, са силно ограничени, поради малкия му състав и голямото количество други задължения, с които са натоварени служителите. Дейността понастоящем е свързана основно с издаването на информационни и промоционни материали, информационни и образователни дейности.

Администрацията на ППП участва при организиране на едnodневни пешеходни обиколни турове, основно с познавателен/тематичен характер за наблюдение на растителни и животински видове в естествените им местообитания. Особен интерес има към наблюдения на птици.

Водачество се извършва от служителите, понякога заедно с учители, НПО и др.

⇒ *Използвани маршрути и територии:*

- Пункт за **наблюдение на птици на о-в Голяма Бързина**;
- Място за **отдых и риболов край лимана (ХТК)**;
- **Веломаршрут Белене – ЗМ "Кайкуша" (10,6 км.)**.
- Посещения на територията на ПП с цел туризъм се осъществяват по линия на Българското дружество за защита на птиците (клон Свищов), които имат разработени оферти за **едно- и двудневен маршрут Свищов – Белене – Беленски острови, с наблюдение и фото-сафари на птици и разходки с катер/лодка**.
- Разработени **образователни програми и маршрути**, свързани с опознаването и оцеляването сред природата, имат и Сдружение "Земя завинаги" от Свищов, които разполагат със собствен инвентар (палатки). Програмите засега се предлагат на ученици и студенти.

⇒ *Бази за настаняване:*

- Белене – базата на НЕК ЕАД разполага с повече от 100 легла, а вилите и хижите на островите Магареца и Персин могат да приемат 48 туристи.
- Свищов – петте хотела "Дунав", "Свилоса", "Академик", "Калето", "Корпус Юг" разполагат с повече от 660 легла.

⇒ *Актуални тенденции в развитието на туризма.*

Плановите за развитие на туризма са обвързани с Общинските планове за развитие и досегашната дейност на ДПП "Персина". Община Белене има разработена Програма за развитие на туризъм за 2005 г., чиято основна цел е да се даде старт на туризма на нейната територия. Подцелите са свързани с инвентаризацията на туристическите и развитието на човешките ресурси (информирание, обучение, стимулиране на гражданския сектор), както и с подобряването на определени елементи на инфраструктурата. Община Никопол не поставя туризма сред своите бъдещи приоритети, а плановите на община Свищов практически не са свързани с територията на ПП.

За местното население няма много възможности за рекреация, може би с изключение на изграденото място за краткотраен отдих от ДПП или рибарското селище в м. Хисарлъка. Големи надежди се възлагат на реализацията на проекта за Крайдунавски парк в Белене, където обаче тепърва предстои решаването на проблемите с частната собственост и намирането на финансови средства. На територията на Парка няма изградена спортна инфраструктура.

Предстои изграждане на кътове за отдих в района на Никопол и Драгаш войвода.

1.16.8. Промисленост

Основен промишлен обект в района на парка е АЕЦ Белене. В момента централата не работи. Потенциални негативни въздействия за околната среда, за които са набелязани мерки са описани в приет ОВОС за обекта.

1.16.9 Информираност на обществеността за ПП "Персина" и отношението към него

От доклада на Звеното за координация на проекта на ГЕФ/ Световната банка се вижда, че в началото проектът се сблъсква със сериозни резерви, но тези нагласи са се променили след проучвателните пътувания, експедициите до делтата на Дунав и Кощещи, област с органично земеделие в Румъния и по този начин целевата група е станала по-подкрепяща и приятелски настроена към проекта /Мариета Стоименова, Брифинг от 27.01.2004/

Според фокус групите, проведени през 2004г. от Клуб "Икономика 2000", нивото на включване на заинтересованите страни, с изключение на общинската администрацията е недостатъчно.

Проектът на ГЕФ/Световната банка формулира ясна концепция за институционалното развитие на включване на заинтересованите страни /ГЕФ/ Световна банка, Документ за оценка на проекта/: В него се казва: "Най-важното е участието на консултативните съвети." Този подход поставя условието Консултативния съвет /КС/ да бъде включен по-активно в управлението на парка.

На 13 и 14.03.2005 в гр. Трявна се проведе среща на КС, на който бе поставено началото на формулиране на визията за бъдещето на парка.

1.16.9.1. Дългосрочна визия за ПП "Персина".

След проведени поредица от срещи КС определи следната Дългосрочна визия за ПП "Персина":

Природен парк "Персина" ще бъде привлекателна и добре популяризирана туристическа и развлекателна дестинация по поречието на река Дунав, с възстановено и запазено
--

биоразнообразие. Заливните територии и гори ще бъдат възстановени и екологично стабилизирани на основата на саморегулиране. Природен парк "Персина" ще бъде рай за птиците и рибата, с добре защитени места за тяхното размножаване. Борбата срещу инвазивните видове ще постигне значителен успех. Селскостопанските и икономическите дейности ще се извършват по екологичен начин, запазващ хармонията в природата. Паркът ще има добре развита инфраструктура и ще бъде изчистен от отпадъците. Местните хора ще познават, разбират и прилагат екологично поведение. Стандартът на живот на хората в Парка и съседните райони ще бъде значително подобрен.

1.16.9.2. Изводи за информираността на хората, споделени по време на проведените работни срещи на форумите към ОС:

- ⇒ Като цяло отношението на хората е положително към биоразнообразието и проекта.
- ⇒ Хората очакват и приветстват развитието на екотуризма и това отношение се е променило от 2001 насам, когато не е имало никакъв интерес към този сектор.
- ⇒ Представителите на местната, регионална и национална администрации са сравнително добре запознати с проекта на ГЕФ/Световна банка.
- ⇒ Широко споделено опасение на хората е: Страхуваме се, че възстановяването на влажните зони може да увеличи популацията на комари.
- ⇒ Широко разпространена представа е, че влажните зони ще изглеждат като тези, които те познават отпреди 30 г.
- ⇒ Не съществува информация за процеса на създаване на Национална екологична мрежа като част от Мрежата Натура 2000.

Посланието на модерната екологична визия за възстановяването на влажните зони /каквато е да се върнат значими части от териториите на р. Дунав/ не е била разпространена в достатъчна степен. На това обстоятелство трябва да бъде обърнато внимание на възможно най-ранният етап от дейностите по осведомяване.

1.16.9.3. Отношение на местното население към новосъздадения Природен парк и неговата дирекция (по проучвания през 2005 г. на екипа, разработил настоящия план за управление)

Паркът се приема като уникална възможност за развитие на региона, поради възможностите за развитие на еко-туризъм и био-земеделие.

Общи изводи:

Съществува подкрепа сред всички целеви групи и заинтересовани страни.

- ⇒ Членовете на Консултативния съвет са обсъдили и приели визия за развитие на териториите. Това допринася към процеса на самоуправление.
- ⇒ Въпреки преобладаващата подкрепа за визията за възстановяване на влажните зони е възможно възникването на конфликти при зонирването. Никой от местните хора не желае възстановяването да е във вида, съществувал преди 100 години. Но сред различните целеви групи съществува съгласие за обособяването на зони, където природата да бъде възстановена във вид, незасегнат от човешка дейност.

⇒ Собствениците на земи са готови да променят съществуващите култури и практики на стопанисване на земята, ако получат компенсации. Очакват прозрачност и участие в процеса на изпълнение на плана.

⇒ Съществува интерес към развитие на туризма. Поради недоразвитата инфраструктура, местните хора се нуждаят от контакти с тур оператори в големите туристически центрове на страната.

Изводи по групи заинтересовани страни:

Администрация

⇒ Общинската администрация има съществена роля като собственик на земята и като осъществяваща регионалните планове за развитие. Общинските администрации имат изразено положително отношение към развитието на Парка.

⇒ Регионална администрация /областно равнище/ - практиките за обществено участие са до голяма степен нови за нея и това обстоятелство има пряко отношение към прилагането на Плана за управление.

⇒ Техническите експерти в регионалните администрации - специалистите лесовъди и рибовъди по-скоро се стремят към възстановяване на статуквото с дренажни системи. Изложената им визия за възстановяване на влажните зони не се разбира и подкрепя от тях напълно.

⇒ Местната общинска администрация разглежда развитието на защитените територии като предпоставка за регионалното развитие и като възможност за екотуризъм. Свързват ги с очаквания за бъдещи инвестиции и възможности за заетост, за развитие на Парковата дирекция. Очакванията са, че Планът за управление ще допринесе за дългосрочното развитие на региона.

⇒ Местните държавни лесничейства стопанисват горите на територията на Парка и близо до него. Участват в Консултативния съвет. Имат резерви при намаляване на горските територии – по-специално, писмено - депозираното становище от лесничейството в Никопол.

⇒ Представителите на Дирекциите по рибарство очакват възстановяване на предходното статукво - поддръжка на шлюзове и дренажните канали.

⇒ Община Никопол се стреми към разширяване границите на Парка и включване на с. Драгаш. Община Свищов също търси разширяване и включване на с. Вардим.

⇒ Широко одобрение от групата получава частичното, а не пълното възстановяване на влажните зони при следните условия:

- Да се обезпечи финансово администрирането и поддържането след възстановяването;
- Да се гарантира използването на земите в близост до Парка ;
- Да не се възстановява мочурището до Свищов.

Бизнес

⇒ В района на Белене доходите от пчелен мед са съществени за голяма част от хората, включително за тези на държавна служба в поделенията на националните институции – полицията и затвора. Поради тази причина производителите на мед ценят развитието на парк Персина, защото поддържането на био-разнообразието и еко-равновесието

допринася за качеството на продукцията им. Проблем за тях е сертификацията и изкупуването. Очакванията на медопроизводителите са за подвижни кошери, които да могат да се разполагат на остров Персина.

⇒ Риболовът е съществен източник на допълващ доход за местните хора. Ограниченията за риболов трябва да се направят прецизно и в диалог с местните рибари, за да се получи тяхната подкрепа за Плана за управление.

⇒ Собствениците на гори са готови да ги заменят с общината срещу земи на други места. Някои собственици на гори са готови да засадят дървета, издържащи на заливания.

⇒ Развитието на еко туризъм от местните хора е възможно като предоставят специфични дестинации по Дунав. Нуждаят се от включването в мрежи в туристическия бранш, които да компенсират част от слабите страни на местните предприемчиви хора – недостатъчна езикова подготовка и на инфраструктурата – недостиг на хотели.

Социални партньори

Групата на социалните партньори включва местни структури на гражданското общество, граждански сдружения вкл. туристически дружества и местни елити. Тяхното отношение към възстановяването на влажните зони и за поддържане на екологичен баланс е положително.

⇒ Учителите участват активно в програмата за финансиране на малки проекти и допринасят за повишаване осведомеността на местните хора по проблемите на биоразнообразието. Осъществяват проектите главно в детски градини и училища в региона.

⇒ Сдружение, в което членуват 230 предимно млади хора, се насочва към развитието на спортния риболов. Те се стремят към ограничаване на браконьерството.

⇒ Ловците са важна целева група. Във всички общини има по няколко ловни дружинки, но няма развит ловен туризъм. Ловците биха приели с неохота ограничения за ловуването.

Частни собственици на земи

⇒ Общо очакване сред собствениците на земя е, че управлението на влажните зони ще допринесе за подобряване качеството на земите в региона, като се възстановят съществуващите дренажни системи. Затова те специално се интересуват от възможните компенсации.

⇒ Съществуват редица неясноти относно това как ще бъдат обезщетявани собственици на земи на територията на Парка и Защитената територия. Това следва да се отчита при зонирането.

⇒ Ако може да бъде организирано компенсиране, отделни стопани биха променили своите обичайни практики за земеделие. Но за да направят това те се нуждаят от допълнителна информация за сроковете и условията и от сключване на съответни договори.

⇒ Голяма част от стопаните са информирани за проекта за възстановяване на влажните зони и са участвали в обсъждане на визията за развитие.

⇒ Селските стопани не са запознати с Европейските програми за регионално развитие. Най-голяма осведоменост има в Свищов по програмата САПАРД, по която са засадени 100 дка млади лозя.

⇒ Селските стопани имат редки контакти с местни структури и организации, имащи отношение към Парка. Отношението им към изготвянето на План за управление обаче е

положително, защото се свързва с очаквания за дългосрочно устойчиво развитие на региона.

1.17. НАСТОЯЩО ПОЛЗВАНЕ НА ПРИЛЕЖАЩИТЕ ТЕРИТОРИИ

1.17.1. Население и демографска характеристика (Данните са от 2005 г.)

⇒ *Община Свищов (Област Велико Търново)*

Населени места	16
Кметства-брой	11
Дял обработваема земя -%	72.4
Население - брой	47415
Очаквана продължителност на живота	72.2
Население с образование над средното -%	11.7
Икономически активно население -брой	20253
Коефициент на заетост - %	27.9
Дял на заетите в селското стопанство -%	13.0
Дял на заетите в индустрията -%	46.8
Дял на заетите в услугите - %	40.3
Коефициент на безработица -%	14.0
Учащи - брой	5214
Общински бюджет - хил.лв.	7619
Дял на собствените приходи -%	26.1

По брой на заетите, водещи за общината са: АД "Свилоза (Преработвателна промишленост), Стопанска академия "Димитър А.Ценов" (Образование) и ЕООД "Завод за стоманобетонни конструкции и изделия" (Преработвателна промишленост).

⇒ *Община Белене (Област Плевен)*

Населени места	6
Кметства-брой	3
Дял обработваема земя -%	60.3
Население - брой	12434
Очаквана продължителност на живота	71.2
Население с образование над средното -%	7.5
Икономически активно население -брой	6054
Коефициент на заетост - %	26.2
Дял на заетите в селското стопанство -%	16.4
Дял на заетите в индустрията -%	57.4
Дял на заетите в услугите - %	26.2
Коефициент на безработица -%	13.1
Учащи - брой	1406
Общински бюджет - хил.лв.	2586
Дял на собствените приходи -%	17.4

На фона на останалите общини в областта (Плевен) общината е с най-благоприятната възрастова структура. По брой на заетите, водещи за общината са: АД "Белко" (Преработвателна промишленост), ООД "Бел Мод" (Преработвателна промишленост) и ЕАД "НЕК, клон АЕЦ-Белене" (Строителство)

⇒ *Община Никопол (област Плевен)*

Населени места	14
Кметства-брой	8
Дял обработваема земя -%	62.4
Население - брой	13400
Очаквана продължителност на живота	69.5
Население с образование над средното -%	5.1
Икономически активно население -брой	5561
Коефициент на заетост - %	21.9
Дял на заетите в селското стопанство -%	26.7
Дял на заетите в индустрията -%	46.8
Дял на заетите в услугите - %	26.4
Коефициент на безработица -%	33.3
Учащи - брой	1218
Общински бюджет - хил.лв.	3128
Дял на собствените приходи -%	8.7

Плодородните почви в общината благоприятстват развитието на земеделието. Общината е с малък дял на градското население (33.3%) спрямо останалите общини в областта. Територията е най-слабо заселена спрямо другите общини в област Плевен. Гъстотата е 32,2 души кв./км. Очакваната продължителност на живота е ниска -69,5 години. Сравнена с останалите общини в областта, Никопол е с относително малък дял на населението с образование над средното -5,1%. По брой на заетите, трите най-големи фирми в общината са: АД "ЕЛИА" (*Преработвателна промишленост*), АД "Майр-Мелнхоф-Никопол" (*Преработвателна промишленост*), и АД "Батерия" (*Преработвателна промишленост*).

Подреждането на общините според Общинския индекс, изчисляван от Програмата за развитие на ООН за 2003г.:

Община	Пореден номер
Плевен	13
Белене	50
Свищов	56
Ценово	164
Левски	166
Гулянци	171
Сливо поле	174
Тутракан	202
Никопол	210

Етническият състав допринася за подредбата. Разграничението не се отнася до социално икономически различия между общините, а по-скоро до демографски и образователни характеристики. Съществено разграничение по етнос се отнася до ромските общности. Ромският фактор не води до стриктна етническа типология на общините, защото ромското население е по-неравномерно разпределено, в сравнение с етническите турци. Ромският етнос се свързва с по-високи нива на безработица. Общините с висок дял на ромско население имат по-висок дял на обща, продължителна и младежка безработица. Тези общини имат и по-голям дял на младо население.

1.17.2. Земеделие

Природен парк “Персина” граничи със землищата на гр. Свищов, с. Ореш, с. Деков, с. Кулина вода, с. Бяла вода и с. Вълбел. Прилежащите на парка земеделски земи от тези землища се обработват от кооперации, арендатори, сдружения, частни стопани и други производствени единици. На тях се засяват традиционните полски култури: пшеница, ечемик, овес, царевица, слънчоглед, люцерна, рапица, по-рядко зеленчуци и трайни насаждения. Прилагат се традиционните технологии с използване на пестициди, минерални торове и интензивни обработки на почвата, редуването е от типа житна – окопна култура.

Община Никопол

Структурно определящи подотрасли на селското стопанство за района са: растениевъдство – производство на зърно, в т.ч.: пшеница, ечемик и царевица, слънчоглед, бобови и фуражни култури; трайни насаждения – винени и десертни лозя, като в последните години се забелязва тенденция в увеличаване на площите, т.е. създават се нови лозови насаждения от винени сортове – Каберне Совиньон; овощни видове, в т.ч.: кайсии, праскови, сливи и ябълки в овощните градини на селата Новачене, Санадиново, Бацова махала и Дебово; зеленчуци – домати, пипер, сини домати, зеле, бамя, и други.

Липсата на пазари и недостатъчна добра предлагана цена за земеделските култури е причината земеделските кооперации да свият производството си, а същот така и да изчезнат традиционните за общината култури като – коноп стъбла, захарно цвекло, тютюн, грах консерва, зрял боб, различни видове зеленчуци – пипер, домати, лук, зеле и други.

Община Белене

Тенденциите през последната година в растениевъдството сочат благоприятно развитие. Увеличават се общите засети площи с традиционните култури: зърнено-житните видове, слънчоглед, пшеница.

По-слабо са застъпени останалите култури в сравнение със зърнените. Сравнително добро е положението при винените лозя. Голяма част от масивите са запазени и има тенденции към увеличаване на площите.

Основно се отглежда едролост тютюн, сорт “Вирджиния”.

Община Белене е бедна на овощни градини. Голяма част от градините, възстановени на собствениците на земята са запустели и на практика унищожени. Овощната градина в гр. Белене е ликвидирана и липсва крупно трайно насаждение от този вид. Зеленчуци също почти не се отглеждат, преди всичко поради липсата на пазари и ниските изкупни цени.

През последните 2 – 3 години се наблюдава интерес към отглеждане на рози за посадъчен материал.

Община Свищов

Основните тенденции в развитието на растениевъдството в общината показват: намаление на площите, производството и добивите на всички структуро-определящи култури; реструктуриране на производството към култури с ниска трудоемкост и интензивност. Промените на производствената специализация към култури, като пшеница, царевица, слънчоглед и силното свиване на зеленчуците е в резултат на тяхното по-лесно отглеждане и реализация; намаление на площите на трайните насаждения за период от десет години с около 25% и амортизиран срок на годност на редица лозови масиви. Поради

липса на пазари и предприятия за преработка на селскостопанска продукция, земеделските производители и кооперации са ориентирани към свиване на производството и персонала.

1.17.3. Горско стопанство

1.17.3.1. Лесовъдски мероприятия

В лесоустройствения проект от 1996 год. се предвижда да се изведе само един вид главна сеч - гола сеч. Това се дължи на факта, че зрели насаждения е имало само в тополовия, акациевия и акациев за дребна дървесина стопански класове. До края на 2004 главни сечи са проведени на около 90% от предвидените площи, като добитото количество дървесина не надвишава значително предвидените по проект количества.

Основните дървесни видове предвидени и използвани за залесяване са различни клонове тополи (99,7% от общия обем залесяване). Технологията на залесяване включва изкореняване, пълна почвоподготовка и дълбоко засаждане на фиданките. Почти целият процес е механизирани. Предпочитаният сезон за залесяване е есента, поради благоприятните климатични условия и спадането на река Дунав.

1.17.4. Лов и риболов

1.17.4.1. Лов.

Числеността на животинските популации на територията на ПП "Персина" зависи в много голяма степен от ловуването и традициите в прилежащите територии.

Отглеждане и развъждане на дивеч:

Дивечът в прилежащите територии на парка се стопанисва от ТП „ДГС Никопол“, ТП „ДГС Свищов“ и ловните сдружения.

Постоянно се извършва ветеринарен надзор и се следи за здравословното състояние на животните.

⇒ *Нарушения:*

Най-често срещаните нарушения, които влияят върху числеността на дивеча са:

- неспазване на сроковете за ловуване,
- убиване на женски диви свине, водещи приплоди

1.17.4.2. Риболов

В района на ПП Персина, съгласно Закона за рибарство и аквакултури, стопански риболов може да се извършва само в р. Дунав, а любителски риболов и във вътрешните водоеми. За извършване на стопански риболов е необходимо издаване на разрешително от териториалните звена на Изпълнителна Агенция по Рибарство и аквакултури (за територията на парка това е звеното в Плевен с инспектори и в Никопол). Билетите за любителски риболов се издават от същия орган, както и от Държавните лесничества и дивечоразвъдни станции.

- ⇒ Ограничения за извършване на стопански и любителски риболов:
- на основание чл. 30, ал. 3, т. 1 от Закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА), ежегодно министъра на земеделието и храните издава заповед, с която се въвежда целогодишна забрана за извършване на риболов в рибностопанските обекти по чл. 3, ал. 1, т.1 и т.2 от ЗРА с цел опазване на биологичното разнообразие. През 2014 г. (със Заповед № РД 09-112/25.02.2014 г. на министъра на земеделието и храните) е въведена забрана за извършване на стопански риболов с всякакъв вид риболовни уреди и средства в лимана на ПП „Персина“ на река Дунав от р. км. 580 до р. км. 581 намиращ се на входа на лодкостоянката на ХТК гр. Белене (т. 2,10 от заповедта);
 - със заповед № РД 09-43/20.01.2012 г. на министъра на земеделието и храните, като допълнителна ограничителна мярка е въведена забрана за извършване на риболов на есетрови риби в българския участък на река Дунав и Черно море.
- ⇒ Улови по видове и количество за последните години. Брой на издадените разрешителни за стопански риболов (по данни на ИАРА).

Таблица 8

Справка за улова на риба от Дунав за 2000 г. ИАРА (ТЗ Плевен и ТЗ Русе) - кг

	Никопол	Свищов	Русе	Тутракан	Силистра	Общо (кг)
Сом	1200	2975	4694	4830	3946	17645
Шаран	3700	2787	3515	2370	4755	17127
Толстолоб	5200	2663	6250	2970	3666	20749
Мряна	9950	5825	12700	4390	6752	39617
Амур	900	575	1043	580	786	3884
Платика	1240	937	2700	4290	766	9933
Разпер	845	276	500	280	498	2399
Бяла риба	1495	0	1465	1500	1572	6032
Щука	240	117	234	630	146	1367
Уклей	1182	1765	0	1290	414	4651
Разна	3467	5116	13432	2310	10729	35054
Моруна - ж	340	140	0	425	343	1248
Моруна - м	0	0	0	600	450	1050
Пъстуга - ж	100	0	100	175	75	450
Пъстуга - м	0	0	0	0	80	80
Чига	690	0	317	160	525	1692
Есетра - ж	15	0	0	285	280	580
Есетра - м	0	0	0	0	90	90
Скумрия	3500	1500	1520	495	6014	13029
Михалца	0	0	100	410	540	1050
общо	34064	24676	48570	27990	42427	177727

Таблица 9 Брой на издадените разрешителни за стопански риболов и количеството на уловената риба в тонове за периода 1995-2005 г. в Дунав в участъка Свищов-Тутракан

Година	Рибари с разрешително	уловена риба в тонове	На рибар за година кг
--------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

1995	710	323	455
1996	633	385	608
1997	1027	311	303
1998	843	189	224
1999	599	96	160
2000	404	100	248
2003	237	-	
2004	244	-	
2005	251	136	542

Броят на рибарите на които са издадени разрешителни за стопански риболов в река Дунав намалява през последното десетилетие (особено през последните няколко години), следвайки тенденцията за намаляване на рибните запаси. Според анкетирания рибари от Дунавският участък Никопол - Белене - Свищов средно улова на едно излизане е под 20 килограма риба, като те риболовстват средно по 90-100 дни в годината. Като се има в предвид, че рибарите излизат винаги по двойки, може да се сметне, че средногодишния улов на един рибар е не повече от 800-1000 кг риба.

По данните за уловите, представени от Изпълнителна Агенция по Рибарство и аквакултури (ИАРА), през последното десетилетие има ясно изразена тенденция за намаляване на улова, на броя рибари и значението на рибарството като поминък. За това говори и стабилизиращия се брой на издаваните разрешителни на около 250 за година, което е наполовина от броя на разрешителните от преди 5 години и около четвърт от тези издавани преди 10 години. Голяма част от рибарите са готови да се откажат от риболова при друга алтернатива за работа. Всички рибари смятат, че възстановяването на влажните зони ще увеличи количеството на риба в река Дунав и най-вече на шарана. Много малко от тях, в разговорите допуснаха, че могат да ловят риба в блатата. За съжаление в района има голяма безработица и местното население няма много алтернативи на риболова, като поминък.

Негативните практики, които са разпространени сред риболовците в съседните водоеми (основно Дунав) са риболова през забранения сезон, риболова с кърмаци и кърмацуци, улова на маломерна риба, лова на риба с взривни вещества. Поради липсата на данни за рибните запаси не може да се твърди, че се извършва преулов на риба, особено при слабият улов, който имат рибарите през последните години.

Негативни риболовни практики в Дунав се споменават дотолкова, доколкото е възможно пренасянето им във възстановените водоеми, въпреки че риболова в езерни или блатни условия, доста се различава от Дунавския.

- ловът с кърмаци – използва се само в условията на Дунав като се ловят едри реофилни видове основно есетрови риби, които няма да се срещат в блатата – не е заплахата за възстановените блатата
- взривни вещества – в условията на плитко блато риболовът с взривни вещества е неефективен и изключително опасен – не е заплахата за възстановените блатата
- улов на маломерна риба – реална опасност
- риболов през забранения период – реална опасност
- преулов – реална опасност

В Приложение към плана за управление на магнитен носител: "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана" е представен доклад за рибите и рибарството в района на ГП "Персина".

1.17.5. Туризъм, спорт и услуги

За целите на настоящия План за управление, като “прилежащи територии” по отношение на туризма, спорта и услугите са разгледани части от общините Белене, Никопол и Свищов, в които развитието на туризма оказва пряко или косвено влияние върху парка, и обратно. Включени са територии и обекти, разположени в близост до парка.

⇒ *Отдых*

В прилежащите на ПП “Персина” територии туризмът не е развит. Изключение е гр. Свищов, който през последните години бележи известен ръст в посещаемостта – главно групи, тръгнали на екскурзионни пътувания из страната с културно-познавателни цели и програмите за наблюдения на птици, предлагани от Свищовския клон на БДЗП. Към потенциалните природните забележителности на територията на община Никопол могат да се причислят: пещерата “Нанин камък”, с. Муселиево, защитена местност “Елията”, с. Бацова махала”, природната забележителност “Скалната църква” и ЗМ “Плавала”, Никопол, и единични бройки вековни дървета. В района на Свищов към този списък могат да се добавят ПЗ “Божурлука”, ЗМ “Старият дъб”, ЗМ “Кайкуша” и ЗМ “Мешова гора”.

Свищов разполага с няколко градски парка (зелени площи) за населението и два извънградски – Лесопарк “Паметниците” и Парк “Калето”, където са останките от старинната крепост Калето.

⇒ *Спорт*

Спортната инфраструктура и местата за отдих/рекреация не са добре развити. Спортната инфраструктура в община Белене обхваща: спортен комплекс “Гигант” в гр. Белене, включващ футболен стадион “Гигант”, хандбално игрище и плувен басейн; спортни игрища в училищата; спортна зала в сградата на РПУ – Белене; тенис кортове частна собственост на брега на р. Дунав (бивша гребна база). В Плана за развитие на общината са включени дейности по обновяване на някои от тези съоръжения.

С потенциал е проектът за Крайдунавския парк в Белене. В община Никопол практически няма спортни съоръжения за обществено ползване.

⇒ *Услуги*

Основните туристически услуги (настаняване и хранене) в прилежащите на ПП територии са концентрирани в град Свищов и отчасти гр. Белене. Свищов разполага с 6 хотела и 3 самостоятелни стаи за гости, туристическа спалня “Алеко Константинов”, 15 категоризирани ресторанта и много заведения за бързо хранене, кафенета и пр.

Хотелът на АЕЦ “Енергия” в гр. Белене е практически единственото място с по-голям капацитет (единственият частен хотел е с малко места), въпреки че има заявени намерения за още места за настаняване. При проучване сред жителите на община Белене, относно възможностите за предоставяне на настанителна база, са откликнали 133 собственици, но повечето предлагат свободни апартаменти в жилищни блокове, а основните намерения са за предоставяне на квартири за бъдещите служители в АЕЦ – Белене. Заведенията за хранене в района на Белене също не са достатъчни като количество и качество, и са концентрирани основно в града.

Никопол разполага с един хотел (40 места), хижа-мотел (15 места) и хижа на Държавно лесничество (10-15 места).

⇒ *Партньори*

Към момента целият район на ПП “Персина” не е обект на интерес от страна на туристически фирми, с изключение на тур оператора на Българско дружество за защита на птиците. Потенциални партньори на ДПП от община Свищов са (освен клонът на БДЗП): Сдружение “Земя завинаги”, Съвет по туризъм, Туристическо дружество “Алеко”, Бизнес-център – Свищов, Градският исторически музей, Читалище “Еленка и Кирил Д. Аврамови” – Свищов и Община Свищов.

Други естествени партньори са общинските администрации. Местни съвети по туризъм и инициативи има в Свищов.

Много важно за регионалното сътрудничество и планиране на екотуризма е наличието на Асоциацията на Дунавските общини, със седалище гр. Белене. Всички Дунавски общини са членове на АДО.

⇒ *Актуални тенденции в развитието на туризма*

Тенденциите за развитие на туризма са свързани с Общинските планове за развитие на общините Белене, Свищов и Никопол. Първите две имат и програми за развитие на туризъм, като вече беше споменато, че усилията в Белене ще са насочени към стартиране на този бизнес, основно чрез работа с хората и подобрения в инфраструктурата. В Свищов стратегията е ориентирана основно към културния туризъм, с разработване на маршрути, свързващи отделните културно-исторически обекти.

⇒ *Връзки с други ЗТ в района*

ПП “Персина” попада в еко-регион «Влажни зони по река Дунав» /Национална стратегия и план за действие за екотуризъм в България/. В административно отношение регионът обхваща всички крайдунавски общини.

Влажните зони покрай р. Дунав представляват привлекателно място за екотуризъм. По протежението на реката са идентифицирани 12 орнитологично важни места.

В екотуристическа дестинация “Влажни зони по река Дунав” се намират 3 от общо 24-те за страната туристически информационни бюра – в Силистра, Свищов и Видин. Те имат възможности да обновяват постоянно информацията, необходима на екотуристите – места за настаняване и средства

Традициите в туризма са свързани с кратки или по-дълги пътувания и регати по Дунав, и с наблюденията на птици.

⇒ *Допълнителни туристически услуги.*

Разнообразието и качеството на допълнителните услуги стават все по-актуални в контекста на опазването на природното и културно-историческото наследство, както и от гледна точка на социалните функции на алтернативните форми на туризма – този вид туризъм е една от малкото възможности за икономическо съживяване на селските райони в България.

ПП “Персина” е един от основните притегателни обекти за туристи в прилежащите територии.

Нараства интересът към допълнителни туристически услуги, които включват:

- посещение на местната църква, манастир, параклиси, оброчища, свети места (или дори на тези в съседното село); информация за историята на мястото, легенди и предания, свързани с него;
- разходка до близки природни/културни забележителности - пеша, с кон или каруца;
- разходки с коне/каруци до по-отдалечени местности,
- пикник на открито - ако наблизо има възможност , обядът може да бъде с риба, прясно уловена от самите туристи;
- посещение на традиционен местен празник (може да не е в самото село) - фолклорна програма или по-специфични празници;
- демонстрации на приготвянето на местни храни и напитки - "изпробване" на домашни рецепти, гроздобер и приготвяне на виното;
- демонстрации на местни занаяти ;
- демонстрация на местния фолклор - песни, танци, обреди, приказки и предания.

1.17.8. Промисленост

Основни замърсители, оказващи влияние върху територията на парка са завод Свилоза АД в гр. Свищов и Заводът в Турну Мъгуреле, разположен на Румънския бряг срещу гр. Никопол. Пряк контрол се осъществява от РИОСВ Плевен и РИОСВ В. Търново.

1.18. КУЛТУРНО – ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Културното и историческо наследство /КИН/ е основна предпоставка и ресурс за Развитие на познавателния туризъм, който придобива все по-голяма популярност. В настоящия План са описани онези обекти на КИН в общините Белене, Никопол и Свищов, които в съчетание с специфичните природни дадености могат да окажат съществено влияние върху устойчивото развитие на района.

В СВИТЪК Приложения, Приложение № 23 е представена кратка информация за обектите на КИН по общини, включващ:

- ⇒ *Археологически, архитектурни и религиозни обекти*
- ⇒ *Фолклор*
- ⇒ *Съвременен културен календар*
- ⇒ *Традиционни практики и кухня*

1.19. ЛАНДШАФТ

1.19.1. Структура на ландшафта.

1.19.1.1. Регионална ландшафтна структура на обекта

Ландшафтна зона	Севернобългарска зонална област на Дунавската равнина
Ландшафтна област	Северна Дунавскоравнинна подобласт
Ландшафтен район	Долноосъмски

1.19.1.2. Типологична ландшафтна структура на обекта

Числен индекс	Таксономичен ранг	ОПРЕДЕЛЕНИЕ
1.	клас	РАВНИННИ ЛАНДШАФТИ
1.1.	тип	Ландшафти на умереноконтиненталните ливадно-степни и гористи низини
1.1.1.	подтип	Ландшафти на ливадно-степните низини
1.1.1.1.	група	Ландшафти на ливадно-степните алувиални низини със средна степен на земеделско усвояване
1.1.2.	подтип	Ландшафти на ливадно-блатните низини
1.1.2.2.	група	Ландшафти на ливадно-блатните алувиални низини с малка степен на земеделско усвояване
1.1.3.	подтип	Ландшафти на гористите низини
1.1.3.3.	група	Ландшафти на гористите низини върху речните острови
1.3.	тип	Ландшафти на умереноконтиненталните гористи възвишения
1.3.8.	подтип	Ландшафти на гористите хълмове
1.3.8.14.	група	Ландшафти на гористите хълмове върху варовикови скали

1.19.1.3. На базата на посочената структура, територията на ПП "Персина" обхваща следните видове ландшафти:

- ⇒ Аквален ландшафт - включва блатата на о-в Персин, остатъците от бившите Беленско и Свищовско блата, р.Осъм и разливните територии край нея, отводнителните канали в низините и др.
- ⇒ Горски ландшафти, представени от:
 - Крайречни заливни гори – включва площи, по поречието на реката и островите;
 - Мезо- до мезоксеротермни гори и храсталаци в доловете и по Дунавските тераси на Никополското плато;
 - Ксеротермни гори и храсталаци по стръмните варовити склонове на възвишенията;
 - Култури от акация и евроамерикански клонове тополи.
- ⇒ Ливадни ландшафти, представени от:
 - мезофилни ливади с високи треви;
 - Слабо засолени мезофилни пасища;
 - Ксеротермни ливади и пасища по склоновете на хълмовете.
- ⇒ Аграрни ландшафти, представени от:
 - аграрен пасищен, в които са включени поляни, голини, поляни с храсти, мери и други площи заети от тревни екосистеми;
 - аграрен сеитбооборотен – представен от обработваеми селскостопански площи, разположени в близост до населените места.
- ⇒ Скални ландшафти представени от:
 - Варовикови скални венци и стени;
 - Варовикови сипеи, дерета, оврази с разрежена, но богата на специфични видове тревна и храстова растителност;
 - Лъсови дюни и алувиални гредове.

- ⇒ Антропогенни ландшафти - представени от:
- антропогенен инфраструктурен, в които са включени пътища, комуникации и други.
 - антропогенен застроен, в който са включени заграждения, постройки с стопанско предназначение и други.

1.19.2. Естетически качества

За характеризирание естетическите качества на ландшафта визуално е оценен външния облик на природата и ландшафта, който се възприема от хората. Този облик е възловият момент при визуалния обхват, особено при възприемането на големи пространства. Той включва също разнообразие, индивидуалност и красота в природата и ландшафта, които са съществен фактор за осигуряване на продължително въздействие върху хората при посещения в парка.

С най-високи естетически качества са крайречните ландшафти по поречието на реката и островите, които въздействат особено силно в съчетание с ливадните ландшафти и представляват естествен фон на речната акватория.

Като особено ценни от ландшафтно-естетическа гледна точка се очертават скалните ландшафти в западната част на парка. Те са допълнени от разнообразни горски, ливадни и аквалните речни ландшафти, което придава висока естетичност на пейзажите в ПП «Персина».

Ландшафтите в Природния парк имат комплексно сетивно въздействие. Ландшафтите се възприемат в движение по точно определени маршрути в парка и от определени места, фиксирани като погледни точки и погледни площадки.

Естетическите качества на ландшафтите се допълват от богатия животински свят на територията на обекта.

Комплексното сетивно въздействие на ландшафтната картина на ПП «Персина» включва:

- Зрително въздействие – простор, хоризонт;
- Обемно-пространствено въздействие – различни по обхват ливади, гои, групи дървета и др.;
- Цветово въздействие – променящо се в зависимост от годишното време и часовете на денонощието;
- Светлинно и въздушно въздействие – светлината от слънцето и луната, променящ силата си вятър, специфичен мирис и шума на птиците и др.

Река Дунав и свързани с нея водоеми

Това са блатата на о-в Персин, остатъците от бившите Беленско и Свищовско блата, р.Осъм и разливните територии край нея, отводнителните канали в низините и др.

Доминиращо въздействие оказва р.Дунав. Определящи елементи – хоризонт, цветове, променящи се в зависимост от годишното време и часовете на денонощието, светлината от слънцето и луната, променящ силата си вятър, специфичен мирис и шума на птиците.

Крайречни заливни гори

Ландшафтната картина включва характерните пейзажи, с гледки към крайречни гори и острови, с притаени води. В близък план се очертават множество живописни окрайнини, формирани от природата, в сменящи се цветове, светлини и сенки, в зависимост от годишното време и часовете на денонощието.

Влажни ливади и пасища

Това са открити ландшафти, използвани за пасища от близките населени места. Създават неповторимо въздействие с простора и малките групи стари дървета. Често срещани са различни видове птици.

Културен ландшафт – включва обработваемите площ, включително и такива, които редовно се заливат при високи води. Този ландшафт е обект на планиране и управление, свързани с дългосрочно устойчиво ползване на ресурси в парка.

Антропогенни ландшафти, нарушаващи ландшафтната картина:

- Урбанистична намеса в природния комплекс, видими за посетителя негативни възприятия.
- Обекти и съоръжения в резултат на нерегламентирано строителство с екологични последици
- Изоставени съоръжения, загрозяващи ландшафта

1.19.3. Мерки по защита, управление и планиране на ландшафта, насочени към намаляване на въздействието на антропогенните ландшафти върху посетителите:

⇒ Разрушаване и почистване или реконструкция на изоставени и ненужни сгради - бивши обори, изоставени обслужващи сгради

⇒ Оформяване, ремонт и реконструкция на обектите и архитектурните елементи, обслужващи посетителите. Въвеждане на ограничителни режими.

- Естетизиране на околните пространства на местата за отдых и организация на териториите за нуждите на посетителите. Създаване на по-добри санитарно-хигиенни условия.
- Оборудване на маршрутите с унифицирани архитектурни елементи;
- Въвеждане на ограничителен режим за моторни превозни средства, извън тези за нуждите на администрация, охрана, бърза помощ и противопожарна техника.
- Възстановителни работи на деградирани площи
- Оформяне на специален достъп до местата за наблюдение на птици, риболов и др.
- Регламентиране на места за палатъчни лагери, пикник и др.

1.20. СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1.20.1. Въздух

Проблемите с осигуряване качеството на атмосферния въздух в района на гр. Никопол са в резултат на трансграничен пренос на емисии. От края на 2002 година на двата бряга на река Дунав непрекъснато се измерват показателите на въздуха. През 2004 г. са регистрирани по-малко превишения на нормата за амоняк (31 бр. през 2003 г. спрямо 23 бр. през 2004 г.). През 2003 г. в 3 различни дни са измерени концентрации, превишаващи над 3 пъти краткосрочната норма. Най-високата концентрация през 2003 г. е била $922,87 \mu\text{g}/\text{m}^3$ или 3,7 пъти над нормата, докато най-високата концентрация през 2004 г. е била $380 \mu\text{g}/\text{m}^3$ или 1,52 пъти над нормата. По-ниското средногодишно ниво на амоняк през 2003 г. се дължи на спирането на завода на Румънска територия (през месец май – юни 2003 г.). След извършената реконструкция в завода от данните се вижда, че замърсяването с амоняк е намаляло. Разработват се съвместни българо-румънски програми за уеднаквяване на нормите на замърсяване и привеждането им към европейските стандарти.

Спрямо останалите замърсители могат да бъдат направени същите изводи, но трябва да се отчете, че принос за увеличаването на нивата на серен диоксид, азотен диоксид и въглероден оксид през зимния период (от края на месец септември до началото на април) има основно битовият сектор на гр. Никопол, предвид на използваните за отопление горива. По отношение емисиите на серен и азотен диоксид принос има също и парова централа на "Майр Мелнхов Никопол" АД.

Свищов е един от районите, в които са емитирани най-големи количества серни диоксиди на 1000 души през 2003 г. В «Свилоса» АД, в завода за целулоза е доставена и пусната в експлоатация инсталация за оползотворяване и изгаряне на биомаса – дървесни кори и опилки. В Завода за изкуствена коприна е доставена пречиствателна станция за обезвреждане на сероводород.

Създадена е съвместна система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух в граничните градове по Българо-Румънската граница по долното течение на р. Дунав

Проектът обхваща двойките градове Никопол - Турну Мъгуреле, Свищов - Зимнич, Русе - Гюргево и Силистра - Кълъраш. В тези градове има големи промишлени обекти, които имат голямо участие в натоварването на въздуха със замърсители.

В зависимост от степента на замърсяване и разположението на заводите - замърсители в някой от градовете ще бъде инсталирана и по една мониторингова станция (Никопол, Свищов, Зимнич), по две станции ще бъдат инсталирани в градовете Турну Мъгуреле, Гюргево, Кълъраш и Силистра. Те ще определят без грешка въздушните течения и посоките на трансграничен пренос на замърсители в атмосферния въздух. Данните от тях ще бъдат използвани за моделиране на движението на въздушните маси и трансграничния пренос на замърсители. Проектът предвижда във всеки град да бъде инсталиран информационен екран, върху който да бъдат изписвани конкретните характеристики на атмосферния въздух в реално време за съответния град, а също така за града, разположен на отсрещната страна на р. Дунав.

Данните от РИОСВ ще се подават също към Националната система за мониторинг качеството на атмосферния въздух, чрез изграждащата се нова система за пренос на данни в реално време.

1.20.2 Повърхностни и подземни води /качество на водите/

Инвентаризация на източниците на замърсяване:

Липсват големи източници на замърсяване с директно и съществено въздействие върху качеството на водите. На остров Белене има овчарник (около 200 овце) с открито депониране на земята, разположен между трите блата - Мъртвото, Песчина и Дульова бара. Въпросният обект може да бъде източник на органично замърсяване. Отделно се отглеждат малък брой кози, зайци и патици, има кравеферма (около 200 крави), които заедно с битово-фекални води от затвора и дифузно замърсяване от селскостопанските площи се изливат пряко или се филтрират в отводнителните канали, свързани с ОПС Персин 1 и 2.

Голям източник на замърсяване, извън нашата територия, може да бъде торовия завод в гр. Турну Мъгуреле, разположен на румънския бряг, точно срещу гр. Никопол. По данни на Изпълнителна Агенция по Околна Среда, гр. София през 2000 г. е регистрирано сериозно замърсяване на водите на река Дунав по следните показатели: амониен азот ($\text{NH}_4\text{-N}$) - 21.7 mg/l; нитритен азот ($\text{NO}_2\text{-N}$) - 0.15 mg/l; нитратен азот ($\text{NO}_3\text{-N}$) - 19.7 mg/l. Поради голямото разреждане и самопречиствателните процеси в реката обаче натоварването с азот от торовия завод на повече от 20 км нагоре по течението силно се редуцира и този източник е само потенциален по отношение на влажната зона. При остров Белене няма измервани високи концентрации на азот и фосфор в р. Дунав.

Отпадъчни води от главния градски колектор на гр. Белене са основен точков източник на замърсяване – органично и биогенно - с локално въздействие в рамките на разглежданата зона. Индустриалните и битови отпадни води при гр. Свищов, намиращ се на 10 км под остров Белене, не могат да имат отношение към качеството на водите във района на Природен Парк «Персина».

Състояние на водите съобразно действащите норми

Водите на р. Дунав в района на Природен Парк «Персина» по основни хидрохимични показатели отговарят по всички изследвани показатели на изискванията за приемник III категория (Наредба №7/08.08.1986). Река Дунав е водоприемник III категория на отпадъчните води според българското законодателство – Заповед № РД-272/03.05.2001 г. МОСВ - Категоризация на водите в повърхностните водни обекти в Р. България. Данните от последните години (Национална Система за Екологичен Мониторинг, Международна Програма за река Дунав) показват известна тенденция към подобряване на качеството на водите на река Дунав. При пункта при гр. Свищов, като част от международната мониторингова мрежа на река Дунав, са регистрирани концентрациите през 1999 г. по основните показатели в следните граници (в мг/л): неразтворени вещества 18 – 38 , амониев азот 0.01 – 0.28, нитратен азот 1.0 - 2.59, фосфати (като Р) 0.08 – 0.36, общ фосфор 0.14 – 1.36, БПК₅ 2.55 – 5.4, ХПК 10.7 – 21.5. Нивото на замърсяване е сравнително ниско. През летните месеци обаче, при намален дебит на водите в р. Дунав, стойностите на основните показатели, характеризиращи органичното замърсяване (БПК₅, ХПК, Перманганатна окислемост) и съдържанието на биогенни елементи нараства (т. 1.10.2, Таблица 2).

Качеството на водата във влажните зони са пряко свързани с това на р. Дунав, който ги подхранва, като то основно се формира преди навлизането си на българска територия. Поради своите размери реката е носител на значителен замърсителен товар. Отделно част от локалните източници на замърсяване – като Заводите за изкуствени торове при гр. Турну Мъгурели - също могат да бъдат определени като трансгранични поради географското разположение. Макар и с локално значение, известно влияние оказват и българските източници на замърсяване като канализационни и речни зауствания.

Качеството на водите в Мъртво блато и Писченско блато отговарят на нормативните изисквания за всички изследвани показатели за води III категория. Нивото на замърсяване не е високо. През лятото блатата пресъхват. Водите в отводнителните канали са с ниско ниво на замърсяване и също отговарят по отношение на всички изследвани показатели на нормативните изисквания за повърхностни течащи води III категория (Наредба №7/08.08.1986). Единична проба е показала малко повишена стойност за БПК₅, което подсказва възможността за периодично повишаване на органично съдържание.

Отпадъчни води от главния градски колектор на гр. Белене са с специфичната характеристика на отпадъчни води от населени места. Съществено са завишени измерените стойности на показателите характеризиращи органичното замърсяване (БПК₅, ХПК, Перманганатна окислемост) и съдържанието на биогенни елементи – общ азот и фосфор (Nt и Pt). Може да се говори за органично замърсяване и биогенно замърсяване на отпадъчните води. (Наредба № 6 /09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води).

Наличната информация за подземните води – единична проба от пиезометър в Писченско блато е крайно недостатъчна за оценка на качеството на подземните води в района. В конкретното изследване е установено завишено съдържание на амониев азот, фосфати, хлориди и сулфати (Наредба № 1/07.07.2000 на МОСВ, МРРБ, МЗ и МИ за проучването ползването и опазването на подземните води).

1.20.3. Почви

При извършения анализ, на взетите от РИОСВ-Плевен проби, не са констатирани превишения на ПДК по следните показатели: рН, общ фосфор, общ азот, органичен въглерод, мед, олово, цинк и кадмий, съгласно изискванията на Наредба № 3 за норми, за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата (ДВ, бр.39 от 16.04.2002г.) От направените проверки през 2004 г. за компонент "Почви", в сравнение с 2003 г. е установено: намаляване на палежите на стърнища, което запазва качеството и плодородието на почвите в региона. Друга положителна тенденция е намаляване на замърсяването на мери и пасища с отпадъци.

Преовлажнени земеделски земи в границите на парка има във всяко от землищата. Те са отбелязани на картата и са коментирани в описанията на отделните землища в т.1.16.4.

1.20.4. Битови отпадъци

На територията на парка има незаконни сметища. Масова практика е да се извозват битови отпадъци с каруци от домовете и на връщане те да се пълнят със сено.

Селищните депа за битови отпадъци са в прилежащите територии и това налага непрекъснат контрол за състоянието им, съгласно Заповед № РД-1242/24.11.2004 г. на МОСВ.

Проблемът с безконтролното изхвърляне на отпадъци изисква засилен контрол от страна на всички ползватели. Наложително е да се организира преработката на органичните отпадъци.

ПЪРВА ОЦЕНКА

1.21. ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

Тази оценка определя значението на определени характеристики в парка. Това са видове или групи видове, типове природни местообитания и ландшафти. Значението на тези характеристики се определя чрез оценка на техните **уязвимост, рядкост, естественост, типичност, размери, биологично разнообразие, стабилност и нестабилност.**

Изборът на природни местообитания и видове, нуждаещи се от опазване се базира на световна, европейска или национална значимост. Оценката се базира на идентифицирани видове ПП "Персина", които са: **ендемични, реликтни, застрашени – световно застрашени, застрашени в Европа и застрашени за България.**

Представените таблици показват редовното присъствие на консервационно значими видове и типове местообитания в обекта. Те се базират на информацията, представена в СВИТЪК I - Приложения 8-20.

Оценки са направени за:

- ⇒ Природни местообитания, съгласно т.1.12.
- ⇒ Флора, съгласно разгледаните в т. 1.14 характеристики
- ⇒ Фауна, съгласно т. 1.15.

1.21.1. Уязвимост

Природният комплекс на парка е с висока степен на уязвимост, тъй като повечето от природните екосистеми в него са, или са били подложени на дългогодишна и силна антропогенна преса. Последниците от това въздействие могат да бъдат намалени чрез действия по възстановяване на заливния режим.

СТЕПЕНИ: + - ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ВОДИ	++ +++	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Качеството на водата във влажните зони са пряко свързани с това до на р. Дунав, който ги подхранва, като то основно се формира преди навлизането си на българска територия. Поради своите размери реката е носител на значителен замърсителен товар. Макар и с локално значение, известно влияние оказват и българските източници на замърсяване, като отпадъчни води от главния градски колектор на гр. Белене и някои селскостопански дейности на територията на парка. ▪ Качеството на водите в ПП може да бъде повлияно от случаи на замърсяване нагоре по течението, като например инцидентно изпускане от индустриалните замърсители или нефтени разливи.
ПРИРОДНИ МЕСТО ОБИТАНИЯ	+++	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Най-уязвимите са еутрофните блата с плаваща и потопена растителност (С1.32). Повечето от тях напълно са унищожени (Свищовско, Беленско блата), останалите са силно деградирани и видоизменени (Кайкуша, Песчина, Дульова бара, Мъртвото блато). Те частично са заместени от големите отводнителни канали, които предлагат местообитание на такива видове растения и растителни съобщества, но не могат да заместят напълно унищожените блатни екосистеми. ▪ На второ място по уязвимост са крайречните гори и храсталаци (F9.128, G1.11). Част от причините за тяхната уязвимост са естествени и са свързани с промяната на бреговете на р. Дунав. От друга страна, те са унищожавани и заменяни с тополови култури. В тях навлизат и инвазивни видове (<i>Amorpha fruticosa</i>), които изменят естествената им структура. ▪ Уязвими са и степните местообитания (E1.22), които са разоравани, и пясъчните субстрати (E1.9B), които са на малки площи и на места (о-в Белене) са ползвани за баластра. ▪ Всички блата в района на ЗТ са с нарушен хидрологичен режим и се нуждаят от специфично управление и мерки за възстановяване на режима
ФЛОРА	+++	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Значителна част от видовете на територията на парка са силно уязвими, в резултат на силната антропогенна намеса. С най-висока степен това се отнася за видовете свързани с водните местообитания, от които една голяма част са съкратили чувствително ареалите си и числеността на популациите си (<i>Trapa natans</i>, <i>Marsilea quadrifolia</i>, <i>Nuphar lutea</i>, <i>Nymphoides peltata</i>) или са изчезнали напълно (<i>Nymphaea alba</i>, <i>Eleocharis carniolica</i>) от територията на парка. На второ място това са степните видове и локалните ендемити (<i>Chamaecytisus kovacevii</i>, <i>Dianthus nardiformis</i>, <i>Stachys areolariaeformis</i>). ▪ Като по-слабо уязвими могат да се разглеждат видове, които въпреки, че са редки на национално или европейско ниво се приспособяват сравнително лесно към антропогенни екосистеми –

		сечища, топоволи култури (<i>Euphorbia lucida</i> , <i>Armoracia macrocarpa</i>). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Особено уязвим е <i>Corispermum nitidum</i>, който в парка се среща върху изкуствени депозити от чакъл и това е второто му известно находище по р. Дунав. ▪ Силно уязвим е и много редкият в национален мащаб вид <i>Allium angulosum</i>, който е оцелял на две малки пясъчни греди, южно от блатото Дульова бара.
ГОРИ	<ul style="list-style-type: none"> ++ до - летен дъб (антропогенен натиск, вторични сукцесионни процеси) +++ потенциално уязвими видове <ul style="list-style-type: none"> - бряст (биотични фактори, “холандска болест”) - обикновен ясен (вторични сукцесионни процеси (изместван от инвазивни видове, като американски ясен) ▪ Потенциално уязвими от абиотични фактори като: снеголоми; ледоходи; спадане на нивото на подпочвените води; ▪ Биотични фактори: инвазия на нетипични храстови и дървесни видове, влошаване на санитарното състояние от вредители (насекоми, гъби, вируси и бактерии); ▪ Антропогенни фактори: трансформация на естествени гори в интензивни култури; негативни промени в състава на насажденията и превръщане на естествени семенни насаждения в издънкови поради използването основно на голи сечи; нарушаване на кръговрата на веществата и продуктивността на месторастенията поради изнасяне на цялата дървесна маса; обедняване и “замърсяване” на естествения генетичен фонд поради намаляване на площта на естествените гори; нарушаване на структурата на почвата и почвената биота поради използването на тежка механизация при дърводобива и залесителните мероприятия. 	
ФАУНА	<ul style="list-style-type: none"> +++ ▪ Повечето видове, свързани с крайдунавските влажни зони са с ниска численост и са лесно уязвими и зависими от водното ниво на р. Дунав, като при ниски нива, много от тях се размножават в съвсем малък брой или не се размножават въобще. ▪ Видовете гръбначни животни с висока уязвимост са 92 (без рибите), или 31 % от всички установени на територията на парка. 	

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

- Пречистване на отпадъчните води от някои селскостопански дейности на територията на парка;
- Ограничаване селскостопанската дейност на територията на парка;
- Недопускане развитието на замърсяващи производства и дейности в парка;
- Мониторинг на състоянието на консервационнозначимите местообитания;
- Укрепителни дейности по брега на р. Дунав;
- Въвеждане на екологични стандарти за управление на горите;
- Определяне на зони със строг режим на опазване;
- Възстановяване и поддържане на влажните местообитания;
- Обучение на охраната и администрацията: разпознаване на консервационно значими видове, действащо законодателство.

1.21.2. Рядкост

В Червените списъци на Международния съюз за защита на природата (IUCN) на световно застрашените животни и растения, рядкостта се смята като елемент на заплахата. Това важи също и за списъците на видовете и типове природни местообитания, застрашени на Европейско и национално ниво.

ПП «Персина» е от европейско и национално значение за опазване на екосистемите на влажните зони - крайречните гори и блата.

СТЕПЕНИ: + - ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	+++	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Естествените блатни и крайречни местообитания са редки в световен, европейски и национален мащаб. Парк „Персина” е единствения природен парк в България, който приоритетно опазва подобни местообитания <p>Природният парк има глобално, европейско и национално значение за опазването на влажни екосистеми – крайречни гори и блата от заливните низини. Резерватът “Персински блата” е приоритетна консервационна зона по Рамсарската конвенция. Природният парк е единственият в България, който има за цел опазването на подобни местообитания.</p>
ФЛОРА	+++	<ul style="list-style-type: none"> ▪ В ПП «Персина» са установени 45 растителни вида с природозащитен статус. ▪ В Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС са включени 3 вида. В Червения списък на IUCN (1997) с категория “рядък” са два вида, а в анексите на Бернската конвенция са включени 6 вида. В Приложенията на ЗБР са включени 24 вида, от които един в Приложение II, 11 в Приложения II и III и 12 в Приложение III. За територията на ПП Персина се посочват 30 вида – с категория “изчезнал” 1 вид, с категория “застрашен” 8 вида, а с категория “рядък” 21 вида от Червената книга на България. Четири вида попадат в приложение II на конвенция CITES. ▪ На територията на парка попадат популациите на много редки в национален и европейски мащаб видове. Основно на територията на парка в България попада популацията на <i>Armoracia macrocarpa</i> (която в Европа се среща само в басейна на р. Дунав), в него е второто находище на <i>Allium angulosum</i>, било е единственото находище на <i>Eleocharis carniolica</i>. Само няколко са находищата в България на <i>Marsilea quadrifolia</i>, <i>Trapa natans</i>, <i>Chamaecytisus kovacevii</i>, <i>Dianthus nardiformis</i>, <i>Stachys arenariaeformis</i>. За последните три вида, които са локални и регионални ендемити паркът е от европейско и световно значение за опазване на популациите им. ▪ Паркът е от национално, европейско и световно значение за опазване на екосистемите на влажните зони - крайречните гори и блата. Резерват „Персински блата” е приоритетна за опазване зона според Рамсарската Конвенция. Много редки местообитания на национално ниво са пясъчните дюни и гредове, степите върху лъос, високотревните ливади. ▪ Ендемитите са 4% от общия брой на установените видове. Българските ендемити са 5, 8 са балканските и 19 са суббалканските. На територията на парка се срещат няколко локални или регионални ендемити. За <i>Chamaecytisus kovacevii</i>, <i>Dianthus nardiformis</i>, <i>Stachys arenariaeformis</i> паркът е единствената или една от двете защитени

		територии в България, където се опазват техни популации. По-голяма част от находищата им остават обаче в близост, но извън територията на парка, по южните и западните склонове на Никополското плато.
ФАУНА	+++	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Броят гръбначни видове, включени в Птици и Местообитания в Природния парк, е 121 (без рибите). Броят глобално застрашени видове, установени в Парка, е 38, а броят гръбначни с висока степен на "рядкост" е 77 или 26% от всички установени видове. Има също голям брой редки видове безгръбначни. Делът на видовете с намаляващи популации е относително висок. ▪ През последните две десетилетия гнездящите в колонни водни птици са намалели рязко до степен вече да не гнездят в самия Парк, а по румънските острови в близост. Някои други птици също вече не гнездят в Природния парк; сред тях са <i>Tadorna ferruginea</i>, <i>Botaurus stellaris</i>, <i>Plegadis falcinellus</i>, <i>Neophron percnopterus</i>, <i>Pandion haliaetus</i>, <i>Falco cherrug</i> и <i>Glareola pratincola</i>. ▪ Има сериозно намаляване в броя при много бозайници като <i>Spermophilus citellus</i>, <i>L. lutra</i> и <i>C. capreolus</i>, а <i>Cervus elaphus</i> е близо до изчезване. Змията <i>Eryx jaculus</i> също е на изчезване в територията на Парка. ▪ Редица редки български и европейски видове птици са доста добре представени и сред тях са <i>Anser anser</i>, <i>Aythya ferruginea</i>, <i>Podiceps grisegenea</i>, <i>Phalacrocorax pygmeus</i>, и <i>Platalea leucorodia</i>. През последните 5-6 години се наблюдават положителни тенденции в числеността на някои видове птици, които са редки в национален, европейски и глобален мащаб, например <i>Aythya ferruginea</i>, <i>Phalacrocorax pygmaeus</i>, <i>Haliaeetus albicilla</i>, <i>Ciconia nigra</i> и <i>Dryocopus martius</i>. ▪ Паркът е от първостепенна важност за опазването на гореспоменатите видове в България.

1.21.3. Естественост

Природният парк включва само няколко малки територии с висока естественост на хабитатите, главно по не посещаваните речни острови и недостъпните терасовидни скали. По-голямата част от територията се управлява с цел опазване от наводнения, селско и горско стопанство, докато ландшафтът в западната част е повлиян от градовете Белене и Свищов и строителната площадка на атомната електроцентрала. Някои райони показват "полу-естествен" характер", където човешкото влияние е намалено и дивият живот може да оцелее; например блатото Кайкуша, крайречната гора между дигите и реката, ливади с ограничена паша и източният край на остров Белене.

СТЕПЕНИ: + - ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ЛАНДШАФТ	+	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Съществуват много изкуствено създадени места като речните диги, канали, рибарници, помпени станции, напоявани земи, горски и други сечища, разсадници, техническа инфраструктура (особено атомната електроцентрала) и вторични тревни и храстови съобщества, формирани в резултат на човешката дейност (напр. опожаряване и пашуване). ▪ Някои части от островите и бреговете на Дунав изглеждат сравнително естествени. ▪ Градовете Белене и Никопол, както и участъци от дигата покрай Дунава предлагат панорамни гледки към големи части от Парка. Малко са местата, където нарушаването на ландшафта е незначително или липсва напълно (напр. участъци от склоновете на Никополското плато).
ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	+	<p>Всички екосистеми на територията на парка са силно повлияни от антропогенната дейност: пресушаване и андигиране на блата, построяване на рибарници, разораване, изсичане на гори, паша на домашни животни, строителство.</p>
ФЛОРА	+	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Местната растителна покривка се намира в ограничена територия (само около 10%) от Парка и включва крайречните гори и тревните площи по варовиковите сипеи и стръмни склонове. Дългосрочно управляваните варовикови храстови съобщества могат евентуално да се разглеждат като естествена растителност. ▪ Срещат се някои диви представители на градински или земеделски растения като <i>Fragaria</i> spp., <i>Rosa</i> spp., <i>Daucus carota</i>, <i>Vicia sativa</i>, <i>Lathyrus sativus</i>, и <i>Raphanus raphanistrum</i>. ▪ Повечето дървета и храсти, както и папратите и техните подобни са останки от естествената (отпреди 30те години на миналия век) растителност. По същество обаче Паркът няма отношение към съхраняването на подобни реликтни видове.
ГОРИ	+	<p>Стопанисването на горите през последните 5 десетилетия са довели до сериозни промени в състава на горите. Горските екосистеми на територията на парка се характеризират със ниска степен на естественост. Повече от половината гори /54.7%/ се състоят или включват нетипични за местната флора дървесни видове. Горските култури заемат около 35% от залесената площ, а насажденията с издънков произход покриват 27.6%. С висока степен на естественост са горите в резерватите и в отделни части на островите.</p>
ФАУНА	+++	<p>Чуждите и нетипични за района елементи се отнасят главно за растителността, хабитатите и ландшафтите, но не и за видовия състав на животните в парка. Почти всички животни в парка с малки изключения, главно сред рибите, са представители на автохтонната за този район фауна. С чужд произход са и енотовидното куче и ондатрата, но тяхното разпространение в парка е под съмнение. Така че фауната се отличава с висока степен на естественост. Антропогенният натиск обаче е повлиял до голяма степен негативно числеността на много видове животни и е довел до цялостно обедняване на фауната на района.</p>

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

- Определяне на зони със строг режим на опазване;
- Възстановяване на деградирани площи;
- Мониторинг върху състоянието на горските екосистеми;
- Постепенна подмяна на неместни видове.

1.21.4. Типичност

Антропогенният фактор влияе дълги години негативно върху територията на парка. Най-силно е влиянието на отводняването на влажните зони и превръщането им в обработваеми земи.

СТЕПЕНИ: + - ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ПРИРОДНИ МЕСТО ОБИТАНИЯ	++	▪ Типични са заливните гори (G1.11), съобществата по алувиалните наноси (C3.51) и степните хабитати (E1.21, E1.22). Липовите гори (G1.7C4), развиващи при сравнително постоянни мезофилни условия по терасите на река Дунав се характеризират с участие на много неморални видове.
ГОРИ	+++ ++ +	Типични за ПП Персина са заливните гори доминирани от характерни за тези местообитания дървесни видове - бяла върба, бяла и черна топола, брястове, полски ясен, летен дъб и др., както и чистите насаждения от липа. ++ Със средна степен на типичност са естествените чисти и смесени насаждения от дъбове, ясен, бряст, липа и др. + Нетипични за територията на парка са културите с участие от смърч, айлант, гледичия и черен орех.
ФАУНА	++	▪ Крайречните територии са дом на видове, типични за река Дунав, от всички групи животни. Някои представители на фауната са ендемични за реката (особено водните безгръбначни, някои риби и земноводни), докато присъствието на гнездящи в колонии водни птици е също важна и типична характеристика. ▪ Никополското плато поддържа и двата вида от сухоземните костенурки <i>Testudo spp.</i> , както и множество насекоми, птици и бозайници, типични за сухи тревни зони. ▪ Горите също са обитавани от широк кръг типични за района видове, вкл. <i>Sus scrofa</i> , няколко вида прилепи, кълвачи, гущери и змии. ▪ В продължение на много години човешката дейност е имала отрицателно въздействие върху почти всички видове животни. Най-силно то е било върху рибите и водните птици: през последните 100 години тези видове са загубили огромни части от местообитанията си в резултат от пресушаването на Свищовското блато и строежа на диги, разделящи Дунава от заливните низини и от остров Белене.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ: Като за естественост

1.21.5. Размери

СТЕПЕНИ: + - недостатъчни +++ - достатъчни

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ПРИРОДНИ МЕСТО ОБИТАНИЯ	+++	Паркът не включва голяма част от прилежащите лъсови и степни хабитати, които са от голямо значение и с висок приоритет за консервацията.
ФЛОРА		Сегашната територия на Парка не е достатъчна за поддържане на местните популации на определени редки и/или ендемични растителни видове. Така по-голямата част от локалните ендемити <i>Chamaecytisus kovacevii</i> , <i>Dianthus nardiformis</i> , и <i>Stachys recta</i> , както и редкия вид <i>Goniolimon tataricum</i> остават извън границите на Парка. Напълно извън + територията, но в близост се срещат популации от редките в национален мащаб <i>Nepeta parviflora</i> , <i>Caragana frutex</i> , <i>Celtis glabrata</i> , както и някои ендемични съобщества (напр. такива доминирани от локалния ендемит <i>Linum tauricum linearifolium</i>).

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

Препоръчително е да се възприеме съществуващото (на СДП „Балкани“) предложение за разширение на парка в южна и югозлиточна посока. Предложението е предадено в МОСВ през 2005 г.

1.21.6. Биологично разнообразие и консервационно значение

СТЕПЕНИ: + - ниска ++ - средна +++ - висока

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	+++	В Природния парк се срещат 32 типа хабитати според класификацията EUNIS, от които 10 са консервационно значими по Директивата за хабитатите (вж раздел 1.13). Това представлява едно важно и голямо разнообразие от местообитания за територията на Парка и е в пряка връзка с разнообразието от екосистеми (речни, влажни, горски, тревни, скални).
ФЛОРА	+++	На територията на ПП Персина са установени общо 735 вида. На сравнително малка територия са представени около 20% от видовете в България. Приоритетни видове <i>Eleocharis carniolica</i> , <i>Potamogeton trichoides</i> , <i>Isolepis supina</i> , <i>Fritillaria orientalis</i> , <i>Corispermum nitidum</i> , <i>Corispermum marshalii</i> , <i>Nymphaea alba</i> ,

		<i>Nuphar lutea, Marsilea quadrifolia, Armoracia macrocarpa, Centaurea arenaria, Allium angulosum, Trapa natans, Verbascum dieckianum, Clematis integrifolia, Lindernia procumbens, Dianthus nardiformis, Chamaecytisus kovacevi, Salvinia natans, Glycirrhiza glabra.</i>
ФАУНА	+++	Общият брой видове гръбначни - - е сред най-високите в сравнение с останалите подобни по площ защитени територии у нас. Факторите, които обуславят това голямо видово богатство са наличието на голям брой хабитати в парка, наличието на голям екологичен коридор-р.Дунав, значителният миграционен поток на птици над района и малката надморска височина.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

- Ограничаване селскостопанската дейност на територията на парка;
- Недопускане развитието на замърсяващи производства и дейности в парка;
- Мониторинг на състоянието на консервационнозначимите местообитания;
- Въвеждане на екологични стандарти за управление на горите;
- Определяне на зони със строг режим на опазване;
- Възстановяване и поддържане на влажните местообитания;
- Обучение на охраната и администрацията: разпознаване на консервационно значими видове, действащо законодателство.

1.21.7. Стабилност и нестабилност

Обобщено може да се каже, че крайдунавската екосистема, включена в парковата територия е в нестабилно състояние, с тенденция към подобряване, след изградените съоръжения. Без човешка намеса, включваща възстановителни и други поддържащи мероприятия негативните процеси на деградация на екосистемата ще се задълбочат. Нестабилността на екосистемите е причинена главно от антропогенната дейност – пресушаване на блатата в низината, изсичане на горите по островите и в низината, разораване на освободените площи.

СТЕПЕНИ: + - ниска степен или нестабилни ++ - средна +++ - висока степен или стабилни

ВИД	СТЕ ПЕН	ПРИЧИНИ / ОСНОВАНИЯ
ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	+	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Известна нестабилност на хабитатите е естествена по своята същност, в зависимост от колебанията в нивата на водите и теченията в река Дунав. Това оказва голямо влияние върху състоянието на блатата, крайречните гори и съобщества, развиващи се върху алувиални наслагвания. Основната причина за нестабилността в популациите на видовете, хабитатите и екосистемите е с човешки произход, включително: изсичане на горите по платото и култивиране на степните съобщества в по-далечното минало; пресушаване на блатата в низините и изсичане на части от горите по островите; изграждане на предпазната дига около остров Белене в близкото минало. ▪ Повечето хабитати в низините, свързани със заливните процеси, са нестабилни, включително: водната растителност в еутрофични водни тела, находища на средновисока и висока растителност, типична за влажните зони, крайречни гори, съобщества върху алувиални отлагания, солени степи и солени блатата. Степните и варовикови съобщества по скалистите склонове и урви са по-стабилни, а горите от <i>липа</i> са с доста висока стабилност.
ГОРИ	++	<p>Повечето от горите в парка са със средна степен за стабилност. В относително нестабилно състояние са тополовите култури, насажденията от върба, които са стопанисвани главосечно; част от акациевите култури; издънковите насаждения с повече от две ротации; заливни гори с нарушена структура, в които се настаняват агресивни интродуцирани видове.</p> <p>В относително стабилно състояние са насажденията от естествен произход с минимална антропогенна намеса.</p>
ФЛОРА	+	<p>Нестабилни са популациите на видовете по алувиалните наноси: <i>Dychostilis mishelianus</i> (защитен), <i>Eleocharis carniolica</i>, <i>Corispermum marshalii</i> (изчезнали). Нестабилни са популациите на всички блатни видове, които са намалели или напълно изчезнали – <i>Trapa natans</i>, <i>Nymphoides peltata</i>, <i>Nuphar lutea</i>, <i>Nymphaea alba</i>, <i>Salvinia natans</i>. Популацията на <i>Armoracia macrocarpa</i> се отличава с голяма нестабилност, защото се среща в тополови култури. Популацията на <i>Corispermum nitidum</i> е много нестабилна, тъй като се среща на изкуствени депозити. Сравнително по-стабилни са популациите на <i>Stachys arenariiformis</i>, <i>Centaurea arenaria</i>.</p>
ФАУНА	+	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Има многобройни примери за видове и групи видове животни, които показват значителна нестабилност и са намалели драстично и дори изчезнали през последните десетилетия. ▪ Намаляването на рибните запаси в Дунава е драстично. Дивият шаран, основен обект на търговския риболов в миналото, сега се улавя много рядко и е включен в Червената книга на България. Есетровите също са силно застрашени. Основната причина е пресушаването на заливните равнини покрай Дунава, с което са унищожени повечето места за хвърляне на хайвер. Други причини са тежкото замърсяване на водите в Дунава, прекомерният улов на риба както в българският участък на реката, така и в делтата, както и изграждането на Железни врата на сръбско-румънската граница, които регулират водния поток и

	<p>спират миграцията на рибата към места за хвърляне на хайвера нагоре по течението. След загубване на връзката с Дунава, блатата на остров Белене вече не могат да предложат подходящо местообитание за рибите и понастоящем там почти няма риба. Това на свой ред е довело до изчезването на някога многобройните колонии от кormорани и чапли. Дори <i>Pelecanus onocrotalus</i>, гнездил в блатата на Белене до средата на 20 век, днес не може да бъде видян на територията.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Блатата по Дунава са пресушени чрез системи от канавки и помпени станции. Това е причината за изчезването на редица видове от безгръбначните, птиците и бозайниците, зависими от влажните зони. Свищовското блато някога е предлагало местообитание за гнездене за <i>Himantopus himantopus</i>, <i>Philomachus pugnax</i>, <i>Tringa erythropus</i>, и редица чайки и рибарки; всички те днес са или редки или изчезнали като гнездящи видове в района. Колониите им в Свищовското блато в комбинация с архипелага на остров Белене някога са представлявали второто най-важно орнитологично място по долното течение на Дунава след делтата. ▪ Продължителното изсичане на естествените крайречни гори и подмяната с хибридни насаждения от <i>Populus</i> както и инвазията от <i>Amorpha fruticosa</i> са причина за намаляването на популациите от животински видове, асоциирани с тях, като <i>Milvus migrans</i>, <i>Haliaeetus albicilla</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Dryocopus martius</i>, <i>Picus canus</i>, <i>Elaphe longissima</i> и <i>Darevskia praticola</i>. ▪ Животинският свят по Дунава е силно зависим от годишните водни равнища в реката. В години с по-високи нива на водата, числеността на много видове се увеличава рязко, което показва големият потенциал за разширяване на популациите в района при завършване на дейностите по възстановяване на влажните зони.
--	--

НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕРКИ:

Необходими са мерки за предотвратяване на по-нататъшната деградация на екосистемите и възстановяване на естествените процеси, които са били прекъснати.

1.22. СОЦИАЛНА И ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА

Тази оценка определя значението на определени характеристики, отнасящи се до социално-икономически фактори, даващи насоки за вземане на управленски решения. Значението на тези характеристики се определя, чрез оценка на **съществуващото функционално зонирание, застроени територии, техническа инфраструктура, културно-историческо наследство, санитарно-хигиенни условия, рекреационната дейност, дейностите по ползване на ресурсите, собственост и управление.** Оценката се базира на идентифицирани проблеми и на тази база са **формулирани основните и специфичните проблеми на територията.**

1.22.1. Урбанизирана среда

1.22.1.1. Функционално зонирание

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Зони определени с предложението за обявяване на ПП "Персина"</i>	Отговарят на критериите, предназначението, целите за природен парк, определени със ЗЗТ Определени са в съответствие с категорията "природен парк", съгласно международния статут на територията и ЗЗТ	Определените с ПУ зони, режими и норми трябва: - да допускат известни възможности за гъвкавост при взимане на управленски решения при промени в обстоятелствата - да не влизат в конфликт с нормативно определени изисквания

1.22.1.2. Застроени територии

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Застроени места</i>	Застроените места, като цяло, не са в добро състояние - изоставеност, проблеми с водоизточниците, неуреденост на отвеждането на отпадните води, липса на нормални тоалетни	<ul style="list-style-type: none"> ▪ подобряване на достъпността и санитарно-хигиенните условия, ▪ регламентиране на съоръжения и обекти на територията на парка
<i>Необходимост от премахване на обекти</i>	Съществуват изоставени и ненужни сгради - бивши обори, изоставени обслужващи сгради, стари фургони, паянтови навеси на рибарите – които загрозяват ландшафта и следва да се премахнат /т.1.19./	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Премахване на неизползваеми и загрозяващи ландшафта съоръжения и сгради ▪ Регламентиране на местата за риболов и вида на съоръженията

1.22.1.3. Техническа инфраструктура

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Електро снабдяване</i>	Слабите страни и рисковете на енергийната система се изразяват в случайните изключвания, вследствие на влошени метеорологични условия, независимо от това, че са изчислени за I-ви специален климатичен район. Съществуват електропроводи СрН, с тежки трасета и участъци, чието обслужване допълнително се усложнява. В случай на необходимост от обратно ел. захранване от съседни области се срещат трудности.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Обезпечаване на населението с постоянно електрическо напрежение; ▪ Задоволяване на енергийните нужди на всички потребители в общините; ▪ реконструкция и модернизация на ел. мрежа; ремонт на трафопостове / чиито покриви са с течове и с липсваща външна и вътрешна мазилка/.
<i>Водоснабдяване Хидромелиорации</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Като цяло трите общини разполагат с добри в количествено и качествено отношение водоизточници. Водоснабдени са 100 % от населени места. Съществуващата водоснабдителна мрежа в градовете и селата е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция. Амортизираната водопреносна мрежа е причина за значителни загуби на питейна вода и за влошаването на нейните качества. ▪ По отношение на хидромелиорацията част от съществуващите напоителни системи са разрушени и ограбени, което пречи за тяхното рационално използване. На много места се използва питейна вода за напояване. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подмяна на водопреносната мрежа, което би намалило загубите на вода; ▪ Канализиране и отвеждане на повърхностните води.
<i>Канализация</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Частично е изградена канализационна мрежа само в градовете. В селата се използват преди всичко септични ями и попивни кладенци, което води до замърсяване на подземните води. ▪ Липсват пречиствателни съоръжения за отпадъчните води, което е причина за неконтролираното изпускане на замърсени води в реката и причинява замърсявания на околната среда. 	Изграждане на пречиствателни съоръжения за отпадъчните води

<p><i>Държавна пътна мрежа</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Достатъчна като дължина. Основното ѝ предназначение е комуникационна връзка между населените места в прилежащите територии; ▪ Всички пътища са с трайна настилка, но тя е износена и наличните габарити, укрепителни и защитни съоръжения в повечето случаи не отговарят на съвременните изисквания. Маркировката и знаковото стопанство по тези пътища са занемарени и затрудняват движението и ориентацията. ▪ <i>Безопасност на движението:</i> Състоянието на съществуващата пътна мрежа от III и IV клас е лошо. Настилките са изронени, отводнителните канавки и водостоци почти не функционират. Носещата способност на някои участъци от пътищата е недостатъчна 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Интеграция на транспортните системи на общините с тези на европейския съюз, Ремонт, реконструкция и изграждане на пътнотранспортната инфраструктура, свързваща бизнес обекти с главните пътища и с поголемите бизнес центрове и пазари. ▪ Подобряване достъпността, чрез подновяване на пътищата;
<p><i>Достъп до обекта</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Всички пътища са асфалтирани или с трошен камък, но не са поддържани през годините и се нуждаят от рехабилитация. ▪ Липсват регламентирани места за паркиране ▪ В повечето зони достъпът е възможен само с високо проходими превозни средства. ▪ Местоположението на гр.Белене по второстепенния ръкав на р.Дунав и наличието на Беленския комплекс острови не позволява изграждането на пристанищен терминал за речен превоз. За тази цел биха могли да се ползват близкото пристанище Свищов, където е най-близкият гранично-пропускателен пункт с Република Румъния. Предстоящото изграждане на фериботния комплекс Никопол – Турну Мъгуреле и строителството на АЕЦ – Белене биха стимулирали подобряването на местната транспортна инфраструктура. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване на местната пътна мрежа с цел осигуряване на автомобилен достъп ▪ Изграждане на паркинги и съвременни санитарно-хигиенни възли за посетителите в подходящо избрани места.
<p><i>Горска пътна мрежа</i></p>	<p>Не се налага увеличаване на ширината и гъстотата на съществуващата горска пътна мрежа.</p>	<p>Поддържане на съществуващата горска пътна мрежа</p>
<p><i>Пешеходни и велосипедни туристически и пътеки</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Съществуващите пътеки са достатъчни за разпределение на посетителите и насочването им към всички части на парка; ▪ Не са обозначени на терена всички подходи към парка; ▪ Не са маркирани използваните пътища, подходящи за достъп до различни места в обекта. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Определяне на маршрути, перспективни по отношение на разнообразяване на входните и изходните точки в селищата около парка. ▪ Свързване на велосипедните маршрути с други обекти, особено ПП “Русенски лом” и ЗМ “Калимок-Бръшлен”, както и с международната Дунавска мрежа.

1.22.1.4. Културно-историческо наследство

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Степен на опазване</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Районът може да се похвали с богата и интересна история от различни периоди, за която свидетелстват достатъчен брой забележителности. ▪ Като цяло обектите не са социализирани с цел туристически посещения. ▪ Поради недостиг на средства не се извършват необходимите реставрационни и консервационни работи. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подкрепа на инициативи, свързани със съвременна интерпретация и включване на обектите на КИН в туристически продукти. ▪ Освен реставрация, консервация, достъп, информационно обезпечаване, би следвало да се наблегне на интерпретацията на историческото и културно наследство.
<i>Съхранение на местни обичаи и занаяти</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Районът е интересен с факта, че се съчетават различни видове фолклор и уникални обичаи, които не могат да се видят на друго място в България. ▪ Традиционните празници и обичаи в повечето случаи, са модернизирани и видоизменени, но и така те представляват сериозен туристически ресурс. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Създаването на богат и атрактивен културен календар, с който да се привличат посетители от страната; ▪ При създаване на туристически продукти да се поощрява включването на хора, практикуващи традиционни занаяти, чрез демонстрации, хоби курсове, изложби и др.; ▪ Популяризиране на традиционните занаяти, чрез създаване и утвърждаване на марка за произход и качество "Персина"; ▪ Включване на информация за обектите на КИН в информационно - посетителските пунктове за парка.

1.22.1.5. Оценка на санитарно-хигиенните условия

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Третиране на отпадъци</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Липсва контрол за предотвратяване на незаконните сметища ▪ Районите на местата за риболов правят впечатление с лоша хигиена, изоставеност, проблеми с водоизточниците, неуреденост на отвеждането на отпадните води, липса на нормални тоалетни. Работещите в тях имат нисък образователен ценз и не са мотивирани да инвестират в подобряване на условията 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Засилен контрол от страна на всички ползватели. ▪ Организиране преработката на органичните отпадъци ▪ Регламенти за устройване на постоянните места за риболов

<i>Отвеждане и пречистване на отпадните води</i>	Отпадъчни води от главния градски колектор на гр. Белене са основен точков източник на замърсяване – органично и биогенно - с локално въздействие	Изграждане на пречиствателни станции и съоръжения
<i>Трансгранично замърсяване</i>	Голям източник на замърсяване е завода в гр. Турну Мъгуреле.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Мерки за ограничаване на това въздействие на национално ниво. ▪ Мониторинг на състоянието на екосистемите

1.22.2. Социално-икономически условия

1.22.2.1. Оценка на рекреационната дейност

Ресурсът на ПП “Персина”, като цяло и на многобройните дадености, намиращи се в прилежащите територии, изискват нова интерпретация, за да може районът максимално да се възползва от съвременното потребление и нагласи на посетителите

Туризмът, който има бъдеще в населените места е комбинация от селски, екологичен, културно-познавателен, орнитологичен и пр., т.е. не е тясно специализиран продукт, а такъв, който може да привлече по-широки пазарни сегменти.

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Възможност и условия</i>	Към момента, на територията на парка няма реално развит туризъм – настанителна база, маркирани туристически маршрути, интерпретативни маршрути, инфраструктура, услуги и организирани посещения.	Необходимост от маркирани маршрути, интерпретативни маршрути, инфраструктура, услуги.

<p><i>Възможност и условия за развитие на туризъм и услуги в прилежащите територии</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Съществуват природни дадености, благоприятстващи практикуването на активен туризъм, но липсва необходимата инфраструктура (вкл. спортни съоръжения) и съпътстващи услуги като наем на екипировка, велосипеди, коне и т.н. ▪ Общата инфраструктура, с малки изключения, не е на достатъчно добро равнище. Някои селища имат проблеми с достъпа, канализацията, питейната вода, телефонните връзки. Проблемът с отпадъците е всеобщ. ▪ Прилежащите територии, като цяло разполагат с природен и антропогенен туристически потенциал, но липсват качествени допълнителни туристически услуги, както и необходимата специализирана туристическа инфраструктура ▪ Развитието на еко туризъм от местните хора е възможно, ако се свържат с по-големи фирми от туристическите центрове или вътрешността на страната, като предоставят специфични дестинации по р.Дунав. По този начин ще се компенсират слабите страни на местните туристически ориентирани, предприемчиви хора – слаба езикова подготовка и на инфраструктурата – недостиг на хотели ▪ За стартиране на туристическа дейност, е необходима работа в посока мотивацията, обучение и образование на хората ▪ Проблемът с комарите ограничава силно възможностите за ваканционен туризъм (почивки).. ▪ Като основни насоки на развитието на туризма се очертават: <ul style="list-style-type: none"> – екологичният (наблюдение на птици и специфична растителност, характерна за влажните зони); – образователният (съчетание между горното и например курсове за оцеляване сред природата, интерпретация); – реката и риболовът (разходки с лодки, може също да се съчетае с наблюдение на птици, демонстрации на традиционни рибарски практики, рибната кухня и пр.); – Активен туризъм за любителите на пешеходни, конни и вело маршрути, каране на кану и пр., и може би някои приключенски турове на основа курсове по оцеляване сред природата; – Лов и любителски риболов; – Речни круизи, евентуално в комбинация с наблюдения на птици, демонстрации на традиционни риболовни практики, рибна кухня и пр.; – културният. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Разработване на нови туристически програми/ пакети, състоящи се от дейности по воден, орнитологичен и др. видове устойчив туризъм. ▪ Изграждане на мрежа от партньорства за парка между всички заинтересовани страни в прилежащите територии ▪ Ангажиране вниманието и прякото участие на местните хора за привличане на посетители ▪ Информационно-интерпретативни пакети, които ще се ползват при организацията на туризма в парка и прилежащите територии, и за екологично образование на деца и възрастни ▪ Подготовка на интерпретатори ▪ Разработването на специфични туристически услуги, базиращи се изцяло на атракции и кратък престой (включване в други, по-широкообхватни туристически продукти, може би като част от по-голям маршрут в района на Долен Дунав)
--	---	---

<i>Безопасност и информираност на посетителите</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Няма постоянно работещо място, където може да се получи актуална, подробна и пълна информация за съществуващите възможности за туризъм в ЗМКБ ▪ Рекламата на района се извършва “на парче”; ▪ Липсва концепция за изграждане на общ имидж на района, като туристическа дестинация ▪ Няма организирана система за осигуряване безопасността на посетителите, особено по бреговете на Дунава (места за първа помощ, предупредителни надписи и табели и т.н.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проучване на посещаемостта, интересите, възрастовите групи, идеите на посетителите и създаване на база данни, свързана с обслужването и обратна информация за посетителите ▪ Изработване на план за безопасност, за всички, които ползват територията.
--	---	---

1.22.2.2. Оценка на дейностите по ползване на ресурсите

ВОДИ

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ:
<i>Качество на водите</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Понастоящем не съществуват съществени заплахи за влошаване качеството на водите в парка, като резултат на очаквана промяна в качеството на водите на р.Дунав или нови антропогенни въздействие на територията на влажните зони. ▪ Единствено аварийните залпови замърсявания – главно нефтени разливи или инциденти от типа на цианидното замърсяване на река Тиса и Дунав от Румънската мина Бая Маре могат да предизвикат негативна промяна. ▪ Забавянето на възстановителните сечи в насажденията от топола на остров Голяма Бързина прави възможни ерозионните процеси и инвазията на агресивни храстови и дървесни видове. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Забрана за развитието на замърсяващи производства и дейности в рамките на Природния парк. ▪ Включване в системата за ранно предупреждение за замърсяване по Дунава, за получаване на информация и съвети относно инцидентно и аварийно замърсяване. Въпросът с вземането и заустването на води от атомната електроцентраля трябва да бъде сериозно разгледан и решен в случай на възстановяване на строителните работи.

ГОРИ

<p><i>Предвидени в ЛУП мероприятия в горите</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Планирането и стопанските дейности в горите са ориентирани основно към икономическия компонент. ▪ Практиката на устройство на горите прилагана в момента не отчита съществуването на биологичното разнообразие и в съответствие с това не определя цели и дейности, свързани с неговото опазване, поддържане и възстановяване. ▪ Неизпълнение на плана се отчита по отношение на извеждането на отгледни сечи, което може да се отрази негативно върху бъдещата устойчивост и производителност на насажденията. <p>В известна степен има и неизпълнение на плана за залесяване. Забавя се възобновяването на сечища в тополови култури на островите (Голяма Бързина), което благоприятства евентуални ерозионни процеси и инвазията на агресивни храстови и дървесни видове</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Възстановяване на естествени гори върху площи, заети от тополови, върбови, акациеви и др. култури; ▪ Превръщане на издънковите насаждения в семенни; ▪ Възстановяване и поддържане на смесени насаждения; <p>Поддържане на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи;</p>
---	---	---

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ:
<p><i>Провеждане на поддържащи и възстановителни дейности в горите</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ През 2001 година е приет План за действие за изпълнението на “Стратегията за опазване и възстановяване на заливните гори на българските дунавски острови 2003 – 2007”. Независимо, че Националното управление на горите е поело ангажимент да подпомага процеса, все още няма конкретни дейности в тази насока. ▪ През последните 60 години горските съобщества в парка са обект на мащабни и негативни променени от горскостопанската дейност по отношение на техния състав и произход (виж 1.13.3.3), особено в най-ценната част, а именно островите и крайбрежната линия на река Дунав ▪ За да се повиши производителността на горите, в последните 5 десетилетия на относително големи площи, естествени заливни гори са трансформирани в интензивни топовини и върбови култури. Това мероприятие, както и последващите технологични дейности при залесяванията и дърводобива се отразява особено негативно върху биоразнообразието на всички нива. <p>Използването само на голи сечи във всички видове насаждения води до негативни изменения във видовия състав, структурата на насажденията, както и рязка промяна на екологичните условия на местообитанията на относително големи площи. Като резултат от тези сечи се получават издънкови насаждения, които са с намалена устойчивост и влошаване на тяхната производителност с увеличаване на ротациите</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Използване потенциала на агро-лесовъдските системи при възстановителните мероприятия в горски територии, както и в земите определени за производство на селскостопанска продукция; ▪ Необходимо е да се подпомага движението на живите организми – например коридори за придвижване, зони на спокойствие на животните и т.н. ▪ Приоритетно да се запазят и възстановяват малките по площ широколистни гори в предимно аграрния ландшафт, които се явяват естествени острови на биоразнообразието; ▪ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка; <p>Запазването на определен брой насаждения, които да формират гори във “фаза на старост” (old-growth forests)</p>

<p>Разпространение на нетипични и чуждоземни дървесни и храстови видове</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Нарушаването на естествената структура на гората е една от предпоставките за настаняване на агресивни дървесни и храстови видове, които не са типични за района. Пример е аморфата (<i>Amorpha fruticosa</i>). Индивидите от този вид вече заемат обширни пространства. В резултат се наблюдава промяна в условията на местообитанията, затруднява се естествено възобновяване на местните дървесни видове. Особено уязвими за инвазия са откритите пространства, изредените естествени гори и тополовите култури. ▪ Друг силно инвазивен вид може да бъде посочен американския ясен (<i>Fraxinus americana</i>), който поради своята пластичност измества полския ясен (<i>Fraxinus excelsior</i>). Потенциална заплаха представлява и използването на айланта (<i>Ailantus altissima</i>) при залесителни мероприятия. Поради добрите си възобновителни възможности разпространението му трудно може да бъде контролирано. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Постепенно намаляване на площта на нетипични за района дървесни видове (акация, американски ясен и др); ▪ Реинтродукция на ценни дървесни видове на подходящи места (летен дъб, полски ясен и др); ▪ Контрол и отстраняване на инвазивни видове.
---	---	--

СЕЛСКО СТОПАНСТВО

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ:
<p>Екологосъобразно ползване на земеделските земи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Неспазването на научнообоснованите сеитбообръщения и монокултурното земеделие води до влошаване на условията за отглеждането на културите и налага прилагането на повече механични обработки и високи дози пестициди, минерални торове и други, с което не само се нарушава природната среда, но и се оскъпява производството. ▪ Интензивната обработка на почвата изисква постоянно присъствие на хора и машини в площите, което от своя страна носи шум, неспокойствие за животинския свят. Увеличеният брой на операциите за отглеждане на културите води до влошаване на физичните свойства на почвата и разрушаване на хумуса. ▪ Пестицидите и минералните торове са източник на замърсяване на почвата, подпочвените и надземни води. ▪ На сегашния етап пазарът за традиционната продукция е несигурен и нестабилен, а за алтернативни култури просто липсва. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Създаването на пазар за алтернативни земеделски практики. ▪ Хората, занимаващи се със земеделие в района на парка да бъдат обучавани, как да произвеждат така, че да получават повече от труда си и едновременно с това да пазят богатството на парка. ▪ Да бъдат предвидени средства, които ще покриват разликите, получаващи се в приходите от традиционното и екологосъобразното производство. ▪ Хората да бъдат подпомагани със средства, които да влагат за механична борба с плевелите (не за химична), за торене с оборски тор

<i>Паша</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Пасищата в парка се използват активно, като евтин източник на фураж през летните месеци. ▪ В парка не е прилаган специален режим на използване на пасищните територии - нерегулираното им ползване на места има отрицателно въздействие върху наличното биологично разнообразие ▪ Общо за парка няма реална заплаха за растителното разнообразие в пасищата 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изработване на проект за целенасочена паша. ▪ През последните години няма данни за добива на зелена маса– необходимо е през следващите години да се определи общата продуктивност на всяка територия за паша.
-------------	---	--

ЛОВ

Ловните дружинки от населените места, които ловуват в разрешените за лов площи от Парка и в прилежащите територии на парка, изграждат и поддържат съоръжения за подхранване на дивеча, съгласно регламентираните у нас нормативи, съгласувано с Дирекцията и лесоустройствените проекти.

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Възможности и условия за лов на територията на парка</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Потенциална опасност от нарушение чрез нерегламентиран отстрел на видове с висок природозащитен статус ▪ Основни лимитиращи фактори за увеличаване на броя на ловните видове са недостатъчната естествена хранителна база и браконьерството ▪ Ловуването е целесъобразно, с оглед защитата на някои видове от техните неприятели 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Прилагане на специален режим на използване на ловните територии - нерегулираното им ползване на места има отрицателно въздействие върху наличното биологично разнообразие ▪ Засилване на охраната ▪ Обучение на ловците, с акцент опазване на биоразнообразието

РИБОЛОВ

Стопански риболов се практикува само във водите на река Дунав. Риболов в сега съществуващите водоеми почти не се извършва. Уловът се извършва основно от любители риболовци. Риболовът не е сред факторите, които в момента застрашават икhtiофауната или влияят по някакъв начин върху нея. Причината е липсата или малкото количество на видове обект на риболов.

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<p><i>Възможности и условия при възстановяване на заливаемите влажни зони</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ При възстановяване на заливаемите влажни зони, видовият състав на ихтиофауната на възстановените блата и затоните в ивицата водно течение - дига, няма да зависи или ще зависи в много малка степен от площта им (в границите, в които варират различните сценарии), продуктивността на единица площ също ще зависи дотолкова, доколкото по-голямата площ предполага по-интензивен обмен и вток на вода от Дунав. ▪ Основният определящ фактор ще е връзката с основният водоем – р. Дунав ▪ При наличието на широка връзка, още първата година ще навлезе шаран, сом, щука, бабушка. При наличие на достатъчно широки разливи, шарановите видове ще се размножават още от първата година. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поне два три месеца през размножителният период да има безпрепятствена връзка между Дунав и блатото или тонята. Най- добре е да има връзка с Дунав на поне две места и свързващият канал да е възможно най-къс и най-широк. ▪ Да няма безпокойство на канала – браконьерство, движение на хора, работа на машини. В този случай рибо продуктивността на водния обект може да достигне до 8 кг/дка, естествено пълната продуктивност ще се достигне при 5 до 10 години след заливането, когато ще се оформи ихтиофауната

▪ При липса на пряка връзка или образуването на такава в неподходящ период (юни-март), или наличието на хидротехнически съоръжения на канала - помпи, високи шлюзове и т. н., ихтиофауната ще бъде много бедна и ще е много близка до тази, която съществува в момента. Продуктивността ще бъде от 3-4 кг/дка от стопански малоценни видове – доминанти ще бъдат бабушката и сребрилата каракуда, масово ще се появи слънчевата рибка и вероятно псевдоразбората, единствен стопански ценен вид, вероятно ще бъде щуката. Ще изчезнат редките видове златиста каракуда и деветигла бодливка, популацията на виюна ще бъде с ниска численост. ▪ Видовият състав ще бъде от около 15 вида в много неравностойно положение със свърхдоминиране на 1-2 вида. В този случай, извършването на стопански риболов няма да е оправдано и дейността няма да е рентабилна. ▪ При "нулев" вариант на заливане, риболовът ще намали още повече негативното си влияние следвайки изчезването и на малкото останали стопански ценни видове, срещащи се сега. Блатата и затоните не предоставят условия за зимуване на риба – голяма част от тях напълно са замръзвали за по два месеца.	▪ Първите три години да няма риболов за да тръгнат процесите на възстановяването в правилна посока. Видовият състав ще бъде от около 20-25 вида, като доминанти ще бъдат стопански ценните шаран, щука и вероятно бабушка и сом. В добро състояние ще бъдат популациите на виюна, деветиглата бодливка, златистата каракуда. ▪ Да не се допуска пресъхване на блатата, което въпреки, че е естествен процес се отразява изключително неблагоприятно на местната ихтиофауна. Ако се налага да се изкопаят каналоподобни изкопи в най- ниската част на някои водни обекти, чиято дълбочина да отговаря на най-ниските нива на Дунав, за да се гарантира дори при най-големите засушавания оцеляването на типични обитатели на стоящи води като върловката. В противен случай възстановяване на тези видове от река Дунав е трудно и зависи от случайни фактори. ▪ Да се осигури свободен достъп на рибата в блатата и тоните по време на високите води, когато се размножава. В противен случай ще се компрометира до голяма степен идеята за значението им като размножителни басейни за дунавските видове риби. ▪ Да се предоставя възможност на рибата да се оттегля в Дунав в края на есента.

<p>Възстановяване на рибните запаси</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ В дългосрочна перспектива изкуственото зарибяване ще е много по-нерентабилно, отколкото изпълнението на подходящ сценарий по поддържане на оптимален хидрологичен режим в ЗТ, благоприятстващ естественото възстановяване рибните запаси в залетите участъци. ▪ Местният вид върловка би се наложила в конкурентна среда, което вероятно и се е случило при първите опити за зарибяване през 1921 година. ▪ Трудно се размножават в естествени условия (има сведения за размножаването на някои от тях в Дунав, но за Българския участък не са потвърдени). ▪ Функцията на видове от т. нар “далекоизточен комплекс” е да усвояват ресурсите, които нормално в една екосистема не се използват от риби, а от други водни организми (птици, безгръбначни) с цел, колкото е възможно по-голям добив на рибна биомаса от декар. Тези видове не се размножават в естествени условия и ще е необходимо ежегодно зарибяване с малки рибки, които ако има връзка с Дунав за кратко време ще мигрират в реката (Румънските крайдунавски рибарници имат опит с този факт от биологията на представителите на далекоизточния комплекс). Това прави зарибяването икономически неизгодно. ▪ При създаване на международен план за действие за вида Умбра (<i>Umbra krameri</i>), установен вид за България в езерото Сребърна, съществува възможност за развъждане и разселване на този вид в територията на парка. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ При извършване на мероприятия по възстановяване на рибните запаси да не се извършва зарибяване по изкуствен начин. ▪ В никакъв случай да не се допуска зарибяване с неместни видове – дори за борба с комарите ▪ Препоръчва се такъв режим, който да благоприятства и не възпрепятства естественото размножаване на рибите. Изкуственото зарибяване в такъв случай ще е многократно по-малко ефективно и много по-скъпо, отколкото естественото. ▪ Освен това трябва да се излавят в края ▪ Съществуването на вида върловка налага пълна забрана за зарибяване с неместни видове, още повече като се има в предвид компрометираното масово зарибяване с гамбузия през 1921 година. ▪ Зарибяването с видове от т. нар “далекоизточен комплекс” е оправдано само в изкуствени водни обекти или ако възстановените зони се използват като рибарници за развъждане и отглеждане на риба при контролиран вток и отток на обектите. ▪ С цел възстановяването на вида Умбра (<i>Umbra krameri</i>) е допустимо зарибяването му в територията на парка.
--	---	---

В Приложение към плана за управление на магнитен носител: “Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана” е представен доклад за рибите и рибарството в района на ПП “Персина”.

1.22.3. Собственост

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<p><i>Интереси на собственици и ползватели на земеделска земя</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Според проучванията фермерите биха продължили с традиционните си практики с ниско въздействие върху околната среда, ако бъдат обезщетени за загубените печалби. ▪ Съществуват редица неясноти относно това как ще бъдат обезщетявани собственици на земи на територията на Парка ▪ Ако може да бъде организирано компенсиране отделни стопани биха променили своите обичайни практики за земеделие. ▪ Голяма част от стопаните са информирани за проекта за възстановяване на влажните зони и са участвали в обсъждане на визията за развитие. ▪ Селските стопани не са запознати с Европейските програми за регионално развитие. Най-голяма осведоменост има в Свищов по програма САПАРД, по която са засадени 100 дка млади лозя. ▪ Селските стопани имат редки контакти с местни структури и организации, имащи отношение към Парка. Отношението им към изготвянето на Планове за управление обаче е положително, защото се свързва с очаквания за дългосрочно устойчиво развитие на региона. 	<p>Повишаване на екологичната култура на земеделските производители, за ползите от парка:</p> <ul style="list-style-type: none"> - как да печелят от труда си и едновременно с това да пазят богатството на защитената територия. - допълнителна информация за сроковете и условията и от сключване на съответни договори.
<p><i>Съществуващи права на ползване на обекти</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Не е уредена собствеността на много от обектите; ▪ Няма връзка с администрацията на парка ▪ Ползвателите нямат интерес да инвестират в подобряване на състоянието на обектите и те са в изключително лошо състояние; ▪ Съществуват незаконни обекти и съоръжения: овчарници, рибарски селища и др. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Необходимо е изясняване на статута на съществуващите на територията на парка сгради и съоръжения; ▪ За да изпълнява задълженията си, администрацията трябва да разполага с документите за собственост и договорите за наем или концесия на всички обекти на територията на парка.

1.22.4. Управление

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА	МЕРКИ/ПРЕПОРЪКИ
<i>Материално-техническа осигуреност на администрацията</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Достатъчно за осъществяване на качествено управление на ПП “Персина”. 	Създаване на устойчив модел на управление на парка, осигуряващ изпълнение на плана за управление през следващите 10 години
<i>Персонал и развитие на човешките ресурси</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ниската численост на персонала затруднява изпълнението на всички необходими дейности – особено за охрана; ▪ Липсва система за системно повишаване квалификацията на персонала. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Специализирано обучение на охраната; ▪ Повишаване квалификацията на персонала.
<i>Връзки и взаимодействие на администрацията с други органи</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Съществуват връзки с общинските администрации и природозащитните екологични НПО на местно ниво; ▪ Добри връзки с регионалните органи на местно ниво РСПБЗН, ОДМВР, РИОСВ, БЛРС 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изграждане на мрежа от партньорства между всички заинтересовани страни в прилежащите територии. ▪ Създаване на връзки с природозащитните НПО на национално ниво
<i>Условия за участие на местни органи и обществеността при взимане на решения, свързани с управлението и дейностите в ППП</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Учреден е Консултативен съвет за ПП “Персина” на 14.03.2005 г. в гр. Трявна; ▪ Създаден е център за диалог и информация в гр. Белене ▪ Социологичните проучвания показват недостатъчно познаване на ситуацията с управлението на парка сред обществеността в някои населени места. 	Опазването на природата трябва да се провежда в непрекъснат диалог и стимулиране на заинтересованост от страна на организации, свързани с прякото използване на природните ресурси

1.22.5. Формулиране на основните и специфичните проблеми на територията

За формулирането на основните и специфични проблеми на територията на ПП «Персина» са използвани оценките на експертите от екипа на проекта и на членовете на местния Консултативен съвет, дискутирани по време на проведените форуми.

КОНСТАТИРАНИ ПРОБЛЕМИ	ФАКТОРИ И ПРИЧИНИ, КОИТО ВОДЯТ ДО ВЪЗНИКВАНЕ НА КОНСТАТИРАНИТЕ ПРОБЛЕМИ
<p><i>Уязвимост на видове и местообитания вследствие на човешка дейност</i> Пресушаването на крайдунавските влажни зони и прекъсването на връзката на все още съществуващите беленски блата с р.Дунав. и разпространението на инвазивни видове чрез нарочна, случайна или автономна интродукция</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наличието на голям брой обработваеми земи в парка, което ограничава площите, подходящи за обитаване на много видове животни. В много части на парка пустеещите земи са единственото убежище за някакви по-значими от консервационна гледна точка елементи на фауната. ▪ Замърсяването на водите на р.Дунав и р.Осъм, както и на някои от отводнителните канали. Особено показателен е случаят с новоизградената хартиена фабрика в с.Черковица, която излива отпадните си води директно в устието на р.Осъм. ▪ Увеличаване популациите инвазивни видове
<p><i>Стопанисване на горските ресурси</i> Ниска лесистост на района.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изсичането на коренната крайречна дървесна растителност по брега на р.Дунав и по островите и подмяната и с обработваеми земи, тополови култури и аморфа. ▪ Горскостопанските мероприятия в горите в Никополското плато.
<p><i>Управление, охрана и стопанисване на територията на ПП “Персина”</i> Няма реален контрол и охрана за спазване режима на защитената територия;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ниска численост на персонала ▪ Недостатъчна квалификация на персонала ▪ Ограничени правомощия за ДППП да кандидатства за финансиране. ▪ Голям брой държавни институции с неясни права и задължения. ▪ Ангажираност на медиите само на местно ниво. ▪ Недостатъчно обхващане на всички възрастови групи в дейности за екологично възпитание и за опазване на природата. ▪ Недостатъчна активност и инициативност на заинтересованите страни. ▪ Липсата на ясен регламент за сътрудничество между затвора Белене и парковата администрация.
<p><i>Ползване на ресурси</i> Неправилно ползване на ресурсите на влажните зони за развитие на устойчиво селско стопанство, риболов и туризъм; Липса на правителствени програми и субсидии за насърчаване на екологични селскостопански производства</p>	<p><u>Селско стопанство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Липса на практики за устойчиво развитие на селското и горското стопанство. ▪ Неработеща мелиоративна система; ▪ Нарушен воден режим на почвите. ▪ Пренебрегване на опазването на природата от страна на дребните земеделски стопани. ▪ Забравени традиционни практики за обработване на земята. ▪ Липса на пазар за основните традиционни селскостопански

и за устойчиво управление на гори.	<p>култури, пчелните продукти и др.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Неясен режим за кредитиране за екологично производство. ▪ Някои от инсектицидите, с които се третират семената на царевицата и слънчогледа (например карбосан, карбодан, фурадан и др.) са вредни за птици и бозайници <p><u>Риболов</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Намалени рибни запаси. ▪ Няма устроени места за риболов и отдых, които да отговарят на необходимите условия; ▪ Липса на нормативна уредба за ползване на рибарските селища; ▪ Забравени традиции за развитие на щадящ риболов; <p><u>Туризм</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Липса на разработени туристически продукти /атракции. ▪ Липса на традиции и на подготвен персонал за обслужване на туристи. ▪ Увеличаване популацията на комарите. ▪ Липса на туристическа инфраструктура и реклама; ▪ Недостатъчно развита система от партньорства за устойчив туризъм между парка и всички заинтересовани страни в прилежащите територии <p><u>Горско стопанство</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Изключително силна ерозия на речния бряг поради липса на естествена горска растителност;
<p><i>Ползване на обекти и съоръжения</i></p> <p>Поддържането на пътната мрежа, подходите към парка, пешеходните пътища и обекти, на територията на парка, не са на нужното ниво</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Прогресивна ерозия на речния бряг; ▪ Липса на пречиствателни станции за отпадъчни води. ▪ Наличие на нерегламентирани сметища; ▪ Замърсяването на водите на р.Дунав, както и на някои от отводнителните канали; ▪ Отвеждането на отпадните води е локално, в септични ями, които не са в добро състояние; ▪ Съществуват изоставени и ненужни сгради, които загрозяват ландшафта. ▪ Ниска приоритетност на поддръжката и строителството на пътища на национално и регионално равнище, поради изолираното местоположение и липсата на речно пристанище, в комбинация със спирането на строежа на атомната електроцентраля.
<p><i>Различни видове собственост</i></p> <p>Раздробеност на земята. Неясни взаимоотношения със собственици и ползватели на земи, гори, сгради и съоръжения, правят много трудно управлението на големи територии за целите на консервацията и устойчивото ползване на природни ресурси.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Липса на връзка между собственици и ползватели и администрацията на парка; ▪ Липса на мотивираност за инвестиции; ▪ Недооценяване на възможностите на парка от страна на собственици, общините и държавните институции; ▪ Липса на информация за бизнес алтернативи, свързани със защитените територии;
<p><i>Развитие на прилежащите населени места</i></p> <p>Прилежащите населени места</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Влошено състояние на жизнената среда в населените места; ▪ Липса на традиции и обучен човешки ресурс сред местните

не се използват достатъчно, като спортен, рекреационен и туристически ресурс, като бази за еколого-образователни мероприятия и за научно-изследователски дейности	хора за предоставяне на качествени услуги; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Липса на качествена леглова база за посетители; ▪ Слаба екологична култура на хората; ▪ Липса на регулации и преференции за кредити за малки и микро предприятия в селските райони; ▪ Недостиг на средства за опазване на обекти на КИН и за съхранение на местни обичаи и занаяти.
---	---

1.23. ПОТЕНЦИАЛНА СТОЙНОСТ НА ЗАЩИТЕНАТА ТЕРИТОРИЯ

ПОКАЗАТЕЛ ОЦЕНКА	ОСНОВАНИЕ
<p>Биологично разнообразие ПП "Персина" заема изключително важно и ключово място в българската система от защитени територии. Той е един от големите в страната и най-голямата защитена територия в Северна България. Заедно с резервата Сребърна и ЗМ "Калимок-Бръшлен" е от международно значение за опазването на фауната на долен Дунав и е една от основните връзки по Зеления коридор Долен Дунав.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Паркът опазва местообитания на редица видове от Червения списък на Международния Съюз за Защита на Природата – къдроглав пеликан, морски орел, ливаден дърдавец, белоока потапница, малък корморан, видра, шипобедрена и шипоопашата костенурки и др. (виж части 1.14 и 1.15). ▪ Паркът обхваща не само крайречни и сладководни местообитания, но също низинни гори, ливади, остепнени пространства, скали и др. ▪ Доказателство за огромния потенциал на ПП "Персина" за поддържане на високо биологично разнообразие и висока численост на консервационно значими, приоритетни видове са бившето обилие на животни на тази територия, както и високата численост на много приоритетни видове при високи води на р. Дунав. При такава ситуация през 2005 г. в парка загнездиха видове птици, изчезнали отпреди 40 и повече години, като гнездеци - белочела рибарка, кокилобегач, саблеклюн и др. ▪ На сравнително малка територия са представени 735 вида или около 20% от общия брой на растителните видове в България. ▪ На територията на парка попадат популациите на много редки в национален и европейски мащаб видове: <i>Armoracia macrosarpa</i> (която в Европа се среща само в басейна на р. Дунав), в него е второто находище на <i>Allium angulosum</i>, било е единственото находище на <i>Eleocharis carniolica</i>. Само няколко са находищата в България на <i>Marsilea quadrifolia</i>, <i>Trapa natans</i>, <i>Chamaecytisus kovacevii</i>, <i>Dianthus nardiformis</i>, <i>Stachys arenariaeformis</i>. За последените три вида, които са локални и регионални ендемити, паркът е от европейско и световно значение за опазване на популациите им.
<p>Място на обекта в екологичната мрежа на България и Европа По отношение на националната мрежа от защитени територии, ПП "Персина" има висока стойност, като обект от</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ В Природния парк се срещат 32 типа хабитати според класификацията EUNIS, от които 10 са консервационно значими по Директивата за хабитатите (вж раздел 1.13). Това представлява едно важно и голямо разнообразие от местообитания за територията на Парка и е в пряка връзка с разнообразието от екосистеми (речни, влажни, горски, тревни, скални). ▪ Паркът е от национално, европейско и световно значение

<p>НАТУРА 2000 Разположението му край р. Дунав е важен принос към изпълнението на задълженията на страната ни по Конвенцията за опазване на река Дунав.</p>	<p>за опазване на екосистемите на влажните зони - крайречните гори и блата. Резерват „Персински блата” е приоритетна за опазване зона според Рамсарската Конвенция. Много редки местообитания на национално ниво са пясъчните дюни и гредове, степите върху лъос, високотревните ливади.</p>
<p>Обект за образователни и научно-изследователски дейности ПП «Персина» предлага много интересни възможности за научни изследвания, а богатата му фауна е предпоставка за прилагането на образователни природозащитни програми.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Относителна естественост и комплексност на територията; ▪ Динамика на крайречните системи; ▪ Възможност да се наблюдават промените, предизвикани от управлението и пр.
<p>Ресурси Голямо е значението на ПП "Персина" за формиране на трайна политика за устойчиво и природосъобразно ползване на природните ресурси</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Територията на парка предлага възможност за интегрирано управление на всичките си ресурси по устойчив начин. Това е по законовите разпоредби и заповедта за обявяването на ПП, наличието на орган – дирекцията на парка, който да координира изпълнението на ПУ за цялата територия, и привличането на финансови ресурси и инвестиции от национални и международни източници. ▪ Резултатите от изпълнението на ПУ, които ще бъдат описани по време на преразглеждането, ще дадат ценни насоки за формулирането на бъдеща политика за устойчиво ползване на ресурсите.
<p>Територия с възможности за развитие на туризъм и рекреация Територията на ПП "Персина" предлага условия за развитие на устойчив туризъм, които отговарят на разнопосочните интереси на българските и чужди туристи При възстановяване на бившето орнитологично значение на района, неговата привлекателност като орнитотуристическа дестинация ще нарасне много.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Отделни видове ландшафти се възприемат в пространствено-зрително взаимодействие с околната среда и служат, като естествен фон за туризъм, спорт и рекреация ▪ Достъпност, много възможности за интересно, автентично и обогатяващо пътуване, сравнително богатата информация, печатни материали ▪ В парка могат да се развиват много видове спорт: пешеходен туризъм, коло- и конен туризъм, тематичен/ познавателен туризъм, алтернативен туризъм, обвързани със селищата в прилежащите територии ▪ Културното и историческо наследство /КИН/ е ресурс и предпоставка за развитие и на познавателния туризъм, който придобива все по-голяма популярност
<p>Източник на ползи за местното население Възможностите и предимствата, които предлага ПП "Персина" са от голямо значение за генериране на приходи за местните общности</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ще се разкрият нови работни места по управлението и поддържането на територията – като водачи, занаятчии и консултанти по проекти за земеползване и консервация. ▪ Възстановяването на традиционното рибарство, земеделие и животновъдство ще доведе до появата на специализирани и висококачествени регионални продукти. ▪ Туризмът ще изисква развитието на настанителна база, заведения за хранене и развлечения, транспортни и допълнителни услуги, които ще оживят цялата икономика на региона.

Ч А С Т 2:

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

2.0. ПРИНЦИПИ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Определянето на целите е направено съгласно изискванията на Закона за защитените територии и приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата IUCN. За основа са ползвани оценките на експертите от екипа на проекта, както и резултатите от дискусиите на членовете на местния Обществен съвет, дискутирани по време на проведените форуми.

Чл. 29. (2) Природните паркове се управляват с цел:

1. поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;
2. предоставяне на възможности за развитие на научни, образователни и рекреационни дейности;
3. устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, както и осигуряване на условия за развитие на туризъм.

Закон за защитените територии

Съгласно целите на управление при системата за категоризация IUCN, ПП “Персина” отговаря на Категория IV:

КАТЕГОРИЯ IV – Район за управление на хабитати/видове: защитена територия, управлявана основно с цел консервация чрез съответни управленски мерки.

Цели на управлението

- да осигури и поддържа състоянието на местообитанията, необходимо за опазване на важни видове, групи видове, биотични съобщества или физически характеристики на околната среда, където се изисква специфична човешка намеса и действия за оптимално управление;
- да подпомага научните изследвания и мониторинга на околната среда като основни дейности, свързани с устойчивото управление на ресурсите;
- да развие определени територии за целите на общественото осведомяване и образование, за оценяване важността на въпросните хабитати и работата на органите, управляващи дивия живот;
- да елиминира и впоследствие предотвратява експлоатацията или ползване неотговарящи на целите на обявяване на защитената територия; и
- да осигури ползи за хората, живеещи в защитената територия, които отговарят и са в съгласие с другите цели на управление.

IUCN - Насоки за управление на категории защитени територии

Основният принцип е територията да бъде управлявана по такъв начин, че да се осигурява опазване и поддържане на биоразнообразието в дългосрочен план.

Природен парк "Персина" ще бъде привлекателна и добре популяризирана туристическа и развлекателна дестинация по поречието на река Дунав, с възстановено и запазено биоразнообразие. Заливните територии и гори ще бъдат възстановени и екологично стабилизирани на основата на саморегулиране. Природен парк "Персина" ще бъде рай за птиците и рибата, с добре защитени места за тяхното размножаване. Борбата срещу инвазивните видове ще постигне значителен успех. Селскостопанските и икономическите дейности ще се извършват по екологичен начин, запазващ хармонията в природата. Паркът ще има добре развита инфраструктура и ще бъде изчистен от отпадъците. Местните хора ще познават, разбират и прилагат екологично поведение. Стандартът на живот на хората в Парка и съседните райони ще бъде значително подобрен.

Дългосрочна визия ПП "Персина", окончателно одобрена и приета от Консултативен съвет за парка през м.юли 2005 г.

2.1. ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ

Законовите функции и управленска визия за защитената територия, посочени по-горе, могат да бъдат достигнати чрез две дългосрочни цели:

- ⇒ Постигане на опростена, последователна система на зонирание с ясни режими /Част 3/, които могат да се прилагат от заинтересованите страни;
- ⇒ Създаване на управление на ППП, което отговаря на международните стандарти и позволява да се използва призиванието на ПП "Персина", като защитена зона от мрежата НАТУРА 2000.

2.2. ОГРАНИЧЕНИЯ

На базата на констатациите и оценките в Част 1 са формулирани главни и второстепенни цели, които са основа за определяне на управленски решения и конкретни дейности на администрацията през следващите 10 г. /Таблица 10/

Успешното изпълнение на тези цели обаче често се влияе от редица ограничения и заплахи, както човешки, така и природни, и различно значими като ефект. Те трябва да бъдат взети под внимание и адресирани по подходящ начин. Идентифицираните ограничения и заплахи и тяхната важност са посочени също в Таблица 10.

По отношение на степента на усилията за отстраняване на заплахата и доколко е възможно и реалистично тя да бъде премахната, оценката в Таблица 10 е извършена по точкова система, както следва:

3 т. - отстраняването на ограниченията/заплахите са задача на Дирекцията на парка и е необходимо да бъдат предприети задължителни мерки за тяхното премахване.

2 т. - отстраняването на ограниченията/заплахите не са задача само на Дирекцията на парка, но е необходимо то да предприеме инициативи за тяхното премахване.

1 т. - отстраняването на ограниченията/заплахите не е задача на Дирекцията на парка и изисква допълнителни проучвания и привличане на още инстанции и партньори, за да се предприемат необходимите мерки

ВТОРА ОЦЕНКА

2.3. ЕФЕКТ НА ОГРАНИЧЕНИЯТА ВЪРХУ ДЪЛГОСРОЧНИТЕ ЦЕЛИ

Степените на влияние на ограничението/заплахата върху целите са определени от експертите, разработили отделните части на плана за управление на ПП "Персина". Оценката е формирана по точкова система както следва:

2.3.1. По отношение на влиянието на ограниченията и заплахите върху постигане на поставените главни цели

3 т. Значително - ограничението/заплахата е сериозна пречка, която вероятно ще играе роля през целия срок на изпълнение на Плана за управление

2 т. Средно - ограничението/заплахата е важно, но може да бъде намалено или контролирано с течение на времето

1 т. Незначително - ограничението/заплахата предизвиква загриженост, но вече е адресирано, чрез съответни управленски мерки

2.3.2. По отношение на териториалния обхват на влиянието на ограниченията и заплахите в парка

3 т. Повсеместно – оказва влияние върху цялата територия на парка

2 т. Локално – оказва влияние върху определена част от парка

1 т. Потенциално – възможно е при определени ситуации да окаже влияние

2.3.3. Оценка на ограниченията и заплахите за предприемане на мерки в рамките на 10-годишен План за управление на ПП Персина

Оценката на ограниченията и заплахите, направена в Таблица 10, взема под внимание тяхната важност и ранг, определен по-горе, както и отговорностите на Парковата дирекция да се ангажира с тях. Последният аспект също е класифициран по ранг, както следва:

3 т. Отстраняването на ограниченията/заплахите е задължение на Парковата дирекция и тя трябва да предприеме мерки в тази насока.

2 т. Отстраняването на ограниченията/заплахите е задължение не само на Парковата дирекция, но тя трябва да води инициативата в тази насока

1 т. Отстраняването на ограниченията/заплахите не е задължение на Парковата дирекция и изисква допълнителни проучвания и въвличане на повече институции и партньори с цел предприемане на съответните мерки в тази насока

Ограниченията и заплахите с най-много точки са основа за определяне на приоритетите описани в т. 4.1.

Таблица 10
Оценка на ограниченията и заплахите

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите т. 2.3.1	Размер на ограничението или заплахата т. 2.3.2	Способност на ДПП за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за ДПП
I. Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие и други природни ценности в рамките на защитената територия	1. Запазване на съществуващите естествени местообитания и съобщества и по-специално, включените в Директивата за местообитанията на ЕС ⇒ Ненамеса в развитието на екосистемите в сърцевинните зони, освен при доказана нужда с по-голям приоритет; ⇒ Възстановяване на заливни гори на подходящи за целта места на островите и ивицата дига-бряг; ⇒ Подобряване качеството и увеличаване площта на естествени ливади, степи и гори на територии, където съществуват или в миналото са се срещали; ⇒ Поддържане и възстановяване на унищожени или видоизменени в миналото естествени влажни зони ⇒ Контролиране и премахване на инвазивните видове (в частност на аморфата, дивата краставица, на американския ясен, ясенолистния явор и айланта). ⇒ Мониторинг състоянието на местообитанията.	Тенденции от естествен характер				
		⇒ <i>Глобално затопляне на климата</i> - Летните засушавания в отделни години, съчетана с високи летни температури - като резултат от постепенното затопляне и засушаване на климата на Земята. води понякога до пресъхване на някои от басейните и на каналите.	2	1	1	4
		⇒ <i>Напредващата растителна сукцесия</i> – води до възникване на вторични сукцесии и установяване на неприсъщи за територията състояния	2	2	2	6
		⇒ <i>Речните процеси, като ерозия, отлагане на наноси и разливи</i> водят до непредвидими (стохастични) изменения на местообитанията, популациите на видовете и тяхното разпространение.	3	3	1	7
		⇒ <i>Инвазивните флора и фауна</i> подтискат развитието на местните растителни и животински съобщества.	3	3	3	9

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите т. 2.3.1	Размер на ограничението или заплахата т. 2.3.2	Способност на ДПП за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за ДПП
	<p>2. Съхраняване и подобряване качеството на повърхностните и подземни води с особено внимание, по отношение изискванията на Рамковата директива за водите на ЕС</p> <p>⇒ Осигуряване на оптимален хидрологичен режим на всички съществуващи и нови влажни зони</p> <p>⇒ Намаляване и предотвратяване на замърсявания от антропогенни източници; и</p> <p>⇒ Мониторинг на състоянието на повърхностните и подземни води.</p> <p>3. Опазване на индикаторни видове</p> <p>⇒ Предотвратяване на безпокойство, браконьерство и нерегламентиран добив на ресурси (включително риболов);</p> <p>⇒ Контролиране събирането на защитени растителни видове;</p> <p>⇒ Опазване на територии и местообитания, значими за индикаторните видове;</p> <p>⇒ Ограничаване и премахване на неместната флора и фауна без интродуциране на нови видове;</p> <p>⇒ Възстановяване на автохтонни видове;</p> <p>⇒ Мониторинг на състоянието на</p>	<p>Влияния от антропогенен характер, водещи до нарушаване на екосистемите и ландшафта, до намаляване на наличното видово богатство и слабо възпроизводство на консервационно значими видове:</p> <p>⇒ <i>отводняване на блатата и разливите и напояване на обработваеми земи;</i></p> <p>⇒ <i>изсичане на естествените гори,</i></p> <p>⇒ <i>трансформиране на естествените ливади и пасища в обработваеми земи;</i></p> <p>⇒ <i>Браконьерство - лов и риболов;</i></p> <p>⇒ <i>Химизация в селското стопанство – използване на изкуствени торове, пестициди и др.;</i></p> <p>⇒ <i>Палене на стърнищата през лятото и есента;</i></p> <p>⇒ <i>Палене на тръстиката през пролетта или есента;</i></p> <p>⇒ <i>Замърсяване на водите –от селскостопански практики,</i></p>				
			3	3	2	8
			3	3	2	8
			3	3	2	8
			3	3	3	8
			2	3	2	7
			2	2	2	6
			2	2	2	6
			2	2	2	6

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите т. 2.3.1	Размер на ограниченията или заплахата т. 2.3.2	Способност на ДПП за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за ДПП
	популациите.	селища и др.;				
		⇒ <i>Безконтролното събиране на диворастящи растения и охлюви;</i> и	2	2	2	6
		⇒ <i>Пряко унищожаване на видове от територията.</i>	3	3	2	8
II. Подобряване стандарта на живот на местното население, без това да има негативно влияние върху околната среда	1. Осигуряване на условия за устойчиво ползване на материалните и нематериални природни ресурси ⇒ Установяване и прилагане на характерни за региона практики за развитие на екологично устойчиво селското и горското стопанство; ⇒ Възстановяване и устойчиво ползване на рибните запаси; ⇒ Определяне на нови форми на ползване на природните ресурси – тръстика, билки, култивиране на някои ценни видове, а също така развитие на екотуризм; и ⇒ Редуциране популацията на комарите, чрез прилагане на комбиниран подход. 2. Постигане по-голяма продаваемост и по-висока цена на местни продукти и услуги ⇒ Използване на международната известност и значимост на парка за привличане на туристи;	Антропогенни дейности, водещи до неправилно и неефективно ползване на природни ресурси от парка:				
		⇒ <i>Традиционно използване на краткосрочни интензивни практики в горското и селското стопанство;</i>	2	2	2	6
		⇒ <i>Неефективно ползване на съществуващите туристически ресурси;</i>	3	2	2	7
		⇒ <i>Липса на интерпретация на природните и културно-исторически дадености</i>	3	2	2	7
		⇒ <i>Липса на координация на услугите свързани с парка и контрол върху тях;</i>	3	2	2	8
		⇒ <i>Липса на нормативна уредба за рибарските селища;</i>	2	1	2	5
		Ограничения и тенденции извън защитената територия, водещи до ниско качество на предлаганите продукти и услуги в района на парка:				

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите т. 2.3.1	Размер на ограниченияето или заплахата т. 2.3.2	Способност на ДПП за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за ДПП
	<p>⇒ Разработване на марка/патент за предлаганите в района на ППП продукти и услуги.</p> <p>3. Въвеличане на местното население, общините и НПО в развитието на екологично устойчиви малки и средни предприятия</p> <p>⇒ Обучение сред местните хора за развитие на екологично-уточително земеделие;</p> <p>⇒ Популяризиране на традиции и практики за развитие на устойчив риболов.</p> <p>⇒ Създаване на малки предприятия за преработване на селскостопанската продукция от региона (2007 г.).</p> <p>⇒ Развитие на трансгранично сътрудничество</p>	<p>⇒ <i>Висока популацията на комари;</i></p> <p>⇒ <i>Неефективна дренажна и напоителна системи, конструирани по стара разточителна технология;</i></p> <p>⇒ <i>Липса на рибна борса;</i></p> <p>⇒ <i>Липса на специализирана туристическа инфраструктура в прилежащите територии;</i></p> <p>⇒ <i>Недостатъчна правителствена подкрепа, информация, умения и достъп до финансиране и инвестиционни капитали за малките екологично устойчиви предприятия;</i></p> <p>⇒ <i>Голям процент безработица, нисък жизнен стандарт - благоприятстват кражби и криминални прояви;</i></p>	3	3	2	8
		⇒ <i>Неефективна дренажна и напоителна системи, конструирани по стара разточителна технология;</i>	2	2	2	6
		⇒ <i>Липса на рибна борса;</i>	2	1	2	5
		⇒ <i>Липса на специализирана туристическа инфраструктура в прилежащите територии;</i>	2	1	2	5
		⇒ <i>Недостатъчна правителствена подкрепа, информация, умения и достъп до финансиране и инвестиционни капитали за малките екологично устойчиви предприятия;</i>	3	3	2	8
		⇒ <i>Голям процент безработица, нисък жизнен стандарт - благоприятстват кражби и криминални прояви;</i>	2	1	1	4
III. Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация	<p>1. Подпомагане на посетителите на ППП за запознаване с местообитания и видове</p> <p>⇒ Обучаване на водачи;</p> <p>⇒ Обучение на целеви групи с акцент върху опазването на приоритетни местообитания.</p> <p>2. Повишаване информираността</p>	<p>Ограничения и тенденции извън парка</p> <p>⇒ <i>Недостатъчна информираност на местните хора и посетителите за биоразнообразието и ценността на екосистемите – води до нестабилност на природните местообитания и влошаване на екологичните</i></p>	3	3	3	9

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите т. 2.3.1	Размер на ограниченията или заплахата т. 2.3.2	Способност на ДПП за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за ДПП
	<p>и познанието на местните хора за природната ценност и консервационната значимост на парка</p> <p>⇒ Определяне на подходящи територии за обществено обучение и наблюдение и управление на природните местообитания;</p> <p>⇒ Изготвяне на интерпретативни материали за представяне на ППП.</p> <p>⇒ Организиране на информационни пунктове в населените места</p> <p>3. Насърчаване на научни изследвания</p> <p>⇒ Изясняване на популационните динамики на консервационно значими видове;</p> <p>⇒ Създаване на база от данни за биологичното разнообразие в парка;</p> <p>⇒ Подобряване на подкрепата за изследователски дейности и на достъпа до територията;</p> <p>⇒ Идентифициране на необходимите приоритетни проучвания; и</p> <p>⇒ Публикуване на проведените проучвания.</p>	<p>процеси, които водят до стабилност;</p> <p>⇒ <i>Недостатъчна проученост на интересите на посетителите</i> – затруднява промяната на отношението на посетителите към защитените територии</p> <p>⇒ <i>Липса на информационни и посетителски центрове и пунктове</i></p> <p>Ограничения и тенденции извън парка</p> <p>⇒ <i>Липса на системно и обвързано планиране и публикуване на научно-изследователска дейност</i> в защитената територия между институтите на БАН, ВУЗ, НПО</p> <p>⇒ <i>Недостатъчна инициатива за търсене на допълнително финансиране</i> по програми</p>	<p></p> <p>3</p> <p>2</p> <p></p> <p>2</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p></p> <p>3</p> <p>3</p> <p></p> <p>2</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p></p> <p>3</p> <p>3</p> <p></p> <p>2</p> <p>2</p> <p>3</p>	<p></p> <p>9</p> <p>8</p> <p></p> <p>6</p> <p>8</p> <p>9</p>
<p>IV. Усъвършенства не политиката на управление и</p>	<p>1. Изграждане на широка обществена подкрепа за ППП</p> <p>⇒ Изграждане на система от партньорства за устойчиви дейности</p>	<p>⇒ <i>Неефективна структура на управление и недостатъчна подкрепа от заинтересованите страни,</i> води до неефективно</p>	<p>3</p>	<p>3</p>	<p>3</p>	<p>9</p>

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите т. 2.3.1	Размер на ограниченията или заплахата т. 2.3.2	Способност на ДПП за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за ДПП
специализирана охрана на парка	<p>между всички заинтересовани страни в прилежащите на парка територии</p> <p>2. Провеждане на дългосрочна програма за екологичен мониторинг с достъп на обществеността до информацията</p> <p>⇒ Състояние на крайречните съобщества и на преовлажнени терени;</p> <p>⇒ Състояние на подземни и повърхностни води;</p> <p>⇒ Състояние на консервационно-значими местообитания и видове;</p> <p>⇒ Използването на природни ресурси и тенденциите при култивираните растения</p> <p>⇒ Броя и влиянието на посетителите.</p> <p>3. Системно обучение на постоянния персонал на парка и на доброволците:</p> <p>⇒ Обучение за провеждане на основни управленски задачи, включително природозащитно образование, екологичен мониторинг, работа с общностите, стопанисване на земите, възстановяване на местообитания и прилагане на законодателството;</p> <p>⇒ Въвеждане на система за</p>	опазване на природните ресурси;				
		⇒ <i>Недостатъчни бюджетни финансови средства за обучение на персонала и охрана води до трудности в управлението и обслужването на посетителите;</i>	2	3	2	7
		⇒ <i>Липса на изградени местни структури за работа в партньорство затруднява изграждане на по-широка обществена подкрепа за ППП; и</i>	2	3	2	7
		⇒ <i>Ограничени правомощия за ДППП да кандидатства за финансиране.</i>	2	2	2	6

Определяне на главни цели	Определяне на второстепенни цели/подцели Насоки за тяхното постигане	Ограничения и заплахи, възпрепятстващи постигането на целите	Значимост на ограниченията и заплахите т. 2.3.1	Размер на ограничението или заплахата т. 2.3.2	Способност на ДПП за справяне с ограниченията и заплахите	Обща оценка на приоритета за ДПП
	<p>поощряване на професионалното развитие на служителите на парковата администрация; и ⇒ Изграждане и поддържане на мрежа за участие на доброволци от местното население, за оказване на помощ при управлението на парка.</p> <p>4. Управление на туристическите посещения ⇒ Поддържане и изграждане на информационна система в парка; ⇒ Изграждане на туристическа инфраструктура (пътеки, места за почивка, изгледни точки, информационни табели и др).</p>					

2.4. ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ПРИРОДЕН ПАРК “ПЕРСИНА”

Определените потенциални начини на ползване на парка реално съществуват и тяхното съблюдаване при управлението е важно за постигане на поставените цели. В момента тези възможности не се използват пълноценно. Причините са предимно институционални, но се наблюдава повишаване на мотивацията от страна на управляващата администрация за качествени промени в управлението и желание за по-широко сътрудничество със заинтересованите страни, за осъществяване на дългосрочните цели. По отношение на потенциалните си възможности, ППП е многофункционален обект.

Оценката на изброените потенциални възможности е направена за всяка от функциите в съответствие с определените цели. Тя е основа за определяне на програми и проекти в част 4, за балансирано реализиране на потенциалите на парка.

2.4.1. ПП “Персина” е еталон за естествени процеси в крайречни местообитания по островите и ивицата дига-бряг.

Територията на ППП предлага условия за опазване на естествените хидрофитни и крайречни (тревни и горски) местообитания, редки в световен, европейски и национален мащаб.

Природният парк предлага отлични възможности за научни изследвания по екологично възстановяване на влажни зони, консервация на застрашени видове, реинтродукция на изчезнали видове, контрол върху чужди инвазивни видове и разработване на нови продукти на база природни ресурси.

Следва също да се отбележи, че възстановяването на влажните зони и други естествени хабитати от заливните низини, заложено в управленската визия и цели, ще осигури икономически жизнени природозащитни услуги като:

- Намалени разходи за защита от наводнения и предотвратяване на бреговата ерозия;
- Подобряване качеството на повърхностните и подземни води;
- Възстановяване на подземни води;
- Намалени въздействия от замърсяването върху човешкото здраве;
- Повишени доходи (по-голяма местна заетост и по-добри условия на живот) от устойчивото ползване на природните ресурси и посетители, дошли да се насладят на природата и естествените ландшафти.

2.4.2. ПП “Персина” е обект за осъществяване на връзка с другите защитени територии в района, с цел опазване на богатото видово и генетично разнообразие

Природният парк представлява важна част от една мрежа от природни територии в района на Долен Дунав, включваща още защитените територии ПП “Русенски лом”, ЗМ “Калимок-Бръшлен” и резервата “Сребърна” в България, плюс други райони в Румъния и Украйна. Тази мрежа представлява последната възможност за опазване и поддържане на биологичното разнообразие (включително мигриращи видове) и други природни дадености на коридора Долен Дунав в дългосрочен план.

Местоположението на ППП позволява осъществяване на връзка между добре запазени природни местообитания и ландшафтни структури, обмен на генетичен материал и запазване на популациите на бозайници и птици.

2.4.3. ПП “Персина” е обект за провеждане на екологично-образователни и интерпретативни програми

ПП “Персина” предлага богата и интересна информация за растителния и животински свят, за типични за района местообитания и видове и условия за нейното интерпретиране. Наблюдава се повишен интерес на местно, национално и международно ниво за подобни

програми, било чрез формалната образователна система, неформално образование и обучение, или чрез свързаните ползи за здравето (доказано е например, че прекият контакт с природата намалява и парира симптомите на болести, свързани със стреса).

Необходимо е управлението на територията да бъде по-тясно свързано с местното население и неправителствени организации, което може да промени общественото мнение към защитените територии в икономически и социален аспект. Все още е недостатъчна квалификацията на специалисти в управлението за ангажиране на обществеността и осигуряване на нейното участие и отговорност в опазване на природата.

2.4.4. ПП “Персина” е обект за развитие на устойчив туризъм на местно, национално и международно ниво

ПП “Персина” е притегателен център за посетители в населените места, в прилежащите на парка територии. Съществуващият посетителски интерес е обусловен от възможностите, които защитената територия предлага в съчетание с прилежащите територии:

- ⇒ Сравнително равномерно разпределени интересни маршрути, насочващи посетителите към всички части на парка;
- ⇒ Специализирани маршрути, свързващи места с биологично разнообразие, обекти на КИИ, туристически обекти, панорамни погледни места и други;
- ⇒ Места за отдих;
- ⇒ Богатата информация, печатни материали и програми;
- ⇒ Богато културно-историческо наследство в прилежащите територии

По-ефективното ползване на съществуващите туристически ресурси може да осигури повишаване на икономическите ползи за местното население и ползвателите. Бъдещите подобрения в околната среда, предвидени в този План за управление, допълнително ще увеличат тази привлекателност.

2.4.5. ПП “Персина” е модел за публично управление на защитена територия

Дирекцията на ПП “Персина”, в партньорство с общините, местните неправителствени организации и местните държавни структури, може да играе важна роля в управлението на защитената територия, тъй като тя се ползва с доверието на местните хора, представлява източник на информация и може да съвмести изискванията на различните заинтересовани страни.

В момента дейността на администрацията все още няма достатъчна обществена подкрепа и разбиране. Настоящото ръководство полага усилия за прозрачност при управлението и неговото отваряне към широката общественост в района. Това дава възможност за повишаване авторитета на ДПП, за промяна на мисленето на хората и желание от тяхна страна да участват в съхранението на природата.

2.4.6. ПП “Персина” е средство за устойчиво икономическо развитие на прилежащите територии

ПП “Персина”, като обект на НАТУРА 2000, осигурява реални възможности за по-голяма продаваемост и по-висока цена на местни продукти и услуги, които отговарят на пазарните стандарти за автентичност и качество, чрез схеми за сертифициране и приемане на марки.

Развитието на алтернативни форми на туризъм, в съчетание с развитието на традиционните риболов, животновъдство и други земеделски практики и възможности за предлагане на екологично чиста продукция, са предпоставка за икономическо съживяване на района.

Има потенциал за инициране на нови форми на ползване на природните ресурси чрез бъдещите програми на ЕС и стартиране на екологически устойчиви предприятия. Същевременно това е от изключително голямо значение за формиране на правилно отношение на местните хора към опазване на природния комплекс.

ЧАСТ 3 :

НОРМИ, РЕЖИМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Зонирането на територията на ПП “Персина” (ППП) е направено съгласно изискванията на (i) Закона за защитените територии (ЗЗТ), (ii) принципите на приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата (IUCN) и (iii) препоръка С.5.3, приета от Петата среща на Конференцията на договарящите се страни по Рамсарската конвенция, Куширо, Япония, юни 1993 г.

На базата на посочените документи, при зонирането на ППП са взети предвид:

- Влажни зони с международно значение и ценност (Рамсарски места);
- Екологичната чувствителност;
- Факторите вътре и извън територията, които влияят върху управлението;
- Съществуващо природозащитно управление и инфраструктура;
- Концепцията за разумно/устойчиво ползване;
- Физически характеристики, които са от полза за управлението; и
- Изискванията за научни изследвания и мониторинг, в подкрепа на управлението.

Границите на зоните са направени на база съществуващата кадастрална информация – отдели, подотдели, имотни граници и др. На местата, където кадастралните единици не съвпадат изцяло с определената граница на зоните, разделянето е направено по теренни дадености.

Предложените режими и норми са определени на базата на нормативно определени изисквания и аналитичната информация и оценки, представени в Част 1. Тяхното налагане цели преодоляване или ограничаване на въздействието на заплахите, идентифицирани в Част 2, осигуряване на условия за контрол и взимане на управленски решения.

За зонирането към географската информационна система на парка е изработен отделен слой от тип “полигон” и Карта № 7 “Функционално зониране”.

Забележка: Номерацията е направена по раздели от I до XI, като всички основни позиции следват номера от 1 до 46.

I. ЗОНИРАНЕ И ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ЗОНИТЕ

1. В Природен парк “Персина” се обособяват следните зони, съобразно целите на управление:

- I. Сърцевинна зона;
- II. Зона за управление на биоразнообразието;
- III. Зона за устойчиво ползване;
- IV. Зона за туризъм и инфраструктура.

Таблица 11 Разпределение на зоните по площ

№ на зоната	Наименование на зоната, обхват	Съгласно 33Т Чл.19	Площа	% от площта на парка
I	Сърцевинна зона В нея са включени териториите, <i>определени за опазване на ценни местообитания</i> – включва съществуващите резервати о-в Китка и о-в Милка, поддържан резерват «Персински блата» и площи, предвидени за възстановяване на влажни зони и заливни гори	т.1	1057.8	4.9
II	Зона за управление на биоразнообразието В нея са включени местата, подходящи за възстановяване на заливни гори, територии, подходящи за бъдещо възстановяване на влажни зони, влажните ливади и други ценни местообитания.	т. 4	4808.0	22.3
III	Зона за устойчиво ползване Обхваща територии, подходящи за: <i>устойчиво селско стопанско ползване</i> - в нея са включени всички обработваеми земи, пасища, трайни насаждения и други селскостопански земи, извън зони I и II <i>устойчиво горско стопанство</i> - зоната включва всички гори в границите на парка, извън зони I и II <i>устойчиво ползване на р. Дунав</i> - в нея са включени площите от р. Дунав	т. 2	13394.2 2099.6 3267.7	62.1 9.8
IV	Зона за туризъм и инфраструктура Обхваща територии: <i>подходящи за туризъм</i> <i>съществуващи сгради и съоръжения</i> <i>антропогенизираните територии</i> – земи с трайно променена среда, в т.ч. насипи, кариери, стопански дворове, строителни площадки и др.	т. 3	201.3	0.9

Забележка: Остров Предел отсъства в заповедта за обявяване.Предстоят процедури по неговото включване

2. Зона I - Сърцевинна зона, включва териториите, *определени за опазване на ценни местообитания.*

(1) Сърцевинната зона се управлява с цел:

Осигуряване ненакърнена, до голяма степен естествена, компактна, еталонна територия, където са концентрирани основни елементи от консервационен интерес в обекта. Приоритет се дава на естествените процеси, а достъпът като цяло е ограничен само за целите на управлението, мониторинга и научните изследвания.

Друг приоритет е възстановяване и поддържане на влажни зони и заливни гори.

(2) Зоната отговаря на следните критерии за определяне на режими и норми:

а) свободна от директна човешка намеса в резерватните територии;

б) съхраняването на биоразнообразието е постижимо чрез възстановителни мерки и поддържане, в останалите части на зоната

3. Зона II - Зона за управление на биоразнообразието включва територии, които са с нарушен хидрологичен режим и се нуждаят от специфично управление и мерки за възстановяване на режима, места със запазени естествен характер и развитие и

такива, в които са установени застрашени местообитания на консервационно значими видове.

- (1) Зоната за управление на биоразнообразието се управлява с цел:
 - а) поддържане на естествени процеси и качества на околната среда за дълъг период от време;
 - б) съхраняване и възстановяване на естественото състояние на места, в които са установени застрашени местообитания на консервационно значими видове от флората или фауната и е необходим по-строг режим на достъп и ползване;
 - в) осигуряване багоприятни условия за посетителите и поддържане качествата на дивата природа на територията за настоящи и бъдещи поколения;
 - г) осъществяване на екологичен коридор между консервационно значими природни местообитания в и извън парка;
 - д) екологично устойчиво ползване на природни ресурси, съобразени с целите на управление.
- (2) Зоната отговаря на следните критерии за определяне на режими и норми:
 - а) разполага с естествени качества, с високо консервационно значение и позволява човешко въздействие, което гарантира устойчивост при управлението;
 - б) отличава се с характерни екологични и ландшафтни дадености, които са от значение за природозащитни научни и образователни цели.

4. Зона III - Зона за устойчиво ползване обхваща територии, където икономическите дейности могат да се извършват по начини, съответстващи на управленските цели.:

Подзона за устойчиво селско стопанство - в нея са включени всички обработваеми земи, пасища, трайни насаждения и други селскостопански земи, извън зона I и II.

Подзона за устойчиво горско стопанство - включва всички територии, заети с горско-дървесна растителност извън зона I и II.

Подзона за устойчиво ползване на р. Дунав - включва всички площи от р. Дунав, описани в Заповедта за обявяване на парка.

- (1) Зоната за устойчиво ползване се управлява с цел:
 - а) насърчаване и популяризиране на екологично устойчиви икономически дейности, съвместими с целите на управление;
 - б) осигуряване на хранителна база за животинските видове;
 - в) опазване на природните ресурси от методи на ползване, които увреждат биоразнообразието;
 - г) подпомагане на регионалното развитие.
- (2) Зоната отговаря на следния критерии за определяне на режими и норми: Територията ѝ е достатъчно голяма и позволява значително използване на ресурси, без да позволява нарушаване на дългосрочните природни ценности.

5. Зона IV - Зона за туризъм и инфраструктура включва *съществуващи сгради и съоръжения и антропогенизираните територии* – земи с трайно променена среда, в т.ч. насипи, кариери, стопански дворове и др.

- (1) Зоната за туризъм и инфраструктура се управлява с цел:
 - а) Да осигури на хората възможност за достъп до определени територии, където могат да оценят специалността и качествата на дивия живот и да се насладят на контакта с него без да причиняват вреда или безпокойство;
 - б) осигуряване на условия за отдых и пребиваване на посетители, развитие на специализиран туризъм и спортни дейности, щадящи природата;
 - в) създаване на условия за информационно обслужване на посетителите и интерпретации;

- г) подобряване и поддържане на необходимите санитарно-хигиенни условия в обекта;
- (2) Зоната отговаря на следните критерии за определяне на режими и норми: а) ясно обособена и обхваща екосистеми, които са повлияни от човешка намеса; б) достатъчно голяма и позволява дългосрочното използване на туристически ресурси и съоръжения, без нарушаване на природните ценности.

II. РЕЖИМИ, ОБЩОВАЛИДНИ ЗА ЦЯЛАТА ТЕРИТОРИЯ НА ПП “ПЕРСИНА”

6. Освен дейностите по чл.31 от ЗЗТ и заповедта за обявяване на Природен парк “Персина” в границите на парка, **съгласно чл.31(12) се въвеждат следните допълнителни забрани:**

- (1) Превръщане на ливадите и пасищата в обработваеми площи;
- (2) Изсичане на малките по площ широколистни гори в аграрния ландшафт, които се явяват естествени острови на биоразнообразието;
- (3) Палене на следжътвени остатъци и тръстиките;
- (4) Изсичане и/или премахване на естествената крайречна растителност;
- (5) Изграждане на буни и нови съоръжения за укрепване на бреговете на островите и дейности водещи до изкуствено пренасочване на водните течения;
- (6) Унищожаване, увреждане, преместване на обекти и съоръжения от административната, туристическата и информационната инфраструктура;

РЕЖИМИ И НОРМИ ПО ЗОНИ

III. РЕЖИМИ И НОРМИ ЗА ЗОНА I - СЪРЦЕВИННА ЗОНА

7. За резерватите “Китка” и “Милка” и поддържан резерват „Персински блата“, режимът е определен със ЗЗТ и заповедите за обявяването им.

8. **Забранени дейности** за зона I - сърцевинна зона, извън обектите по т. 7:

- (1) Ловуване на водоплаващи птици;
- (2) Стопански и любителски риболов;
- (3) Ползване или прилагане на химични препарати, освен при борба с комарите, с лицензирани за ползване в България препарати.
- (4) Използване на плавателни средства, като лодки, салове, надуваеми гуми, дюшеци и други във водните площи, освен при поддържащи и възстановителни дейности, научни изследвания, мониторинг и спасителни акции;
- (5) Строителство, с изключение на това за възстановяване и поддържане на естествени хидроложки режими;

УСЛОВИЯ

9. Възстановяване на гори, заети от тополови, върбови, акациеви и др. култури да се извършва с местни видове, подходящи за конкретните условия/месторастения при последваща ротация (след гола сеч);

10. Постепенно да се намалява площта на нетипични за района дървесни и храстови видове (акация, американски ясен, аморфа и др).

IV. РЕЖИМИ И НОРМИ ЗА ЗОНА II - УПРАВЛЕНИЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

11. **Забранени дейности за Зона II - за управление на биоразнообразието:**

- (1) Излизане на посетители извън маркираните туристически маршрути;

- (2) Строителство, с изключение на:
- обекти свързани с възстановяване и поддържане режима на влажните зони;
 - обекти на електропреносната, водопреносната и телекомуникационната инфраструктура, обслужващи имоти в зоната;
 - обекти, за които не се изисква промяна на предназначението на имотите.
- (3) Ползване или прилагане на химични препарати, освен при борба с комарите, с лицензирани за ползване в България препарати.
- (4) Провеждане на санитарни дейности при повреди и съхнене под 5 % от запаса на насаждението.

НОРМИ

12. При повреди и съхнене, над 25 % от запаса на насаждението, при провеждането на санитарни дейности да се оставя 5 % стояща маса.
13. При повреди и съхнене от 5 % до 25 % от запаса на насаждението, при провеждането на санитарни дейности на място се оставят най-малко 10 куб.м/ха от стоящата и повалена повредена дървесина.
14. При провеждане на поддържащи и възобновителни дейности в горите не се допуска добив на дървесина над 25 % от запаса на насаждението.

V. РЕЖИМИ И НОРМИ ЗА ЗОНА III - УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ

15. Забранени дейности за Зона III - за устойчиво ползване:

- (1) Голи сечи в горите с естествен произход;
- (2) Нарушаване на каналите и затоните при провеждане на горскостопански мероприятия.

НОРМИ

16. Архитектурните елементи, с изключение на кулите за наблюдения на птиците, се проектират и изграждат с височина до 2,40 м. от терена.

VI. РЕЖИМИ И НОРМИ ЗА ЗОНА IV - ТУРИЗЪМ И ИНФРАСТРУКТУРА

17. Забранени дейности за Зона IV - за туризъм и отдих:

- (1) Стопански риболов в радиус до 100 м около местата за туризъм и отдих
18. Допуска се строителство на нови сгради и съоръжения, свързани с предназначението на зоната.

НОРМИ

19. Пчелините се разполагат на минимум 100 м от маркираните туристически маршрути.
20. При определяне на велосипедни маршрути и маршрутите за езда се спазват следните норми:
- (1) За езда – ширина на пътеката 1.80 до 2.80 м;
- (2) За велосипеден туризъм - ширина на пътеката 1.30 до 2.50 м;
21. При определяне на пешеходните маршрути да се предвиждат места за отдих през 1,5 - 2 км.
22. Архитектурните елементи, с изключение на кулите за наблюдения на птиците, се проектират и изграждат с височина до 2, 40 м. от терена.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ПАРКА

VII. ПОДДЪРЖАЩИ И ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ

23. Възстановяване и поддържане на смесени насаждения;
24. Реинтродукция на ценни дървесни видове на подходящи места (летен дъб, полски ясен и др);
25. Поддържане на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и изсъхнали върхове;
26. Запазване на определен брой насаждения, които да формират гори във “фаза на старост” (old-growth forests), не по-малко от 2% от естествените гори в ЗТ.
27. Използване техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;

VIII. СЕЛСКОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ

28. Оползотворяване на всички растителни остатъци и нежелани растения (самопосевки, плевели) на полето, смесването им с орния слой и създаване условия за разлагането и хумифицирането им, чрез подходяща обработка.
29. Използване на обработваемите земи извън сеитбообращенията така, че да изпълняват екологични функции:
 - (1) трансформиране на обработваемите земи в ливади и пасища, които да се ползват екстензивно;
 - (2) редуване по време на подходящи за района екстензивни култури.
 - (3) отглеждане на видове и сортове, най-подходящи за условията на района, които изискват употреба на по-малко торове и растително-защитни средства.
30. Увеличаване на органичните запаси в почвата, които гарантират устойчиво поддържане и повишаване на почвеното плодородие, чрез прилагане на система за торене, която включва набавянето на хранителни вещества в почвата, предимно от естествени източници:
 - азот – от бобовите култури, от органичните ресурси на почвата и от зелено торене;
 - фосфор – от оборския тор (но и от други естествени източници);
 - калий – от оборски тор, от дървесна пепел, от базалтово брашно и др.
31. Прилагане на система за обработка на почвата в сеитбообращенията, с включване на обработки с и без обръщане на пласта, повърхностна, мулчираща и биологична обработка – отглеждане на култури с дълбоки корени (люцерна, царевица).
32. Целесъобразно оползотворяване на добитата биомаса от тръстиката.
33. Изграждане на многогодишни сеитбообращения с участие на бобови култури (едногодишни и многогодишни), тревни смеси и култури с дълбоко проникващи корени.
34. Използване на органичните отпадъци за производство на енергия (биогаз и/или горивни брикети) и компост.

IX. ЛОВ И РИБОЛОВ

35. Полуизкуствено размножаване на подходящи местни видове, като шаран, златиста каракуда, сом, мъздруга, върловка и др., в случаите на затруднено или невъзможно естествено възпроизводство и разселване на риба и други водни организми от Дунав, при условие, че разплодниците са уловени от самия Дунав.
36. Използване на върловката (*Leucaspis delineatus*) - автохтонния (местен) еквивалент на северноамериканският вид гамбузия (*Gambusia holbrooki*) при извършване на мероприятията за биологична борба с ларвите на комарите.
37. Стимулиране на риболов със сравнително екстензивни, но атрактивни традиционни методи за риболов в блатни условия като котци, “на гард” и други.

38. Въвеждане на целогодишна забрана за риболов на даден вид риба, за период от 3 години, в случай на критично намаляване на запасите на този вид.

39. Недопускане зарибяване в естествени водоеми с видове от т. нар “далекоизточен комплекс” (бял амур, бял и пъстър толстолоб).

40. Ограничаване лова на голяма белочела гъска през периода 01 октомври – 31 януари в земеделските площи в югоизточната част на парка (м. „Биволът”), с цел дългосрочното опазване на гъските и техните хранителни полета.

X. ТУРИЗЪМ И ОТДИХ

41. Унифициране на нагледната информационна система на територията на парка, свързана с маркировка, информационни табла, указателни табели и печатна информация.

42. Оборудване на местата за риболов с архитектурни елементи и тоалетни, като се организира поддръжката им.

XI. СТРОИТЕЛСТВО, РЕМОНТ И РЕКОНСТРУКЦИЯ

43. Изграждане на архитектурните елементи и съоръжения, предимно от естествени материали – камък, дърво, тръстика и др. като се спазва общ дизайн на местата за отдиш по туристическите маршрути (беседки, маси, огнища и пр.).

44. Подземно изпълнение при реконструкция на съществуващите електропроводи.

45. Осигуряване на модулни пречиствателни станции за отпадъчни води към обектите.

XI. ПОСТИГАНЕ НА ПО-ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ОБЕКТА

46. Оптимизиране границите на парка, като се изключат явно застроени територии, които нямат консервационна стойност и се включат такива, които са с доказано консервационно значение.

ЧАСТ 4:

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ

4.1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ

Приоритетни направления за 10 годишния период на действие на Плана са определени на базата на направените характеристики и оценки, определените потенциални стойности и възможности за реализация на поставените цели, съответстващи на национални и международни документи, както и на одобрената от Консултативния съвет визия.

Подреждането на описаните направления за управление на парка по приоритетност е направено според оценката, респ. броя на точките, определени за ограниченията/заплахите в Таблица 10, т. 2.3..

4.1.1. Свързани с постигане на главна цел I:

Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие в рамките на защитената територията в дългосрочен план

- 1) **Възстановяване на консервационно значими видове и природни местообитания**
- 2) **Възстановяване на заливни гори на подходящи за целта места на островите и ивицата дига-бряг** - увеличаване на площта на горите от местни видове, овладяване на бреговата ерозия по р. Дунав, ограничаване на инвазивните видове (в частност на аморфата и дивата краставица, на американския ясен, ясенолистния явор и айланта).
- 3) **Устойчиво ползване на природни ресурси** – определяне на места и подходящи технологии при ползването на ресурсите, постепенна подмяна на неместните дървесни видове с подходящи местни, опазване от браконьерство и бране на защитени растителни видове, недопускане на отклоняване на водни количества, освен за целите на благоустрояването и свързващата инфраструктура.
- 4) **Опазване на рибата, защитени, редки и застрашени видове** - опазване от браконьерство и неконтролно зарибяване, поддържане на консервационно значими местообитания, създаване на спокойствие за животните чрез информация, обучение и контрол.
- 5) **Оптимално опазване и управление на местообитания с висока консервационна стойност след човешка намеса** – определяне на превантивни мерки за безопасност, мониторинг на състоянието на засегнати територии.

4.1.2. Свързани с постигане на главна цел II:

Повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс

- 1) **Определяне на нови форми на ползване на природните ресурси** – ползване на тръстиката, екотуризъм, култивиране на някои ценни видове, популяризиране на традиции и практики за развитие на щадящ риболов, разработване на марка/патент за предлаганите в района на ППП продукти и услуги и др.
- 2) **Управление и контрол на популациите на комарите** – комбиниран подход за контрол на ларвите
- 3) **Проучване на посетителите** – интереси, предпочитания, типове поведение вредящи на природата и др.
- 4) **Информирание на местните хора и посетителите за биоразнообразието и ценността на парка** - изграждане на мрежа от информационни пунктове, издаване на информационни материали, поддържане на съществуващи и изграждане на нови елементи на туристическата инфраструктура, координация на услугите свързани с парка и контрол върху тях, подпомагане създаването на местни туроператори и развитие на семеен бизнес в малките населени места, с цел създаване на щадящи природата, устойчиви условия за туристите.

4.1.3. Свързани с постигане на главна цел III:

Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация

- 1) **Организиране на информационни пунктове в населените места** - интерпретативно представяне на информация за ППП.
- 2) **Провеждане на природозащитни образователни инициативи** – изработване на образователни програми за повишаване екологичната култура по целеви групи и интереси, обучаване на водачи.

3) **Координиране на научни изследвания и публикации за парка** – оказване на логистична подкрепа и съдействие, контрол при провеждането им, поддържане на база данни за биологичното разнообразие в парка, изготвяне на фотодокументация.

4.1.4. **Свързани с постигане на главна цел IV:**

Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на природния парк

- 1) **Повишаване квалификацията на персонала и ефективността на охраната** – програма за системно обучение на администрацията и парковата охрана, обмяна на опит с български и международни паркови администрации.
- 2) **Работа в партньорство** – изработване на система от партньорства за устойчиви дейности между всички заинтересовани страни в прилежащите на ПП “Персина” територии, функциониране на Консултативен съвет, съвместни инициативи с други паркови администрации, редовен информационен обмен с журналисти и местни хора, поддържане на интернет страницата на парка, търсене на допълнително финансиране по програми.
- 3) **Подобряване на санитарно-хигиенно състояние на обекти за обслужване на посетители** - Системен контрол на замърсяването с твърди отпадъци и отпадни води.

4.2. ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ

Изброените оперативни дейности се отнасят до отговорностите на ДПП «Персина» по изпълнение на предвидените в Плана за управление програми и проекти – т. 4.3. Те се изпълняват ежегодно в рамките на служебните задължения на служителите на ДПП, съгласно техните длъжностни характеристики, описани в т. 1.5.3. “Персонал – основни функции по длъжности”.

4.2.1. **Обезпечаване функционирането на Консултативен съвет /КС/**

Техническото и организационното осигуряване на КС се извършва от Дирекцията на ДПП. КС се събира най-малко два пъти годишно, като датите и мястото на срещите се определят по реда на Правилника за дейността му. При извънредни ситуации КС се свиква от Директора на парка.

4.2.2. **Периодични проверки и мониторинг на обекти** □

Прилагането на програмите за мониторинг се извършват от всички служители, в зависимост от техните компетенции, по предварително изготвени графици, съгласно Програмата за Комплексен дългосрочен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието в ПП “Персина” – т. 4.3.

Оперативният мониторинг на възстановената влажна зона, следва да се извършва, съгласно Оперативно ръководство, изработено в рамките на програма II, проект 4, от настоящия План за управление.

За създаване на по-обективна представа за популациите на редки и застрашени животни, обект на браконьерски лов, ежегодно се провежда преброяване. Целогодишно се следи поведението на бозайници и птици и евентуално възникване на епизоотии, както и популациите на комарите.

Допълнителен обект на наблюдение и отчитане е състоянието на рибните запаси. За целта се поддържа и актуализира базата данни.

За проекти, финансирани от външни донори и спонсори, след съгласуване по съответния ред, се определя експерт от ДПП, който следи тяхното изпълнение и резултатност. След

приключване на всеки един проект или етап от него, той прави актуализация и на данните в ГИС. Създаването и поддържането на такава база данни може да се ползва, както от ползвателите, така и от експертите, ангажирани с разширяване и доразвитие на информационната система.

4.2.3. Подобряването на структура на управление

4.2.3.1. Поддържане на Географска информационна система и CMS

Актуализиране на базата данни, осигуряване на данни за сравнение и анализ при дългосрочните мониторингови проекти и научни изследвания, предоставяне на необходими картни материали на служителите при изпълнение на конкретните им задължения на терена.

4.2.3.2. Създаване на специализирана паркова охрана.

Целта е подобряване на охраната на обекта и намаляване на нарушенията в границите на парка, чрез:

- ⇒ Обучение на парковата охрана и администрация в разпознаването на консервационно значими видове от флората и фауната;
- ⇒ запознаване с действащата нормативна база в областта на природозащитното законодателство и неговото прилагане.

Дейностите на служителите от парковата охрана се разпределят по следния начин:

- ⇒ Информация за посетители, предаване на знания за фауната, флората, целите и развитието на природния парк и обекти на КИН в прилежащите територии /напр. чрез самостоятелно водене на малки посетителски групи/ - 20 % от дейността;
- ⇒ Контрол и спазване на изискванията за поведение в парка, глоби за нарушаване на реда – 30 % от дейността;
- ⇒ Контрол и наблюдение на дейностите извършвани в парка – 20 % от дейността;
- ⇒ Поддържане на информационната система – 20 % от дейността;
- ⇒ Помощ при дейности свързани с опазване на местообитания и видове, обработка на площадки за научни наблюдения и мониторинг – 10 % от дейността.

4.2.3.3. Прилагане на законодателството и действащата нормативна база

Целта е редовни отчети и периодични прегледи за спазване ангажиментите, поети от България, относно международните конвенции и споразумения.

Необходимо е поддържане на контакти със Световен съюз за защита на природата, Рамсарски секретарят и др. за инструкции, съдействие за конференции и обучителни семинари/работни срещи и др.

4.2.4. Разработване на графици и бюджет за организиране възлагането на дейностите по работния план

За дейности финансирани от ИАГ, графиците се изготвят съгласно Закона за обществените поръчки и Наредбата за малки обществени поръчки В случай на осигурена възможност за финансиране от външен източник на проекти, отговарящи на определените в Част 3 режими, норми и препоръки, графикът се актуализира и се определя експерт от ДПП, който да отговаря за съответния проект.

Периодични проверки по проекти от Работния план се извършват от експертите в ДПП, съгласно формата описан в Част 5.

В графиците се включват дейности, свързани с провеждане на конкурси, поддържане на съществуващата туристическа инфраструктура, извозване на отпадъците, проверка на обекти и др.

4.2.5. Планиране и отчитане на дейностите на различните нива в Дирекцията

Извършват се съгласно *времеви графици* и описаните в т.1.5.2. “*Основни функции по длъжности*”, както и “*Формата за отчет*” представен в Част 5. За целта всеки експерт прави предложения съгласно своите компетенции и отговорности. Планирането се прави до края на текущата годината за следващата. Отчетът за предходната година се изготвя и представя до края на м. януари на текущата година.

4.2.6. Информационна политика и ангажиране на обществеността

Ежегодно се разработва график за конкретните задачи и дейности, за които са осигурени партньори и средства за изпълнение и отговарят на определените в Част 3 режими, норми и препоръки.

Дейността по информиране на обществеността е задача на експерта от ДПП, отговарящ за връзки с обществеността и се извършва основно на базата на:

- ⇒ Установяване на журналисти, които отразяват новините, свързани с парка в съответните местни и национални средства за информация;
- ⇒ Предоставяне на информация за средствата за масова информация, подържане и редовно актуализиране на информацията върху информационните табла;
- ⇒ Издаване на информационни материали;
- ⇒ Разпространяване на актуална и добре интерпретирана информация за плановите и програмите, които реализира парковата администрация, за проблемите при управлението на парка и пътищата за тяхното решаване;
- ⇒ Поддържане на интернет страницата на парка за информиране на заинтересованите лица за природното богатство на парка, дейността на парковата администрация /годишни отчети и планове включително финансови, както и документи с голям обем – плана за управление, отчети от научни изследвания и т.н./
- ⇒ Популяризиране на ефективните предложения или решения, след провеждане на социологически проучвания.

4.2.7. Обезпечаване функционирането на информационни и посетителски пунктове

Определянето и оборудването на информационни точки е важен елемент от цялостната дейност на ДПП, която ще играе все по-голяма роля при определянето на стратегиите за развитие на туризма в района на парка. Координира се и се контролира от специално ангажиран за целта експерт на парковата администрация. Желателно е да се работи в партньорство с общините, местни НПО и др.

Специално внимание следва да се отделя за осъществяване на координация с местните, националните и международни органи по опазване на природното, културно и историческо наследство на територията на парка.

Насоки и изисквания за избор на място, съдържание и др. са представени в СВИТЪК Приложения, Приложение 24 “Концепция за информационната система на ПП “Персина”.

4.2.8. Образователна политика на ДПП

ДПП предоставя информация и при необходимост контролира изпълнението на образователните програми.

Образователната дейност се извършва съвместно с училища, читалища, Дирекции на други паркове, Министерство на образованието и неговите структури, природозащитните екологични НПО.

Важен елемент в образователната политика на ДПП са дейности, свързани с основни заинтересовани страни, собственици и ползватели.

Видът на дейностите и програмите се определят съгласно описаните в т. 4.3. Програми и проекти.

4.2.9. Търсене на допълнителни източници на финансиране

Въз основа на посочените в съответните програми потенциални източници на финансиране и в зависимост от приоритетността на даден проект се изготвя подробно задание, което съдържа:

Описание (какво, как и къде):

Обосновка на необходимостта от неговото изпълнение, респ. описание на заплахи (част 2), които налагат изпълнението на проекта:

Изпълнението ще бъде възложено на подизпълнител: да не частично

Очаквани резултати:

Предварителен разчет на разходите:

№	Персонал	Командировки	Придобиване на информация	Оборудване	Закупуване/ Наем на площи/ правни услуги	Консумативи	Други разходи	Общо

Предложената схема задължително се съобразява с изискванията на съответния финансиращ орган.

4.2.10. Поддържане на регулярни връзки с местни органи и организации

Работата в партньорство с местните правителствени и неправителствени организации предлага повече опит, познания и идеи и е база за ефективното функциониране на Консултативния съвет, както и на други инициативни групи - "Клуб на приятелите на парка" /може да се използва опита на другите паркове в тази насока/, инициативни групи по програма "Лидер +" и др. Целта е приемане на общи планове за действие и обмен на опит, разпространение на периодичен печатен и/или електронен бюлетин и др. Координира се от парковата администрация.

Основни партньори са общинските администрации, природозащитните екологични НПО, лесничествата, представители на търговски ориентиран и на социален туризъм, регионалните органи на РСПБЗН, ОДМВР и РИОСВ.

4.3. ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Програмите са обвързани с определените главни и второстепенни цели. Те дават насоки за проекти и дейности, които:

- Са подбрани на базата на критериите за приоритетност определени в т. 4.1;
- Водят до преодоляване на заплахи и ограничения за постигане на управленските цели определени в Таблица 10;
- Осигуряват развитие на парка в съответствие с предназначението му, като цяло и на отделни негови зони.

Програмите и проектите са групирани по цели, като за всеки включен в програмите проект са определени: наименование, цел и обект на прилагане, очакван резултат, метод, приоритетност. Всички проекти трябва да се въведат в информационните системи CMS и GIS и да бъдат своевременно актуализирани.

Всички посочени данни са основа за изготвяне на подробни задания за проектите, след осигуряване на необходимото финансиране. При стартиране на даден проект се определя и съответния експерт от ДПП, който участва в дългосрочните мониторингови програми и следи постигането на целите на проекта.

Дейности, които ще се изпълняват пряко от служителите на Дирекцията в рамките на служебните им задължения, са включени в "Оперативни задачи", т.4.2.

За периода на действие на Плана, са определени за изпълнение следните програми и проекти:

Програми, свързани с постигане на главна цел I:

Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие в рамките на защитената територията в дългосрочен план

- I. Комплексен дългосрочен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието в ПП "Персина"
- II. Управление на водите в ПП "Персина", свързано с опазване на биологичното разнообразие
- III. Управление на горите, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- IV. Управление на рибарството, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- V. Управление на земеделските земи, свързано с опазване на биологичното разнообразие
- VI. Управление/контрол на инвазивни видове

Програми, свързани с постигане на главна цел II:

Повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс

- VII. Устойчиво ползване и управление на природни ресурси в ПП "Персина"
- VIII. Развитие на екологичен, устойчив туризъм в и около ПП "Персина"

Програми, свързани с постигане на главна цел III:

Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация

- IX. Връзки с обществеността и природозащитно образование за ПП "Персина"
- X. Координация на научни изследвания и публикации за ПП "Персина"

Програми, свързани с постигане на главна цел IV:

Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на парка

- XI. Институционално развитие на дирекцията на природен парк "Персина" и обучение на персонала
- XII. План за действие при непредвидени ситуации

I ПРОГРАМА:

КОМПЛЕКСЕН ДЪЛГОСРОЧЕН МОНИТОРИНГ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ПП "ПЕРСИНА"

Целта на мониторинга е да бъдат идентифицирани, при възможност проследени, негативните влияния, засягащи ключови видове, съобщества, местообитания, екосистеми и ландшафти. Всички получени резултати следва периодично да бъдат въвеждани в базата данни на парка.

Получените резултати могат да се използват като сравнителна стойност за оценка на естествеността на другите ландшафти и екосистеми в парка.

Обект на наблюдение и документиране са:

- Процесите на естествено развитие на екосистеми, местообитания и видове;
- Процесите на възстановяване на нарушени в миналото екосистеми;
- Социално-икономическите процеси в района – стопанска дейност, туризъм, развитие на населените места.

Програмата е свързана със следните цели:

- Запазване на съществуващите естествени местообитания и съобщества по дунавските острови и ивицата дига-бряг от човешка намеса и въздействие;
- Възстановяване и консервация на заливните гори, ливади и блата;
- Намаляване на замърсяването и премахване на сметищата и неизползваните сгради;
- Публичност и достъп до информация за биологичното разнообразие,
- Въвеждане на екологично устойчиви практики за използване на природните ресурси на територията на ПП „Персина”.

Насоки и изисквания за извършване на мониторинг:

Дългосрочният мониторинг за опазване на биологичното разнообразие се извършва на три взаимосвързани нива.

I. Базов мониторинг на ключови индикатори за биоразнообразие

Това включва оценка на състоянието на важни хабитати и видове според протоколите, разработени от администрацията на ППП, като се вземат предвид националните изисквания относно мониторинга на биоразнообразието и целите на управление. Като цяло протоколите трябва да се разработват съвместно със съответните правителствени институции, научни институти и компетентни НПО. Те ще посочат методиките, честотата на проучванията, данните, които трябва да бъдат събрани, необходимите анализи и формата за отчетност. Мониторингът може да се извършва от персонала на ДППП или от външни експерти както е необходимо. Резултатите от мониторинга ще се използват за определяне доколко съществуващите управленски дейности трябва да се променят (и ако да – в каква посока) като част от периодичния процес на преглед на Плана за управление (т.нар. адаптивно управление).

II. Мониторинг въздействието на управленските намеси

Това включва оценка на реалните резултати от специфични управленски дейности спрямо планираните такива. Дейностите могат да бъдат определени в този План за управление (напр. възстановяване на заливните гори и влажни зони) или да произтичат от резултатите от базовия мониторинг, описан по-горе (напр. транс-локация на даден вид или премахване на определена заплаха) или от конкретно явление (вж по-долу). Мониторингът може да се извършва от служителите на ДППП или от външни експерти, когато е необходимо.

III. “Рутинен” мониторинг и мониторинг на явленията

Това включва системното отчитане на случайни наблюдения, извършени от персонала на ППП или други лица, например появата на рядка мигрираща птица, нетипично поведение на дадено животно или ранният цъфтеж на определено растение. За тази цел още през

първата година на действие на този План за управление ще бъде разработен специален слой в ГИС и бланка за данни.

Другият аспект на това ниво на мониторинг е отчитането на инциденти, които могат да окажат влияние върху управлението, напр. наводнения, пожари, ветровали в горите, депониране на отпадъци или разпространение на болести.

Финансирането за мониторинговата програма ще бъде осигурено от различни източници според всеки конкретен аспект: националното правителство, местните власти, университети и институти, НПО или външни ресурси. Все пак всички мониторингови дейности в природния парк следва да се координират и подкрепят от администрацията на ППП, а всички резултати да бъдат отчитани пред нея.

Посочените по-долу проекти са групирани по:

- А. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ**
- Б. ВОДИ**
- В. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ**

Проекти по програма I: КОМПЛЕКСЕН ДЪЛГОСРОЧЕН МОНИТОРИНГ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

A. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Мониторинг на природни местообитания от специален интерес – по НАТУРА 2000	<p>C3.5 (3140, 3270) Твърди олиготрофни до мезотрофни с бентосни формации от <i>Chara</i> и реки с кални брегове с <i>Chenopodium rubri</i> и <i>Bidention</i> р.р. Те са с непостоянен характер и се променят от година в година.</p> <p>E1.21 (6240) Субпанонски степни тревни съобщества</p> <p>E1.22 (6250) Панонски лъсови степни тревни съобщества</p> <p>E1.9B (2340) Панонски вътрешно континентални дюни</p> <p>E6.22 (1530) Панонски солени степи и солени блата</p> <p>H3.2A (8210) Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове</p> <p>G1.11 (91E0) Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus exelsior</i> (<i>Alno-Pandion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>)</p> <p>G1.7C4 (91Z0) Мизийски гори от сребролистна липа</p>	<p>Информация за състоянието и тенденциите.</p> <p>Увеличаване на площите след възстановяване на влажните зони</p> <p><i>Забележка: Местоположението и площите към момента на изработване на плана са дадени в т. 1.12.3.и Карта № 6</i></p>	<p>Проверки на определените територии актуализация и анализ на данните.</p> <p>Нанасяне на данните във вид удобен за управлението и охраната на парка, като се ползва CMS и ГИС на парка.</p>
2	Мониторинг на консервационно значими видове растения	<p><i>Potamogeton trichoides</i></p> <p><i>Eleocharis carniolica</i></p> <p><i>Corispermum marshalii</i></p>	<p>Локализиране на популацията в Мъртвото блато.</p> <p>Локализиране на видовете по островите.</p>	<p>Запознаване на служителите на парка с видовете.</p> <p>Отчитане промени в популациите (плътността и обилието) на видовете.</p>

		<i>Isolepis supina</i>		Нанасяне на данните във вид удобен за управлението и охраната на парка, като се ползва CMS и ГИС на парка.
		<i>Fritillaria orientalis</i> – популацията е при с. Драгаш войвода	Локализиране на популацията в липовите гори в региона. Запазване на популацията. Обявяване на находището за защитена местност.	
		<i>Corispermum nitidum</i> - популацията е в м. „Йоза“	Запазване на част от депата за чакъл от разрушаване, които са най-представителни за популацията му при ползването им евентуално за строеж на АЕЦ – Белене и др.	
		<i>Nymphaea alba</i> , <i>Nuphar lutea</i> <i>Marsilea quadrifolia</i>	Реинтродукция след възстановяване на блатата.	
		<i>Armoracia macrocarpa</i> популацията е в северозападния край о-в Голяма Бързина в тополовата култура. <i>Centaurea arenaria</i> – Популацията е в м. „Червения бряг“ <i>Verbascum dieckianum</i> - Популацията е при с. Кулина вода <i>Clematis integrifolia</i>	Информация за състоянието и тенденциите, с цел запазване на популациите	
		<i>Allium angulosum</i> – популацията е южно от Дульова бара.	Запазване Реинтродукция на „Пчели греда“.	
		<i>Trapa natans</i> популацията е в централния отводнителен канал.	Реинтродукция в блатата на острова след дейностите по възстановяване.	
3	Състояние на консервационно значими видове животни	<i>Видовете, обект на мониторинг са описани в т. 1. 15.</i>	Опазване на Гъскоподобните и дъждосвирицоподобните птици гнездещи в Свищовско-Беленската низина	Картиране, мониторинг и описание на временно наводняеми площи, канали и разлив, Превръщане на обработваеми земи в

			Установяване гнездовите участъци, гнездата, хранителните територии и заплахите за дневните грабливи птици и черния щъркел	пасища. Изкупуване на земите от неправителствени организации или оземляване на собственици в други територии,
			опазване на Морския орел	Не повече от едно кратко посещение на всяко от гнездата за гнездови сезон, независимо от целите
4	Състояние на вековните дървета	Вековните дървета на цялата територия на парка	Опазване на вековните дървета	Маркиране на вековните дървета и нанасянето им в ГИС системата на парка
5	Контрол и мониторинг на числеността на комарите	Местообитанията на Комарната фауна на влажните зони Всички площи, в които има плитките, покрити с растителност територии като например езерца, канавки или канали	Препоръки за Управление на комарите в Природния парк, които да бъдат устойчиви, екологично приемливи и ефективни през 10-годишното действие на Плана.	Прилагане на мерки и дейностите по стартирания вече проект по PHARE

Б. ВОДИ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Обхват, количество и качеството на повърхностните води на територията парка	Всички водни обекти. Обект на периодичен контрол са хидрохимичните параметри за качество на водите, включително съдържанието на тежки метали и нефтопродукти	Информация за площта на водните огледала и водни количества в каналите. Основна информация за екологическото и химическото състояние на повърхностните води. Оценка на влиянието/натиска върху опазването на природата, и особено на актуалното или потенциално въздействие от процесите на еутрофикация.	Създаване на мрежа от места за мониторинг и пробовземане, подходящи за хидрологично моделиране и хидро-химически оценки, вземайки специално под внимание всички територии, в които се извършва възстановяване на влажни зони (или са предложени за възстановяване). Седмични измервания на водните равнища и дебит в основните отводнителни канали. Седмични измервания на водното ниво във влажните зони (реката, блатата и пр.).

				Месечни полеви измервания на хидро-химични параметри (рН, проводимост, разтворен кислород, температура) във водните басейни. Всяко тримесечие пробовземане от водните площи за стандартни лабораторни анализи на нитрати, хлорофил, органични вещества, метали и т.н.
2	Нивото на подземните води на територията на ППП.	Съществуващите кладенци от националната мрежа	Информация за амплитудите на нивата на подземните води. Оценка на негативните екологични влияния, касаещи опазването на природата.	В Приложение към плана за управление на магнитен носител: "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана" е представен подробен доклад за Мониторинг на подземните води на територията на ПП "Персина" – автор проф. М. Гълъбов, в който са дадени подробно изискванията за извършването му.
3	Хидрохимичен мониторинг на подземните води	Качеството на подземните води	Основна информация за химичното състояние на подземните води. Оценка на оказваното влияние върху околната среда във връзка с опазването на природата – 2008 г. Програма от мерки за постигане на целите – 2009 г.	

В. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Добив на природни ресурси	Всички местни видове, които се добиват от територията на парка.	Оценка на въздействието от добива върху дивите видове и установяване на допустими количества и зони за събиране за всеки вид.	Годишни проучвания на разпространението на видовете и популациите преди и след сезона на събирането. Моделиране на популационната динамика за определяне максимално допустимите добиви по територия, обем, възрастов клас, пол или други биологични параметри.
2	Ползване на природни	Всички видове или хабитати ползвани за	Оценка въздействието на земеделието, горското стопанство,	Годишни проучвания на пашата, отглежданите култури, горското стопанство, състава на почвата и

	ресурси	търговски цели в границите на ППП	пашуването и други дейности, касаещи биологичното разнообразие на ППП.	употребата на химикали.
3	Мониторинг на процесите в територии след нарушения от естествен и антропогенен характер	Нарушени екосистеми, след човешка намеса или природни бедствия.	Определяне на ефективни възстановителни мерки за нарушени терени от антропогенно натоварване и строителство на съоръжения или след природни бедствия	Организиране на стационари за мониторинг или постоянни пробни площи за наблюдения на процеси в основните типове местообитания (т. 1.12.2.). Отчитане на резултатите след рекултивационни работи Редовна актуализация на данните в CMS и ГИС
4	Посетителски мониторинг	Посетителите (български и чуждестранни) в парка.	Увеличаване броя на посетителите в района	Регистриране и оценка на посещаемостта, отчитане на броя, вида, интересите и начина на ползване на различните зони от парка, актуализиране на база данни
5	Мониторинг на нарушенията	Всички видове нарушения на режимите и нормите при ползване на парка и конфликти	Установяване на вида на нарушенията и тенденциите в техния брой Смекчаване на основните конфликти Установяване на противостоящи интереси по повод бъдещото ползване на ПП Персина Намаляване броя на нарушенията	Изготвяне на публичен регистър, в който да се записват регистрирани нарушения

II ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗСТАНОВЕНИ ВЛАЖНИ ЗОНИ И ВОДИ, С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ПП „ПЕРСИНА”

Устойчивото използване на водите и опазването на екосистемите са в основата на Европейската рамкова директива за водите. Крайната цел е до 2015 година в страните-членки и кандидатстващите държави да се постигне “добро състояние” на водите. Отговорността за това носят главно компетентните органи на местно, басейново, национално и регионално ниво.

В цяла Европа загубата на местообитания във влажните зони е резултат от превръщането им в селскостопански земи или на урбанизацията. Видовете местообитания във влажните зони, които са претърпели загуби включват: влажни ливади; тръстикови масиви; влажни гористи местообитания; тресавища; мочури; тресавища и др.

Най-важните ефекти от възстановяването на влажните зони ще са свързани с възобновяване свойства на територията като: снижаване риска от наводнения, намаляване на органичното замърсяване и повишаване запаса от подземни води. В допълнение, ще се подобри състоянието на природните ресурси – рибните запаси, популациите на водоплаващите птици и редица застрашени водни обитатели. Ще бъде възстановен атрактивен ландшафт, което ще допринесе за повишаване на рекреационния потенциал на територията.

Предложените към тази програма проекти се отнасят до части от ПП „Персина”, които притежават висока фактическа или потенциална стойност за биологичното разнообразие, за което са причислени към териториите, включени в мрежа НАТУРА 2000 г. Това от своя страна е предпоставка за достъп до допълващо финансиране по Оперативните програми на ЕС за целите на управлението.

Програмата е свързана със следните цели:

- Възстановяване на част от унищожените в миналото влажни зони и блата;
- Възобновяване на влажни ливади, рибните ресурси и популациите на рибоядните птици, като икономически значими ресурси.

От съществено значение за парка е успешната финализация на проект „Възстановяване на влажни зони и намаляване на замърсяването” и установяване на връзка на блатата на острова с р. Дунав.

Финансирането на проектите се осъществява основно от бюджета на парка.

Проекти по програма II : УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗСТАНОВЕНИ ВЛАЖНИ ЗОНИ И ВОДИ, С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ПП “ПЕРСИНА”

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Проучване на напоителните и отводнителни системи	Съществуващата напоителната и отводнителна инфраструктури, както и новите дренажни и напоителни системи	Идентифициране на територии, чиито естествени канали, морфологични и хидрологични условия, позволяват да се възстановят на базата на сезонните нива на р. Дунав и подпочвените води	Картиране на каналите, тръбопроводите, помпените станции и тяхното функционално състояние; теренни проучвания на местообитания, засегнати от тази инфраструктурата.
2	Поддържане на възстановени влажни екосистеми	Възстановени блата в източната част на о-в Белене	Осигуряване на хранителна база за птиците. Свободен достъп за Дунавската риба до блатата и осигуряване на условия за размножаване в плитчините. Намаляване на биогенното замърсяване на водите, вливащи се в р.Дунав	Описан в документите, изготвени от ПБВЗНЗ на Световна банка/ГЕФ и одобрени от МОСВ. Виж Приложение №5
		Унищоженото в миналото блато „Кайкуша”	Увеличаване броя/площта на потенциални места, които според Директивата за местообитанията могат да станат част от мрежата НАТУРА 2000 с около 100 ха	
3	Възстановяване на влажни екосистеми	Заливни ливади в м. „Каменицата” северозападно от гр.Белене”	Осигуряване на хранителна база на птиците от колонията на чапли и корморани от безименните румънски острови в близост до о-в Голяма Бързина.	Основни познания по проблемите, възможностите и ограниченията, свързани с възстановяването на влажните зони са дадени в Ръководство за възстановяване на влажни зони - доклад на Wildfowl & Wetlands Trust , разработено отделно към Плана за управление.

		Водни площи при с. Драгаш войвода	Формиране на нова колония на рибоядни птици в този район. Свободно навлизане на дунавската риба в басейните и хвърляне на хайвер в плитчините.	
		Унищожените в миналото блата на о-в Персин	Осигуряване на хранителна база на птиците. Свободно навлизане на дунавската риба в басейните и хвърляне на хайвер в плитчините.	
4	Възстановяване на консервативно значими видове и местообитания	Приоритетни видове, описани в част 1 и местообитанията по НАТУРА 2000	Възстановени популации и приоритетни природни местообитания	По метода, посочен в проект 3; методите, посочени в стратегията за възстановяване на заливни гори; Чрез интродукция на видове
5	Управление на възстановени влажни зони	Възстановени влажни зони - инфраструктура и персонал	Инкорпориране на целите, свързани с опазване на биоразнообразието в оперативните дейности на служителите, отговорните за управлението.	Изработване на Оперативно ръководство с най-добрите практики за управление на възстановявени влажни зони.

III ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ, СВЪРЗАНО СА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ПП „ПЕРСИНА”

Долното поречие на р. Дунав е един от най-ценните сладководни екологични райони в света. Хирдологичната динамика на реката, постоянно действащата ерозия и натрупването на наноси, заедно с периодичните наводнявания на речните тераси с различна продължителност, степен и честота са обусловили формирането на Дунавските острови с тяхната уникална растителност и богато биологично разнообразие. Заливните и крайречни гори представляват една значителна част от тези специални хабитати и биоразнообразие. Този биологичен ресурс, обаче, е застрашен от редица фактори, включващи (а) залесяване с нетипични видове, (б) завземане и колонизиране на участъци от инвазивни видове, (в) големи запаси от дивеч, които пречат на процесите на естествено възобновяване (г) браконьерство.

Стратегията за опазване и възстановяване на заливните гори на българските дунавски острови бе приета от всички основни заинтересовани страни през 2001 г. Прилагането ѝ е подкрепено от Плана за действие за опазване и възстановяване на заливните гори 2003 – 2007г. Целите на тази програма допълват стратегията и плана за действие, като се базират до голяма степен на тези два документа и техните цели.

Програмата е свързана със следните цели:

- Съхранение на съществуващите естествени горски съобщества на дунавските острови;
- Увеличение на общата площ на заливните гори, съставени от местни видове;
- Опазване и възстановяване на хабитати на редки и застрашени видове диви растения и животни, както и на такива със стопанско значение;
- Съхранение на генетичната банка от местни дървесни видове на дунавските острови; и
- Усъвършенстване на горскостопанските практики.

Планът за действие определи райони за защита и възстановяване, но проучванията по него не включваха остров Белене, а ПП “Персина” бе обявен след приемането на стратегията. Площите на типовете заливни и крайречни гори са представени и Приложение 8 и обобщени по-долу:

➤ Заливни, преовлажнени алувиални и блатни почви (върба)	120.3 ха
➤ Заливни, влажни ливадно-блатни почви (върба-топола)	1,119.5 ха
➤ Заливни, полувлажни алувиални почви (същинска върба)	1,020.9 ха
➤ Заливни, алувиални почви (отводнена върба)	28.7 ха
➤ Пресушени, ливадно – блатни почви (отводнени блата)	836.3 ха
➤ Крайречни на алувиално – ливадни почви (същинска върба)	3.7 ха
➤ Крайречни на алувиални почви (отводнена върба)	27.4 ха

Проектите ще бъдат финансирани от бюджетите на горските стопанства Свищов и Никопол.

Проекти по програма III : УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ, СВЪРЗАНО СА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ПП „ПЕРСИНА”

№	Проект	Предмет на програмата	Очаквани резултати	Методи
1.	Определяне на горски райони за възстановяване	Да определи районите на остров Белене, подходящи за възстановяване и възобновяване на видовия състав и да предостави насоки по методите и видовете, които ще се ползват, както и за разходите, свързани с това.	Потвърждение за определените и/или определяне на нови територии, подходящи за възстановяване на естествени заливни гори. Изготвяне на схема с времева рамка за възстановяване, посредством заместване на нетипични видове, включваща описание на технологиите и видовия състав, както и съответните им цени. Тази дейност съответства на работата, извършена по отношение на другите острови и ще предостави основа за една обща програма за възстановяване на горите и подпомагане на видовото разнообразие.	Инвентаризация и картиране на горите на остров Белене в съответствие с методологията, приета по време на разработването на Плана за действие за възстановяване и защита на заливните гори 2003-2007.
2	Възстановяване на заливни гори	Всички територии, идентифицирани по проект 1, там където е необходимо след усвояване на дървесината (гола сеч)	Увеличаване размера на годишно възстановяваните площи от 5 ха в момента до 50 ха. Така през следващите 10 години минимум 450 ха заливни гори ще бъдат възстановени и управлявани по подходящ начин.	Като цяло методите ще следват тези, които са посочени в плана за действие. След изсичането мястото ще бъде почистено и обработено, за да позволи естественото възобновяване на местни видове. Мястото ще бъде залесено и ще бъде осъществен механизирен контрол на растителността, за да се постигне създаване на гори от местни видове. Ще бъдат дадени предпочитания на създаването на мрежа от малки територии, вместо на големи по площ, което ще благоприятства разнообразието от пейзажи и възрастова структура. На подходящи места може да бъде използвано засяване на семена, но трябва да се обърне

				внимание на опазването им от щети от дивеча. Всички възстановени гори ще бъдат управлявани с оглед толериране на биоразнообразието.
3	Увеличаване на видовото разнообразие в съществуващите гори	Подобряване на пропорциите и разнообразието от местни видове в съществуващите гори чрез подобряване на структурата на горите и разнообразяване класовете на възраст.	<p>Понастоящем няма практика да се заменят празнините в горската покривка, получени в резултат на естествени явления (ветровали и снеголоми), с местни видове. Нито пък съществува практика за увеличение на видовото разнообразие чрез групови сечи в горите. Така че липсва отправна точка.</p> <p>Ще бъдат определени и приоритизирани насаждения, подходящи за увеличение на биоразнообразието. Те ще включват изкуствено залесени дървостои от местни и неместни видове и насаждения с полуестествен произход.</p> <p>Ежегодна програма, обхващаща минимална площ от 25 ха за намеса ще бъде прилагана така, че в рамките на 10 год. период минимум 200 ха съществуващи гори ще бъдат подобрени чрез залесяване под склопа с местни видове.</p>	<p>Определените места ще бъдат приоритизирани и подложени на схема с времева рамка за подпомагане на видовото разнообразие.</p> <p>Съществуващите голини, някои от които може би ще трябва да се увеличат по площ, ще бъдат залесени с разнообразни местни видове и където е необходимо поставени под защита, докато укрепнат.</p> <p>Размерите на голините ще бъдат в рамките на 0.1 - 0.25 ха, но ще зависят от конкретните условия в местата.</p>
4	Управление и възстановяване на заливните гори	Разработване на насоки за най-добри практики за дългосрочно управление и възстановяване на	<p>Наръчник с най-добрите практики за управление и възстановяване на заливни гори.</p> <p>Инкорпориране на целите, свързани с опазване на биоразнообразието в</p>	

		заливните гори и за увеличаване на видовото разнообразие в съществуващите гори и инкорпориране на целите, свързани с опазване на биоразнообразието в ежедневно управление на горите.	ежедневното управление на горите.	
5	Опазване на местната генетична банка	Определяне и опазване на източниците на семена от местни видове (семенни бази).	Инвентаризация на подходящите източници на семена от местни видове, съпроводено с управление на достатъчно големи площи за семепроизводство, за да се обезпечи наличието на естествен подраст за възстановяване на заливните гори и увеличаване на биоразнообразието в съществуващите гори.	Използване на наличните ресурси като основа, предприемане на инвентаризация на подходящите източници на семена в рамките на естествените и заливните гори. Картиране и изготвяне на каталог на подходящите източници. Управление на местата за дългосрочно семепроизводство.

IV ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ НА РИБАРСТВОТО, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ПП „ПЕРСИНА”

Основната консервационна стойност на парка се обуславя от наличието на естествени блатни, крайречни и преовлажнени местообитания. Тези изключително дефицитни за България местообитания, в комбинация с изкуствено-създадените водни площи, отводнителни и напоителни канали заемат над 5 % от общата територия и са местообитание на голям брой редки в национален и европейски мащаб растителни и животински видове. Тези местообитания съхраняват популациите на видове включени в приложение I и II на Бернската конвенция, в Червената книга на Р България и други.

Беленският комплекс от острови е вписан като site N F 00011400 в програмата CORINE – BIOTOPS. Авторите определят комплекса, като един от най-важните за региона местообитания на есетровите видове риби, както и на видовете: *Chalcalburnus chalcoides*, *Cobitis elongata*, *Lota lota*, *Gymnocephalus baloni*, *Proterorhinus marmoratus*.

Понастоящем ихтиофауната на острова е напълно унищожена. Всички води навлизат по гравитачен път.

Сегашният състав на рибните популации не е добре проучен, но е съставен предимно от стопански малоценни и интродуцирани видове.

Златистата каракуда е напълно изчезнала, а върловката е с критична численост и не може да се възстанови по естествен начин

Програмата е свързана със следните цели:

- Възстановяването на естествения характер на ихтиофауната;
- Подобряване условията за стопански и любителски улов на местни видове (насърчаване на трофеен риболов); и
- Използване на видове за биологична борба с ларвите на комарите.

Финансирането на проектите се осигурява от ИАГ, ИАРА и международни програми.

Проекти по програма IV : УПРАВЛЕНИЕ НА РИБАРСТВОТО, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Възстановяване на рибните популации на водоемите на о-в Персина	Съществуващите водоеми на остров Персин – изкуствените канали и удълбавания, естествените водоеми и понижения извън дигата на острова, в които се задържа вода.	Достигане на 50% от естествената рибопроодуктивност на блатата през първите 5 години от възстановяването и 70% от естественото видово разнообразие.	Осигуряване на благоприятни физико-химични показатели на водата, приток на пресни води, осигуряване на мръстилища за рибата в затони и разливи. Осигуряване на безпрепятствено преминаване на личинки и производители от река Дунав. Пренасяне на личинки, когато не могат да преминат по естествен път.
2	Проучване и възстановяване на рибните популации в отводнителните канали извън острова	Отводнителните канали на останалата част от територията на ПП Персина	Възстановяване на естествения характер на ихтиофауната в каналите и съседните на тях водоеми и зарибяване със стопански ценни местни видове, които могат да бъдат обект на любителски риболов	Проучване на сегашния състав, създаване на теоретична картина на възможната структура на рибните популации. Зарибяване с личинки и производители от местни видове от р. Дунав. Осигуряване на изкуствени мръстилища.
3	Възстановяване на популациите на върловката и златистата каракуда	Всички водоеми със стоящи води на територията на Парка, основно отводнителните канали на острова и на брега. Блатата и каналите на остров Персина.	Борба с комарите, възстановяване на популациите на редки и изчезващи естествени видове, като златистата каракуда, включени в Световната червена книга.	Изкуствено зарибяване с материал от други дунавски зони.

V ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ПП „ПЕРСИНА”

Земеделската дейност в района на ППП и съседните територии определено оказва влияние върху някои от параметрите на екосистемите, най-вече с редуването на земеделските култури, интензивните обработки на почвата, торенето с минерални торове и използването на хербициди, фунгициди и инсектициди.

Неспазването на научнообоснованите сеитбообращения и монокултурното земеделие води до влошаване на условията за отглеждането на културите и налага прилагането на повече механични обработки и високи дози пестициди, минерални торове и други, с което не само се нарушава природната среда, но и се оскъпява производството.

Интензивната обработка на почвата носи шум, беспокойствие, унищожение на някои организми и пропъждане на други. Увеличения брой на операциите за отглеждане на културите води до влошаване на физичните свойства на почвата и разрушаване на хумуса.

При полските култури най-голямо приложение намират хербицидите, по-малко фунгицидите и инсектицидите. Пестицидите и минералните торове могат да бъдат постоянен източник на замърсяване на почвата, подпочвените и надземни води. Някои от инсектицидите с които се третират семената на царевицата и слънчогледа (например карбосан, карбодан, фурадан и др.) могат да убиват птици и бозайници които са ги погълнали.

Програмата е свързана със следните цели:

- Интегриране на опазването на биологичното разнообразие в селското стопанство
- Поддържане на оптимални открити местообитания за птиците
- Опазване на ливадните и пасищни местообитания

Финансирането на предложените проекти може да се осигури от програми на ЕС за развитие на селските региони.

Проекти по програма V: УПРАВЛЕНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Запазване на местни породи и сортове на селскостопански животни и растения.	Селскостопанските животни и култивирани растения, които имат потенциал за производство на специфични за региона стоки - храни, напитки и други.	Нови източници на доход за селскостопанските производители и връщане на традиционни методи за производство.	Инвентаризиране на местните породи и сортове. Изготвяне на ръководство с технологии за производство и преработка. Създаване на местна марка и организиране на пласирането на продукцията (виж проект 3 от Програма VII).
2	Превръщане на обработваеми земи в пасища	Ниви, които са ниско разположени и често са преовлажнени и с ниски добиви	Осигуряване на добри пасища и влажни ливади за паша на домашните животни. Производство на сено, с цел продажба извън границите на територията. Опазване на наземно-гнездящите птици в Свищовско-Беленската низина	Изкупуване на земите от НПО и др. и/или оземляване на собственици в други територии. Регулиране на дейностите по отглеждане на домашни животни
3	Въвеждане на биологично производство	Отглеждането на животни и растения като цяло.	Значително намаляване на влаганите в земеделието химически препарати до 2011 г.	Определяне на територии и условия за отглеждане. Обучение за прилагане на технологии за биологичното производство. Преминаване към отглеждане на култури, устойчиви на болести и вредители. Създаване на местно сдружение/ кооперация за биологично земеделие. Създаване на местна марка за производство (виж Проект 3 от Програма VII).

VI ПРОГРАМА:

УПРАВЛЕНИЕ / КОНТРОЛ НА ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ В ПП „ПЕРСИНА”

Разпространението и трайното установяване на чужди видове се ускорява с безпрецедентни темпове поради разрастването на глобалната търговия и транспорт. Този срив на био-географските бариери оказва дълбоко въздействие на екосистемите в световен мащаб и е на второ място сред заплахите за естественото биоразнообразие след унищожаването на хабитати. Нови инвазивни видове могат да се появят по предсказуеми пътища (напр. пътни, ландшафтни и речни коридори), по внезапни начини (напр. разпръскване на далечни разстояния чрез карго контейнери и въздушни товари) или по неочаквани пътища с участието на човека (напр. семена от плевели в смесите за възобновяване или спори по подметките на туристическите обувки). Долното поречие на р. Дунав е сред най-ценните сладководни екологични райони в света и в момента той е застрашен от инвазията на чужди видове, и по-специално на аморфата (*Amorpha fruticosa*).

Експанзията на районите, покрити с аморфа има следните негативни последствия:

- Измества местни тревисти и храстови видове;
- Пречи на репродукцията на местните дървесни видове;
- Предизвиква промени на условията в хабитата (смята се, че отделя вещество, което има определено алелопатично въздействие върху растителните съобщества).

Докато аморфата е видима и лесно откриваема, има много други инвазивни видове, които не се откриват толкова лесно и чиито потенциален ефект е все още неизвестен. Ефективното управление на инвазивни растителни видове започва с идентифицирането на цели, измерими резултати и протоколи от инвентаризация, картиране и мониторинг.

Една обща цел на управленските действия, касаещи инвазивните видове е не просто да се изкоренят или отстранят тези видове, но и да се запази или възстанови функционирането, структурата и състава на увредените екосистеми.

Програмата е свързана със следните цели:

- Установяване на разпространението и изобилието на известните инвазивни видове в парка и прилежащите му райони.
- Оценка на инвазивните видове, които биха могли да повлияят на постигането на общите цели на парка.
- Превенция, откриване и изкореняване на нови чужди и инвазивни видове;
- Повишаване на познанията и капацитета за борба с инвазивните видове;
- Оценка на ефекта от управленските действия, касаещи набелязаните растителни видове и екосистемите, където те са се настанили.
- Определяне на статута и тенденциите на инвазия през времето и пространството и развитие на способности за предвиждане с цел по-добро насочване на бъдещите мониторингови и управленски усилия.

От 1992 г. насам ЕС подкрепя чрез финансовите инструменти на програмата LIFE проекти, насочени към развитието на Натура 2000. От общо 715 проекта по LIFE Nature, финансирани от 1992 до 2002 г., 14% включват дейности, насочени към борбата с чужди видове. Четири от тях се отнасят до аморфата: .

- Устойчиво ползване и възстановяване на заливно поле LIFE03 ENV/H/0280

- Биологичното разнообразие в торфището Iseo LIFE99 NAT/IT/6212
- Управление на хабитати в екологичния регион Hortobágy за опазване на птиците LIFE02 NAT/H/8638
- Управление на разливите на река Tisza LIFE00 NAT/A/7051

Финансирането включва комбинация от собствени средства за инвентаризация и мониторинг, средства от държавните горски стопанства за управление и контрол на видовете и средства от ЕС за подобни програми за мониторинг, контрол и управление на инвазивните видове.

Проекти по програма VI: УПРАВЛЕНИЕ / КОНТРОЛ НА ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ В ПП „ПЕРСИНА”

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Методи
1.	Инвентаризация на инвазивните видове	Определяне на разпространението и изобилието на всички популации на инвазивни (или потенциално инвазивни) и чужди видове в парка и прилежащите му райони, с особено внимание към <i>Amorpha fruticosa</i> .	Базисно проучване на разпространението и числеността на инвазивните видове в ППП и прилежащите територии. Съставяне на списък на инвазивните видове, които в най-голяма степен застрашават постигането на управленските цели на парка.	Проучване на литературни данни за получаване на базова информация за съответните инвазивни видове. Сухоземни и водни теренни проучвания на инвазивни видове, използвайки наслагване на резултати от различните методи за пробовзимане, с най-голяма гъстота на пробовземане/ картиране в сърцевинните зони, а най-малка в зоните за устойчиво ползване.
2	Познания и капацитет за борба с инвазивните видове <i>Забележка: Този проект да се изпълнява в сътрудничество с администрацията на ЗМ „Калим ок - Бръшлен”.</i>	Увеличаване на уменията и знанията, необходими за идентифицирането, мониторинга, управлението и контрола на заплахата от инвазивни видове в парка и прилежащите му територии.	База от знания и умения за управление и контрол на инвазивните видове. Установени и поддържани контакти с поне два природни парка извън България. Участие в поне два национални и един международен проект за борба с инвазивните видове.	Установяване на контакти с проекти по LIFE, които включват контрол на инвазивни видове, релевантни за парка. Установяване на контакти с други ПП в България и други европейски страни, които са се сблъскали със същия проблем. Сътрудничество в проучванията, международните и пилотните проекти за управление и контрол на инвазивни видове.
3	Управление и контрол на аморфата	Спиране на разпространението на вида и редуциране на района, в който се е установил, като се	Два пилотни проекта за идентифициране на най-адекватните техники на контрол, изпълнени и оценени. Редуциране на 100 ха (увеличение	Изготвяне на два пилотни проекта за оценка на най-обещаващите природосъобразни мерки за контрол, т.е. пашата и вегетативното косене. Въз основа на резултатите от пилотните проекти, прилагане на приоритизирана годишна програма за

		започне от сърцевинните зони и се разширява	от 5 ха през първата година до поне 15 ха през всяка следваща година) от територията, колонизирана от аморфа чрез прилагане на природосъобразни мерки за контрол. Редуциране и по възможност спиране на съзнателното засяване от пчелари.	контрол. Ежегоден мониторинг на въздействието на резултатите с цел осигуряване на продължителен контрол и предотвратяване на повторна инвазия. Съвместни действия с пчеларите за намиране на алтернативни медоносни растения и спиране отглеждането на аморфа.
4	Мониторинг на инвазивните видове	Всички инвазивните видове, установени в проекта.	Стабилна мониторингова програма с ясно дефинирани методологии и протоколи за мониторинг на инвазивните видове База данни на инвазивните видове, тяхната гъстота и пространствено разпространение в защитената местност. Оценка на заплахата за всеки наблюдаван вид, с оглед вземане на управленски решения	Текущи проучвания на сухоземни и водни целеви площи с инвазивни видове прилагайки метода на наслагване на информацията / картиране с висок интензитет (висока акуратност) за сърцевинната зона и по малък за останалите зони. Проучванията е добре да се комбинират с мониторинг на биоразнообразието от Програма I Събраната информация ще бъде инкорпорирана в информационната ситема за управление на парка, под формата на обширна база данни, която да улеснява картирането и ежегодния анализ. Резултатите ще се ползват за набелязване или идентифициране на райони, които се нуждаят от по-подробни мониторингови проучвания.

VII ПРОГРАМА

УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИ РЕСУРСИ В ПП “ПЕРСИНА”

Природен парк “Персина” не е типичен български природен парк, в смисъл че той се характеризира с голям дял на частната собственост и земеползването. Много от настоящите (и бъдещи) дейности се изпълняват от лица, кооперации и фирми. Една от целите на плана за управление е да стимулира частните стопани и ползватели на природни ресурси да се ориентират към по-устойчиви и природосъобразни дейности, съобразно земеползването, предложено за съответните зони според плана за управление.

Преходът към бъдещото устойчиво ползване на защитената територия се базира на концепцията, че управленските цели може да бъдат (частично) постигнати чрез рационално използване на ресурсите от страна на частния сектор. Това може да стане по начин, който да бъде благоприятен както за ползвателите (лица, фирми или общности), така и за биоразнообразието. Този механизъм разчита на включването на екологично устойчиви предприятия (ЕУП) в дейностите, които носят ползи и за хората, и за природата, и които са същевременно икономически, финансово и технически ефективни.

Програмата е свързана със следните цели:

- Устойчиво управление и ползване на природни ресурси, благоприятстващо същевременно биоразнообразието, местните общности и икономиката в средносрочен и дългосрочен план;
- Промяна на селскостопанските практики чрез предоставяне на субсидии за управление на “обществените ползи”, като подобрене на качеството на водите, органични земеделски практики, възстановяване на традиционни рибарски практики и други.

Изпълнението на проекти, свързани с устойчивото ползване и управление на ресурси в съответствие с плана за управление ще бъде подкрепяно и координирано от Дирекцията на ПП “Персина” в партньорство с трите общини, НПО, бизнеса, заинтересовани сдружения и лица от района.

Финансирането на проектите ще бъде предоставено от международни програми (като Natura 2000 и програмата LEADER на ЕС), общини, български фондове и местни предприемачи.

Проекти по програма VII “Устойчиво ползване и управление на природни ресурси в ПП «Персина»

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Съвместно управление на природните ресурси	Екологични устойчиви предприятия (ЕУП) за ползване на природните ресурси – Публично частни партньорства (ПЧП)	Устойчиво ползване на биологичните ресурси, положителни икономически и финансови резултати, базирани на технически приложими бизнес планове, които генерират социални ползи. Паралелно с разработването на настоящия план са разработени 5 бизнес плана за реално съществуващи инициативи в района на парка	Методите и възможностите за финансиране са очертани в Насоките за подпомагане на екологично-устойчиви предприятия , изготвени и представени отделно от плана за управление. Те описват методите, включително: идентифициране на подходящи дейности и потенциални източници на финансиране; прилагане на избрани дейности за устойчиво развитие; подпомагане за екологични предприятия.
2	Ползване на рибните ресурси и осигуряване на алтернативна заетост и доходи за местното население	Ивицата дига-бряг на река Дунав, устието на река Осъм, микроязовирите и рибарниците (работещи и изоставени) на територията на ПП „Персина”.	Намаляване на антропогенния натиск върху източниците на ценни видове. Увеличаване на устойчивия улов с 20% от блатата за период от три години и разработване на недействащите в момента рибарници в западната част на ЗТ.	Докладът за Развитието на екологични предприятия, свързани с риболова , изготвен от Мартин Ван Дер Кнаап е приложен отделно от Плана за управление. Той включва насоки за възстановяването на рибарниците, похранвани от подпочвени води в западната част на парка и използването на блатата между дигите и р. Дунав за заребяване и спортен риболов.
3	Създаване на етикет за произход “Персина”	Екологичните местни продукти (млечни продукти, вино, мед и т.н.), къщи за гости, традиционни занаяти и други.	Регионална идентичност и добавена стойност на природосъобразните местни продукти	Дизайн и регистрация на оригинален етикет за произход „Персина”. Определяне на критерии за получаването му и шаблон за оценка. Разрешение за използване на етикета за определен период време при производство на екологични местни продукти (млечни продукти, вино, мед и т.н.), къщи за гости, традиционни занаяти и други.
4	Създаване на системи за	Земите за интензивно производство на зърнени	Изграждане на стабилно предприятие за брикети в	Насърчаване на отделните фермери, кооперации и фирми да създават ЕУП или ПЧП. Оказване на

	управление на биомасата	култури. Растителни остатъци от земеделието, върба и тръстика.	рамките на 3 години, което да усвоява биомаса както от тащитената територия, така и растителните остатъци от земеделските дейности. Създаване на местно снабдяване с въглеродно неутрални източници на енергия.	техническа помощ на фермерите за промяна на ползването. Отпускане на помощ за финансиране и техническо обезпечаване, необходими за създаване на жизнеспособна малка до средна система за производство на биомаса
5	Управление на отпадъците	Намаляване на замърсяването в парка с битови отпадъци.	Изработване на система от мерки и начини за събиране на битови отпадъци по: туристически маршрути и пътеки, места за едnodневен отдихи др. обекти за обслужване на посетителите. Почистване на стари сметища, поставяне на необходимо оборудване и информация	Разработване на графици за извозване на отпадъците, контрол при прилагане на системата

VIII ПРОГРАМА:

РАЗВИТИЕ НА ЕКОЛОГИЧЕН УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ В И ОКОЛО ПП “ПЕРСИНА”

Дирекцията на Природния парк, в партньорство с общините, местните неправителствени организации и местните държавните структури, могат да развият устойчив туризъм. По този начин местното население трябва дейно да участва в развитието на туризма, вместо да приема тези дейности като външен натиск.

Парковата администрация трябва да подпомага развитието на дейности и услуги в околпарковата зона, с цел там да се съсредоточат основните посетители, като им се предлага интересна и достъпна информация за парка и многото възможности за прекарване на свободното време в и около парка.

Програмата е свързана със следните цели:

- По-ефективното ползване на съществуващите туристически ресурси на парка;
- Максимално оползотворяване на съществуващите културни програми в общините;
- Развитие на човешките ресурси за туризъм;
- Разработване на атрактивни туристически услуги на база интерпретация ;
- Оформяне на уникален туристически продукт на региона с тематични елементи екотуризъм, образователен туризъм, културен туризъм, “реката и риболовът” и др.; селски туризъм в дългосрочен аспект;
- Разработване на съответната туристическа инфраструктура, с добро информационно обезпечаване;
- Осъществяване на качествен и професионален маркетинг на региона с цел туризъм;
- Разработване на регионални туристически продукти - осъществяване на връзка между местното ниво на предлагане и националното ниво на формулиране на политики и стратегии в туризма

Изпълнението на проектите, свързани с развитие на устойчив туризъм, се съгласуват и контролират от ДПП (в рамките на служебните задължения на служителите) в партньорство с трите общини и НПО от района.

Финансирането следва да се търси от международни програми, общини, български фондове, местни предприемачи.

Проекти по програма VIII РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ В И ОКОЛО ПП “ПЕРСИНА”

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Подготовка на кадри за развитието на туризъм	Хотелиери (вкл. собственици на къщи от общинските центрове и близките села), водачи, доставчици на допълнителни туристически услуги	Подобряване на условията за обслужване на посетителите в първите четири години Създаване на местно ядро от обучени интерпретатори (водачи, обучители, музейни работници и др.) на третата година Насърчаване производството на местните занаятчии	Информационна кампания сред местните хора за популяризиране възможностите за генериране на допълнителни приходи чрез туризъм; публикуване и разпространение на информационни материали, вкл. за законовата база на туризма и потенциални източници на финансиране Обучения за доставчици на туристически услуги: Въведение в устойчивия туризъм; Грижа за клиента; Основни и допълнителни туристически услуги; Ценообразуване и управление на семеен бизнес и пр. Обучения на интерпретатори: водачи за туристически маршрути; музейни кадри; ръководители на образователни програми. Ежегодни учебни пътувания за групите, които се обучават, включително опознавателна обиколка на самия район на ППП, за запознаване с ресурсите; Популяризиране на добри практики от България (включително за сертифициране по качество, за “зелен” бизнес и енергийна ефективност), както и на новопоявяващите се в самия район на парка.
2	Информационно обслужване на посетителите и интерпретация	Качествени, атрактивни и продаваеми допълнителни туристически услуги в и около парка	Повишаване на обществената информираност за ППП и региона като туристическа дестинация в поголемите близки градове и туроператори във Варна, София и Букурещ	Разработване на набор от интерпретативни маршрути – пешеходни, велосипедни, за езда, преминаване с лодки, комбинирани; по-кратки и по-дълги; на разнообразна тематика: птици, типична растителност за влажните зони, културно-исторически обекти и пр. Разработване на образователни туристически програми (напр. лагери за оцеляване сред природата и други подобни) за деца и възрастни с различна продължителност, на подходящи места в територията според зонирването Обезпечаване на маршрутите и програмите със съответните интерпретативни табла, табели и печатни материали Организиране на интерпретативни експозиции, свързани с разработваните маршрути и програми
3	Интегрирани туристически продукти	Цялостното туристическо предлагане в и около защитената	Пакетирани разнообразни и качествени туристически оферти	Пълна инвентаризация на туристическите ресурси и създаване на база данни и фото-библиотека Организиране на специални празници/демонстрации/фестивали, съчетаващи различните видове фолклор от региона (население: турци, католици,

		територия, с елементи на различни видове устойчив туризъм и комбинации между тях	В дългосрочен план: Разработване на атракции и програми на база селскостопанските практики и бит в региона, напр. "Пътят на меда от цветята до чая" или "Пътят на хляба" и пр.	православни, власи) Организиране на атракции на основата на местните специфични обичаи и традиционни занаяти/поминък Производство и продажба на сувенири, свързани с традиционния поминък на района; комбиниране с логото на ППП В Приложение № 23 са посочени възможните теми
4	Туристическа инфраструктура	Разработените интерпретативни маршрути (Проект 2)	Инфраструктурно обезпечаване на разработените интерпретативни маршрути (Проект 2) – маркировки, указателни табели, обезопасителни мерки, Осигуряване на условия за достъп, паркиране, пикник, къмпинг, риболов и Разглеждане на природния парк.	В Приложение 24 към Плана за управление е представена Концепция за информационната система на територията на парка, с подробности за: Избор на подходящи места във връзка с маршрутите и създаване на достъп (при необходимост укрития/кули) за наблюдение на птици, Избор на подходящи места във връзка с образователните туристически програми и осигуряване на достъп, места за пребиваване, за палене на огън и хранене и т.н.
5	Маркиране границите на парка, защитените местности и резервати	Всички площи, включени в парка	Обозначаване на територията по отдели, на земите и горите от горските територии по собственост, границите на резервати, природни зебележителност и др.	Съгласно Наредба №6 за «Устройство на горите и земите от горските територии и на ловностопанските райони в Р България»

6	Изработване на общ дизайн на архитектурни елементи	Местата за риболов и отдих по туристическите маршрути	Създаване и поддържане на специфичен за парка стил при оборудване на места за отдих (беседки, маси, огнища и пр.).	Изработване на типови архитектурни елементи от подходящи за парка естествени материали
ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ПРОЕКТИ, ЗА КОИТО АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ПП «ПЕРСИНА» МОЖЕ ДА ОКАЗВА СЪДЕИСТВИЕ				
7	Маркетингов а туристическа стратегия	Туристическите продукти, свързани с парка	Формулирана ценова и рекламна политика; Създадена стратегия през първата година	Дефиниране и оценка на потенциалните пазари; проучване на клиентите и техните нужди; избор на маркетингови мерки и канали: печатна реклама, електронни носители, Интернет, работа с медиите и туристическите фирми (вкл. опознавателни турове в региона), кампании и специални маркетингови прояви, туристически борси, директна реклама, сувенири и пр.
8	Създаване на регионална туристическа организация/ регионален туроператор	Регионално управление на развитието на туризма в района на Дунавски влажни зони	Създаване на Регионална туристическа асоциация – 2006-2007 г.; в средносрочен план – регистриране и на регионален туроператор към нея – след 2008 г.	Сдружаване на всички заинтересовани страни, свързани като начало с двете защитени територии ЗМКБ и ППП и регистриране на Регионална туристическа асоциация; обмен на опит с работещите подобни асоциации в страната; съставяне на работна програма на асоциацията и план за бюджет/издръжка;
9	Провеждане на археологически проучвания (вкл. подводни,	Обекти по Дунавския Лимес	Консервация и експониране на обектите	Постоянно и поименно ангажирано партньорство със съответни, запознати с територията на парка специалисти

IX ПРОГРАМА:

ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ПРИРОДОЗАЩИТНО ОБРАЗОВАНИЕ

Връзки с обществеността - Приоритет на връзките с обществеността, свързани с парка, са: туристите, жителите, общинските и административни служби на съседните населени места, представители на други институции и неправителствени организации с компетенции в парка, медиите – преса, радио, телевизия.

Интерпретацията е най-доброто средство за връзки с обществеността и реклама на района. Най-важно е всяко населено място от района да представи своята специфика, използвайки парка за притегателен център. Интерпретациите не трябва да се повтарят, за да имат интерес туристите да посещават различни места в различни периоди от годината. Това е и начин да се привличат инвестиции в отделните населени места.

ПП «Персина» предлага възможности за осъществяване на разнообразни *природозащитни, образователни инициативи*. Природозащитните проекти, които се осъществяват с учебните заведения и преподавателите, са едно от най-важните средства за възприемането и постигането на целите на парка. Учениците обменят своите мнения безпристрастно и критично. Те предават информация в семействата, клубове и др. Преподавателите от района ценят високо природозащитните инициативи и така те са едни от най-важните партньори и разпространители на идеите за опазването на парка.

Програмата е свързана със следните цели:

- Подпомагане на местните хора и посетителите на парка при опознаване на интересните местообитания и видове в парка;
- Повишаване информираността и познанието на местните хора за ценността на парка, като природен комплекс от ландшафти и екосистеми;
- Представяне на природното и културно наследство и нуждите за неговото опазване;
- Рекламирање на местни продукти и услуги, постигайки по-голямо търсене и откривайки нови пазарни възможности;
- Изграждане на широка обществена подкрепа за парка, включително сред политиците и вземащите решения на регионално и национално ниво.
- Предлагане на информация за дадения район, където туристът може да намери обучен водач и др.

Проектите и дейностите се финансират от Международни програми, ПУДООС, общини, ползватели, собственици. Изпълнението е задача на ДПП.

Проекти по програма IX “ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ПРИРОДОЗАЩИТНО ОБРАЗОВАНИЕ”

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Информационни центрове/пунктове	Информация, както за ПП Персина, така и за населеното място и за другите прилежащи територии	Създаване на информационни точки до 2008 г. в: Свищов, Никопол, Драгаш войвода	В Приложение 24 към Плана за управление е представена Концепция за информационната система на територията на парка, с подробности за оформяне на информационните центрове/пунктове.
2	Ден на ПП “ПЕРСИНА”	Местните хора, туристи и политиците на местно и национално ниво	Създаване на традиция за ежегодно представяне и популяризиране на парка на 4-ти декември	Организиране на конкурси за детска рисунка, есе, вестник, фотография и пр. на теми, свързани с Парка; пътуващи изложби; музикални събития; медийни кампании: викторини, конкурси, състезания, анкети; селски панаири (Празник на млякото, виното, хляба и др.); пленери, кампании за почистване на основни маршрути
3	Обучение на целеви групи с акцент опазване и съхранение на природното наследство	Училища, бизнес сдружения, граждански организации, правителствени структури	Разпространяване на информация за консервационното значение на ППП в европейски и световен мащаб и за целите на Плана за управление	Договаряне за дизайн и поддръжка. Редовно осигуряване на нови материали от персонала на ППП. Специализирани страница за училища, бизнес и други целеви групи Обучение по възрастови групи, обучаване на водачи, които да подпомагат посетителите при опознаване на интересните местообитания и видове в парка
4	Интернет страница за ППП	Пълен обществен достъп	Интерактивна интернет страница, в която посетителите могат да получат цялата необходима информация и да направят коментари.	Договаряне за дизайн и поддръжка. Редовно осигуряване на нови материали от персонала на ППП. Специализирани страница за училища, бизнес и други целеви групи

Х ПРОГРАМА:

КООРДИНАЦИЯ НА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ПУБЛИКАЦИИ

Предложените проекти са препоръчани на база на характеристиките и оценките в част 1. Те могат да се изработват при осигурено финансиране през целия период на действие на Плана. В зависимост от отпуснатите средства те могат да се изпълняват поетапно за различни части от територията на парка.

Могат да се подпомагат от ДПП чрез водачество, транспорт, офис и др., ако финансирането е осигурено извън бюджета на парка. ДПП съдейства за включването на всички данни, събрани от Парка в национална база данни и осигурява безплатен достъп до тях за всеки, който проявява интерес.

Програмата е свързана със следните цели:

- Определяне качеството на водите по отношение на биогените;
- Състояние на влаголюбивата растителност и натрупване на биомаса;
- Динамика на седиментацията и ерозията;
- Проучване на потенциални места за възстановяване на влажни зони;
- Оценка на приоритетните за опазване видове и местообитания след проведените възстановителни дейности;
- Попълване на пропуските в познанията за местообитания и видове, описани в т. 1.14,. и 1.15;
- Обогастване на база данни за биоразнообразието и сравнителни анализи за състоянието на отделните му елементи;
- Дългосрочен мониторинг на глобалните промени, отнасящи се до водния режим, глобалното изменение на климата и трансграничния пренос на замърсяващи вещества;
- Установяване на съвременното разпространение и численост при отделните видове особено за изчезващи и застрашени видове на територията на Парка;;
- Проучване на социално-икономическите процеси, имащи отношение към парка, като стопанска дейност, туризъм, транспорт, развитие на малките села и др.

Финансирането на проектите не е задължение на ДПП, но е необходимо служителите да съдействат за тяхното изпълнение. Дирекцията трябва да координира планирането и публикуването на научно-изследователската дейност между институтите на БАН, ВУЗ, НПО и др.

Проекти по програма “Координация на научни изследвания и публикации”

1. Изработване на Задание и План за управление на площите, предложени за разширение границите на ПП «Персина» (2500,0 ха - представени в МОСВ през 2005 г.) – първата година след обявяването.

Проекти свързани с флора и растителност

1. Проучване на водорасловото разнообразие
2. Природозащитен статус на мъховете на територията на парка
3. Потенциални възможности на лишейте, като биологични индикатори на замърсяването на околната среда
4. Проучване на рудералната и плевелна флора в обработваемите площи, сметища и други антропогенизираните територии.

Проекти свързани с фауна

1. Изследване на синята гарга в ПП“Персина”- разпространение, хранене, гнездови успех и факторите влияещи върху него
2. Проучване разпространението и числеността на редки видове бозайници в ПП“Персина”

3. Проучване на безгръбначната фауна на ПП"Персина"
4. Инвентаризация на консервационнозначими групи от ентомофауната на парка

В Приложение на магнитен носител са представени "Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на плана". Към отделните доклади са представени данни и изисквания за описаните проекти. Представените доклади могат да се ползват и като основа за научни изследвания

XI ПРОГРАМА:

ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ДПП И ОБУЧЕНИЕ

Дейността на дирекцията на парка е основната гаранция за прилагане на плана за управление. Нейното добро функциониране и наемането на необходимият брой служители със съответните умения и квалификации са от изключително значение за постигане целите на управлението.

Програмата е свързана със следните цели:

- Изграждане на партньорска структура от различните заинтересовани страни/ структури, която да управлява природния парк във връзка с включването на части от него в НАТУРА 2000 и достъпа до средства по програмата на ЕС за развитие на селските региони.
- Спазване ангажиментите, поети от България относно международните конвенции и споразумения.
- Прилагане на законодателството, касаещо управлението на ППП; и
- Цялостно изпълнение на Плана за управление.

Тази програма е пряко свързана със създаване на условия за по-качествено изпълнение на оперативните задачи на служителите – т.4.2.

Финансирането се осъществява от бюджета на парка.

Проекти по програма XI : ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ДПП И ОБУЧЕНИЕ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Метод
1	Изграждане на административна структура от различни заинтересовани страни/структури	Всички заинтересовани страни, включително местни и държавни власти, НПО, собственици и ползватели	Формиране на административна структура от различни заинтересовани страни/структури, която да изпълнява ролята на орган за управление на ППП и заедно с това да е Местна инициативна група, прилагаща частта ЛИДЕР от Програмата за развитие на селските региони на ЕС. Включване на Плана за управление на ППП, като част от интегрирания бизнес план на Местна инициативна група по ЛИДЕР.	Основава се на доклада за Институционално укрепване и изграждане на административен капацитет, представен отделно от Плана за управление, а и на „ad hoc” работната група по програма ЛИДЕР, сформирана по време на изготвянето на плана. Съставяне на Местна инициативна група (МИГ), представляваща правителствени, търговски и граждански организации. Избира се управляващ борд от членовете на МИГ. Управляващият борд на МИГ избира Изпълнителен комитет. МИГ регистрира организация с нестопанска цел за управление на проектите, която е подчинена на Изпълнителния комитет. Изпълнителният комитет на МИГ назначава административния персонал.
2	Стратегия за развитие на човешките ресурси	Персоналът на ДПП (или организацията правопреемник след изпълнение на проект 1)	Набиране на допълнителен персонал и заемане на всички позиции. Изготвяне на план за обучение и професионално развитие за периода 2006 г. - 2016 г. с цел: повишаване способностите за принос към пълното постигане на целите на ПУ; по-добрата работа персонала като екип; постигане на гъвкавост и адаптивност към променящите се ситуации и обстоятелства; и по-добри умения за работа с други организации.	Изготвен е доклад за Институционално укрепване и изграждане на административен капацитет, представен отделно от Плана за управление. Методът, посочен в него включва: Оценяване на съществуващият капацитет на персонала на ДПП и основните заинтересовани страни да извършват дейности по екологично устойчиво управление; Укрепване на институционалния капацитет на администрацията на ППП и други важни местни действащи лица чрез дейности за професионално обучение; и Подготовка на дългосрочна обучителна програма за укрепване на местния институционален капацитет, за целия период на действие на плана за управление.

ПРОГРАМА XII

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ СПЕШНИ И НЕПРЕДВИДЕНИ СЛУЧАИ

Необходимо е предприемането на всички възможни и необходими мерки за гарантиране сигурността и препитанието на местното население, безопасността на посетителите, както и опазването и съхранението на биоразнообразието и културните ценности на природния парк и прилежащите му територии.

По отношение на опазването и съхранението на биоразнообразието, винаги съществува риск от антропогенни бедствия, например големи разливи на замърсители по р. Дунав, пожари, точково замърсяване в парка и прилежащите му територии. Макар и в по-малка степен, съществува риск и от природни бедствия, като катастрофални урагани, вредители и болести, наводнения и т.н.

Винаги съществува и елемент на риск, породен от рекреационната дейност, която е основния тип туристическа дейност в парка. Ще бъдат положени всички разумни и практични усилия за минимизиране на рисковете за посетителите и осигуряване на тяхната безопасност чрез предоставяне на информация за потенциалните проблеми и опасности.

Програмата е свързана със следните цели:

- Идентифициране на основните рискове (природни и антропогенни);
- Сътрудничество с местните власти и други отговорни институции за идентифициране и отстраняване на рисковете и координиране на ресурсите.
- Разработване на процедури за управление и мониторинг на всички известни рискове в парка и прилежащите му територии.
- Осигуряване на безопасността като интегрална част при прилагането на работни програми и основни разработки в парка.
- Предоставяне на информация на местното население и посетителите, която набляга на потенциално опасните зони и дейности, както и подходящите превантивни действия и процедури при спешни случаи.

Финансирането ще представлява комбинация от собствени средства за изготвяне на общия план за непредвидени и спешни случаи.

Проекти по програма XII: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ СПЕШНИ И НЕПРЕДВИДЕНИ СЛУЧАИ

№	Проект	Обект на прилагане	Очаквани резултати	Методи
1.	Определяне на рисковете	Идентифициране на всички потенциални опасности и оценка на рисковете за всяка от тях	Всички потенциални рискове (природни и антропогенни) са идентифицирани и оценени, както и вероятността те да се проявят. Основните рискове, за които са необходими планове за действие, са идентифицирани.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Прилагане на стандартен подход за идентифициране и оценка на рисковете, определяне на всяка съществуваща и потенциална опасност и възможния риск тя да се прояви. ▪ Приоритизиране на основните рискове, за които са необходими планове за действие.
2	Изготвяне на планове за непредвидени случаи	Изготвяне в сътрудничество със съответните органи на серия от планове за непредвидени случаи, които да се прилагат за всеки от основните идентифицирани рискове	Формат и насоки за изготвяне на планове за действие при непредвидени ситуации. Планове за всеки от идентифицираните основни рискове, включващи като минимум планове за действие при а) замърсяване, б) голямо наводнение, в) пожар и г) безопасност на посетителите. Набавяне на необходимото оборудване и екипировка за изпълнението на Плана за действие при спешни и непредвидени ситуации. Осигуряване на нужното обучение.	Проучване на планирането на непредвидени обстоятелства в други природни паркове. Изработване на формат за такива планове и кратки насоки за тяхното изготвяне. Създаване на редица работни групи с участието на съответните заинтересовани страни. Всяка работна група ще отговаря за изготвянето на един план за действие, например в случай на замърсяване, и т.н.. Групиране на плановете с цел постигане на общ подход и разпределяне на отговорностите. Ангажиране на съответните заинтересовани страни да се запознаят с плановете за действие при непредвидени обстоятелства и своите роли / отговорности.
3	Мониторинг и актуализиране на плановете за непредвидени случаи	Всички актуални планове за непредвидени случаи, съдържащи необходимата информация	Ревизиране на плановете на всеки две години. Редовно провеждане на практически учения за изпълнение на процедурите за действие.	Предприемане на обстоен преглед, за да се установи дали а) рискът все още съществува, б) основната информация е налице, в) данните за връзка с персонала са верни и г) ролите и отговорностите са ясни на всички.

4.4. СРЕДНОСРОЧЕН РАБОТЕН ПЛАН ЗА ПЪРВИТЕ 3 ГОДИНИ НА ДЕЙСТВИЕ НА ПЛАНА

В работния план са включени приоритетни проекти от т.4.3, които следва да се изпълняват от самото начало на действие на Плана за управление. В тригодишния план са включени и приоритетни проекти от програмите, за които ДПП трябва да търси съфинансиране.

Разходите, посочени за първата година се отнасят до бюджета и отговорностите на ДПП.

I ПРОГРАМА: КОМПЛЕКСЕН ДЪЛГОСРОЧЕН МОНИТОРИНГ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

A. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Мониторинг на природни местообитания от специален интерес – по НАТУРА 2000	текущ
2	Мониторинг на конзервационно значими видове растения	текущ
3	Състояние на конзервационно значими видове животни	текущ
4	Състояние на вековните дървета	текущ
5	Контрол и мониторинг на числеността на комарите	текущ

Б. ВОДИ

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Обхват, количество и качеството на повърхностните води на територията на парка	текущ
2	Ниво на подземните води на територията на парка	текущ
3	Хидрохимичен мониторинг на подземните води	текущ

В. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Добив на природни ресурси	текущ
2	Ползване на природни ресурси	текущ
3	Мониторинг на процесите в територии след нарушения от естествен и антропогенен характер	текущ
4	Посетителски мониторинг	текущ
5	Мониторинг на нарушенията	текущ

II ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪЗСТАНОВЕНИТЕ ВЛАЖНИ ЗОНИ И ВОДИ, С ЦЕЛ ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО В ПП "ПЕРСИНА"

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Проучване на напоителните и отводнителни системи	До 2 год. след приемане на плана
2	Възстановяване на самоподдържащи се влажни екосистеми	До 3 год. след приемане на плана

III ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ, СВЪРЗАНО СА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Определяне на горски райони за възстановяване	До 2 год. след приемане на плана
4	Управление и възстановяване на заливните гори	До 3 год. след приемане на плана
5	Опазване на местната генетична банка	До 3 год. след приемане на плана

IV ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ НА РИБАРСТВОТО, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Възстановяване на рибните популации на водоемите на о-в Персина	До 2 год. след приемане на плана
2	Проучване и възстановяване на рибните популации в отводнителните канали извън острова	До 2 год. след приемане на плана
3	Възстановяване на популациите на върловката и златистата каракуда	До 2 год. след приемане на плана

V ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, СВЪРЗАНО С ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Запазване на местни породи и сортове на селскостопански животни и растения	ежегодно
2	Превръщане на обработваеми земи в пасища	До 3 год. след приемане на плана
3	Въвеждане на биологично производство	До 3 год. след приемане на плана

VI ПРОГРАМА: УПРАВЛЕНИЕ / КОНТРОЛ НА ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Инвентаризация на инвазивните видове	До 1 год. след приемане на плана
2	Познания и капацитет за борба с инвазивните видове	До 2 год. след приемане на плана
3	Управление и контрол на аморфата	текущ
4	Мониторинг на инвазивните видове	текущ

VII ПРОГРАМА: УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок
1	Съвместно управление на природните ресурси	До 2016
2	Ползване на рибните ресурси и осигуряване на алтернативни заетост и доходи за местното население	До 2012
3	Създаване на етикет за произход "Персина"	До 3 год. след приемане на плана
4	Създаване на системи за продукция на биомаса	До 3 год. след приемане на плана

VIII ПРОГРАМА: РАЗВИТИЕ НА ЕКОЛОГИЧЕН УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ

№ от т. 4.3.	Проект/дейност	Срок
1	Подготовка на кадри за развитието на туризъм	
	⇒ Информационни дейности и базовите обучения	До 3 год. след приемане на плана
	⇒ Специализирани обучения (обмен на опит и усъвършенстване)	ежегодно
	⇒ Създаване на местно ядро от обучени интерпретатори	До 3 год. след приемане на плана
2	Информационно обслужване на посетителите и интерпретация	ежегодно
3	Интегрирани туристически продукти	Според готовността за предлагане и осигуреното финансиране
4	Туристическа инфраструктура	До 2 год. след приемане на плана
	⇒ маркировка	До 2 год. след приемане на плана
	⇒ Общо информационно табло с рекламен и насочващ характер	
	⇒ Информационно табло за видове (флора и фауна) и Информационно табло за поведение	
	⇒ Указателни табели за посока с информация	
	⇒ Поддържане на информационна система	ежегодно
5	Маркиране границите на парка, защитените местности и резервати	До 2 год. след приемане на плана
6	Изработване на общ дизайн на архитектурни елементи	До 2 год. след приемане на плана

IX ПРОГРАМА: ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ПРИРОДОЗАЩИТНО ОБРАЗОВАНИЕ

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Информационни центрове/пунктове	До 2 год. след приемане на плана
2	Ден на ПП "ПЕРСИНА"	ежегодно
3	Обучение на целеви групи с акцент опазване и съхранение на природното наследство	ежегодно
4	Интернет страница за ППП	текущо

XI ПРОГРАМА: ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ДПП И ОБУЧЕНИЕ

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Изграждане на административна структура от различни заинтересовани страни/ структури	До 2 год. след приемане на плана
2	Стратегия за развитие на човешките ресурси	До 2 год. след приемане на плана

XII ПРОГРАМА: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ СПЕШНИ И НЕПРЕДВИДЕНИ СЛУЧАИ

№ от т. 4.3.	Проект/действие	Срок
1	Определяне на рисковете	До 2 год. след приемане на плана
2	Изготвяне на планове за непредвидени случаи	До 2 год. след приемане на плана
3	Мониторинг и актуализиране на плановете за непредвидени случаи	ежегодно
4	Локален мониторинг на повърхностните води в случай на авария или инцидентно събитие.	При необходимост

ЧАСТ 5:

ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ЗАДАЧИТЕ

5.1. ПЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

5.1.1. Отговорна институция за преглед на изпълнението

Съгласно Чл.60 от ЗЗТ, на всеки четири години се организира публично обсъждане на изпълнението на плана за управление на ПП "Персина", организирано от Министерството на околната среда и водите, на което се канят за участие представители на заинтересованите държавни органи, областни управители, общини, научни и неправителствени организации.

На базата на годишните прегледи ДПП изготвя и представя за публично обсъждане цялостен преглед на изпълнението на Плана и на резултатите от управленската практика за отчетния период.

5.1.2. Участници в прегледа

Администрациите на областта, общините на населените места, в чиито землища попада територията на парка, РИОСВ-Плевен и В. Търново, държавните горски стопанства от прилежащите територии, учебни заведения, представители на бизнеса /туризъм, риболов, други свързани с ползването на парка/, НПО, експерти и консултанти от екипа разработил настоящия ПУ, партньорите на ДПП, членовете на консултативния съвет, собственици, ползватели.

5.1.3. Начин на участие на обществеността в процеса на прегледа

Обявяването на публичното обсъждане на изпълнението на плана се прави предварително, не по-малко от 20 дни преди датата на заседанието. Съобщения за него се поставят или изпращат на всички участници описани в т.5.1.3.

Общите становища, препоръки и бележки от публичното обсъждане на изпълнението на плана се оформят в протокол и се разглеждат от консултативния съвет. Одобрените, целесъобразни нови идеи, както и ревизираните цели се прилагат към плана за управление и се представят за съгласуване в МОСВ.

5.1.4. Списък на показатели за проекти и дейности от ПУ, които задължително трябва да бъдат предмет на оценка на постигане на поставените цели:

№	Показатели	Индикатори за ефективност
<p>Свързани с постигане на главна цел I: <i>Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие в рамките на защитената територията в дългосрочен план</i></p>		
1.	Съхраняване и подобряване качеството на повърхностните и подземни води	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Възстановени част от унищожените или видоизменени в миналото влажни зони ▪ Осигурен оптимален воден режим на блатата и възстановените влажните зони ▪ Определени мерки за райони, които са засегнати от антропогенна дейност
2.	Възстановяване на заливни гори	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Увеличена площта на заливните гори на подходящи за целта места на островите и ивицата дига-бряг; ▪ овладяна бреговата ерозия по р. Дунав ▪ ограничени инвазивните видове
3.	Оптимално управление на местообитания с висока консервационна стойност	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Увеличени рибни запаси ▪ Определени територии превърнати от обработваеми земи в пасища ▪ Биологични методи за борба с вредителите ▪ намален броя на нарушенията – браконьерство и безконтролно зарибяване
<p>Свързани с постигане на главна цел II: <i>Повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс</i></p>		
4.	Осигуряване на условия за устойчиво ползване на ресурси	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Определени нови форми на ползване на природните ресурси (ползване на тръстиката, екотуризъм, култивиране на някои ценни видове), ▪ Популяризираны традиции и практики за развитие на щадящ риболов, ▪ Разработена марка/патент за предлаганите в района на ППП продукти и услуги и др. – по-голяма продаваемост и по-висока цена
5.	Въвличане на местното население, общините и НПО в развитието на малкия и среден бизнес	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Създадени малки предприятия в региона за продукция/дейности, свързани с парка. ▪ Осъществени проекти по трансгранично сътрудничество
6.	Борба с комарите	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Прилагане на комбиниран подход за контрол на ларвите ▪ Намаляване на популациите
<p>Свързани с постигане на главна цел III: <i>Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация</i></p>		
7.	Поддържане на съществуващи и изграждане на нови елементи на туристическата инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Маркирани туристически маршрути и свързани с маркировката от селищата в прилежащите територии. ▪ Регламентирани и обезопасени места за туризъм и различни видове спорт. ▪ Оформени подходи към парка, определени и оборудвани местата за отдих, погледни места и др.

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Осигурени места за паркиране и достъп до обектите за посетители.
8.	Информирание на обществеността	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изградена мрежа от информационни пунктове за интерпретативно представяне на информация за ППП, съгласно Концепцията, представена в Приложение 24. ▪ Редовно издаване на информационни материали
9.	Провеждане на природозащитни образователни инициативи	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изработени образователни програми за повишаване екологичната култура по целеви групи и интереси ▪ Обучени/лицензирани водачи-интерпретатори за парка
10.	Координиране на научни изследвания и публикации за парка	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Поддържане/допълнена базата данни за биологичното разнообразие в парка, ▪ Изготвена фотодокументация.
<p>Свързани с постигане на главна цел IV: Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на парка</p>		
11.	Повишаване квалификацията на персонала и ефективността на охраната	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Действаща система за редовно провеждане на курсове за обучение на парковата охрана и администрацията по опазване на консервационно значими местообитания и видове и действащи закони и нормативни разпоредби. ▪ Ежегодна обмяна на опит с български и международни паркови администрации ▪ Координация на услугите, свързани с парка и контрол върху тях, от страна на ДПП
12.	Комуникационна дейност	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Идентифицирани журналисти, които отразяват новините свързани с парка в съответните местни и национални средства за информация. ▪ Редовен информационен обмен и провеждане на съвместни посещения с журналисти в парка. ▪ Поддържане на интернет страницата на парка - брой на интересуващите се, постъпили коментари и др.
13.	Работа в партньорство	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Създадена система от партньорства за устойчиви дейности между всички заинтересовани страни в прилежащите на ПП "Персина" територии, ▪ Редовно провеждане на срещи (минимум 2 пъти годишно) на Консултативния съвет, ▪ Съвместни инициативи с други паркови администрации ▪ Осигурено допълнително финансиране по програми.
14.	Подобряване на санитарно-хигиенно състояние на обекти за посетители	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Система за контрол на замърсяването с твърди отпадъци и отпадни води
15.	Ефективно прилагане на законодателството	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Годишна оценка за изпълнение на международни споразумения, договори, ▪ Контрол на замърсяване и браконьерство
16.	Финансови постъпления	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Създаване на нормативна база за финансови постъпления от печалби на други ползватели в Парка, както и за доброволно участие и подкрепа на дейности в парка.

5.1.6. Критерии за оценка на целите и проектите

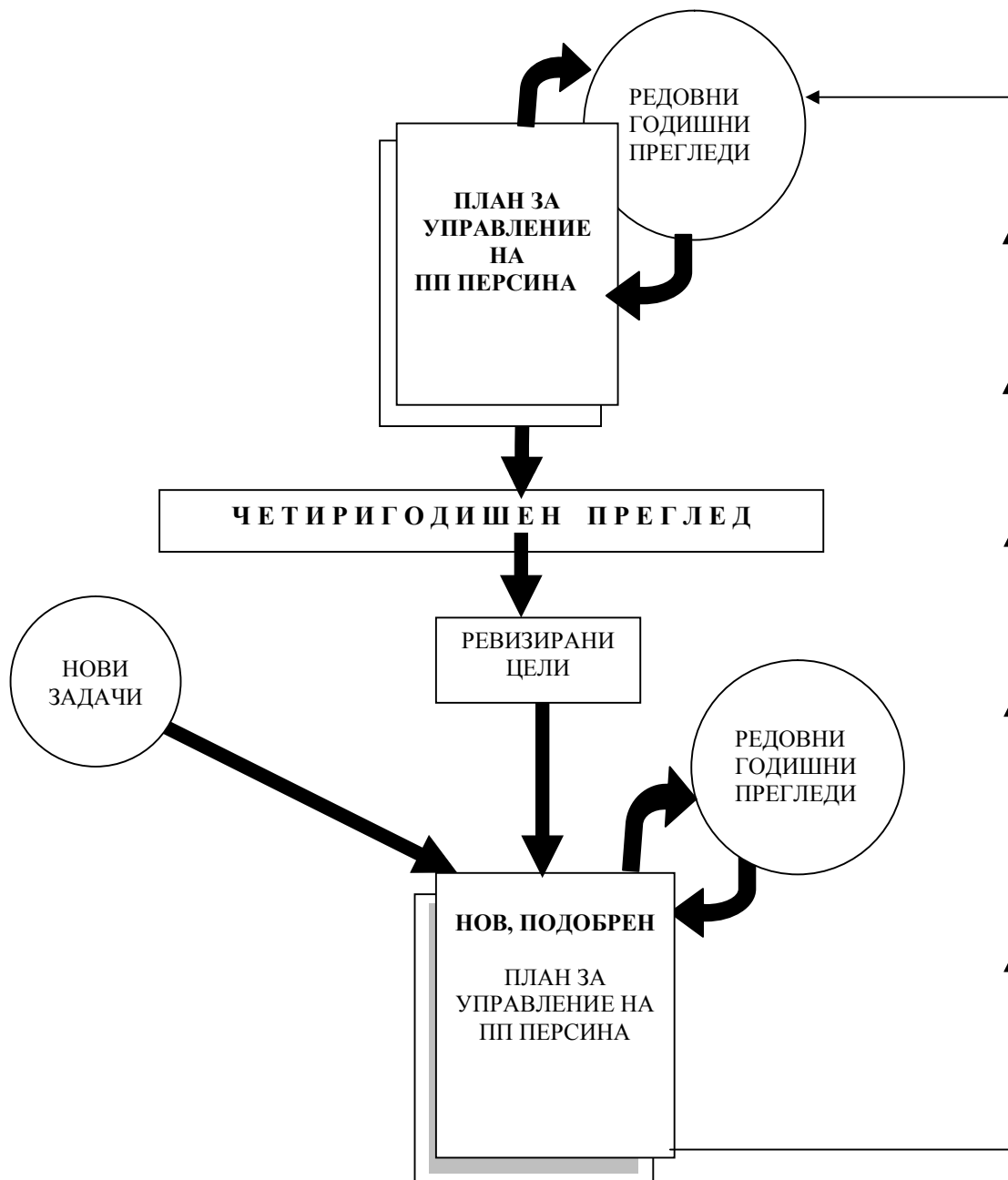
Посочените в т. 5.1.5. показатели са обект на постоянен отчет и тяхното изпълнение е обект на годишни отчети от страна на парковите служители. По този начин през следващите 5 години може да се направи оценката на изпълнението на целите.

Ревизията на ПУ може да бъде възложена и от международни органи. Тя задължително се провежда в съответствие с описаните в т.1.3.3. изисквания на Европейски директиви и международни конвенции, по които България е страна.

При преглед на постигане на целите и проектите задължително се анализира и оценява:

- ⇒ До каква степен са постигнати целите и очакваните резултати
- ⇒ Кои ограничения и заплахи са премахнати или е намалено тяхното влияние върху постигане на целите
- ⇒ Добри ли са прилаганите методи за изпълнение на проектите и задачите
- ⇒ Необходимо ли е включване на нови проекти и задачи

Фиг. 12. Схема за преглед на изпълнението на плана за управление на ПП "Персина"

5.2. ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАДАЧИТЕ

Редовните годишни прегледи се извършват до края на първото тримесечие за предходната година. Отчетът се подготвя от Дирекцията на парка и включва отговорностите на лицата от различните нива в Дирекцията

Проверката и оценката се правят от ИАГ.

Протоколът от проверката се утвърждава от Директора на ИАГ.

Указания за попълване на формата за отчет:

1. **Код** – отговаря на номера на проекта/дейността от работния план в т.4.4. Когато се налага разбиване на дейностите на по-малки се добавя нов индекс по преценка на ДПП.
2. **Проект/Оперативна дейност** Наименованието на конкретната задача
3. **Участници в задачата** – изброяват се изпълнителите и партньорите
4. **Срок** – определения с работния план или актуализиран, в случай, че при предишен отчет е показан пропуснат срок и в графа № 9 е препоръчано удължаване
5. **Оценка на изпълнението** – Посочва се състоянието на проекта при последния представен отчет
6. **Оценка на изпълнението** – Посочва се състоянието на проекта в момента на отчитането

В случай, че проектът не е завършен се пристъпва към попълване на останалите графи:

7. **% на изпълнение на задачата** – отчита се експертно на база обем, време и средства
8. **Проблеми** – описват се възникналите проблеми, които пречат задачата да бъде изпълнена в срок и с нужното качество
9. **Действия за решаване на проблема** – В зависимост от характера на проблемите се провеждат и протоколират консултации с експерти, консултативен или научен съвет и др. Одобряването на дейностите става от Директора.
10. **От какво/кого зависи** – Определят се зависимости на различни нива с цел решаване на проблемите.

След попълване на графи от 7 до 10 се определя схема за действие за следващ отчетен период.

Схема за текуща отчетност и контрол по изпълнение на проектите, дейностите и задачите, включени в плана за управление

Предложената схема може да се използва на различни нива в Дирекцията и за ежегоден преглед от ИАГ/МОСВ на изпълнението на ПУ.

Отчет за периода

Отговорник:.....

Код	Проект/ Оперативна дейност	Участници в задачата	Срок	Състояние на изпълнението		% на изпълне ние на задачата	Проблеми	Действия за решаване на проблема	От какво/кого зависи
				предишен отчет	в момента				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Критерии за оценка на изпълнението:

	Работи се по задачата и ще се завърши в срок
	Задачата е приключена
	Има опасност задачата да не се приключи в срок
	Срокът е пропуснат

На базата на посочените критерии се определят дейности и задачи за следващия период.

Предложената схема е удобна за отчети в електронен вариант и не се налага използването и на други форми за контрол.

БИБЛИОГРАФИЯ – ОСНОВНИ ЛИТЕРАТУРНИ ИЗТОЧНИЦИ

В тази част са представени ползваните основни литературни източници. Подробни литературни обзори и известни източници на информация за парка са представени към всеки отделен доклад в Приложение “Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана” – на магнитен носител.

1. Б е р б е р о в а, Д., Д и м и т р о в а, Л., (2001): Планове за управление на защитени територии – съвременен подход за природозащита и регионално развитие, Юбилеен сборник “50 години ландшафтна архитектура” София.
2. Б е ш о в с к и, В., (1994): Фауна на България, т. 23, БАН, София
3. Б о н д е в, И. (1991): Растителността на България. Карта в М 1: 600000 с обяснителен текст. София, Университетско издателство.
4. Б о н д е в, И., Й о р д а н о в, Д. (1973): Карта на горите. В: Гълъбов Ж.(ред.) Атлас на Народна Република България. С.
5. В е л ч е в, В. (ред.) 1984 Червена книга на България т. 1. Растения. София, БАН
6. В е л ч е в, В., К о ж у х а р о в, С., Анчев, М. /ред./ 1992. Атлас на ендемичните растения в България. София, БАН.
7. Д е л ч е в Хр., (1976): Паяци /Aranea/ от Лудогорието събирани около изкуствени водоеми – в “Сухоземна фауна на България”, БАН, София, стр. 251-258.
8. Д и м и т р о в, Д. (ред.) 2002. Конспект на висшата флора на България. Хорология и флорни елементи. София, BSBCP: 242
9. Д и м о в а Д., Х р и с т о в И., Ц о н е в Р., Б е л е в Т., (2003): Приложение в България на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата фауна и флора и на Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици чрез Закона за биологичното разнообразие, стр. 40 – 41.
10. Й о р д а н о в, Д. (ред.) 1963-1989. Флора на България. Т. 1-9. София, Изд. БАН.
11. Й о с и ф о в М., (1981): Фауна на България, Heteroptera, Pentatomidae, т. 12 - изд. БАН, София, стр. 1- 15.
12. К о в а ч е в, В. (1903): Допълнение към флората на Русенски окръг. - Период. сп. бълг. книж. д-во, 63: 724-725.
13. К о ж у х а р о в, С. (ред.) 1992. Определител на висшите растения в България. София, Наука и изкуство: 787
14. К о ж у х а р о в, С. (ред.) 1995. Флора на България. Т. 10. София, Изд. БАН: 787
15. К о с т а д и н о в а И., С. Д е р е л и е в, (2001): Резултати от среднозимното преброяване на водолюбивите птици в България за периода 1997-2001 г. БДЗП. Природозащитна поредица. Кн.3. Костадинова И.(съст.), БДЗП, София
16. К у ц а р о в Й., П. З е х т и н д ж и е в, П. Я н к о в, М. М а р и н о в, М. К у р т е в, (1997): Комплекс Калимок. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП. Природозащитна поредица. Кн.1.Костадинова И.(съст.), БДЗП, София
17. М а р и н о в М., (2001) – Водните кончета в България – Ed. British Council, pp. 1-45.
18. МОСВ, април 1995. Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, София
19. МОСВ, 2000. Национален план за опазване на биологичното разнообразие, София
20. Н а н к и н о в Д., С. С и м е о н о в, Т. М и ч е в, Б. И в а н о в, (1997): Фауна на България, , т.26, Aves, Част 2, София, БАН, 427 с.
21. Национален парк “Пирин” – план за управление 2004-2014
22. Н и к о л о в Х., С. М а р и н, А. Д а р а к ч и е в, (1999): Малкият корморан (*Phalacrocorax rugosus Pallas, 1773*) в България. Разпространение, численост и заплахи. Научн. тр. На ПУ, Биология, 35(6): 67-81
23. Областен план за развитие на област Плевен за периода 2000-2006
24. П а в л о в, Д. 1995. Фитоценология. София, Мартилен: 191
25. П а с п а л е в а-А н т о н о в а, (1961): Изучвания върху орнитофауната на Българското дунавско крайбрежие. (Канд. дисерт.), София, 145 с.
26. П а т е в П., (1950): Птиците в България. София, БАН, 364 с.

27. Петков, С. (1908): Принос за изучаване на чернодробните мъхове в България. - Период. сп. бълг. книж. д-во, 68: 115-123.
28. Петков, Ц. (1965): Режим на подземните води в Беленската низина, "Енергопроект", ДИ Техника.
29. Пешев Ц., Д. Пешев, В. Попов, 2004 Фауна на България, , т.27, Mammalia, София, БАН, 632 с.
30. Попов В., А.Седечев, (2003): Бозайниците в България. Определител. Библиотека Витоша, Геософт, София, 290 с.
31. План за регионално развитие на община Белене за периода 2007-2013
32. План за регионално развитие на община Никопол за периода 2007-2013
33. План за регионално развитие на община Свищов за периода 2007-2013
34. Райчев И., (1985) - Подсемейство Staphylininae (Coleoptera, Staphylinidae) от района на средна северна България – ИМСЗБ, т. 10, стр. 239-255.
35. Райчев И., (1986) - Нови стафилиниди за фауната на България (Coleoptera, Staphylinidae) – Acta zoologica bulgarica, кн. 30, стр. 64-67.
36. Райчев И., (1992) - Проучвания върху видовия състав на стафилинидофауната /Coleoptera, Staphylinidae/ от остров Персина – Известия на музеите в северозападна България, том 18, стр. 143 – 151.
37. Симеонов С., Т. Мичев, Д. Нанкинов, (1990) Фауна на България, , т.20, Aves, Част 1, София, БАН, 350 с.
38. Спиридонов Ж., (1977): Оазиси на дивата природа. Земиздат, София, 191 с.
39. Унджийан Е., Р. Браун, (1983): Грабливите птици по р. Дунав от Свищов до Силистра. Орн.инф.бюл., 15/16: 34-48.
40. Флорик К., (1941): Всред природата на долния Дунав. София, печат С. Стайков, 96 с.
41. Цанов, Ц. (1992): Заливните гори по Дунавското поречие на България – БАН
42. Цонев, Р., (2002): Флора и растителност в Средна Дунавска равнина между долините на реките Вит и Студена. Докторска дисертация.
43. Braun-Blanquet, J. 1964. Pflanzenzociologie – Grundzuege der Vegetationskunde. Vien, N.Y., Springer-Verlag: 865
44. Council of Europe. Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats. Bern, 1979.
45. Council of the European Communities. Directive on the Conservation of Natural Habitats and of Wild Fauna and Flora. 21 May 1992.
46. Danube River Pollution Reduction Programme. Evaluation of Wetlands and Floodplain Areas in the Danube River Basin, Final Report (1999): WWF-International DCPO/WWF-Germany Auen Institut.
47. EUROPARK Federation, (2001): Loving them to death – Sustainable tourism in Europe's Nature and National Parks
48. European Commission, (2000): Managing Natura 2000 Sites.
49. Ganeva, A., Natcheva, R. (2003): Check-list of the bryophytes of Bulgaria with data on their distribution. I. Hepaticae and Anthocerotae. – Cryptogamie, Bryologie, 24(3): 229-239.
50. Horvat, I., Glavac, V. & Ellenberg, H. 1974. Vegetation Sudosteuropas. - G. Verlag, Stuttgart: 768
51. IUCN (1999): Richtlinien fuer Management-Kategorien von Schutzgebieten, FONAD
52. Invasive species policy in Europe, (2005): Institute for European Environmental Policy (IEEP), Brussels in Brief
53. Guergiev V. & Guergiev B., (1995): Catalog of the ground-beetles of Bulgaria (Coleoptera, Carabidae) – Pensoft Publishers, serie Faunistica N 2, Sofia-Moskow, pp. 1-279.
54. Michnev T., L. Profirov, (2004): Mid-winter numbers of waterbirds in Bulgaria (1977-2001) Pensoft, Sofia, 160 p.
55. Michnev, Guergiev, Petrova & Stoyneva (Editors), (1998): Biodiversity of the Srebarna Biosphere Reserve; Изд. МОСВ - Check list and Bibliography:
 - Kodjabashev & Penev – Order Coleoptera.
 - Beshkov – Order Lepidoptera

56. N a n k i n o v D., (1989): Früherer und jetziger Stand der Bestandsentwicklung der Zwergscharbe (*Phalacrocorax pygmaeus*) in Bulgarien. Faun.Abh. Mus. Tierkd.Dresden, 17(8): 79-84
57. N a n k i n o v D. , (1998) Nesting and migration of Osprey, *Pandion haliaetus* (L.) (Aves: Falconiformes) in Bulgaria. Crystal, Ser. Zool., 5: 3-13
58. N a n k i n o v D., (2000): Range expansion and current breeding distribution of River warbler (*Locustella fluviatilis*) in Bulgaria. Sandgrouse, 22(1): 50-54
59. N a t c h e v a, R., G a n e v a, A. (2005): Check-list of the bryophytes of Bulgaria II. Musci. – Cryptogamie, Bryologie, 26(2): 209-232.
60. NATIONALPARK JASMUND, (1998): Nationalparkplan, Landesnationalparkamt Mecklenburg Vorpommern
61. Reviving Wetlands –Sustainable Management of Wetlands and Shallow Lakes, (10 / 2004): Global Nature Fund (GNF)
62. R a i t s c h e v I., (1995): A new species of Lathrobium Gravenhorst from Bulgaria (Coleoptera, Staphylinidae, Paederinae) – Elytron, t. 9, 147 – 149 pp.
63. R a u n k i a e r, S. 1934. The Life Form of Plants and Statistical Plant Geography. Oxford, Clarendon Press: 632
64. S p i t z e n b e r g e r, (1966): Ornithologische Beobachtungen an der Donau zwischen Widin und Sulina. Egretta, 9(1): 12-36
65. T z v e t k o v P. (2000): Community Assessment Programme for the Belene Floodplains in Bulgaria.
66. V a s i l e v V.,(2003): Comparison of the nest ornithofauna in the four water basins of north-eastern Bulgaria. *Ann. Univ.of Sofia, St. K. Ohridski*, 95, 4: 241-246
67. WWF-Germany Auen Institut/National Forestry Board. Forests data base of Bulgarian Danube Islands. Up-dated (2000).